

PKO BANK POLSKI
SPÓŁKA AKCYJNA

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe
Grupy Kapitałowej
Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego
Spółki Akcyjnej za rok zakończony
dnia 31 grudnia 2010 roku**

WYBRANE DANE FINANSOWE DOTYCZĄCE SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

WYBRANE DANE FINANSOWE	w tys. PLN		w tys. EUR	
	za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2010	za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2009	za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2010	za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2009
Wynik z tytułu odsetek	6 516 166	5 051 182	1 627 252	1 163 706
Wynik z tytułu prowizji i opłat	3 142 829	2 583 003	784 844	595 080
Wynik z działalności operacyjnej	4 080 051	2 942 928	1 018 892	678 000
Zysk brutto	4 079 236	2 943 270	1 018 688	678 079
Zysk netto (z uwzględnieniem udziałowców niesprawujących kontroli)	3 212 806	2 311 784	802 319	532 595
Zysk netto przypadający na jednostkę dominującą	3 216 883	2 305 538	803 337	531 157
Zysk na jedną akcję - podstawowy z zysku za okres (w PLN/EUR)	2,57	2,06	0,64	0,47
Zysk na jedną akcję - rozwodniony z zysku za okres (w PLN/EUR)	2,57	2,06	0,64	0,47
Dochody całkowite netto	3 297 105	2 401 214	823 371	553 199
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej	340 637	(4 860 163)	85 066	(1 119 698)
Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej	(1 967 767)	1 022 670	(491 401)	235 606
Przepływy pieniężne z działalności finansowej	1 073 418	4 559 643	268 060	1 050 464
Przepływy pieniężne netto	(553 712)	722 150	(138 276)	166 371

WYBRANE DANE FINANSOWE	w tys. PLN		w tys. EUR	
	stan na dzień 31.12.2010	stan na dzień 31.12.2009	stan na dzień 31.12.2010	stan na dzień 31.12.2009
Aktywa razem	169 660 501	156 478 685	42 840 315	38 089 354
Kapitał własny ogółem	21 359 568	20 435 870	5 393 422	4 974 410
Kapitał przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej	21 357 578	20 428 541	5 392 919	4 972 626
Kapitał zakładowy	1 250 000	1 250 000	315 633	304 270
Liczba akcji (w tys.)	1 250 000	1 250 000	1 250 000	1 250 000
Wartość księgowa na jedną akcję (w PLN/EUR)	17,09	16,35	4,31	3,98
Rozwodniona liczba akcji (w tys.)	1 250 000	1 250 000	1 250 000	1 250 000
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w PLN/EUR)	17,09	16,35	4,31	3,98
Współczynnik wypłacalności	12,47%	14,81%	12,47%	14,81%
Fundusze podstawowe (Tier 1)	15 960 255	16 253 084	4 030 062	3 956 254
Fundusze uzupełniające (Tier 2)	1 512 546	1 489 959	381 927	362 679
Kapitał krótkoterminowy (Tier 3)	145 928	129 876	36 848	31 614

Wybrane pozycje skonsolidowanego sprawozdania finansowego przeliczono na EUR według następujących kursów:

- pozycje rachunku zysków i strat oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych – kurs liczony jako średnia kursów NBP, obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca roku 2010 i 2009: 1 EUR = 4,0044 PLN i 1 EUR = 4,3406 PLN
- pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej – kurs średni NBP na dzień 31 grudnia 2010 roku: 1 EUR = 3,9603 PLN oraz na dzień 31 grudnia 2009 roku: 1 EUR = 4,1082 PLN

SPIS TREŚCI	STRONA
SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	2
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	2
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	3
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM	4
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	5
NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	8

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

za lata zakończone odpowiednio dnia 31 grudnia 2010 roku i dnia 31 grudnia 2009 roku

	Nota	2010	2009
Działalność kontynuowana:			
Przychody z tytułu odsetek	4	10 415 315	9 031 330
Koszty z tytułu odsetek	4	(3 899 149)	(3 980 148)
Wynik z tytułu odsetek		6 516 166	5 051 182
Przychody z tytułu prowizji i opłat	5	3 880 863	3 335 347
Koszty z tytułu prowizji i opłat	5	(738 034)	(752 344)
Wynik z tytułu prowizji i opłat		3 142 829	2 583 003
Przychody z tytułu dywidend	6	5 663	5 381
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	7	(62 577)	60 872
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych	8	73 056	(2 622)
Wynik z pozycji wymiany	9	346 762	909 139
Pozostałe przychody operacyjne	10	469 388	584 949
Pozostałe koszty operacyjne	10	(293 736)	(324 066)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto		175 652	260 883
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości	11	(1 868 364)	(1 681 075)
Ogólne koszty administracyjne	12	(4 249 136)	(4 243 835)
Wynik z działalności operacyjnej		4 080 051	2 942 928
Udział w zyskach i stratach jednostek stowarzyszonych i współzależnych	13	(815)	342
Zysk brutto		4 079 236	2 943 270
Podatek dochodowy	14	(866 430)	(631 486)
Zysk netto (z uwzględnieniem udziałowców niesprawujących kontroli)		3 212 806	2 311 784
Zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli		(4 077)	6 246
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej		3 216 883	2 305 538
Zysk na jedną akcję			
– podstawowy z zysku za okres (w PLN)	15	2,57	2,06
– rozwodniony z zysku za okres (w PLN)	15	2,57	2,06
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie (w tys.)		1 250 000	1 121 562
Średnia ważona rozwodniona liczba akcji zwykłych w okresie (w tys.)		1 250 000	1 121 562

Działalność zaniechana:

Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA nie prowadziła w latach 2010 i 2009 działalności zaniechanej

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

za lata zakończone odpowiednio dnia 31 grudnia 2010 roku i dnia 31 grudnia 2009 roku

	Nota	2010	2009
Wynik finansowy		3 212 806	2 311 784
Inne dochody całkowite		84 299	89 430
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	40	(1 211)	(51 321)
Udział w innych dochodach całkowitych jednostki stowarzyszonej	26	271	-
Aktualizacja wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, brutto	24	(16 159)	26 582
Podatek odroczony z tytułu aktualizacji wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży		2 750	(5 107)
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych, brutto	21	121 788	147 254
Podatek odroczony z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych		(23 140)	(27 978)
Razem dochody całkowite, netto		3 297 105	2 401 214
Dochody całkowite netto, razem przypadające na:		3 297 105	2 401 214
akcjonariuszy PKO Banku Polskiego SA		3 301 437	2 394 911
udziałowców niesprawujących kontroli		(4 332)	6 303

**SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ
na dzień 31 grudnia 2010 roku i na dzień 31 grudnia 2009 roku**

	Nota	31.12.2010	31.12.2009
AKTYWA			
Kasa, środki w Banku Centralnym	17	6 182 412	7 094 350
Należności od banków	18	2 307 032	2 023 055
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	19	1 503 649	2 212 955
Pochodne instrumenty finansowe	20	1 719 085	2 029 122
Instrumenty finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	22	10 758 331	12 360 690
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	23	130 668 119	116 572 585
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	24	10 219 400	7 944 317
Papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności	25	-	9 894
Inwestycje w jednostki stowarzyszone i współzależne	26	172 931	228 692
Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży		19 784	13 851
Zapasy	27	530 275	653 075
Wartości niematerialne	28	1 802 037	1 572 577
Rzeczowe aktywa trwale	29	2 576 445	2 777 694
w tym nieruchomości inwestycyjne		259	322
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	14	4 318	7 184
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	14	582 802	403 218
Inne aktywa	30	613 881	575 426
SUMA AKTYWÓW		169 660 501	156 478 685
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY			
Zobowiązania			
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	31	3 370	6 581
Zobowiązania wobec banków	32	5 233 875	5 146 048
Pochodne instrumenty finansowe	20	2 404 795	1 544 370
Zobowiązania wobec klientów	34	132 981 215	125 072 934
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	35	3 298 867	289 360
Zobowiązania podporządkowane	36	1 611 779	1 612 178
Pozostałe zobowiązania	37	2 092 834	1 566 623
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	14	67 744	181 893
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	14	22 764	20 534
Rezerwy	38	583 690	602 294
SUMA ZOBOWIĄZAŃ		148 300 933	136 042 815
Kapitał własny			
Kapitał zakładowy	39	1 250 000	1 250 000
Pozostałe kapitały	40	16 888 145	16 732 988
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		(109 747)	(108 791)
Niepodzielony wynik finansowy		112 297	248 806
Wynik roku bieżącego		3 216 883	2 305 538
Kapitał przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej		21 357 578	20 428 541
Udziały niekontrolujące		1 990	7 329
KAPITAŁ WŁASNY OGÓŁEM		21 359 568	20 435 870
SUMA ZOBOWIĄZAŃ I KAPITAŁU WŁASNEGO		169 660 501	156 478 685
Współczynnik wypłacalności	54	12,47%	14,81%
Wartość księgowa (w tys. PLN)		21 359 568	20 435 870
Liczba akcji (w tys.)	1	1 250 000	1 250 000
Wartość księgowa na jedną akcję (w PLN)		17,09	16,35
Rozwodniona liczba akcji (w tys.)		1 250 000	1 250 000
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w PLN)		17,09	16,35

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku

(w tysiącach złotych)

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

za lata zakończone odpowiednio dnia 31 grudnia 2010 roku i dnia 31 grudnia 2009 roku

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku	Kapitał zakładowy	Pozostałe kapitały							Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Niepodzielony wynik finansowy	Wynik okresu bieżącego	Kapitał przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej, razem	Udziały niekontrolujące	Kapitał własny ogółem
		Kapitał zapasowy	Pozostałe kapitały rezerwowe	Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	Udział w innych dochodach całkowitych jednostki stowarzyszonej	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	Razem pozostałe kapitały						
Nota	39	40	40	40	40	40	40	40						
1 stycznia 2010 roku	1 250 000	12 149 682	3 405 087	1 070 000	705	(11 762)	119 276	16 732 988	(108 791)	248 806	2 305 538	20 428 541	7 329	20 435 870
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2 305 538	(2 305 538)	-	-	-
Dochody całkowite razem	-	-	-	-	271	(13 409)	98 648	85 510	(956)	-	3 216 883	3 301 437	(4 332)	3 297 105
Transfer zysku z przeznaczeniem na kapitał	-	62 495	7 152	-	-	-	-	69 647	-	(69 647)	-	-	-	-
Wypłata dywidendy	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(2 375 000)	-	(2 375 000)	-	(2 375 000)
Objęcie emisji akcji jednostki zależnej przez udziałowców niekontrolujących	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	204	204
Zwiększenie posiadanych udziałów w wyniku objęcia emisji akcji w spółce zależnej	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 493	-	1 493	(1 493)	-
Dopłata do kapitału dla udziałowców niekontrolujących	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	352	352
Utrata kontroli w jednostce zależnej	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 107	-	1 107	(70)	1 037
31 grudnia 2010 roku	1 250 000	12 212 177	3 412 239	1 070 000	976	(25 171)	217 924	16 888 145	(109 747)	112 297	3 216 883	21 357 578	1 990	21 359 568

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2009 roku	Kapitał zakładowy	Pozostałe kapitały							Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Niepodzielony wynik finansowy	Wynik okresu bieżącego	Kapitał przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej, razem	Udziały niekontrolujące	Kapitał własny ogółem
		Kapitał zapasowy	Pozostałe kapitały rezerwowe	Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	Udział w innych dochodach całkowitych jednostki stowarzyszonej	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	Razem pozostałe kapitały						
Nota	39	40	40	40	40	40	40	40						
1 stycznia 2009 roku	1 000 000	7 274 717	1 523 827	1 070 000	-	(33 237)	-	9 835 307	(57 413)	53 232	3 120 674	13 951 800	46 216	13 998 016
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3 120 674	(3 120 674)	-	-	-
Dochody całkowite razem	-	-	-	-	-	21 475	119 276	140 751	(51 378)	-	2 305 538	2 394 911	6 303	2 401 214
Własna emisja akcji	250 000	4 831 125	-	-	-	-	-	4 831 125	-	-	-	5 081 125	-	5 081 125
Transfer zysku z przeznaczeniem na kapitał	-	43 840	1 881 260	-	-	-	-	1 925 100	-	(1 925 100)	-	-	-	-
Wypłata dywidendy	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(1 000 000)	-	(1 000 000)	(32 620)	(1 032 620)
Zwiększenie posiadanego udziału w spółkach zależnych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(13 840)	(13 840)
Inne zmiany	-	-	-	-	705	-	-	705	-	-	705	705	1 270	1 975
31 grudnia 2009 roku	1 250 000	12 149 682	3 405 087	1 070 000	705	(11 762)	119 276	16 732 988	(108 791)	248 806	2 305 538	20 428 541	7 329	20 435 870

Noty przedstawione na stronach od 8 do 142 stanowią integralną część skonsolidowanego sprawozdania finansowego

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

za lata zakończone odpowiednio dnia 31 grudnia 2010 roku oraz dnia 31 grudnia 2009 roku

	Nota	2010	2009
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk netto		3 216 883	2 305 538
Korekty razem:		(2 876 246)	(7 165 701)
Zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli		(4 077)	6 246
Amortyzacja		512 319	469 152
(Zysk) strata z działalności inwestycyjnej	45	(3 947)	(9 513)
Odsetki i dywidendy	45	(413 827)	(425 087)
Zmiana stanu należności od banków	45	72 433	804 234
Zmiana stanu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu oraz instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej		2 311 665	(8 521 954)
Zmiana stanu pochodnych instrumentów finansowych (aktywo)		310 037	1 568 548
Zmiana stanu pożyczek i kredytów udzielonych klientom	45	(15 015 080)	(14 445 446)
Zmiana stanu aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz zmiana stanu należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		(176 718)	(164 516)
Zmiana stanu pozostałych aktywów		78 412	10 510
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków	45	67 853	(1 499 134)
Zmiana stanu pochodnych instrumentów finansowych (zobowiązanie)		860 425	(4 605 967)
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	45	7 499 314	21 092 519
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych		(158 733)	77 787
Zmiana stanu rezerw i odpisów	45	884 786	(1 014 123)
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań	45	648 133	48 021
Zapłacony podatek dochodowy		(1 178 323)	(1 107 813)
Bieżące obciążenie podatkowe	14	1 064 174	817 478
Inne korekty	45	(235 092)	(266 643)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		340 637	(4 860 163)
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Wpływy z działalności inwestycyjnej		8 669 411	11 326 509
Zbycie udziałów lub akcji jednostki zależnej, po potrąceniu zbytych środków pieniężnych		32	-
Zbycie inwestycyjnych papierów wartościowych		8 643 928	11 298 566
Wykup papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności		10 050	-
Zbycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		9 990	22 751
Inne wpływy inwestycyjne		5 411	5 192
Wydatki z działalności inwestycyjnej		(10 637 178)	(10 303 839)
Nabycie jednostki zależnej, po potrąceniu nabytych środków pieniężnych		-	(117 934)
Nabycie inwestycyjnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży		(10 017 463)	(9 720 036)
Nabycie papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności		-	(9 642)
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		(619 715)	(456 227)
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(1 967 767)	1 022 670
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wpływy z tytułu emisji akcji		-	5 081 125
Wpływy z tytułu emisji obligacji		3 168 240	-
Wykup wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych		(82 590)	(106 152)
Dywidendy wypłacone akcjonariuszom jednostki dominującej		(2 375 000)	(1 000 000)
Dywidendy wypłacone akcjonariuszom niesprawującym kontroli		-	(32 620)
Zaciągnięcie zobowiązań długoterminowych		1 084 130	1 329 527
Splata zobowiązań długoterminowych		(721 362)	(712 237)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		1 073 418	4 559 643
Przepływy pieniężne netto		(553 712)	722 150
w tym z tytułu różnic kursowych		19 005	(39 169)
Środki pieniężne na początek okresu		8 992 393	8 270 243
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu	45	8 438 681	8 992 393
w tym o ograniczonej możliwości dysponowania	42	6 950	8 421

NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

1. Informacje ogólne	8
2. Opis przyjętych zasad rachunkowości, w tym ważniejsze szacunki i oceny	11
3. Informacje dotyczące segmentów działalności	41

NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT

4. Przychody i koszty z tytułu odsetek	44
5. Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat	45
6. Przychody z tytułu dywidend	46
7. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	46
8. Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych	47
9. Wynik z pozycji wymiany	47
10. Pozostałe przychody i koszty operacyjne	47
11. Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	48
12. Ogólne koszty administracyjne	50
13. Udział w zyskach (stratach) jednostek stowarzyszonych i współzależnych	51
14. Podatek dochodowy	51
15. Zysk przypadający na jedną akcję	54
16. Wyplacone dywidendy (łącznie lub w przeliczeniu na jedną akcję) z podziałem na akcje zwykle i pozostałe akcje	54

NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ

17. Kasa, środki w Banku Centralnym	55
18. Należności od banków	55
19. Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	55
20. Pochodne instrumenty finansowe	58
21. Instrumenty pochodne zabezpieczające	61
22. Instrumenty finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	63
23. Kredyty i pożyczki udzielone klientom	65
24. Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	67
25. Papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności	70
26. Inwestycje w jednostki stowarzyszone i współzależne	70
27. Zapasy	72
28. Wartości niematerialne	73
29. Rzeczowe aktywa trwałe	75
30. Inne aktywa	77
31. Zobowiązania wobec Banku Centralnego	78
32. Zobowiązania wobec banków	78
33. Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	
34. Zobowiązania wobec klientów	78
35. Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	78
36. Zobowiązania podporządkowane	79
37. Pozostałe zobowiązania	80
38. Rezerwy	80
39. Kapitał zakładowy	81
40. Pozostałe kapitały	82

POZOSTAŁE NOTY

41. Przeniesione aktywa finansowe, których składniki nie kwalifikują się do wyłączenia ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej	82
42. Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań	82

43.	Zobowiązania warunkowe	83
44.	Sprawy sporne	85
45.	Informacje uzupełniające do skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych	86
46.	Transakcje ze Skarbem Państwa i jednostkami powiązanymi	89
47.	Transakcje z podmiotami powiązanymi kapitałowo	91
48.	Świadczenia dla kluczowego personelu kierowniczego jednostki dominującej	91
49.	Zmiany w Spółkach wchodzących w skład Grupy Kapitałowej	92
50.	Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych	94
51.	Działalność powiernicza	98
52.	Informacje o pakietowej sprzedaży wierzytelności	98
53.	Objaśnienie różnic między wcześniej publikowanymi sprawozdaniami a niniejszym sprawozdaniem finansowym	99
54.	Wpływ sytuacji makroekonomicznej na wyniki finansowe Grupy Kapitałowej	99
CELE I ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM ZWIĄZANYM Z INSTRUMENTAMI FINANSOWYMI		
55.	Zarządzanie ryzykiem w Grupie Kapitałowej	100
56.	Ryzyko kredytowe	105
57.	Ryzyko stopy procentowej	122
58.	Ryzyko walutowe	124
59.	Ryzyko płynności	127
60.	Ryzyko cen kapitałowych papierów wartościowych	131
61.	Ryzyko instrumentów pochodnych	131
62.	Ryzyko operacyjne	132
63.	Ryzyko braku zgodności	134
64.	Ryzyko strategiczne	134
65.	Ryzyko reputacji	135
66.	Adekwatność kapitałowa	135
INFORMACJE DOTYCZĄCE PODMIOTU UPRAWNIENEGO DO BADANIA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH ORAZ ZDARZENIA NASTĘPUJĄCE PO DNIU KOŃCZĄCYM OKRES SPRAWOZDAWCZY		
67.	Informacje dotyczące podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych	140
68.	Zdarzenia następujące po dniu kończącym okres sprawozdawczy	141

NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

1. Informacje ogólne

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego SA („Grupa PKO Banku Polskiego SA”, „Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA”, „Grupa Kapitałowa”) obejmuje rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku oraz zawiera dane porównawcze za rok zakończony dnia 31 grudnia 2009 roku. Dane finansowe prezentowane są w tysiącach złotych, chyba że wskazano inaczej.

Jednostką dominującą w Grupie Kapitałowej Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej jest Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna („PKO Bank Polski SA”, „jednostka dominująca”, „Bank”).

Jednostka dominująca została utworzona w 1919 roku jako Pocztowa Kasa Oszczędnościowa. Od 1950 roku jednostka dominująca rozpoczęła działalność jako Powszechna Kasa Oszczędności bank państwowy. Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2000 roku (Dz. U. Nr 5, poz. 55 ze zm.) przekształcono Powszechną Kasę Oszczędności bank państwowy w jednoosobową spółkę akcyjną Skarbu Państwa pod nazwą Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie, przy ul. Puławskiej 15, 02-515 Warszawa, w Polsce.

W dniu 12 kwietnia 2000 roku nastąpiło zarejestrowanie Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej. Spółka została wpisana do Rejestru Handlowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla Miasta Stołecznego Warszawy, Sąd Gospodarczy XVI Wydział Rejestrowy. Obecnie właściwym Sądem Rejestrowym jest Sąd Rejonowy dla Miasta Stołecznego Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego. Bank został zarejestrowany pod numerem KRS 0000026438 oraz nadano mu numer statystyczny REGON 016298263. Kapitał zakładowy (wpłacony) wynosi 1 250 000 tysięcy złotych.

Akcjonariat Banku jest następujący:

Nazwa podmiotu	Ilość akcji	Ilość głosów %	Wartość nominalna 1 akcji	Udział w kapitale podstawowym %
<i>Na dzień 31 grudnia 2010 roku</i>				
Skarb Państwa	512 406 277	40,99	1 zł	40,99
Bank Gospodarstwa Krajowego	128 102 731	10,25	1 zł	10,25
Pozostali	609 490 992	48,76	1 zł	48,76
Razem	1 250 000 000	100,00	---	100,00
<i>Na dzień 31 grudnia 2009 roku</i>				
Skarb Państwa	512 406 927	40,99	1 zł	40,99
Bank Gospodarstwa Krajowego	128 102 731	10,25	1 zł	10,25
Pozostali	609 490 342	48,76	1 zł	48,76
Razem	1 250 000 000	100,00	---	100,00

Bank jest notowany na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Zgodnie z Cedulą Giełdową Bank zaklasyfikowany jest do makrosektora „Finanse”, sektor „Banki”.

Działalność Grupy

PKO Bank Polski SA jest uniwersalnym bankiem depozytowo-kredytowym obsługującym osoby fizyczne, prawne oraz inne podmioty będące osobami krajowymi i zagranicznymi. PKO Bank Polski SA może posiadać wartości dewizowe i dokonywać obrotu tymi wartościami, jak i wykonywać operacje walutowe i dewizowe oraz otwierać i posiadać rachunki bankowe w bankach za granicą, a także lokować środki dewizowe na tych rachunkach.

Ponadto, poprzez podmioty zależne Grupa Kapitałowa prowadzi również działalność leasingową, deweloperską, faktoringową, rozliczenia elektroniczne dokonywane za pomocą kart płatniczych oraz świadczy inne usługi finansowe, w tym oferowane przez towarzystwo funduszy inwestycyjnych. Zakres działalności poszczególnych spółek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej został przedstawiony w niniejszej notce w tabeli „Skład Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA”.

Grupa Kapitałowa prowadzi działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, poprzez spółki zależne KREDOBANK SA i UKRPOLINWESTYCJE Sp. z o.o. na terenie Ukrainy oraz poprzez spółkę zależną PKO Finance AB na terenie Szwecji.

Skład Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA

W skład Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA wchodzi następujące podmioty:

Lp.	Nazwa jednostki	Siedziba	Zakres działalności	Udział w kapitale (%)	
				31.12.2010	31.12.2009
Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA					
Podmiot dominujący					
1	Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna				
Podmioty zależne bezpośrednio					
2	Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA	Warszawa	Działalność usługowa, w tym wspomagające usługi finansowe	100,00	100,00
3	Bankowy Fundusz Leasingowy SA	Łódź	Działalność leasingowa	100,00	100,00
4	Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych "eService" SA	Warszawa	Usługi w zakresie obsługi i rozliczeń transakcji kartowych	100,00	100,00
5	Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o.	Warszawa	Zarządzanie i eksploatacja Centrum Finansowego Puławska	100,00	100,00
6	Inteligo Financial Services SA	Warszawa	Usługi w zakresie technicznej obsługi bankowości internetowej	100,00	100,00
7	KREDOBANK SA	Lwów, Ukraina	Usługi finansowe	99,5655	99,4948
8	PKO BP BANKOWY Powszechne Towarzystwo Emerytalne SA	Warszawa	Zarządzanie funduszem emerytalnym	100,00	100,00
9	PKO BP Inwestycje Sp. z o.o.	Warszawa	Działalność deweloperska	100,00	100,00
10	PKO Finance AB	Sztokholm, Szwecja	Usługi finansowe	100,00	100,00
11	PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	Warszawa	Zarządzanie funduszami inwestycyjnymi	100,00	100,00
12	Fort Mokotów Inwestycje Sp. z o.o. ¹	Warszawa	Działalność deweloperska	99,9885	99,9885
Podmioty zależne pośrednio					
Podmioty zależne od PKO BP Inwestycje Sp. z o.o.					
13	PKO BP Inwestycje - Neptun Park Sp. z o.o. ^{2 i 3}	Warszawa	Działalność deweloperska	99,9975	99,9975
14	PKO BP Inwestycje - Nowy Wilanów Sp. z o.o. ^{2 i 4}	Warszawa	Działalność deweloperska	99,9750	99,9750
15	PKO BP Inwestycje – Rezydencja Flotylla Sp. z o.o. ⁵	Warszawa	Działalność deweloperska	100,00	100,00
16	PKO BP Inwestycje - Sarnia Dolina Sp. z o.o. ⁶	Warszawa	Działalność deweloperska	56,00	56,00
17	UKRPOLINWESTYCJE Sp. z o.o.	Kijów, Ukraina	Działalność deweloperska	55,00	55,00
18	Fort Mokotów Sp. z o.o.	Warszawa	Działalność deweloperska	51,00	51,00
19	WISŁOK Inwestycje Sp. z o.o. ⁷	Rzeszów	Działalność deweloperska	-	80,00
Podmioty zależne od Bankowego Funduszu Leasingowego SA					
20	Bankowy Leasing Sp. z o.o. ²	Łódź	Działalność leasingowa	99,9978	99,9969
21	BFL Nieruchomości Sp. z o.o. ²	Łódź	Działalność leasingowa	99,9952	99,9930
Podmiot zależny od Inteligo Financial Services SA					
22	PKO BP Finat Sp. z o.o. ⁸	Warszawa	Pośrednictwo finansowe	80,3287	80,3287
Podmiot zależny od Bankowego Towarzystwa Kapitałowego SA					
23	PKO BP Faktoring SA ²	Warszawa	Działalność faktoringowa	99,9867	99,9846

1) Drugim udziałowcem spółki Fort Mokotów Inwestycje Sp. z o.o. jest PKO BP Inwestycje Sp. z o.o.

2) PKO Bank Polski SA posiada 1 udział / 1 akcję w przedmiotowej Spółce

3) Poprzednia nazwa POMERANKA Sp. z o.o.

4) Poprzednia nazwa Wilanów Investments Sp. z o.o.

5) Poprzednia nazwa PKO Inwestycje - Międzyzdroje Sp. z o.o.

6) Poprzednia nazwa Baltic Dom 2 Sp. z o.o.

7) Udziały zostały sprzedane w dniu 26 lutego 2010 roku

8) Pozostałe udziały spółki PKO BP Finat Sp. z o.o. posiada PKO BP BANKOWY Powszechne Towarzystwo Emerytalne SA (19,6702%) oraz PKO Bank Polski SA (0,0011%)

Jednostki współzależne i stowarzyszone ujęte w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym:

Podmioty współzależne

Lp.	Nazwa jednostki	Siedziba	Zakres działalności	Udział w kapitale (%)	
				31.12.2010	31.12.2009
Podmioty współzależne bezpośrednio					
1	CENTRUM HAFFNERA Sp. z o.o.	Sopot	Działalność deweloperska	49,43	49,43
2	Centrum Obsługi Biznesu Sp. z o.o.	Poznań	Budowa i eksploatacja hotelu	41,44	41,44
Podmioty współzależne pośrednio					
Podmioty zależne od CENTRUM HAFFNERA Sp. z o.o. (współzależne pośrednio od PKO Banku Polskiego SA)					
3	Centrum Majkowskiego Sp. z o.o.	Sopot	Działalność deweloperska	100,00	100,00
4	Kamienica Morska Sp. z o.o.	Sopot	Działalność deweloperska	100,00	100,00
5	Sopot Zdrój Sp. z o.o.	Sopot	Działalność deweloperska	100,00	100,00
6	Promenada Sopocka Sp. z o.o.	Sopot	Działalność deweloperska	100,00	100,00

Podmioty stowarzyszone

Lp.	Nazwa jednostki	Siedziba	Zakres działalności	Udział w kapitale (%)	
				31.12.2010	31.12.2009
Podmioty stowarzyszone bezpośrednio					
1	Bank Pocztowy SA	Bydgoszcz	Usługi finansowe	25,0001	25,0001
2	Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka SA ¹	Krynica Górska	Budowa i eksploatacja kolejki gondolowej	37,53	37,53
3	Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	Poznań	Poręczenia prawa cywilnego i wekslowego	33,33	33,33
4	Agencja Inwestycyjna CORP SA	Warszawa	Zarządzanie nieruchomościami biurowymi	22,31	22,31
Podmioty stowarzyszone pośrednio					
Podmioty zależne od Banku Pocztowego SA (stowarzyszone pośrednio z PKO Bankiem Polskim SA)					
5	Centrum Operacyjne Sp. z o.o.	Bydgoszcz	Działalność wspomagająca usługi finansowe	100,00	-
6	Spółka Dystrybucyjna Banku Pocztowego Sp. z o.o.	Warszawa	Pośrednictwo finansowe	100,00	-

¹ Akcje spółki w 2010 i 2009 roku zostały ujęte w aktywach trwałych przeznaczonych do sprzedaży.

Informacje na temat zmian udziału w kapitale podmiotów zależnych zostały zamieszczone w Nocie 49 „Zmiany w Spółkach wchodzących w skład Grupy Kapitałowej”.

Informacje dotyczące składu osobowego Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej Banku

Skład Zarządu Banku na dzień 31 grudnia 2010 roku:

• Zbigniew Jagiełło	Prezes Zarządu Banku
• Piotr Alicki	Wiceprezes Zarządu
• Bartosz Drabikowski	Wiceprezes Zarządu
• Krzysztof Dresler	Wiceprezes Zarządu
• Jarosław Myjak	Wiceprezes Zarządu
• Wojciech Papierak	Wiceprezes Zarządu
• Jakub Papierski	Wiceprezes Zarządu

W trakcie roku zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku miały miejsce następujące zmiany w składzie Zarządu Banku:

- w dniu 27 stycznia 2010 roku Rada Nadzorcza PKO Banku Polskiego SA podjęła uchwałę powołującą Pana Jakuba Papierskiego do pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA z dniem 1 kwietnia 2010 roku.
- Rada Nadzorcza Banku, uchwałą z dnia 10 marca 2010 roku, powołała Pana Jakuba Papierskiego z dniem 22 marca 2010 roku do pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu Banku na wspólną kadencję Zarządu rozpoczętą z dniem 20 maja 2008 roku. Jednocześnie, wyżej wymienioną uchwałą, Rada Nadzorcza Banku uchyliła swoją uchwałę z dnia 27 stycznia 2010 roku, zgodnie z którą Pan Jakub Papierski miał rozpocząć pełnienie funkcji Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA w dniu 1 kwietnia 2010 roku.

- w dniu 13 kwietnia 2010 roku Komisja Nadzoru Finansowego jednogłośnie wyraziła zgodę na powołanie Pana Zbigniewa Jagiełło na stanowisko Prezesa Zarządu Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej.
- w dniu 21 lipca 2010 roku Pan Mariusz Zarzycki złożył rezygnację z pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA z dniem 31 lipca 2010 roku.
- w dnia 1 września 2010 roku Rada Nadzorcza Banku powołała Pana Piotra Alickiego do pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA z dniem 2 listopada 2010 roku.

Skład Rady Nadzorczej Banku na dzień 31 grudnia 2010 roku:

• Cezary Banasiński	Przewodniczący Rady Nadzorczej
• Tomasz Zganiacz	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej
• Mirosław Czekaj	Sekretarz Rady Nadzorczej
• Jan Bossak	Członek Rady Nadzorczej
• Błażej Lepczyński	Członek Rady Nadzorczej
• Piotr Marczak	Członek Rady Nadzorczej
• Alojzy Zbigniew Nowak	Członek Rady Nadzorczej

W trakcie roku zakończonego dnia 31 grudnia 2010 roku miały miejsce następujące zmiany w składzie Rady Nadzorczej Banku:

- w dniu 25 czerwca 2010 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie PKO Banku Polskiego SA powołało w skład Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA Pana Piotra Marczaka. Zgodnie z podjętą uchwałą Pan Piotr Marczak został powołany z dniem 25 czerwca 2010 roku.
- w dniu 30 września 2010 roku Pan Ireneusz Fąfara złożył rezygnację z pełnienia funkcji członka Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA

Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe, podlegające przeglądowi przez Komitet Audytu Rady Nadzorczej Banku w dniu 2 marca 2011 roku, zostało zaakceptowane do publikacji przez Zarząd Banku w dniu 1 marca 2011 roku oraz przyjęte przez Radę Nadzorczą Banku w dniu 2 marca 2011 roku.

2. Opis przyjętych zasad rachunkowości, w tym ważniejsze szacunki i oceny

2.1. Oświadczenie o zgodności

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) przyjętymi przez UE według stanu na dzień 31 grudnia 2010 roku a w zakresie nieuregulowanym powyższymi standardami zgodnie z wymogami ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz.U. z 2009 roku, nr 152, poz. 1223, tekst jednolity z późniejszymi zmianami) i wydanymi na jej podstawie przepisami wykonawczymi, jak również wymogami odnoszącymi się do emitentów papierów wartościowych dopuszczonych lub będących przedmiotem ubiegania się o dopuszczenie do obrotu na rynku oficjalnych notowań giełdowych.

Komisja Europejska zatwierdziła MSR 39 „Instrumenty Finansowe: ujmowanie i wycena” z wyjątkiem niektórych zapisów dotyczących rachunkowości zabezpieczeń. Z uwagi na fakt, że Bank stosuje MSSF zatwierdzone przez UE, Bank zastosował zapisy MSR 39.OS99C w kształcie zatwierdzonym przez UE, zezwalającym na desygnację jako pozycji zabezpieczanej przepływów pieniężnych dotyczących zobowiązań o oprocentowaniu zmiennym, dla których efektywna stopa procentowa jest niższa od referencyjnej stopy procentowej (brak uwzględnienia marży). MSR 39 w wersji wydanej przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości wprowadza ograniczenie w tym zakresie.

2.2. Kontynuacja działalności

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Grupę Kapitałową 12 miesięcy od daty publikacji, czyli od dnia 7 marca 2011 roku.

Zarząd Banku nie stwierdza na dzień podpisania skonsolidowanego sprawozdania finansowego istnienia faktów i okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenia dla możliwości kontynuacji przez Grupę Kapitałową PKO Banku Polskiego SA w okresie 12 miesięcy od daty publikacji na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania, bądź istotnego ograniczenia przez Grupę Kapitałową PKO Banku Polskiego SA dotychczasowej działalności.

2.3. Podstawa sporządzania sprawozdania finansowego

W sprawozdaniu finansowym zastosowano zasadę koncepcji wartości godziwej dla aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym instrumentów pochodnych, aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, za wyjątkiem tych, dla których nie można wiarygodnie ustalić wartości godziwej. Pozostałe składniki aktywów i zobowiązań finansowych (w tym kredyty i pożyczki) wykazywane są w wartości zamortyzowanego kosztu pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości lub w cenie nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości.

Składniki aktywów trwałych wykazywane są w cenie nabycia pomniejszonej o odpisy umorzeniowe oraz o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości. Składniki aktywów trwałych lub grupy do sprzedaży zaklasyfikowane, jako przeznaczone do sprzedaży, wykazywane są w kwocie niższej z dwóch, tj. ich wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia.

2.4. Zasady konsolidacji

2.4.1. Jednostki zależne

Jednostki zależne są to podmioty (w tym jednostki niebędące spółką kapitałową jak np.: spółka cywilna) kontrolowane przez jednostkę dominującą, co oznacza, iż jednostka dominująca w sposób bezpośredni lub pośredni wpływa na politykę finansową i operacyjną danej jednostki w celu osiągnięcia korzyści ekonomicznych z jej działalności.

O sprawowaniu kontroli można mówić wtedy, gdy jednostka dominująca posiada bezpośrednio lub pośrednio więcej niż połowę praw głosu w danej jednostce, chyba, że w wyjątkowych okolicznościach można udowodnić, że taka własność nie powoduje sprawowania kontroli. O sprawowaniu kontroli można mówić również wtedy, gdy Bank posiada połowę lub mniej praw głosu w danych podmiocie i jeżeli:

- 1) dysponuje więcej niż połową głosów na mocy umowy z innymi inwestorami,
- 2) posiada zdolność kierowania polityką finansową i operacyjną jednostki na mocy statutu lub umowy,
- 3) posiada zdolność mianowania lub odwoływania większości członków zarządu lub odpowiadającego mu organu, gdzie taki zarząd lub organ sprawuje kontrolę nad jednostką lub
- 4) dysponuje większością głosów na posiedzeniach zarządu lub odpowiadającego mu organu, gdzie taki zarząd lub organ sprawuje kontrolę nad jednostką.

Jednostki zależne podlegają pełnej konsolidacji w okresie od dnia objęcia nad nimi kontroli przez jednostkę dominującą do dnia ustania kontroli.

Proces konsolidacji sprawozdań finansowych jednostek zależnych metodą pełną polega na sumowaniu poszczególnych pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej, rachunku zysków i strat jednostki dominującej oraz jednostek zależnych i Banku w pełnej wysokości oraz dokonaniu odpowiednich korekt i wyłączeń konsolidacyjnych. Wyłączeniu podlega bilansowa wartość udziałów posiadanych przez Bank w jednostkach zależnych oraz kapitał własny tych jednostek na moment ich nabycia. Wyłączeniu podlegają w całości:

- 1) wzajemne należności i zobowiązania oraz inne rozrachunki o podobnym charakterze jednostek objętych konsolidacją,
- 2) przychody i koszty operacji gospodarczych dokonanych między jednostkami objętymi konsolidacją,
- 3) zyski lub straty powstałe w wyniku operacji gospodarczych dokonanych między jednostkami objętymi konsolidacją, zawarte w wartości aktywów jednostek podlegających konsolidacji, za wyjątkiem strat, które wskazują na występowanie utraty wartości,

- 4) dywidendy naliczone lub wypłacone przez jednostki zależne jednostce dominującej i innym jednostkom, objętym konsolidacją,
- 5) wzajemne przepływy w rachunku przepływów pieniężnych.

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych sporządzone jest na podstawie skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej i skonsolidowanego rachunku zysków i strat oraz dodatkowych objaśnień i informacji.

Sprawozdania finansowe jednostek zależnych sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy, co sprawozdanie jednostki dominującej. W celu wyeliminowania jakichkolwiek rozbieżności w stosowanych zasadach rachunkowości przez Bank oraz jednostki zależne wprowadza się korekty konsolidacyjne.

2.4.2. Metoda nabycia

Nabycia jednostek zależnych przez Grupę Kapitałową rozlicza się metodą nabycia.

W dniu nabycia ujmuje się, osobno od wartości firmy, możliwe do zidentyfikowania nabyte aktywa, przejęte zobowiązania oraz wszelkie niekontrolujące udziały w jednostce przejmowanej.

Możliwe do zidentyfikowania nabyte aktywa i przejęte zobowiązania wycenia się według ich wartości godziwych na dzień nabycia. W przypadku każdego połączenia, wszelkie niekontrolujące udziały w przejmowanym podmiocie wycenia się w wartości godziwej lub w wartości proporcjonalnego udziału niekontrolujących udziałów w możliwych do zidentyfikowania aktywach netto przejmowanego podmiotu.

Wartość firmy ujmuje się na dzień nabycia i wycenia w kwocie nadwyżki sumy:

- 1) przekazanej zapłaty wycenianej według wartości godziwej na dzień nabycia,
- 2) kwoty wszelkich niekontrolujących udziałów w podmiocie przejmowanym wycenionych zgodnie z zasadami opisanymi powyżej oraz
- 3) w przypadku połączenia realizowanego etapami, wartości godziwej na dzień nabycia udziału w kapitale podmiotu przejmowanego, należącego poprzednio do Banku nad kwotę netto, ustaloną na dzień nabycia, wartości możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań wycenionych według wartości godziwej na dzień nabycia.

Jeżeli kwota netto, ustalona na dzień nabycia, wartości możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań wycenionych według wartości godziwej na dzień nabycia jest wyższa od sumy:

- 1) przekazanej zapłaty wycenianej według wartości godziwej na dzień nabycia,
- 2) kwoty wszelkich niekontrolujących udziałów w podmiocie przejmowanym wycenionych zgodnie z zasadami opisanymi powyżej oraz
- 3) w przypadku połączenia realizowanego etapami, wartości godziwej na dzień nabycia udziału w kapitale podmiotu przejmowanego, należącego poprzednio do Banku,

różnicę ujmuje się bezpośrednio w rachunku zysków i strat.

2.4.3. Jednostki stowarzyszone i współzależne

Jednostki stowarzyszone są to jednostki (w tym jednostki nie będące spółką kapitałową, jak np.: spółka cywilna), na które Grupa Kapitałowa wywiera znaczący wpływ, lecz nie sprawuje kontroli nad polityką finansową i operacyjną, co zwykle towarzyszy posiadaniu od 20% do 50% ogólnej liczby głosów w organach stanowiących.

Jednostki współzależne są to spółki handlowe lub inne jednostki, które są współkontrolowane przez jednostkę dominującą lub znaczącego inwestora i innych udziałowców lub wspólników na podstawie statutu, umowy spółki lub umowy zawartej na okres dłuższy niż rok.

Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i współzależnych rozlicza się metodą praw własności i ujmuje początkowo według kosztu. Inwestycja Grupy Kapitałowej w jednostkach stowarzyszonych i współzależnych obejmuje wartość firmy (pomniejszoną o ewentualne skumulowane odpisy z tytułu utraty wartości), określoną na dzień nabycia.

Udział Grupy Kapitałowej w wyniku finansowym jednostek stowarzyszonych i współzależnych od dnia nabycia ujmuje się w rachunku zysków i strat, zaś jej udział w zmianach stanu innych dochodów całkowitych od dnia nabycia – w innych dochodach całkowitych. Wartość bilansową inwestycji koryguje się o łączne zmiany stanu poszczególnych elementów kapitału od dnia ich nabycia. Gdy udział Grupy Kapitałowej w stratach jednostki stowarzyszonej i współzależnej staje się równy lub większy od udziału Grupy Kapitałowej w tej jednostce stowarzyszonej i współzależnej, obejmującego ewentualne inne niż zabezpieczone należności, Grupa Kapitałowa zaprzestaje ujmować dalsze straty, chyba że wzięła na siebie obowiązki lub dokonała płatności w imieniu danej jednostki.

Nie zrealizowane zyski na transakcjach pomiędzy Grupą Kapitałową a jej jednostkami stowarzyszonymi i współzależnymi eliminuje się proporcjonalnie do udziału Grupy Kapitałowej w jednostkach stowarzyszonych i współzależnych. Nie zrealizowane straty również są eliminowane, chyba, że transakcja dostarcza dowodów na wystąpienie utraty wartości przekazywanego składnika aktywów.

Każdorazowo na koniec okresu sprawozdawczego Grupa Kapitałowa ocenia istnienie przesłanek, które wskazują, czy wystąpiła utrata wartości inwestycji dokonanych w jednostkach stowarzyszonych i współzależnych. W przypadku istnienia takiej przesłanki Grupa Kapitałowa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej, tj. wartości użytkowej inwestycji lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży składnika aktywów, w zależności od tego, która z nich jest wyższa. A w przypadku gdy wartość bilansowa składnika aktywów przewyższa jego wartość odzyskiwalną, Grupa Kapitałowa ujmuje w rachunku zysków i strat odpis z tytułu utraty wartości. Powyższa prognoza wartości odzyskiwalnej wymaga przyjęcia założeń dotyczących m.in. przyszłych przepływów pieniężnych, które Grupa Kapitałowa może uzyskać z tytułu dywidend lub wpływów pieniężnych z tytułu ewentualnej sprzedaży inwestycji pomniejszonej o koszty sprzedaży. Przyjęcie innych założeń dotyczących prognozowanych przepływów pieniężnych mogłoby mieć wpływ na wartość bilansową niektórych inwestycji.

2.5. Waluty obce

2.5.1. Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Pozycje zawarte w sprawozdaniach finansowych poszczególnych jednostek Grupy Kapitałowej, w tym KREDOBANKU SA, UKRPOLINWESTYCJE Sp. z o.o. oraz PKO Finance AB wycenia się w walucie funkcjonalnej, tj. w walucie podstawowej środowiska gospodarczego, w którym dana jednostka prowadzi działalność. Walutą funkcjonalną jednostki dominującej i innych spółek uwzględnionych w niniejszym sprawozdaniu finansowym, z wyjątkiem KREDOBANK SA, UKRPOLINWESTYCJE Sp. z o.o. oraz PKO Finance AB, jest złoty polski. Walutą funkcjonalną KREDOBANK SA oraz UKRPOLINWESTYCJE Sp. z o.o. jest hrywna ukraińska, natomiast walutą funkcjonalną PKO Finance AB jest korona szwedzka.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe prezentowane jest w złotych, które są walutą funkcjonalną i walutą prezentacji Grupy Kapitałowej.

2.5.2. Transakcje i salda w walutach obcych

Transakcje wyrażone w walutach obcych przelicza się na walutę funkcjonalną według kursu obowiązującego w dniu transakcji. Każdorazowo na koniec okresu sprawozdawczego Grupa Kapitałowa przelicza:

- 1) pozycje pieniężne w walucie obcej przy zastosowaniu kursu zamknięcia, tj. kursu średniego ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego,
- 2) pozycje niepieniężne wyceniane według historycznej ceny nabycia wyrażonej w walucie obcej przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia transakcji,
- 3) pozycje niepieniężne wyceniane do wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej przeliczane są przy zastosowaniu kursów wymiany, które obowiązywały w dniu, na który wartość godziwa została ustalona.

Zyski i straty kursowe z tytułu rozliczenia tych transakcji oraz wyceny bilansowej aktywów i zobowiązań pieniężnych oraz niepieniężnych wyrażonych w walutach obcych ujmuje się w rachunku zysków i strat.

(w tysiącach złotych)

UAH	2010	2009
Kurs obowiązujący na ostatni dzień okresu	0,3722	0,3558
Kurs stanowiący średnią arytmetyczną kursów obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca danego okresu	0,3830	0,3897
Najwyższy kurs w okresie	0,4406	0,4801
Najniższy kurs w okresie	0,3423	0,3222
SEK	2010	2009
Kurs obowiązujący na ostatni dzień okresu	0,4415	0,4000
Kurs stanowiący średnią arytmetyczną kursów obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca danego okresu	0,4222	0,4095
Najwyższy kurs w okresie	0,4459	0,4403
Najniższy kurs w okresie	0,3934	0,3675

2.6. Aktywa i zobowiązania finansowe

2.6.1. Klasyfikacja

Grupa Kapitałowa klasyfikuje aktywa finansowe do następujących kategorii: aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, kredyty, pożyczki i inne należności, aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności. Zobowiązania finansowe klasyfikowane są następująco: zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz pozostałe zobowiązania finansowe. Grupa Kapitałowa decyduje o klasyfikacji aktywów i zobowiązań finansowych w momencie jego początkowego ujęcia.

2.6.1.1. Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Aktywa i zobowiązania wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat są to składniki aktywów i zobowiązań finansowych spełniające którykolwiek z poniższych warunków:

- 1) klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu. Składniki aktywów finansowych lub zobowiązania finansowe kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu, gdy są nabyte lub zaciągnięte głównie w celu sprzedaży lub odkupienia w bliskim terminie, są częścią portfela określonych instrumentów finansowych, którymi zarządza się łącznie, i dla których istnieje potwierdzenie aktualnego faktycznego wzoru generowania krótkoterminowych zysków. Instrumenty pochodne klasyfikuje się również jako przeznaczone do obrotu chyba że są wyznaczonymi i efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi.
- 2) przy początkowym ujęciu zostały wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Wyznaczenie takie Grupa Kapitałowa może zastosować tylko wówczas, gdy:
 - a) wyznaczony składnik aktywów lub zobowiązań finansowych jest instrumentem łącznym zawierającym jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych kwalifikujących się do odrębnego ich ujmowania, przy czym wbudowany instrument pochodny nie może zmieniać znacząco przepływów pieniężnych wynikających z umowy zasadniczej lub wydzielenie instrumentu pochodnego jest zabronione;
 - b) zastosowanie takiej kwalifikacji aktywa lub zobowiązania eliminuje lub znacząco zmniejsza niespójność w zakresie wyceny lub ujmowania (tzw. niedopasowanie księgowe na skutek innego sposobu wyceny aktywów lub zobowiązań lub odmiennego ujmowania związanych z nimi zysków lub strat);
 - c) grupa aktywów lub zobowiązań finansowych lub obu tych kategorii jest odpowiednio zarządzana, a jej wyniki oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowanymi zasadami zarządzania ryzykiem lub strategią inwestycyjną Grupy Kapitałowej.

Grupa Kapitałowa posiada politykę zarządzania aktywami i zobowiązaniami finansowymi, zgodnie z którą zarządza odrębnie portfelem aktywów i zobowiązań finansowych klasyfikowanych jako przeznaczone do obrotu oraz portfelem aktywów i zobowiązań finansowych wyznaczonych przy początkowym ujęciu jako wycenianie do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

2.6.1.2. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, które zostały wyznaczone jako dostępne do sprzedaży lub niebędące

- a) wyznaczonymi przez Grupę Kapitałową przy początkowym ujęciu jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat;
- b) aktywami finansowymi utrzymywanymi do terminu zapadalności;
- c) spełniającymi definicję kredytu i pożyczki.

2.6.1.3. Kredyty/pożyczki i inne należności

Do kategorii kredytów, pożyczek i innych należności zalicza się aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami, które nie są kwotowane na aktywnym rynku, inne niż:

- 1) aktywa finansowe, które Grupa Kapitałowa zamierza sprzedać natychmiast lub w bliskim terminie, które kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu i te, które przy początkowym ujęciu zostały wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat,
- 2) aktywa finansowe wyznaczone przez Grupę Kapitałową przy początkowym ujęciu jako dostępne do sprzedaży,
- 3) aktywa finansowe, których posiadacz może nie odzyskać zasadniczo pełnej kwoty inwestycji początkowej z innego powodu niż pogorszenie obsługi kredytu, które kwalifikuje się jako dostępne do sprzedaży.

2.6.1.4. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności

Są to aktywa finansowe, niebędące instrumentami pochodnymi, o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach i terminie zapadalności, które nabyto z zamiarem utrzymywania i Grupa Kapitałowa jest w stanie utrzymać je do terminu zapadalności, inne niż:

- 1) wyznaczone przez Grupę Kapitałową przy początkowym ujęciu jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat;
- 2) wyznaczone przez Grupę jako dostępne do sprzedaży;
- 3) spełniające definicję kredytów i pożyczek.

2.6.1.5. Pozostałe zobowiązania finansowe

Pozostałe zobowiązania finansowe są to zobowiązania finansowe inne niż wycenianie do wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat mające charakter depozytu, pożyczki otrzymanej lub kredytu otrzymanego.

2.6.2. Ujmowanie transakcji w księgach

Aktywa finansowe oraz zobowiązania finansowe, w tym również transakcje terminowe, z których wynika zobowiązanie lub prawo do nabycia lub sprzedaży w przyszłym terminie ustalonej ilości określonych instrumentów finansowych po ustalonej cenie, wprowadza się do ksiąg rachunkowych pod datą zawarcia kontraktu, bez względu na przewidziany w umowie termin rozliczenia transakcji.

2.6.3. Wyłączenie ze sprawozdania z sytuacji finansowej instrumentów finansowych

Składnik aktywów finansowych zostaje usunięty ze sprawozdania z sytuacji finansowej gdy wygasają umowne prawa do przepływów pieniężnych z aktywów finansowych lub gdy Grupa Kapitałowa przenosi składnik aktywów finansowych na inny podmiot. Przeniesienie to ma miejsce wtedy, gdy Grupa Kapitałowa:

- 1) przenosi umowne prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych, lub
- 2) zatrzymuje umowne prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych, ale przyjmuje umowny obowiązek przekazania tych przepływów jednostce spoza Grupy Kapitałowej.

Przenosząc składniki aktywów finansowych Grupa Kapitałowa ocenia, w jakim stopniu zachowuje ryzyko i korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych. W tym przypadku:

- 1) jeżeli Grupa Kapitałowa przenosi zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to wyłącza składnik aktywów finansowych ze sprawozdania z sytuacji finansowej,
- 2) jeżeli Grupa Kapitałowa zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to w dalszym ciągu ujmuje składnik aktywów finansowych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej,
- 3) jeżeli Grupa Kapitałowa nie przenosi, ani nie zachowuje zasadniczo całego ryzyka i wszystkich korzyści związanych z posiadaniem składnika aktywów finansowych, Grupa Kapitałowa ustala, czy zachowała kontrolę nad tym składnikiem aktywów finansowych. W przypadku zachowania kontroli składnik aktywów finansowych jest ujmowany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej do wysokości wynikającej z trwałego zaangażowania, odpowiednio w przypadku braku kontroli jest ze sprawozdania z sytuacji finansowej wyłączany.

Grupa Kapitałowa nie dokonuje przekwalifikowania instrumentów finansowych do lub z kategorii wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat od momentu ich objęcia lub wyemitowania.

Grupa Kapitałowa wyłącza ze swojego sprawozdania z sytuacji finansowej zobowiązanie finansowe (lub jego część), gdy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygaś.

Najczęściej Grupa Kapitałowa wyłącza ze sprawozdania z sytuacji finansowej kredyty, gdy podlegają one umorzeniu, przedawnieniu lub są nieściągalne. Wyłączanie ze sprawozdania z sytuacji finansowej kredytów, pożyczek i innych należności następuje w ciężar utworzonych na nie odpisów z tytułu utraty wartości. W przypadku, gdy nie utworzono odpisów z tytułu utraty wartości lub ich wartość jest mniejsza od wartości kredytu, pożyczki i innej należności, przed odpisaniem należności zwiększa się odpis z tytułu utraty wartości o różnicę pomiędzy wartością należności, a dotychczas utworzoną kwotą odpisu z tytułu utraty wartości.

2.6.4. Wycena

W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych lub zobowiązanie finansowe wycenia się według wartości godziwej, powiększonej w przypadku aktywów lub zobowiązań finansowych niekwalifikowanych jak wyceniane wg wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego.

Po początkowym ujęciu jednostka wycenia instrumenty finansowe w następujący sposób:

2.6.4.1. Aktywa i zobowiązania wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Wyceniane są do wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat, do pozycji wyniku na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej.

2.6.4.2. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Wyceniane są do wartości godziwej, a skutki zmiany wartości godziwej (z wyjątkiem odpisów z tytułu utraty wartości oraz różnic kursowych) rozpoznawane są w innych dochodach całkowitych aż do momentu wyłączenia składnika aktywów ze sprawozdania z sytuacji finansowej, kiedy skumulowany zysk/strata ujmowane są w rachunku zysków i strat. Odsetki naliczone z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej od aktywów dostępnych do sprzedaży rozpoznawane są w wyniku odsetkowym.

2.6.4.3. Kredyty i pożyczki oraz inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności

Wyceniane są według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej i uwzględnieniem utraty wartości. W przypadku kredytów i pożyczek, dla których nie można ustalić harmonogramu przyszłych przepływów pieniężnych, a więc także ustalić efektywnej stopy procentowej, wycenia się je według kwoty wymaganej zapłaty.

2.6.4.4. Pozostałe zobowiązania finansowe, w tym zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych

Wyceniane są według zamortyzowanego kosztu. Jeżeli dla zobowiązania finansowego nie można ustalić harmonogramu przyszłych przepływów pieniężnych, a więc także ustalić efektywnej stopy procentowej, zobowiązanie to wycenia się według kwoty wymaganej zapłaty.

Instrumenty dłużne wyemitowane przez Grupę Kapitałową są wykazywane jako zobowiązania i wyceniane według zamortyzowanego kosztu.

2.6.4.5. Metoda ustalania wartości godziwej i zamortyzowanego kosztu

Wartość godziwa instrumentów finansowych dłużnych i kapitałowych (wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz dostępnych do sprzedaży), dla których istnieje aktywny rynek ustalana jest w oparciu o wartość rynkową, będącą ceną kupna.

Wartość godziwa instrumentów finansowych dłużnych i kapitałowych (wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz dostępnych do sprzedaży), dla których brak jest aktywnego rynku jest szacowana w następujący sposób:

- 1) instrumenty kapitałowe portfela wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz portfela dostępnych do sprzedaży:
 - a) cena ostatnio przeprowadzonej na rynku transakcji pod warunkiem, że w okresie między datą transakcji a końcem okresu sprawozdawczego nie nastąpiły znaczne zmiany uwarunkowań gospodarczych, które mogłyby wpłynąć na jej wartość,
 - b) w drodze wyceny przez wyspecjalizowany podmiot zewnętrzny świadczący tego rodzaju usługi,
- 2) dłużne instrumenty portfela wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat:
 - a) metoda rynkowych cen papierów wartościowych (metoda wartości rynkowej),
 - b) metoda rynkowych kwotowań stóp procentowych (metoda krzywej dochodowości),
 - c) metoda rynkowych cen papierów wartościowych o zbliżonych charakterystykach finansowych (metoda wartości aktywa referencyjnego),
- 3) dłużne instrumenty portfela dostępne do sprzedaży:
 - a) metoda rynkowych cen papierów wartościowych (metoda wartości rynkowej),
 - b) metoda rynkowych kwotowań stóp procentowych (metoda krzywej dochodowości), skorygowana o marżę ryzyka równą marży określonej w warunkach emisji. Istotna zmiana rynkowych stóp procentowych jest uwzględniana w zmianie wartości godziwej tych instrumentów,
 - c) metoda rynkowych cen papierów wartościowych o zbliżonych charakterystykach finansowych (metoda wartości aktywa referencyjnego),
 - d) w przypadku papierów wartościowych, dla których nie można ustalić wartości godziwej przy pomocy metod wymienionych w podpunkcie powyżej, wartość godziwa ustalana jest w oparciu o wewnętrzny model wyceny.

W przypadku braku możliwości ustalenia wartości godziwej instrumenty kapitałowe wycenia się po cenie nabycia, pomniejszonej o odpis z tytułu utraty wartości.

Zamortyzowany koszt stanowi wartość, w jakiej instrument finansowy został wyceniony w momencie początkowego ujęcia, pomniejszoną o spłaty kwoty kapitału oraz powiększoną lub pomniejszoną o ustaloną z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej skumulowaną amortyzację wszelkich różnic między wartością początkową a wartością w terminie zapadalności oraz pomniejszoną o odpisy z tytułu utraty wartości. Efektywna stopa procentowa stosowana do wyceny według zamortyzowanego kosztu to stopa, która dyskontuje oczekiwany strumień przyszłych płatności pieniężnych do bieżącej wartości bilansowej netto przez okres do zapadalności lub do momentu następnej rynkowej wyceny, stanowiąca wewnętrzną stopę zwrotu składnika aktywów/zobowiązań za dany okres. Ustalenie tej stopy obejmuje opłaty otrzymywane/zapłacone przez Grupę Kapitałową, które wpływają na charakterystykę finansową instrumentu, z wyjątkiem potencjalnych przyszłych strat związanych z nieściągalnością kredytów.

Prowizje, opłaty i koszty transakcji, stanowiące integralny element efektywnego zwrotu z instrumentu finansowego, korygują jego wartość bilansową oraz są uwzględniane w kalkulacji efektywnej stopy procentowej.

2.6.5. Instrumenty pochodne

2.6.5.1. Ujęcie i wycena

Pochodne instrumenty finansowe ujmowane są do wartości godziwej począwszy od dnia zawarcia transakcji. Instrument pochodny staje się aktywem, jeśli jego wartość godziwa jest dodatnia, a zobowiązaniem w przypadku, gdy jego wartość godziwa jest ujemna. Wartość godziwą instrumentów finansowych znajdujących się w obrocie na rynku stanowi cena rynkowa. W pozostałych przypadkach jest to wartość godziwa określona na podstawie modelu wyceny, do którego dane pozyskano z aktywnego rynku. Wykorzystywane techniki bazują między innymi na modelach zdyskontowanych przepływów pieniężnych, modelach opcji oraz krzywych dochodowości.

W przypadku, gdy oszacowana wartość godziwa jest niższa, bądź wyższa od wartości godziwej na poprzedzający koniec okresu sprawozdawczego (dla transakcji zawartych w danym okresie sprawozdawczym do wartości godziwej) Grupa Kapitałowa zalicza tę wartość odpowiednio do wyniku na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat lub w korespondencji odpowiednio z pozycją „Pochodne instrumenty finansowe”.

Efekt ostatecznego rozliczenia transakcji pochodnych wykazuje się w wyniku na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej ze skutkiem odnoszonym do rachunku zysków i strat lub w wyniku z pozycji wymiany.

Kwoty bazowe transakcji pochodnych wykazane są w pozycjach pozabilansowych w dniu zawarcia transakcji i przez cały okres ich trwania.

2.6.5.2. Wbudowane instrumenty pochodne

Wbudowany instrument pochodny jest składnikiem hybrydowego (złożonego) instrumentu, który zawiera również umowę zasadniczą niebędącą instrumentem pochodnym (zarówno o charakterze finansowym, jak i niefinansowym), powodującym, że część przepływów pieniężnych wynikających z instrumentu złożonego zmienia się w sposób podobny do przepływów wynikających z samodzielnie występującego instrumentu pochodnego. Wbudowany instrument pochodny powoduje, że część lub całość przepływów pieniężnych wynikających z umowy zasadniczej jest modyfikowana w oparciu o określoną stopę procentową, cenę instrumentu finansowego, cenę towaru, kurs walutowy, bądź inną zmienną, pod warunkiem, że zmienna niebędąca finansową nie jest specyficzna dla którejkolwiek ze stron kontraktu.

Oceny, czy dana umowa zawiera wbudowany instrument pochodny dokonuje się na moment przystąpienia do umowy. Ponowna ocena jest dokonywana jedynie wtedy, gdy nastąpią zmiany w umowie istotnie wpływające na wynikające z niej przepływy pieniężne.

Instrumenty pochodne podlegające wydzieleniu z umów zasadniczych i osobnemu ujęciu w księgach rachunkowych wyceniane są według wartości godziwej. Wycena prezentowana jest w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pochodne instrumenty finansowe”. Zmiany w wycenie do wartości godziwej instrumentów pochodnych odnoszone są do rachunku zysków i strat do pozycji „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej” lub „Wynik z pozycji wymiany”.

Instrument pochodny wykazywany jest odrębnie, gdy spełnione są łącznie następujące warunki:

- 1) instrument hybrydowy (złożony) nie jest wyceniany w wartości godziwej, ze skutkiem odnoszonym do rachunku zysków i strat,
- 2) charakter ekonomiczny wbudowanego instrumentu oraz ryzyka z nim związane nie są ściśle powiązane z charakterem ekonomicznym umowy zasadniczej i ryzykami z niej wynikającymi,
- 3) odrębny instrument, którego charakterystyka odpowiada cechom wbudowanego instrumentu pochodnego, spełniałby definicję instrumentu pochodnego.

W przypadku umów niebędących instrumentami finansowymi, których składnikiem jest instrument spełniający powyższe warunki, wbudowany instrument pochodny zalicza się do pozycji „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej” lub „Wynik z pozycji wymiany”, odnoszonych do rachunku zysku i strat.

2.6.5.3. Rachunkowość zabezpieczeń

2.6.5.3.1. Kryteria rachunkowości zabezpieczeń

Rachunkowość zabezpieczeń stosowana jest przez Grupę Kapitałową, gdy spełnione są wszystkie poniższe warunki, określone w MSR 39:

- 1) w momencie ustanowienia zabezpieczenia formalnie wyznaczono i udokumentowano powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem przez jednostkę oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia. Dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, zabezpieczanej pozycji lub transakcji, charakter zabezpieczanego ryzyka, a także sposób, w jaki jednostka będzie oceniała efektywność instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zagrożenia zmianami wartości godziwej pozycji zabezpieczanej lub przepływów pieniężnych związanych z zabezpieczanym ryzykiem,
- 2) oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce efektywne w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z zabezpieczanego ryzyka, zgodnie z udokumentowaną pierwotnie strategią zarządzania ryzykiem, dotyczącą tego konkretnego powiązania zabezpieczającego,
- 3) w przypadku zabezpieczeń przepływów pieniężnych, planowana transakcja będąca przedmiotem zabezpieczenia, musi być wysoce prawdopodobna oraz musi podlegać zagrożeniu zmianami przepływów pieniężnych, które w rezultacie mogą wpływać na rachunek zysków i strat,
- 4) efektywność zabezpieczenia można wiarygodnie ocenić, tj. wartość godziwa lub przepływy pieniężne związane z pozycją zabezpieczaną wynikające z zabezpieczanego ryzyka oraz wartość godziwa instrumentu zabezpieczającego, mogą być wiarygodnie wycenione,
- 5) zabezpieczenie jest na bieżąco oceniane i stwierdza się jego wysoką efektywność we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zabezpieczenie zostało ustanowione.

2.6.5.3.2. Zaprzestania stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń

Grupa Kapitałowa zaprzestaje stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń, gdy:

- 1) instrument zabezpieczający wygasa, zostaje sprzedany, rozwiązany lub wykonany (zastąpienia jednego instrumentu zabezpieczającego drugim lub przedłużenia terminu ważności danego instrumentu zabezpieczającego nie uważa się za wygaśnięcie lub rozwiązanie, jeśli takie zastąpienie lub przedłużenie terminu stanowi część udokumentowanej strategii zabezpieczania przyjętej przez jednostkę). W takim przypadku skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone bezpośrednio na inne dochody całkowite przez okres, w którym zabezpieczenie było efektywne, ujmuje się dalej w odrębnej pozycji w innych dochodach całkowitych, aż do momentu zajścia planowanej transakcji,
- 2) zabezpieczenie przestaje spełniać kryteria rachunkowości zabezpieczeń. W takim przypadku skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone bezpośrednio na inne dochody całkowite przez okres, w którym zabezpieczenie było efektywne, ujmuje się dalej w odrębnej pozycji w innych dochodach całkowitych, aż do momentu zajścia planowanej transakcji,
- 3) zaprzestano oczekiwać realizacji planowanej transakcji, wobec tego wszystkie skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone bezpośrednio na inne dochody całkowite przez okres, w którym zabezpieczenie było efektywne, ujmuje się w rachunku zysków i strat,
- 4) Grupa Kapitałowa unieważnia powiązanie zabezpieczające.

2.6.5.3.3. Zabezpieczenie wartości godziwej

Grupa Kapitałowa odpowiednio na dzień 31 grudnia 2010 roku i 2009 roku nie stosowała rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej.

2.6.5.3.4. Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych jest to zabezpieczenie przed zagrożeniem zmiennością przepływów pieniężnych, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka związanemu z ujętym składnikiem aktywów lub zobowiązaniem (takim jak całość lub część przyszłych płatności odsetkowych od zadłużenia o zmiennym oprocentowaniu) lub z wysoce prawdopodobną planowaną transakcją, i które mogłyby wpływać na rachunek zysków i strat.

Zmiany wartości godziwej pochodnego instrumentu zabezpieczającego wyznaczonego jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych ujmowane są bezpośrednio w innych dochodach całkowitych w części stanowiącej efektywną część zabezpieczenia. Część nieefektywną zabezpieczenia ujmuje się w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej”.

Kwoty odniesione bezpośrednio na inne dochody całkowite przenoszone są do rachunku zysków i strat w tym samym okresie lub okresach, w których zabezpieczana planowana transakcja wywiera wpływ na rachunek zysków i strat.

Testy efektywności obejmują wycenę transakcji zabezpieczających, po pomniejszeniu o wartość odsetek naliczonych oraz różnice kursowe od nominału transakcji zabezpieczających. Wykazywane są one w rachunku zysków i strat, odpowiednio w pozycjach „Wynik z tytułu odsetek” oraz „Wynik z pozycji wymiany”.

2.6.6. Kompensowanie instrumentów finansowych

Kompensowanie składnika aktywów i zobowiązań finansowych jest dokonywane tylko w przypadku gdy Grupa Kapitałowa posiada ważny tytuł prawny do przeprowadzenia kompensaty a rozliczenie ma zostać przeprowadzone w kwocie netto lub realizacja składnika aktywów i zobowiązań następuje jednocześnie.

2.7. Transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży i odkupu

Transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży i odkupu są operacjami sprzedaży lub kupna papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu lub odsprzedaży w umownym terminie i po określonej cenie.

Transakcje sprzedaży papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu na moment zawarcia ujmują się w zobowiązaniach wobec innych banków lub zobowiązaniach wobec klientów z tytułu depozytów, w zależności od kontrahenta transakcji.

Zakupione papiery wartościowe z przyrzeczeniem odsprzedaży ujmują się jako należności od banków lub kredyty i pożyczki udzielone klientom, w zależności od kontrahenta transakcji.

Transakcje z przyrzeczeniem odkupu/sprzedaży są wyceniane wg zamortyzowanego kosztu, natomiast papiery wartościowe będące składnikiem transakcji z przyrzeczeniem odkupu nie są wyłączone ze sprawozdania z sytuacji finansowej i podlegają wycenie wg zasad określonych dla poszczególnych portfeli papierów wartościowych. Różnica między ceną sprzedaży i odkupu jest traktowana odpowiednio jako koszt/przychód odsetkowy i rozliczana jest w czasie trwania umowy z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej.

2.8. Utrata wartości aktywów finansowych

2.8.1. Aktywa wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Każdorazowo dla kredytu, pożyczki lub należności z tytułu leasingu finansowego na koniec okresu sprawozdawczego Grupa Kapitałowa ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. Jeżeli takie przesłanki istnieją, Grupa Kapitałowa ustala kwoty odpisów z tytułu utraty wartości. Strata z tytułu utraty wartości jest ponoszona, gdy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości wynikające z jednego lub więcej zdarzeń mających miejsce po początkowym ujęciu składnika aktywów („zdarzenie powodujące stratę”), oraz to zdarzenie ma wpływ na oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne wynikające ze składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych, których wiarygodne oszacowanie jest możliwe.

Do obiektywnych przesłanek utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych Grupa Kapitałowa zalicza informacje o następujących zdarzeniach:

- 1) wystąpienie znaczących trudności finansowych emitenta lub dłużnika,
- 2) niedotrzymanie postanowień umownych przez emitenta lub dłużnika, np. niespłacenie odsetek lub kapitału albo zaleganie z ich spłatą,
- 3) przyznanie emitentowi lub dłużnikowi, ze względów ekonomicznych lub prawnych związanych z jego trudnościami finansowymi, udogodnienia, które w innym przypadku nie zostałyby udzielone,
- 4) zaistnienie wysokiego prawdopodobieństwa upadłości lub restrukturyzacji emitenta lub dłużnika,
- 5) zanik obrotu danym składnikiem aktywów finansowych na aktywnym rynku ze względu na trudności finansowe emitenta lub dłużnika,
- 6) wystąpienie zdarzenia umożliwiającego oszacowanie spadku wartości przyszłych przepływów pieniężnych, w tym ich ściągальności, w odniesieniu do grupy aktywów.

W pierwszej kolejności Grupa Kapitałowa ustala, czy nastąpiła utrata wartości aktywów na bazie analizy indywidualnej w odniesieniu do należności indywidualnie znaczących. Jeżeli dla pojedynczego składnika aktywów finansowych nie należy dokonywać odpisu z tytułu utraty wartości, składnik ten, po zaszeregowaniu do grupy aktywów finansowych o podobnej charakterystyce, poddawany jest zbiorczej ocenie pod kątem wystąpienia utraty wartości.

Grupa Kapitałowa dokonuje podziału należności kredytowych i leasingowych ze względu na wielkość zaangażowania na portfel indywidualny i portfel grupowy.

W portfelu indywidualnym każda pojedyncza ekspozycja kredytowa i leasingowa jest poddawana testowi na utratę wartości. W przypadku rozpoznania utraty wartości, tworzony jest odpis aktualizujący wartość należności. W przypadku, gdy dla danej ekspozycji nie wystąpiły obiektywne przesłanki utraty wartości, ekspozycja ta włączana jest do portfela kredytów lub należności leasingowych ocenianego grupowo.

W portfelu grupowym identyfikowane są grupy o podobnych charakterystykach ryzyka kredytowego, które następnie zbiorczo oceniane są pod kątem utraty wartości.

Jeżeli istnieją obiektywne dowody na utratę wartości aktywów finansowych zakwalifikowanych do kategorii pożyczek i należności, należności z tytułu leasingu finansowego lub inwestycji utrzymywanych do terminu zapadalności, kwotę odpisu aktualizacyjnego stanowi różnica między wartością bilansową składnika aktywów a bieżącą wartością, oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat kredytowych, które nie zostały poniesione), zdyskontowanych z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej z dnia wystąpienia przesłanki dla danego składnika aktywów finansowych.

Kalkulacja bieżącej wartości oszacowanych przepływów pieniężnych dotyczących zabezpieczonego składnika aktywów finansowych uwzględnia przepływy pieniężne wynikające z przejęcia zabezpieczenia, pomniejszonego o koszty przejęcia i sprzedaży.

Przyszłe przepływy pieniężne dotyczące grupy aktywów finansowych ocenianych łącznie pod kątem utraty wartości są szacowane na podstawie przepływów pieniężnych wynikających z umów oraz historycznych parametrów odzysków generowanych z aktywów o podobnych cechach ryzyka.

Historyczne parametry odzysków są korygowane na podstawie danych pochodzących z bieżących obserwacji, tak, aby uwzględnić oddziaływanie bieżących warunków oraz wyłączyć czynniki mające wpływ w okresie historycznym, które nie występują obecnie.

Jeżeli w następnym okresie wysokość straty z tytułu utraty wartości zmniejszy się na skutek zdarzenia, które nastąpiło po wystąpieniu utraty wartości (np. poprawy oceny zdolności kredytowej dłużnika), wówczas uprzednio dokonany odpis z tytułu utraty wartości jest odwracany poprzez dokonanie odpowiedniej korekty salda odpisów aktualizujących. Kwota dokonanego odwrócenia wykazywana jest w rachunku zysków i strat

Grupa Kapitałowa planuje, iż przyjęta metodologia szacowania odpisów z tytułu utraty wartości będzie rozwijana wraz ze zwiększającymi się możliwościami pozyskiwania informacji wskazujących na utratę wartości z istniejących oraz wdrażanych aplikacji i systemów informatycznych. W konsekwencji, pozyskiwanie nowych danych może mieć wpływ na poziom odpisów z tytułu utraty wartości w przyszłości. Metodologia i założenia wykorzystywane przy szacowaniu poddawane są regularnym przeglądom w celu zmniejszenia różnic pomiędzy szacunkową a rzeczywistą wielkością strat.

2.8.2. Aktywa dostępne do sprzedaży

Każdorazowo na koniec okresu sprawozdawczego Grupa Kapitałowa ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych zakwalifikowanych do kategorii aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży. Jeżeli takie przesłanki istnieją, Grupa Kapitałowa ustala kwoty odpisów z tytułu utraty wartości.

Do obiektywnych przesłanek utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży Grupa Kapitałowa zalicza informacje o następujących zdarzeniach:

- 1) wystąpienie znaczących trudności finansowych emitenta,
- 2) niedotrzymanie postanowień umownych przez emitenta, np. niespłacenie odsetek lub kapitału albo zaleganie z ich spłatą,
- 3) przyznanie emitentowi, ze względów ekonomicznych lub prawnych związanych z jego trudnościami finansowymi, udogodnienia, które w innym przypadku nie zostałyby udzielone,

- 4) pogorszenie się w okresie utrzymywania zaangażowania sytuacji ekonomiczno-finansowej emitenta,
- 5) zaistnienie wysokiego prawdopodobieństwa upadłości lub restrukturyzacji emitenta,
- 6) wzrost, w okresie utrzymywania zaangażowania, ryzyka branży, w której działa emitent wyrażający się uznaniem branży przez Bank za branżę podwyższonego ryzyka.

W pierwszej kolejności Grupa Kapitałowa ustala, czy nastąpiła utrata wartości aktywów na bazie analizy indywidualnej w odniesieniu do należności indywidualnie znaczących.

Jeżeli istnieją obiektywne dowody na utratę wartości aktywów finansowych zakwalifikowanych do kategorii dłużnych nieskarbowych instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży, kwotę odpisu aktualizacyjnego stanowi różnica między wartością bilansową składnika aktywów a bieżącą wartością godziwą ustaloną jako wartość przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych za pomocą rynkowych stóp ustalanych na podstawie krzywych rentowności papierów skarbowych, przesuniętych o marżę ryzyka.

Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości aktywów zakwalifikowanych do kategorii dostępnych do sprzedaży jest ujmowany w rachunku zysków i strat, co skutkuje koniecznością wyksięgowania z innych dochodów całkowitych skumulowanych strat z wyceny, odniesionych uprzednio do tej pozycji, oraz ujęcia ich w rachunku zysków i strat.

Jeśli w następnym okresie wartość godziwa instrumentów dłużnych wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu straty z tytułu utraty wartości w rachunku zysków i strat, to kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych nie odwraca się poprzez rachunek zysków i strat.

2.9. Leasing

Grupa Kapitałowa jest stroną umów leasingowych, na podstawie których oddaje do odpłatnego używania i pobierania pożytków środki trwałe lub wartości niematerialne przez uzgodniony okres.

Grupa Kapitałowa jest również stroną umów leasingowych, na podstawie których przyjmuje do odpłatnego użytkowania środki trwałe na uzgodniony okres.

Podstawą klasyfikacji umów leasingowych przez Grupę Kapitałową jest zakres, w jakim ryzyko i pożytki z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy.

2.9.1. Grupa Kapitałowa jako leasingodawca

W przypadku umów leasingu finansowego Grupa Kapitałowa, jako leasingodawca, ujmuje należności w kwocie równej bieżącej wartości umownych opłat leasingowych powiększone o ewentualną niegwarantowaną wartość końcową przypisaną leasingodawcy, ustalonej na dzień rozpoczęcia leasingu. Należności te są wykazywane w pozycji aktywów „Kredyty i pożyczki udzielone klientom”. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu finansowego są dzielone między przychody finansowe i zmniejszenie salda należności w sposób umożliwiający uzyskania stałej stopy procentowej od pozostałej do spłaty należności.

W przypadku umów leasingu operacyjnego, początkowe koszty bezpośrednie poniesione w toku negocjowania umów leasingu operacyjnego dodaje się do wartości bilansowej środka stanowiącego przedmiot leasingu i ujmuje przez okres trwania leasingu na tej samej podstawie, co przychody z tytułu wynajmu. Warunkowe opłaty leasingowe są ujmowane jako przychód w okresie, w którym staną się należne. Opłaty leasingowe należne z tytułu umów, które nie spełniają warunków umowy leasingu finansowego (umowy leasingu operacyjnego), ujmowane są jako przychody w rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres trwania leasingu.

2.9.2. Grupa Kapitałowa jako leasingobiorca

Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego oraz późniejsze raty leasingowe ujmowane są jako koszty w rachunku zysków i strat metodą liniową w okresie trwania leasingu.

2.10. Rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne

2.10.1. Wartości niematerialne

Składnik wartości niematerialnych to możliwy do zidentyfikowania niepieniężny składnik aktywów nieposiadający postaci fizycznych.

2.10.1.1. Wartość firmy

Wartość firmy z tytułu przejęcia jednostki gospodarczej jest początkowo ujmowana według ceny nabycia, stanowiącej nadwyżkę kosztów przejęcia kontroli nad jednostką gospodarczą nad udziałem jednostki dominującej do wartości godziwej netto możliwych do zidentyfikowania aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych. Po początkowym ujęciu, wartość firmy jest wykazywana według ceny nabycia, pomniejszonej o wszelkie skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Wartość firmy na nabyciu spółek zależnych jest wykazywana w wartościach niematerialnych, a wartość firmy na nabyciu spółek stowarzyszonych i współzależnych jest wykazywana w pozycji „Inwestycje w jednostki stowarzyszone i współzależne”.

Test na utratę wartości przeprowadza się co najmniej na koniec każdego roku. Utrata wartości ustalana jest poprzez oszacowanie odzyskiwalnej wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne, którego dotyczy dana część wartości firmy. W przypadku, gdy odzyskiwalna wartość ośrodka wypracowującego środki pieniężne jest niższa niż wartość bilansowa tworzony jest odpis z tytułu utraty wartości.

2.10.1.2. Oprogramowanie

Nabyte licencje na oprogramowanie komputerowe są aktywowane w wysokości poniesionych kosztów nabycia i przygotowania do użytkowania, z uwzględnieniem umorzeń i odpisów z tytułu utraty wartości.

Późniejsze nakłady związane z utrzymywaniem oprogramowania komputerowego są wykazywane jako koszty w momencie ich poniesienia.

2.10.1.3. Pozostałe wartości niematerialne

Pozostałe wartości niematerialne nabywane przez Grupę Kapitałową, wykazuje się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i łączną kwotę odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

2.10.1.4. Koszty prac rozwojowych

Koszty zakończonych prac rozwojowych zalicza się do wartości niematerialnych, w związku z uzyskaniem korzyści ekonomicznych oraz spełnieniem określonych warunków, tj. jeżeli istnieje możliwość i zamiar ukończenia oraz użytkowania wytwarzanego składnika, dostępne są stosowne środki techniczne i finansowe służące ukończeniu prac i użytkowania wytwarzanego składnika oraz istnieje możliwość wiarygodnego ustalenia wysokości nakładów poniesionych w czasie prac rozwojowych, które można przyporządkować wytworzeniu składników wartości niematerialnych.

2.10.2. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazywane są na koniec okresu sprawozdawczego według cen nabycia lub kosztów wytworzenia, po pomniejszeniu o odpisy umorzeniowe oraz odpisy z tytułu trwałej utraty ich wartości.

Nieruchomości zaliczane do inwestycji wycenia się według zasad stosowanych do rzeczowych aktywów trwałych.

2.10.3. Nakłady ponoszone w terminie późniejszym

Wartość bilansową rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych powiększa się o dodatkowe nakłady poniesione w okresie ich użytkowania, gdy:

- 1) istnieje prawdopodobieństwo, że Grupa Kapitałowa uzyska przyszłe korzyści ekonomiczne, które można przyporządkować danemu składnikowi rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych (wyższe od korzyści pierwotnie szacowanych, mierzonych np. okresem użytkowania, poprawą jakości obsługi, kosztami eksploatacji),
- 2) można wiarygodnie ustalić cenę nabycia lub koszt wytworzenia danego składnika rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych.

2.10.4. Odpisy amortyzacyjne

Amortyzacja naliczana jest od wszystkich aktywów trwałych, których wartość ulega obniżeniu na skutek używania lub upływu czasu: metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego aktywa. Co najmniej raz w roku weryfikowana jest przyjęta metoda amortyzacji oraz okresy użytkowania.

Rozpoczęcie amortyzacji rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych oraz nieruchomości inwestycyjnych następuje od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym ten środek przyjęto do używania, a jej zakończenie nie później niż z chwilą:

- 1) zrównania wartości odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych z wartością początkową danego składnika aktywów, lub
- 2) przeznaczenia go do likwidacji, lub
- 3) sprzedaży, lub
- 4) stwierdzenia jego niedoboru, lub
- 5) ustalenia w wyniku weryfikacji, że przewidywana wartość końcowa składnika aktywów przewyższa jego wartość bilansową (netto).

Dla niefinansowych aktywów trwałych przyjmuje się, że wartość końcowa wynosi zero, chyba że istnieje zobowiązanie strony trzeciej do ich odkupienia lub, gdy istnieje i będzie istniał pod koniec używania składnika aktywny rynek i można określić jego wartość na tym rynku.

Okresy amortyzacyjne dla podstawowych grup środków trwałych, nieruchomości inwestycyjnych oraz wartości niematerialnych stosowane w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA:

Środki trwałe	Okresy
Budynki, lokale, spółdzielcze prawa do lokalu (w tym nieruchomości inwestycyjne)	od 2 do 60 lat
Ulepszenia w obcych środkach trwałych (budynkach, lokalach)	od 2 do 60 lat (lub okres najmu, jeśli jest krótszy)
Maszyny, urządzenia techniczne, narzędzia i przyrządy	od 2 do 15 lat
Zespoły komputerowe	od 2 do 10 lat
Środki transportu	od 3 do 5 lat
Wartości niematerialne	Okresy
Oprogramowanie	od 2 do 15 lat
Pozostałe wartości niematerialne	od 1 do 5 lat

Koszty związane z nabyciem lub wytworzeniem budynków dzieli się na istotne części składowe tego budynku (komponenty) w przypadku gdy części składowe posiadają różne okresy użytkowania lub, gdy każda z nich dostarcza Grupie Kapitałowej korzyści w inny sposób. Każda część składowa tego budynku amortyzowana jest odrębnie.

2.10.5. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości niefinansowych aktywów trwałych

Każdorazowo na koniec okresu sprawozdawczego Grupa Kapitałowa ocenia istnienie przesłanek, które wskazują, czy nastąpiła utrata wartości któregoś ze składników niefinansowych aktywów trwałych (lub ośrodków wypracowujących środki pieniężne). W momencie rozpoznania takiej przesłanki Grupa Kapitałowa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej, stanowiącej wyższą z dwóch kwot: wartość godziwą pomniejszoną o koszty sprzedaży lub wartość użytkową składnika aktywów trwałych (lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne), a w przypadku gdy wartość bilansowa składnika aktywów przewyższa jego wartość odzyskiwalną, Bank ujmuje w rachunku zysków i strat odpis z tytułu utraty wartości. Oszacowanie powyższych wartości wymaga przyjęcia założeń dotyczących m.in. przyszłych prognozowanych przepływów pieniężnych, które Grupa Kapitałowa może uzyskać z tytułu dalszego użytkowania lub sprzedaży danego składnika aktywów trwałych (lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne). Przyjęcie odmiennych założeń dotyczących wyceny przyszłych przepływów pieniężnych może mieć wpływ na wartość bilansową niektórych składników aktywów trwałych.

W przypadku, gdy istnieją przesłanki, że nastąpiła utrata wartości majątku wspólnego, czyli aktywów, które nie wypracowują wpływów pieniężnych niezależnie od innych aktywów lub zespołów aktywów oraz nie można ustalić wartości odzyskiwalnej pojedynczego składnika aktywów zaliczanego do majątku wspólnego, Grupa Kapitałowa ustala wartość odzyskiwaną na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik należy.

Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości jest ujmowany, jeżeli wartość księgowa aktywa lub jego ośrodka wypracowującego środki pieniężne przekracza wartość odzyskiwalną. Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości jest ujmowany w rachunku zysków i strat.

Odpisy aktualizacyjne z tytułu utraty wartości w przypadku ośrodków wypracowujących środki pieniężne w pierwszej kolejności redukują wartość firmy przypadającą na te ośrodki wypracowujące środki pieniężne (grupę ośrodków), a następnie redukują proporcjonalnie wartość księgową innych aktywów w ośrodku (grupie ośrodków).

Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości w odniesieniu do wartości firmy nie podlega odwróceniu. W przypadku innych aktywów, odpis ten podlega odwróceniu, jeżeli nastąpiła zmiana w szacunkach służących do określenia wartości możliwej do odzyskania. Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości może być odwrócony tylko do poziomu, przy którym wartość księgowa aktywa nie przekracza wartości księgowej, która pomniejszona o kwotę amortyzacji, zostałaby wyznaczona, jeżeli nie zostałby ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości.

2.11. Pozostałe składniki sprawozdania z sytuacji finansowej

2.11.1. Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży i działalność zaniechana

Do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży klasyfikuje się aktywa, których wartość bilansowa ma zostać odzyskana w drodze ich odsprzedaży, a nie dalszego wykorzystania. Jako przeznaczone do sprzedaży klasyfikowane są jedynie aktywa dostępne do natychmiastowej sprzedaży w bieżącym stanie, których sprzedaż jest wysoce prawdopodobna, tzn. zdecydowano o wypełnieniu planu sprzedaży danego składnika aktywów, rozpoczęto aktywny program znalezienia nabywcy i zakończenia planu zbycia. Ponadto, taki składnik aktywów jest oferowany do sprzedaży po cenie, która jest racjonalna w odniesieniu do jego bieżącej wartości godziwej i oczekuje się, że sprzedaż zostanie ujęta jako sprzedaż zakończona w czasie jednego roku od dnia zaklasyfikowania składnika aktywów do tej kategorii.

Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży ujmuje się w kwocie niższej z dwóch: wartości bilansowej lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia tych aktywów. Odpisy aktualizujące wartość aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży ujmowane są w rachunku zysków i strat za okres, w którym dokonano tych odpisów. W stosunku do aktywów zaklasyfikowanych do tej kategorii nie nalicza się amortyzacji.

Działalność zaniechana to element przedsięwzięcia Grupy, który został zbyty lub jest zakwalifikowany jako przeznaczony do sprzedaży, oraz stanowi odrębną, ważną dziedzinę działalności lub jej geograficzny obszar działalności, albo jest jednostką zależną nabytą wyłącznie z zamiarem jej odsprzedaży. Klasyfikacja do działalności zaniechanej następuje w momencie zbycia lub w momencie, gdy działalność spełnia kryteria działalności przeznaczonej do sprzedaży, jeśli ten moment nastąpił wcześniej. Grupa aktywów do zbycia, która ma zostać wycofana z użytkowania, również może być zakwalifikowana jako działalność zaniechana.

W przypadku aktywów trwałych, dla których kryteria klasyfikacji do grupy aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży nie są dłużej spełnione, Grupa Kapitałowa dokonuje ich reklasyfikacji z aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży do odpowiedniej kategorii aktywów. Aktywa trwale wycofane z aktywów przeznaczonych do sprzedaży wycenia się w niższej z dwóch wartości:

- 1) wartości bilansowej sprzed momentu zaklasyfikowania do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży, pomniejszonej o amortyzację, która zostałaby ujęta, gdyby składnik aktywów (lub grupa do zbycia) nie został zakwalifikowany jako przeznaczony do sprzedaży,
- 2) wartości odzyskiwalnej na dzień podjęcia decyzji o zaniechaniu sprzedaży.

2.11.2. Zapasy

Zapasy związane są głównie z działalnością deweloperską Grupy Kapitałowej i są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia/kosztu wytworzenia i możliwej do uzyskania ceny sprzedaży netto.

Koszty poniesione na doprowadzenie każdego składnika zapasów do jego aktualnego miejsca i stanu są ujmowane w następujący sposób: produkty gotowe (lokale mieszkalne i usługowe) i produkty w toku (lokale mieszkalne i usługowe w budowie oraz grunty przeznaczone pod zabudowę) – według kosztów bezpośrednich oraz uzasadnionej części pośrednich kosztów produkcji. W przypadkach uzasadnionych niezbędnym, długotrwałym przygotowaniem produktu do sprzedaży, bądź długim okresem wytwarzania produktu, cenę nabycia lub koszt wytworzenia zwiększa się o koszt obsługi zobowiązania zaciągniętego w celu finansowania zapasu produktów w okresie przygotowania do sprzedaży.

Ceną sprzedaży netto możliwą do uzyskania jest szacowana cena sprzedaży dokonywana w toku zwykłej działalności gospodarczej, pomniejszona o koszty wykończenia i szacowane koszty niezbędne do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

Wartość rozchodu pozycji zapasów ustala się w drodze szczegółowej identyfikacji poszczególnych cen nabycia lub kosztów wytworzenia składników, które dotyczą realizacji konkretnych przedsięwzięć.

2.11.3. Rozliczenia międzyokresowe i przychody przyszłych okresów

Pozycja obejmuje głównie prowizje rozliczane liniowo oraz inne dochody pobrane z góry, których rozliczenie do rachunku zysków i strat nastąpi w przyszłych okresach sprawozdawczych.

Rozliczenia międzyokresowe czynne dotyczą poszczególnych rodzajów wydatków, których rozliczenie w ciężar rachunku zysków i strat nastąpi stosownie do upływu czasu w przyszłych okresach sprawozdawczych. Rozliczenia międzyokresowe prezentuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Inne aktywa”.

2.12. Rezerwy

Rezerwy są zobowiązaniami, których kwota lub termin zapłaty są niepewne. Rezerwy są tworzone, gdy Grupa Kapitałowa posiada obecny obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych oraz prawdopodobne jest, że wypełnienie obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne oraz można dokonać wiarygodnego szacunku kwoty tego obowiązku.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed opodatkowaniem, która odzwierciedla aktualne oceny rynkowe co do wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem.

2.13. Rezerwa restrukturyzacyjna

Rezerwę na koszty restrukturyzacji tworzy się, gdy spełnione są ogólne kryteria ujmowania rezerw jak również szczegółowe kryteria dotyczące powstania obowiązku, prawnego lub zwyczajowo oczekiwanego, tworzenia rezerwy na koszty restrukturyzacji określone w MSR 37. W szczególności, zwyczajowo oczekiwany obowiązek przeprowadzenia restrukturyzacji oraz tworzenia rezerwy powstaje tylko wówczas, gdy Grupa Kapitałowa posiada szczegółowy, formalny plan restrukturyzacji oraz wzbudziła uzasadnione oczekiwanie stron, których plan dotyczy, że przeprowadzi działania restrukturyzacyjne poprzez rozpoczęcie wdrażania planu lub ogłoszenie głównych elementów planu tymże stronom. Szczegółowy plan restrukturyzacji określa, co najmniej działalność, lub część działalności, której ten plan dotyczy, podstawowe lokalizacje, które zostaną nim objęte, miejsce zatrudnienia, funkcje i przybliżoną liczbę pracowników, którzy mają uzyskać odszkodowania w zamian za zakończenie stosunku pracy, kwotę nakładów, które będą poniesione oraz termin, w jakim plan zostanie wdrożony. Prawny obowiązek tworzenia rezerwy restrukturyzacyjnej wynika z ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (Dz. U. z 2003 r. Nr 90, poz. 844, z późniejszymi zmianami), zgodnie z którą pracodawca ma obowiązek skonsultowania zamiaru przeprowadzenia grupowego zwolnienia z zakładowymi organizacjami związkowymi, w szczególności w zakresie możliwości uniknięcia lub zmniejszenia rozmiaru grupowego zwolnienia oraz spraw pracowniczych związanych z tym zwolnieniem, w tym zwłaszcza możliwości

przekwalifikowania lub przeszkolenia zawodowego, a także uzyskania innego zatrudnienia przez zwolnionych pracowników.

Rezerwa na restrukturyzację obejmuje tylko takie bezpośrednie nakłady powstające w wyniku restrukturyzacji, które jednocześnie

- 1) w sposób nieodrzeczny wynikają z restrukturyzacji,
- 2) nie są związane z bieżącą działalnością Grupy Kapitałowej.

Rezerwa na restrukturyzację nie obejmuje także przyszłych kosztów operacyjnych.

2.14. Świadczenia pracownicze

Zgodnie z Zakładowym Układem Zbiorowym Pracy pracownicy PKO Banku Polskiego SA mają prawo do nagród jubileuszowych po przepracowaniu określonej liczby lat oraz do odpraw emerytalnych lub rentowych w momencie odchodzenia na emeryturę lub rentę. Grupa Kapitałowa okresowo dokonuje wyliczenia aktuarialnego rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników.

Rezerwa na odprawy emerytalne, rentowe i nagrody jubileuszowe tworzona jest indywidualnie dla każdego pracownika na podstawie wyceny aktuarialnej sporządzanej okresowo przez niezależną firmę doradztwa aktuarialnego. Podstawę do wyznaczania wartości rezerw na świadczenia pracownicze stanowią regulacje wewnętrzne, a w szczególności Zakładowe Układy Zbiorowe Pracy obowiązujące w Spółkach Grupy Kapitałowej. Wycena rezerw na świadczenia pracownicze dokonywana jest z zastosowaniem technik i założeń aktuarialnych. W kalkulacji rezerwy uwzględniono wszystkie nagrody jubileuszowe oraz odprawy emerytalne i rentowe, które mogą być w przyszłości wypłacone. Rezerwę utworzono na podstawie listy osób zawierającej wszystkie niezbędne dane o pracownikach, ze szczególnym uwzględnieniem stażu pracy, wieku oraz płci. Naliczone rezerwy są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do końca okresu sprawozdawczego. Zyski i straty z obliczeń aktuarialnych są rozpoznawane w rachunku zysków i strat.

Grupa Kapitałowa tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych, po uwzględnieniu wszystkich pozostających do wykorzystania zaległych dni urlopów oraz z tytułu odszkodowań i odpraw pieniężnych wypłacanych pracownikom, z którymi zostaje rozwiązany stosunek pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników, a także z tytułu kosztów przypadających na bieżący okres, które poniesione zostaną w przyszłym okresie, w tym premii.

2.15. Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego, które można bezpośrednio przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu dostosowywanego składnika aktywów, Grupa Kapitałowa aktywuje jako część ceny nabycia lub kosztu wytworzenia tego składnika aktywów, jeżeli istnieje prawdopodobieństwo, że w przyszłości przyniosą one jednostce korzyści ekonomiczne oraz pod warunkiem, że cenę nabycia lub koszt wytworzenia można określić w wiarygodny sposób.

Pozostałe koszty finansowania zewnętrznego ujmowane są przez Grupę Kapitałową jako koszty okresu, w którym zostały poniesione.

2.16. Udzielone zobowiązania pozabilansowe

W ramach działalności operacyjnej Grupa Kapitałowa zawiera transakcje, które w momencie ich zawarcia nie są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako aktywa lub zobowiązania, lecz powodują powstanie zobowiązań warunkowych. Zobowiązanie warunkowe jest:

- 1) możliwym obowiązkiem, który powstaje na skutek zdarzeń przeszłych, których istnienie zostanie potwierdzone dopiero w momencie wystąpienia lub niewystąpienia jednego lub większej ilości niepewnych przyszłych zdarzeń, które nie w pełni podlegają kontroli podmiotów z Grupy Kapitałowej;
- 2) obecnym obowiązkiem, który powstaje na skutek zdarzeń przeszłych, ale nie jest ujmowany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, ponieważ nie jest prawdopodobne, aby konieczne było wydatkowanie środków pieniężnych lub innych aktywów w celu wypełnienia obowiązku lub kwoty zobowiązania nie można oszacować w sposób wiarygodny.

Na udzielone zobowiązania pozabilansowe obarczone ryzykiem braku wywiązania się zleceńodawcy z warunków umowy tworzone są rezerwy zgodnie z MSR 37.

Najistotniejsze pozycje udzielonych zobowiązań pozabilansowych stanowią przyznane linie kredytowe oraz udzielone gwarancje.

W momencie początkowego ujęcia umowę gwarancji finansowej wycenia się do wartości godziwej. Po początkowym ujęciu wycenia się ją według wartości wyższej z:

- 1) wartości ustalonej zgodnie z MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe” oraz
- 2) wartości początkowej pomniejszonej, w odpowiednich przypadkach, o skumulowane odpisy amortyzacyjne ujęte zgodnie z MSR 18 „Przychody”.

2.17. Kapitały własne

Kapitały własne stanowią kapitały i fundusze tworzone zgodnie przepisami prawa obowiązującymi w Polsce oraz ze statutem. Podział na poszczególne pozycje, opisane poniżej w punktach 2.17.1 do 2.17.4 wynika z Kodeksu spółek handlowych, Ustawy prawo bankowe oraz wymogów MSR1.7, MSR 1.78.e, MSR 1.54.q-r i MSR1. Zgodnie z MSR 1 do kapitałów własnych zaliczane są także niepodzielone zyski i niepokryte straty z lat ubiegłych, różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych, część efektywną relacji zabezpieczających przepływy pieniężne oraz rezultat wyceny instrumentów finansowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży (opisane poniżej w punktach 2.17.5-2.18). Pozycje kapitałów własnych jednostek zależnych, inne niż kapitał zakładowy w części, w jakiej jednostka dominująca jest właścicielem jednostki zależnej, dodaje się do odpowiednich pozycji kapitałów własnych jednostki dominującej. Do kapitałów własnych Grupy Kapitałowej włącza się tylko te części kapitałów własnych jednostek zależnych, które powstały po dniu nabycia udziałów lub akcji przez jednostkę dominującą.

2.17.1. Kapitał zakładowy

Kapitał zakładowy stanowi kapitał jednostki dominującej i wykazany jest w wysokości zgodnej ze statutem oraz wpisem do rejestru przedsiębiorców według wartości nominalnej.

2.17.2. Kapitał zapasowy

Kapitał zapasowy tworzony jest zgodnie ze statutami Spółek Grupy Kapitałowej z odpisów z zysku oraz premii emisyjnych uzyskanych z emisji akcji pomniejszonych o koszty przeprowadzenia emisji i przeznaczony jest na pokrycie strat bilansowych, jakie mogą wynikać w związku z działalnością Spółek Grupy Kapitałowej.

2.17.3. Fundusz ogólnego ryzyka bankowego

Fundusz ogólnego ryzyka w PKO Banku Polskim SA tworzony jest zgodnie z ustawą Prawo bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 roku (Dz. U. z 2002 roku Nr 72, poz. 665, z późniejszymi zmianami), zwaną dalej „Prawo bankowe”, z odpisów z zysku netto i przeznaczony jest na niezidentyfikowane ryzyka działalności Banku.

2.17.4. Pozostałe kapitały rezerwowe

Kapitały rezerwowe są tworzone z odpisów z zysku netto. Kapitały rezerwowe przeznaczone są wyłącznie na pokrycie mogących powstać strat bilansowych.

2.17.5. Udział w innych dochodach całkowitych jednostki stowarzyszonej

Pozycja obejmuje udział jednostki dominującej w kapitale z aktualizacji wyceny jednostek stowarzyszonych.

2.17.6. Aktywa finansowe przeznaczone do sprzedaży

Pozycja obejmuje skutki wyceny aktywów finansowych przeznaczonych do sprzedaży, pomniejszoną o podatek odroczonego związany z tą wyceną.

2.17.7. Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Pozycja obejmuje efektywną część relacji zabezpieczającej przepływy pieniężne w ramach rachunkowości zabezpieczeń z uwzględnieniem podatku odroczonego.

2.17.8. Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych

Pozycja obejmuje różnice kursowe powstałe z przeliczenia na walutę polską wyniku finansowego netto jednostki zagranicznej po kursie stanowiącym średnią arytmetyczną średnich kursów waluty na dzień kończący każdy miesiąc okresu obrotowego, ogłoszonych przez Narodowy Bank Polski oraz różnice kursowe powstałe z wyceny aktywów netto w jednostce zagranicznej.

2.17.9. Do kapitałów zaliczane są także:

- 1) wynik finansowy w trakcie zatwierdzania pomniejszony o planowane dywidendy,
- 2) zadeklarowane po zakończeniu okresu sprawozdawczego, niewypłacone dywidendy.

Wynik finansowy netto roku obrotowego stanowi wynik brutto z rachunku zysków i strat roku bieżącego skorygowany o obciążenie z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych oraz o zyski (straty) udziałowców niesprawujących kontroli.

Zgodnie z przepisami polskimi, podziałowi i dystrybucji podlegają jedynie kapitały własne jednostki dominującej i poszczególnych spółek zależnych – ustalone na podstawie jednostkowych sprawozdań finansowych. W przypadku spółek akcyjnych - kwota przeznaczona do podziału między akcjonariuszy nie może przekraczać zysku za ostatni rok obrotowy, powiększonego o niepodzielone zyski z lat ubiegłych oraz o kwoty przeniesione z utworzonych z zysku kapitałów zapasowego i rezerwowych, które mogą być przeznaczone na wypłatę dywidendy. Kwotę tę należy pomniejszyć o niepokryte straty, akcje własne oraz o kwoty, które zgodnie z ustawą lub statutem powinny być przeznaczone z zysku za ostatni rok obrotowy na kapitały zapasowy lub rezerwowe. W przypadku spółek z ograniczoną odpowiedzialnością - kwota przeznaczona do podziału między wspólników nie może przekraczać zysku za ostatni rok obrotowy, powiększonego o niepodzielone zyski z lat ubiegłych oraz o kwoty przeniesione z utworzonych z zysku kapitałów zapasowego i rezerwowych, które mogą być przeznaczone do podziału. Kwotę tę należy pomniejszyć o niepokryte straty, udziały własne oraz o kwoty, które zgodnie z ustawą lub umową spółki powinny być przekazane z zysku za ostatni rok obrotowy na kapitały zapasowy lub rezerwowe.

2.17.10. Udziały niekontrolujące

Udziały niekontrolujące stanowią tę część kapitałów w jednostce zależnej, której nie można bezpośrednio lub pośrednio przyporządkować do jednostki dominującej.

2.18. Ustalanie wyniku finansowego

Grupa Kapitałowa ujmuje wszystkie istotne pozycje kosztów i przychodów zgodnie z zasadami: memoriału, współmierności przychodów i kosztów, ujmowania i wyceny aktywów i zobowiązań, tworzenia odpisów z tytułu utraty wartości.

2.18.1. Przychody i koszty z tytułu odsetek

Przychody i koszty z tytułu odsetek obejmują odsetki, w tym premię i dyskonto z tytułu instrumentów finansowych wycenianych wg zamortyzowanego kosztu oraz instrumentów wycenianych do wartości godziwej, z wyjątkiem instrumentów pochodnych, klasyfikowanych do kategorii przeznaczone do obrotu.

Przychody i koszty odsetkowe ujmowane są na zasadzie memoriałowej i z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej.

Przychody odsetkowe, w przypadku aktywów finansowych lub grupy podobnych aktywów finansowych, dla których dokonano odpisu z tytułu utraty wartości, są naliczane od wartości bieżącej należności (to jest wartości pomniejszonej o odpis aktualizujący wartość) przy zastosowaniu aktualnej stopy procentowej użytej do zdyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych dla celów oszacowania straty z tytułu utraty wartości.

Przychody/koszty odsetkowe z tytułu instrumentów pochodnych, zaklasyfikowanych do kategorii przeznaczonych do obrotu wykazywane są w pozycji „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej” lub „Wynik z pozycji wymiany” (w przypadku CIRS), z wyjątkiem instrumentów pochodnych zakwalifikowanych jako instrumenty zabezpieczające do rachunkowości zabezpieczeń, które prezentowane są w wyniku odsetkowym.

W przychodach odsetkowych ujmowane są również rozliczane w czasie z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej opłaty i prowizje otrzymane i zapłacone, wchodzące w skład wyceny instrumentu finansowego.

2.18.2. Przychody i koszty z tytułu prowizji

Przychody z tytułu opłat i prowizji ujmuje się zasadniczo według zasady memoriału z chwilą wykonania usługi. Do przychodów prowizyjnych zaliczane są jednorazowo opłaty pobierane przez Grupę Kapitałową za wykonanie czynności niezwiązanych z wewnętrzną stopą zwrotu kredytów, pożyczek i innych należności, a także rozliczane liniowo opłaty za świadczenie usług przez Grupę Kapitałową w okresie dłuższym niż 3 miesiące. Do przychodów prowizyjnych zalicza się także opłaty i prowizje rozliczane w czasie metodą liniową, otrzymane od udzielonych kredytów i pożyczek o nieustalonych harmonogramach przyszłych przepływów pieniężnych, dla których nie można ustalić efektywnej stopy procentowej.

2.18.3. Przychody z tytułu dywidend

Przychody z tytułu dywidend są ujmowane w rachunku zysków i strat Grupy Kapitałowej w dniu ustalenia praw udziałowców/akcjonariuszy do ich otrzymania.

2.18.4. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej

Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat zawiera zyski i straty powstałe w wyniku zbycia instrumentów finansowych zaliczonych do aktywów/zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz efekt ich wyceny do wartości godziwej.

2.18.5. Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych

Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych zawiera zyski i straty powstałe w wyniku zbycia instrumentów finansowych zaklasyfikowanych do portfela dostępnych do sprzedaży oraz utrzymywanych do terminu zapadalności.

2.18.6. Wynik z pozycji wymiany

Wynik z pozycji wymiany obejmuje dodatnie i ujemne różnice kursowe, zarówno zrealizowane, jak i niezrealizowane, wynikające z codziennej wyceny aktywów i zobowiązań walutowych według obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego średniego kursu ogłoszonego przez

Narodowy Bank Polski oraz z wyceny do wartości godziwej niezrealizowanych instrumentów pochodnych (FX forward, FX swap, CIRS oraz opcje walutowe).

Grupa Kapitałowa ujmuje w wyniku z pozycji wymiany walutowej dodatnie i ujemne różnice kursowe zarówno zrealizowane jak i niezrealizowane, z wyceny do wartości godziwej niezrealizowanych opcji walutowych. Z ekonomicznego punktu widzenia, przyjęty sposób prezentacji wyniku z opcji walutowych pozwala na symetryczne ujmowanie wyniku z opcji walutowych i zabezpieczających je transakcji natychmiastowych i terminowych (zabezpieczających pozycję walutową generowaną w efekcie oddziaływania zmian parametrów rynkowych na pozycję w opcjach walutowych).

Grupa Kapitałowa wykazała aktywa i zobowiązania pieniężne stanowiące bilansowe i pozabilansowe pozycje walutowe w złotych po przeliczeniu według średniego kursu ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego. Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów, pożyczek i innych należności wyrażone w walutach obcych, które są tworzone w złotych, podlegają uaktualnieniu wraz ze zmianą wartości wyceny aktywów walutowych, na które są tworzone. Zrealizowane i niezrealizowane różnice kursowe zaliczane są do rachunku zysków i strat.

2.18.7. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Do pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych zalicza się przychody i koszty niezwiązane bezpośrednio z działalnością bankową. Pozostałe przychody operacyjne obejmują głównie zyski ze sprzedaży inwestycji mieszkaniowych, sprzedaży/likwidacji składników majątku trwałego i aktywów przejętych za długi, odzyskanych należności nieściągalnych, otrzymanych odszkodowań, kar, grzywien, przychodów z tytułu dzierżawy/najmu nieruchomości. Natomiast na pozostałe koszty operacyjne składają się głównie straty ze sprzedaży/likwidacji majątku trwałego, w tym aktywów przejętych za długi, koszty windykacji należności darowizny.

Do pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych zalicza się również, w spółkach Grupy Kapitałowej, odpowiednio przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów, jak również koszty ich wytworzenia.

Przychody ze świadczenia usług budowlanych (działalność deweloperska) rozpoznawane są z zastosowaniem metody zakończonego kontraktu, polegającej na ujmowaniu w trakcie trwania budowy wszystkich kosztów dotyczących inwestycji mieszkaniowych jako produkcji w toku, natomiast wpłat wnoszonych na poczet nabycia lokali jako przychodów przyszłych okresów.

2.19. Podatek dochodowy

Podatek dochodowy ujmowany jest jako podatek bieżący oraz podatek odroczony. Podatek dochodowy bieżący ujmowany jest w rachunku zysków i strat. Podatek dochodowy odroczony w zależności od źródła pochodzenia różnic przejściowych ujmowany jest w rachunku zysków i strat lub w pozycji „Inne dochody całkowite” w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

2.19.1. Podatek bieżący

Podatek dochodowy bieżący obliczany jest na podstawie zysku księgowego brutto skorygowanego o przychody, które zgodnie z przepisami podatkowymi nie są zaliczane do przychodów podatkowych, przychody podatkowe niebędące przychodami księgowymi, koszty niestanowiące kosztów uzyskania przychodów i koszty podatkowe niebędące kosztami księgowymi, zgodnie z właściwymi przepisami prawa podatkowego. Pozycje te obejmują głównie przychody i koszty z tytułu odsetek naliczonych do otrzymania i zapłacenia, odpisy z tytułu utraty wartości należności oraz rezerwy na zobowiązania pozabilansowe.

Przy ustaleniu podstawy opodatkowania podatkiem dochodowym od osób prawnych uwzględnia się przepisy właściwe dla poszczególnych krajowych jurysdykcji podatkowych, dotyczące opodatkowania podatkiem dochodowym od osób prawnych dochodów Spółek Grupy Kapitałowej. Jednocześnie uwzględnia się normy rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 7 maja 2001 roku w sprawie przedłużenia bankom udzielającym pożyczek (kredytów) na cele budownictwa mieszkaniowego terminów wpłat zaliczek i podatku dochodowego od osób prawnych (Dz. U. Nr 43, poz. 482), zgodnie z którym moment opodatkowania wartości skapitalizowanych odsetek niespłaconych przez kredytobiorcę i niewykupionych przejściowo ze środków budżetu państwa odroczony jest do dnia faktycznej spłaty lub wykupu tych odsetek, w związku z czym Grupa Kapitałowa rozpoznaje od odsetek skapitalizowanych od kredytów mieszkaniowych objętych ustawą rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

2.19.2. Podatek dochodowy odroczony

Podatek dochodowy odroczony ujmowany jest w wysokości różnicy pomiędzy wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową dla celów raportowania finansowego. Grupa Kapitałowa tworzy rezerwę oraz aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Wartość podatku dochodowego odroczonego ustalana jest jako różnica między wartością bilansową a podatkową aktywów i zobowiązań przeliczona odpowiednią stawką podatkową. Rezerwa i aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego Grupy Kapitałowej wykazywane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej odpowiednio po stronie aktywów lub zobowiązań. Zmiana stanu rezerwy oraz aktywa z tytułu podatku dochodowego odroczonego zaliczana jest do obowiązkowych obciążeń wyniku finansowego (pozycja: "Podatek dochodowy" w „Rachunku zysków i strat”) z wyjątkiem skutków wyceny aktywów finansowych odnoszonych na inne dochody całkowite, w przypadku których zmiany stanu rezerwy oraz aktywa z tytułu podatku dochodowego odroczonego są również rozliczane z innymi dochodami całkowitymi. Przy ustalaniu podatku dochodowego odroczonego uwzględnia się wartość aktywa i rezerwy na odroczony podatek na początek i koniec okresu sprawozdawczego.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana każdorazowo na koniec okresu sprawozdawczego i ulega stosownemu obniżeniu, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczony wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) obowiązujące na koniec okresu sprawozdawczego lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na koniec okresu sprawozdawczego.

Grupa Kapitałowa dla spółek działających na terytorium Polski stosuje dla odroczonego podatku dochodowego stawkę podatkową w wysokości 19%, dla spółek działających na terytorium Ukrainy w wysokości 21% (stawka podatku dochodowego od osób prawnych obowiązująca na Ukrainie od 1 stycznia 2011 r.), dla spółki działającej na terytorium Szwecji w wysokości 26,3%.

Grupa Kapitałowa kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat należności ze zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku i odroczony podatek dochodowy ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

2.20. Ważniejsze szacunki i oceny

Grupa Kapitałowa podczas sporządzania sprawozdania finansowego dokonuje pewnych szacunków i przyjmuje założenia, które bezpośrednio mają wpływ zarówno na sprawozdanie finansowe, jak i na ujętą w nim informację uzupełniającą.

Szacunki i założenia, które Grupa Kapitałowa przyjmuje do wykazywania wartości aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów dokonywane są przy wykorzystaniu danych historycznych oraz innych czynników, które są dostępne oraz uznawane za właściwe w danych okolicznościach. Założenia, co do przyszłości oraz dostępne dane służą do szacowania wartości bilansowych aktywów oraz zobowiązań, których nie można jednoznacznie określić przy wykorzystaniu innych źródeł. Przy dokonywaniu szacunków Grupa Kapitałowa uwzględnia przyczyny oraz źródła niepewności, które są przewidywane na koniec okresu sprawozdawczego. Wyniki rzeczywiste mogą się różnić od wartości szacunkowych.

Dokonywane przez Grupę Kapitałową szacunki oraz założenia są poddawane bieżącym przeglądom. Korekty szacunków są rozpoznawane w tym okresie, w którym dokonano zmiany szacunków, jeżeli korekty dotyczą tylko tego okresu. Natomiast, jeżeli korekty wpływają zarówno na okres, w którym dokonano zmiany, jak i na przyszłe okresy są one rozpoznawane w okresie, w którym dokonano zmiany oraz w okresach przyszłych.

Poniżej przedstawiono najistotniejsze obszary, dla których Grupa Kapitałowa dokonuje oszacowań:

2.20.1. Utrata wartości kredytów i pożyczek

Strata z tytułu utraty wartości jest ponoszona, gdy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości wynikające z jednego lub więcej zdarzeń mających miejsce po początkowym ujęciu składnika aktywów („zdarzenie powodujące stratę”) oraz zdarzenie to ma wpływ na oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne wynikające ze składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych, których wiarygodne oszacowanie jest możliwe. Grupa Kapitałowa planuje przyszłe przepływy pieniężne na podstawie szacunków opartych na historycznych parametrach.

Przyjęta metodologia szacowania odpisów z tytułu utraty wartości będzie rozwijana wraz ze zwiększającymi się możliwościami pozyskiwania informacji wskazujących na utratę wartości z istniejących oraz wdrażanych aplikacji i systemów informatycznych. W konsekwencji, pozyskiwanie nowych danych może mieć wpływ na poziom odpisów z tytułu utraty wartości w przyszłości. Metodologia i założenia wykorzystywane przy szacowaniu poddawane są regularnym przeglądom w celu zmniejszenia różnic pomiędzy szacunkową a rzeczywistą wielkością strat. Gdyby wartość bieżąca szacowanych przepływów pieniężnych dla portfela kredytów i pożyczek Banku z rozpoznaną indywidualnie utratą wartości uległa zmianie o +/- 10%, to szacowana wielkość utraty wartości kredytów i pożyczek uległaby odpowiednio zmniejszeniu o 181 milionów złotych lub zwiększeniu o 378 miliony złotych. Szacunek ten został przeprowadzony dla portfela kredytów i pożyczek, w przypadku których utrata wartości rozpoznawana jest w oparciu o indywidualną analizę przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu spłat i odzysków z zabezpieczeń, czyli ekspozycji objętych metodą zindywidualizowaną.

2.20.2. Wycena instrumentów pochodnych oraz nienotowanych papierów dłużnych dostępnych do sprzedaży

Wartość godziwą nieopcyjnych instrumentów pochodnych oraz papierów dłużnych dostępnych do sprzedaży nienotowanych na aktywnym rynku wyznacza się stosując modele wyceny bazujące na zdyskontowanych przepływach pieniężnych możliwych do otrzymania z danego instrumentu finansowego. Opcje wyceniane są przy użyciu modeli wyceny opcji. Zmienne oraz założenia używane do wyceny obejmują, w miarę dostępności, dane pochodzące z możliwych do obserwacji rynków.

Przy wycenie nienotowanych papierów dłużnych dostępnych do sprzedaży przyjmowane są również założenia dotyczące ryzyka kredytowego kontrahenta, które wpływają na wycenę instrumentów. Zmiana tych założeń mogłaby mieć wpływ na wycenę wyżej wymienionych instrumentów finansowych.

Stosowane przez Grupę techniki wyceny nieopcyjnych instrumentów pochodnych opierają się na krzywej dochodowości konstruowanej na podstawie dostępnych danych rynkowych (stawki depozytów na rynku międzybankowym, kwotowania transakcji IRS). Grupa Kapitałowa przeprowadziła symulację w celu ustalenia możliwego wpływu zmiany krzywej dochodowości na wycenę transakcji. Przesunięcie krzywej o 50 pb w górę skutkowałoby spadkiem wyceny nieopcyjnych instrumentów pochodnych o 34 957 tysięcy złotych. Analogiczne przesunięcie w odwrotnym kierunku zwiększyłoby wycenę o 36 496 tysiące złotych (w tym dla instrumentów objętych rachunkowością zabezpieczeń: spadek o 42 389 tysiące złotych przy przesunięciu krzywej w górę oraz wzrost o 50 490 tysięcy złotych przy przesunięciu krzywej w dół).

2.20.3. Kalkulacja rezerwy na odprawy emerytalne, rentowe oraz nagrody jubileuszowe

W kalkulacji rezerwy uwzględniono wszystkie nagrody jubileuszowe oraz odprawy emerytalne i rentowe, które mogą być w przyszłości wypłacone. Grupa Kapitałowa dokonała aktualizacji szacunków na dzień 31 grudnia 2010 roku wykorzystując kalkulacje przeprowadzone przez zewnętrznego, niezależnego aktuariusza. Naliczone rezerwy są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do dnia kończącego okres sprawozdawczy. Istotnym elementem wpływającym na wysokość rezerwy jest przyjęta stopa dyskonta finansowego. Zwiększenie/zmniejszenie stopy dyskonta finansowego o 0,5 p.p. wpłynie na zmniejszenie/zwiększenie wartości rezerwy na odprawy emerytalne i rentowe oraz nagrody jubileuszowe o około 19 milionów złotych.

2.20.4. Okresy użytkowania rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych oraz nieruchomości inwestycyjnych

Przy szacowaniu długości okresu użytkowania poszczególnych rodzajów rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz nieruchomości inwestycyjnych uwzględniane są następujące czynniki:

- 1) oczekiwane zużycie fizyczne szacowane w oparciu o dotychczasowe przeciętne okresy użytkowania, odzwierciedlające tempo zużycia fizycznego, intensywność wykorzystania, ds.,

- 2) utrata przydatności z przyczyn technologicznych lub rynkowych,
- 3) prawne i inne ograniczenia dotyczące wykorzystania składnika aktywów,
- 4) oczekiwane wykorzystanie składnika aktywów oceniane na podstawie oczekiwanej zdolności produkcyjnej lub wielkości produkcji,
- 5) inne okoliczności mające wpływ na okres użytkowania tego rodzaju aktywów.

W przypadku, gdy okres korzystania ze składnika aktywów wynika z tytułów umownych, okres użytkowania odpowiada okresowi wynikającemu z tych tytułów umownych. W sytuacji, gdy szacowany okres użytkowania jest krótszy niż okres wynikający z tytułów umownych przyjmuje się szacowany okres użytkowania.

W przypadku zmiany długości okresu użytkowania o +/- 10 lat dla składników majątkowych podlegających amortyzacji, z grupy grunty i budynki, wpływ zmiany na wynik finansowy wyniósłby odpowiednio: zmniejszenie kosztów amortyzacji o 25 milionów złotych lub zwiększenie kosztów amortyzacji w Banku o 149 milionów złotych.

2.21. Zmiany zasad rachunkowości

Poniżej zostały przedstawione nowe lub zmienione regulacje MSSF oraz nowe interpretacje Komitetu ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej (KIMSF). W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2010 roku Grupa Kapitałowa nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie zmienionych regulacji.

Zmiany do opublikowanych standardów i interpretacji, które weszły w życie i zostały zastosowane przez Grupę Kapitałową od 1 stycznia 2010 roku

Standard/ interpretacja	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie	Zatwierdzony/a przez Unię Europejską	Opis zmian
Zmiany do MSSF 3 „Połączenia jednostek gospodarczych”	Styczeń 2008	Dla połączeń jednostek gospodarczych z datą nabycia przypadającą na 1 lipca 2009 lub po tej dacie	Tak	Wprowadzone zmiany zawierają możliwość wyboru ujęcia udziałów niekontrolujących albo według wartości godziwej albo ich udziału do wartości godziwej zidentyfikowanych aktywów netto, przeszacowanie dotychczas posiadanych w nabytej jednostce udziałów do wartości godziwej z odniesieniem różnicy do rachunku zysków i strat oraz dodatkowe wytyczne dla zastosowania metody nabycia, w tym traktowanie kosztów transakcji jako koszt okresu, w którym został on poniesiony.
Zmiany do MSR 27 „Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe”	Styczeń 2008	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 lipca 2009 lub później	Tak	Standard wymaga, aby efekty transakcji z udziałowcami niekontrolującymi były ujmowane bezpośrednio w kapitale, o ile zachowana jest kontrola nad jednostką przez dotychczasową jednostkę dominującą. Standard również uszczegóławia sposób ujęcia w przypadku utraty kontroli nad jednostką zależną, tzn. wymaga przeszacowania pozostałych udziałów do wartości godziwej i ujęcia różnicy w rachunku zysków i strat.
Zmiany do MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena” – „Kryteria uznania za pozycję zabezpieczaną”	Lipiec 2008	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 lipca 2009 lub później	Tak	Zmiany zawierają wyjaśnienie jak należy w szczególnych okolicznościach stosować zasady określające, czy zabezpieczane ryzyko lub część przepływów pieniężnych spełniają kryteria uznania za pozycję zabezpieczaną. Wprowadzono zakaz wyznaczania inflacji jako możliwego do zabezpieczenia komponentu instrumentu dłużnego o stałej stopie procentowej. Zmiany zabraniają także włączania wartości czasowej do jednostronnie zabezpieczanego ryzyka, gdy opcje traktuje się jako instrument zabezpieczający.
Zmiany do MSSF 2 „Płatności w formie akcji”	Czerwiec 2009	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2010 lub później	Tak	Zmiany precyzują ujęcie płatności w formie akcji rozliczanych gotówkowo wewnątrz grupy kapitałowej. Zmiany uściślają zakres MSSF 2 oraz regulują łączne stosowanie MSSF 2 oraz innych standardów. Zmiany wprowadzają do standardu zagadnienia uregulowane wcześniej w interpretacjach KIMSF 8 oraz KIMSF 11.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
 Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej
 za rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku

(w tysiącach złotych)

Zmiany do MSSF 1 „Zastosowanie MSSF po raz pierwszy”	Lipiec 2009	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2010 lub później	Tak	Zmiany wprowadzają dodatkowe wyłączenia od dokonywania wyceny aktywów na dzień przejścia na MSSF dla spółek działających w sektorze naftowym i gazowym.
KIMSF 12 „Porozumienia o świadczeniu usług publicznych”	Listopad 2006	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2010 lub później	Tak	Interpretacja ta zawiera wytyczne w zakresie zastosowania istniejących standardów przez podmioty uczestniczące w umowach koncesji na usługi między sektorem publicznym a prywatnym. KIMSF12 dotyczy umów, w których zlecający kontroluje to, jakie usługi operator dostarczy przy pomocy infrastruktury, komu świadczy te usługi i za jaką cenę.
KIMSF 15 „Umowy w zakresie sektora nieruchomości”	Lipiec 2008	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2010 lub później	Tak	Interpretacja ta zawiera ogólne wytyczne jak należy dokonać oceny umowy o usługi budowlane, aby określić, czy jej skutki powinny być prezentowane w sprawozdaniu finansowym zgodnie z MSR 11 „Umowy o usługę budowlaną” czy MSR 18 „Przychody”. Ponadto, KIMSF 15 wskazuje, w którym momencie należy rozpoznać przychód z tytułu wykonania usługi budowlanej.
KIMSF 16 „Rachunkowość zabezpieczeń inwestycji netto w jednostkę zagraniczną”	Lipiec 2008	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 lipca 2009 lub później	Tak	Interpretacja ta zawiera ogólne wytyczne dotyczące określenia, czy istnieje ryzyko zmian kursów walutowych w zakresie waluty funkcjonalnej jednostki zagranicznej i waluty prezentacji na potrzeby skonsolidowanego sprawozdania finansowego jednostki dominującej. Ponadto, KIMSF 16 objaśnia, która jednostka w grupie kapitałowej może wykazać instrument zabezpieczający w ramach zabezpieczenia inwestycji netto w jednostkę zagraniczną, a w szczególności, czy jednostka dominująca utrzymująca inwestycję netto w jednostkę zagraniczną musi utrzymywać także instrument zabezpieczający. KIMSF 16 objaśnia także, jak jednostka powinna określać kwoty podlegające reklasyfikacji z kapitału własnego do rachunku zysków i strat zarówno dla instrumentu zabezpieczającego, jak i pozycji zabezpieczanej, gdy jednostka zbywa inwestycję.
KIMSF 17 „Dystrybucja do właścicieli aktywów nie będących środkami pieniężnymi”	Listopad 2008	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 listopada 2009 lub później	Tak	Interpretacja ta zawiera wytyczne w zakresie momentu rozpoznania dywidendy, wyceny dywidendy oraz ujęcia różnicy pomiędzy wartością dywidendy a wartością bilansową dystrybuowanych aktywów.
KIMSF 18 „Przeniesienie aktywów od klientów”	Styczeń 2009	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 listopada 2009 lub później	Tak	Interpretacja ta zawiera wytyczne w zakresie ujęcia przeniesienia aktywów od klientów, mianowicie: sytuację, w której spełniona jest definicja aktywa, identyfikację oddzielnie identyfikowalnych usług (świadczonej usługi w zamian za przeniesione aktywo), ujęcie przychodu i ujęcie środków pieniężnych uzyskanych od klientów.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku

(w tysiącach złotych)

Poprawki do MSSF 2009 (zmieniające 12 standardów)	Kwiecień 2009	Większość zmian obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2010	Tak	Poprawki zawierają zmiany w prezentacji, ujmowaniu oraz wycenie, jak również zawierają zmiany terminologiczne i edycyjne.
--	------------------	---	-----	---

Nowe standardy i interpretacje oraz zmiany do powyższych, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie i nie zostały jeszcze zastosowane przez Grupę Kapitałową

Następujące standardy i interpretacje zostały wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lub Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej, a nie weszły jeszcze w życie:

Standard/ interpretacja	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie	Zatwierdzony/a przez Unię Europejską	Opis potencjalnych zmian
Zmiany do MSR 32 „Klasyfikacja emisji praw poboru”	Październik 2009	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 lutego 2010 lub później	Tak	Zmiany dotyczą rachunkowości emisji uprawnień (uprawnień, opcji, warrantów), denominowanych w walucie innej niż waluta funkcjonalna emitenta. Zmiany wymagają, aby, przy spełnieniu określonych warunków, emisja uprawnień była klasyfikowana jako kapitał własny niezależnie od tego, w jakiej walucie ustalona jest cena realizacji uprawnienia.
Zmiany do MSSF 1 „Zastosowanie MSSF po raz pierwszy”.	Styczeń 2010	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 lipca 2010 lub później	Tak	Zmiany wprowadzają dodatkowe zwolnienia dla jednostek stosujących MSSF po raz pierwszy dotyczące ujawniania informacji wymaganych przez zmiany do MSSF 7 wydane w marcu 2009 w zakresie wyceny do wartości godziwej i ryzyka płynności.
KIMSF 19 „Regulowanie zobowiązań finansowych przy pomocy instrumentów kapitałowych”	Listopad 2009	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 lipca 2010 lub później	Tak	Interpretacja ta objaśnia zasady rachunkowości stosowane w sytuacji, gdy w wyniku renegotjacji przez jednostkę warunków jej zadłużenia zobowiązanie zostaje uregulowane poprzez emisję instrumentów kapitałowych skierowaną na wierzyciela. Interpretacja wymaga wyceny instrumentów kapitałowych w wartości godziwej i rozpoznania zysku lub straty w wysokości różnicy pomiędzy wartością księgową zobowiązania a wartością godziwą instrumentu kapitałowego.
Poprawki do MSSF 2010 (zmieniające 7 standardów)	Maj 2010	Większość zmian będzie obowiązywać dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2011	Nie	Poprawki zawierają zmiany w prezentacji, ujmowaniu oraz wycenie oraz zawierają zmiany terminologiczne i edycyjne.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
 Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej
 za rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku

(w tysiącach złotych)

Standard/ interpretacja	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie	Zatwierdzony/a przez Unię Europejską	Opis potencjalnych zmian
Zmiany do KIMSF 14 „Zaliczki na poczet minimalnych wymogów finansowania”	Listopad 2009	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2011 lub później	Tak	Interpretacja ta zawiera wytyczne w zakresie ujęcia wcześniejszej wpłaty składek na pokrycie minimalnych wymogów finansowania jako aktywa w jednostce wpłacającej.
Zmiany do MSR 24 „Transakcje z jednostkami powiązanymi”	Listopad 2009	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2011 lub później	Tak	Zmiany wprowadzają uproszczenia w zakresie wymagań odnośnie ujawniania informacji przez jednostki powiązane z instytucjami państwowymi oraz doprecyzowują definicję jednostki powiązanej.
Zmiany do MSSF 1 „Poważna hiperinflacja i wycofanie ustalonych dat dla podmiotów przyjmujących MSSF 1 po raz pierwszy”	Grudzień 2010	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 lipca 2011 lub później	Nie	Zmiana dotycząca poważnej hiperinflacji stwarza dodatkowe wyłączenie w wypadku, gdy podmiot, który był pod wpływem poważnej hiperinflacji, ponownie zaczyna lub po raz pierwszy zamierza sporządzać swoje sprawozdania finansowe zgodnie z MSSF. RMSR zmieniła również MSSF 1 w celu wykluczenia odniesień do ustalonych dat dla jednego wyjątku i jednego wyłączenia w odniesieniu do aktywów i zobowiązań finansowych.
Zmiany do MSSF 7 „Przekazanie aktywów finansowych”	Październik 2010	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 lipca 2011 lub później	Nie	Zmiany wymagają ujawniania dodatkowych informacji o ryzyku wynikającym z przekazania aktywów finansowych. Zawierają wymóg ujawnienia, według klas aktywów, charakteru, wartości bilansowej oraz opisu ryzyka i korzyści dotyczących aktywów finansowych przekazanych innemu podmiotowi, ale pozostających nadal w bilansie jednostki. Wymagane jest również ujawnienie informacji umożliwiających użytkownikowi poznanie kwoty ewentualnego powiązanego zobowiązania oraz relacji pomiędzy danym składnikiem aktywów finansowych a odnośnym zobowiązaniem. W przypadku, gdy aktywa finansowe zostały usunięte z bilansu, ale jednostka nadal jest narażona na pewne ryzyko i może uzyskać pewne korzyści związane z przekazanym składnikiem aktywów, wymagane jest dodatkowo ujawnienie informacji umożliwiających zrozumienie skutków takiego ryzyka.
Zmiany do MSR 12 „Realizacja wartości aktywów”	Grudzień 2010	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2012 lub później	Nie	Zmiany dotyczą wyceny zobowiązań i aktywów z tytułu podatku odroczonego od nieruchomości inwestycyjnych wycenianych w wartości godziwej zgodnie z MSR 40 „Nieruchomości inwestycyjne” i wprowadzają możliwe do obalenia domniemania, że wartość nieruchomości inwestycyjnej może być odzyskana całkowicie poprzez sprzedaż. SKI-21 „Podatek dochodowy – Realizacja wartości przeszacowanych aktywów, które nie podlegają amortyzacji” odnoszący się do podobnych kwestii dotyczących aktywów nie podlegających amortyzacji został włączony do MSR 12 po wyłączeniu wytycznych dotyczących nieruchomości inwestycyjnych wycenianych w wartości godziwej.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku

(w tysiącach złotych)

Standard/ interpretacja	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie	Zatwierdzony/a przez Unię Europejską	Opis potencjalnych zmian
MSSF 9 „Instrumenty finansowe Część 1: Klasyfikacja i wycena”	Listopad 2009; w październiku 2010 uzupełniony o problematykę klasyfikacji i wyceny zobowiązań finansowych	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2013 lub później	Nie	Standard wprowadza jeden model przewidujący tylko dwie kategorie klasyfikacji aktywów finansowych: wyceniane w wartości godziwej i wyceniane według zamortyzowanego kosztu. Klasyfikacja jest dokonywana na moment początkowego ujęcia i uzależniona od przyjętego przez jednostkę modelu zarządzania instrumentami finansowymi oraz charakterystyki umownych przepływów pieniężnych z tych instrumentów. Większość wymogów MSR 39 w zakresie klasyfikacji i wyceny zobowiązań finansowych została przeniesiona do MSSF 9 w niezmienionym kształcie. Kluczową zmianą jest nałożony na jednostki wymóg prezentowania w innych całkowitych dochodach skutków zmian własnego ryzyka kredytowego z tytułu zobowiązań finansowych wyznaczonych do wyceny w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Zarząd nie przewiduje, aby wprowadzenie powyższych standardów oraz interpretacji miało istotny wpływ na stosowane przez Grupę Kapitałową zasady rachunkowości, z wyjątkiem MSSF 7 i MSSF 9 (wpływ MSSF 7 i MSSF 9 na stosowane przez Grupę Kapitałową zasady rachunkowości nie został jeszcze oceniony). Grupa Kapitałowa planuje ich zastosowanie w terminach podanych w określonych standardach i interpretacjach (bez wcześniejszego zastosowania).

3. Informacje dotyczące segmentów działalności

Podstawowy wzór segmentacji Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA oparty jest na kryterium grupy klientów – odbiorców produktów i usług oferowanych przez jednostkę dominującą oraz poszczególne spółki Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA. Każdy segment operacyjny to działalność obejmująca dostarczanie produktów oraz usług, które charakteryzuje podobne ryzyko i dochody - inne niż w pozostałych wyszczególnionych segmentach operacyjnych. Przedstawiona poniżej nota segmentacyjna jest ujmowana w wewnętrznym systemie sprawozdawczym, tj. informacjach przekazywanych Zarządowi PKO Banku Polskiego SA, służących do oceny osiąganych wyników oraz alokacji zasobów.

Prezentowane poniżej zestawienie wyników segmentów odzwierciedla wewnętrzną strukturę organizacyjną Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA. Obecnie Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA obejmuje trzy podstawowe segmenty: detaliczny, korporacyjny i inwestycyjny:

1. Segment detaliczny obejmuje transakcje jednostki dominującej dokonywane z klientami indywidualnymi, klientami małych i średnich przedsiębiorstw oraz transakcje z klientami rynku mieszkaniowego, a także działalność następujących spółek zależnych: KREDOBANK SA, PKO BP BANKOWY Powszechnego Towarzystwa Emerytalnego SA, PKO Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych SA, Grupy Inteligo Financial Services SA, Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService SA, Grupy PKO BP Inwestycje Sp. z o.o. oraz Fort Mokotów Inwestycje Sp. z o.o.

Segment ten obejmuje m.in. następujące produkty i usługi: rachunki bieżące, rachunki oszczędnościowe, lokaty terminowe, usługi private banking, produkty inwestycyjne, karty kredytowe i debetowe, kredyty konsumpcyjne i hipoteczne, a także kredyty gospodarcze dla małych i średnich przedsiębiorstw oraz klientów rynku mieszkaniowego.

2. Segment korporacyjny obejmuje transakcje jednostki dominującej dokonywane z dużymi klientami korporacyjnymi oraz działalność Grupy Bankowego Funduszu Leasingowego SA i działalność Grupy Bankowego Towarzystwa Kapitałowego SA.

Segment ten obejmuje m.in. następujące produkty i usługi: prowadzenie rachunków bieżących i lokat terminowych, przechowywanie papierów wartościowych, produkty walutowe i pochodne, transakcje sell buy back i buy sell back z klientami, kredyty gospodarcze oraz leasing i faktoring. W ramach tego segmentu PKO Bank Polski SA zawiera również samodzielnie lub w konsorcjum z innymi bankami umowy finansowania dużych projektów w formie kredytów.

3. Segment inwestycyjny obejmuje działalność własną, tj. działalność inwestycyjną, działalność maklerską, transakcje międzybankowe, instrumentami pochodnymi, dłużnymi papierami wartościowymi oraz działalność PKO Finance AB i Centrum Finansowego Puławska Sp. z o.o (działalność własna). W wyniku segmentu wykazywany jest również wynik centrum transferowego uwzględniający wynik z tytułu wewnętrznych rozliczeń cen transferowych funduszy, wynik długoterminowych źródeł finansowania oraz wynik pozycji zaklasyfikowanych do rachunkowości zabezpieczeń. Wewnętrzny transfer funduszy oparty jest o stawki transferowe bazujące na stopach rynkowych. Transakcje pomiędzy segmentami branżowymi odbywają się na normalnych, komercyjnych warunkach. Długoterminowe finansowanie zewnętrzne obejmuje emisje papierów wartościowych, zobowiązania podporządkowane oraz środki z tytułu emisji EMTN i kredyty otrzymanych od instytucji finansowych.

Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA zazwyczaj rozlicza transakcje między segmentami w taki sposób, jakby dotyczyły one podmiotów niepowiązanych – przy zastosowaniu wewnętrznych stawek rozliczeniowych. Transakcje pomiędzy segmentami odbywają się na normalnych, komercyjnych warunkach.

Zasady rachunkowości stosowane w raporcie segmentacyjnym są zgodne z zasadami rachunkowości opisanymi w Nocie 2 niniejszego sprawozdania.

Prezentowane aktywa i zobowiązania segmentu są aktywami i zobowiązaniami operacyjnymi wykorzystywanymi przez segment w działalności operacyjnej. Wartości aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów dla poszczególnych segmentów oparte są o wewnętrzne informacje zarządcze. Poszczególnym segmentom przypisano aktywa i zobowiązania oraz związane z tymi aktywami i zobowiązaniami przychody i koszty.

Obciążenie z tytułu podatku dochodowego zostało zaprezentowane na poziomie Grupy.

W poniższych tabelach przedstawione zostały dane dotyczące przychodów i wyników poszczególnych segmentów branżowych Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku oraz 31 grudnia 2009 roku, a także aktywów i zobowiązań na dzień 31 grudnia 2010 roku oraz na dzień 31 grudnia 2009 roku.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
 Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej
 za rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku

(w tysiącach złotych)

Okres od 01.01.2010 do 31.12.2010	Działalność kontynuowana				Działalność ogółem Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA
	Segment detaliczny	Segment korporacyjny	Segment inwestycyjny		
			Działalność własna	Centrum transferowe	
Wynik z tytułu odsetek	5 170 877	637 047	280 911	427 331	6 516 166
Wynik z tytułu prowizji i opłat	2 738 897	287 478	116 454	-	3 142 829
Wynik pozostały	241 202	76 058	219 850	1 446	538 556
Wynik na operacjach finansowych	(3 713)	(293)	75 266	(60 781)	10 479
Wynik z pozycji wymiany	93 444	58 328	132 763	62 227	346 762
Przychody z tytułu dywidend	-	-	5 663	-	5 663
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	125 447	44 047	6 158	-	175 652
Przychody / koszty na rzecz klientów wewnętrznych	26 024	(26 024)	-	-	-
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości	(1 496 373)	(328 488)	(43 503)	-	(1 868 364)
Ogólne koszty administracyjne, w tym:	(3 851 749)	(285 920)	(111 467)	-	(4 249 136)
amortyzacja	(459 838)	(33 444)	(19 037)	-	(512 319)
Udział w zyskach i stratach jednostek stowarzyszonych i współzależnych	-	-	-	-	(815)
Wynik segmentu (brutto)	2 802 854	386 175	462 245	428 777	4 079 236
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)	-	-	-	-	(866 430)
Zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli	-	-	-	-	(4 077)
Zysk netto przypadający na jednostkę dominującą	2 802 854	386 175	462 245	428 777	3 216 883

Na dzień 31 grudnia 2010 roku	Działalność kontynuowana				Działalność ogółem Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA
	Segment detaliczny	Segment korporacyjny	Segment inwestycyjny		
			Działalność własna	Centrum transferowe	
Aktywa, w tym:	112 010 210	34 963 122	22 687 169	-	169 660 501
Inwestycje w jednostki stowarzyszone i wspólne przedsiębiorstwa	-	-	172 931	-	172 931
Zobowiązania	109 307 500	27 721 094	11 272 339	-	148 300 933

Okres od 01.01.2009 do 31.12.2009	Działalność kontynuowana*				Działalność ogółem Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA
	Segment detaliczny	Segment korporacyjny	Segment inwestycyjny		
			Działalność własna	Centrum transferowe	
Wynik z tytułu odsetek	5 112 462	585 102	266 408	(912 790)	5 051 182
Wynik z tytułu prowizji i opłat	2 264 928	223 068	95 007	-	2 583 003
Wynik pozostały	315 013	88 558	229 584	600 498	1 233 653
Wynik na operacjach finansowych	(3 537)	4 412	58 306	(931)	58 250
Wynik z pozycji wymiany	109 608	63 136	134 966	601 429	909 139
Przychody z tytułu dywidend	-	-	5 381	-	5 381
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	182 942	47 010	30 931	-	260 883
Przychody / koszty na rzecz klientów wewnętrznych	26 000	(26 000)	-	-	-
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości	(1 281 366)	(393 528)	(6 181)	-	(1 681 075)
Ogólne koszty administracyjne, w tym:	(3 865 716)	(276 113)	(102 006)	-	(4 243 835)
amortyzacja	(421 086)	(29 708)	(18 358)	-	(469 152)
Udział w zyskach i stratach jednostek stowarzyszonych i współzależnych	-	-	-	-	342
Wynik segmentu (brutto)	2 545 321	227 087	482 812	(312 292)	2 943 270
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)	-	-	-	-	(631 486)
Zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli	-	-	-	-	6 246
Zysk netto przypadający na jednostkę dominująca	2 545 321	227 087	482 812	(312 292)	2 305 538

*w związku z wprowadzonymi zmianami prezentacji wyników segmentów, dane dotyczące 2009 roku zostały doprowadzone do porównywalności

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
 Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej
 za rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku

(w tysiącach złotych)

Na dzień 31 grudnia 2009 roku	Działalność kontynuowana*				Działalność ogółem Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA
	Segment detaliczny	Segment korporacyjny	Segment inwestycyjny		
			Działalność własna	Centrum transferowe	
Aktywa, w tym:	96 506 139	36 426 480	23 546 066	-	156 478 685
Inwestycje w jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia	-	-	228 692	-	228 692
Zobowiązania	100 543 468	28 402 191	7 097 156	-	136 042 815
*w związku z wprowadzonymi zmianami prezentacji wyników segmentów, dane dotyczące 2009 roku zostały doprowadzone do porównywalności					

*w związku z wprowadzonymi zmianami prezentacji wyników segmentów, dane dotyczące 2009 roku zostały doprowadzone do porównywalności

Segmenty geograficzne

Jako uzupełniający, Grupa PKO Banku Polskiego SA stosuje podział geograficzny segmentów. Działalność Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA prowadzona jest na Ukrainie – poprzez KREDOBANK SA oraz Spółkę UKRPOLINWESTYCJE Sp. z o.o.

Okres od 01.01.2010 do 31.12.2010	Działalność kontynuowana		
	Polska	Ukraina	Razem
Wynik z tytułu odsetek	6 446 248	69 918	6 516 166
Wynik z tytułu prowizji i opłat	3 102 281	40 548	3 142 829
Wynik pozostały	539 835	(1 279)	538 556
Ogólne koszty administracyjne	(4 135 277)	(113 859)	(4 249 136)
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości	(1 858 988)	(9 376)	(1 868 364)
Udział w zyskach i stratach jednostek stowarzyszonych i współzależnych	-	-	(815)
Wynik segmentu (brutto)	4 094 099	(14 048)	4 079 236
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)	-	-	(866 430)
Zyski (straty) udziałowców niesprawujących kontroli	-	-	(4 077)
Zysk/strata netto przypadający na jednostkę dominującą	4 094 099	(14 048)	3 216 883
Aktywa segmentu, w tym:	168 030 912	1 629 589	169 660 501
aktywa trwałe**	4 768 563	191 982	4 960 545
Zobowiązania segmentu	147 264 946	1 035 987	148 300 933

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2009 roku	Działalność kontynuowana		
	Polska	Ukraina	Razem
Wynik z tytułu odsetek	4 912 173	139 009	5 051 182
Wynik z tytułu prowizji i opłat	2 541 950	41 053	2 583 003
Wynik pozostały	1 230 168	3 485	1 233 653
Ogólne koszty administracyjne	(4 115 772)	(128 063)	(4 243 835)
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości	(1 405 754)	(275 321)	(1 681 075)
Udział w zyskach i stratach jednostek stowarzyszonych i współzależnych	-	-	342
Wynik segmentu (brutto)	3 162 765	(219 837)	2 943 270
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)	-	-	(631 486)
Zyski (straty) udziałowców niesprawujących kontroli	-	-	6 246
Zysk/strata netto przypadający na jednostkę dominującą	3 162 765	(219 837)	2 305 538
Aktywa segmentu, w tym:	154 555 349	1 923 336	156 478 685
aktywa trwałe**	4 538 397	215 092	4 753 489
Zobowiązania segmentu	134 726 841	1 315 974	136 042 815

**Aktywa trwałe inne niż instrumenty finansowe, aktywa z tytułu podatku odroczonego

NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT

4. Przychody i koszty z tytułu odsetek

Przychody z tytułu odsetek

	2010	2009
Przychody z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych klientom ¹⁾	8 532 201	7 562 344
Przychody z tytułu instrumentów zabezpieczających	649 116	403 899
Przychody z tytułu papierów wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	494 702	403 112
Przychody z tytułu inwestycyjnych papierów wartościowych, w tym: ¹⁾	457 958	393 530
od papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	457 802	393 278
od papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności	156	252
Przychody z tytułu lokat w bankach ¹⁾	148 494	159 262
Przychody z tytułu papierów przeznaczonych do obrotu	128 940	97 207
Pozostałe ¹⁾	3 904	11 976
Razem	10 415 315	9 031 330

W pozycji „Przychody z tytułu instrumentów zabezpieczających” Grupa Kapitałowa prezentuje wynik odsetkowy z tytułu instrumentów wyznaczonych i będących efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi w zakresie zabezpieczenia przepływów pieniężnych. Szczegółowy opis stosowanych przez Grupę Kapitałową relacji zabezpieczających został zamieszczony w Nocie 21 „Instrumenty pochodne zabezpieczające”.

W związku z wprowadzonymi w roku 2010 ulepszeniami w systemach informatycznych, Bank pozyskał informację na temat kwoty z tytułu odsetek od kredytów z rozpoznaną przesłanką utraty wartości, która w roku zakończonym 31 grudnia 2010 wyniosła 420 780 tysięcy złotych (w tym wartość przychodów z tytułu odsetek od kredytów z rozpoznaną utratą wartości 320 718 tysięcy złotych). Przychody te są ujęte w pozycji „Przychody z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych klientom”.

Powyższe wartości uwzględniają, wynikającą z pozyskania dodatkowych danych z dostępnych aplikacji i systemów informatycznych, kwotę 65 595 tysięcy złotych ujętą w 2010 roku w korespondencji z pozycją „Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw”.

Koszty z tytułu odsetek

	2010	2009
Koszty z tytułu zobowiązań wobec klientów ²⁾	(3 715 721)	(3 785 790)
Koszty z tytułu własnej emisji papierów dłużnych ²⁾	(123 382)	(119 319)
Koszty z tytułu depozytów banków ²⁾	(30 276)	(47 470)
Inne	(29 770)	(27 569)
Razem	(3 899 149)	(3 980 148)

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2010 roku łączna kwota przychodów odsetkowych obliczona z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej w odniesieniu do aktywów finansowych, których nie wycenia się do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat wyniosła ^{*)} 9 142 557 tysięcy złotych (w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2009 roku: 8 127 112 tysięcy złotych).

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2010 roku kwota kosztów odsetkowych obliczona z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej w odniesieniu do zobowiązań finansowych, których nie wycenia się do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat wyniosła ^{**) (3 872 932)} tysięcy złotych. W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2009 roku kwota ta wynosiła (3 962 098) tysięcy złotych.

¹⁾ stanowi sumę pozycji oznaczonych indeksem ¹⁾

²⁾ stanowi sumę pozycji oznaczonych indeksem ²⁾ powiększoną o koszty premii dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży stanowiących element pozycji „Inne”, w kwocie (3 553) tysięcy złotych w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2010 roku oraz (9 519) tysięcy złotych w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2009 roku.

(w tysiącach złotych)

Zyski i straty netto dotyczące aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu

	2010	2009
Zyski i straty dotyczące aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu	7 462 566	6 506 185
Przychody z tytułu odsetek od kredytów i pożyczek udzielonych klientom	8 532 201	7 562 344
Przychody z prowizji i opłat od udzielonych kredytów i pożyczek	528 824	367 955
Przychody z tytułu odsetek od lokat w bankach	148 494	159 262
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom i należności od banków wycenianych według zamortyzowanego kosztu	(1 728 268)	(1 554 276)
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości należności leasingu finansowego	(18 685)	(29 100)
Straty dotyczące zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu	(3 869 379)	(3 952 579)
Koszty z tytułu odsetek od zobowiązań wobec klientów	(3 715 721)	(3 785 790)
Koszty z tytułu odsetek od emisji papierów dłużnych	(123 382)	(119 319)
Koszty z tytułu odsetek od depozytów banków	(30 276)	(47 470)
Wynik netto	3 593 187	2 553 606

5. Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat

Przychody z tytułu prowizji i opłat

	2010	2009
Przychody od aktywów finansowych, które nie są wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym:	528 824	367 955
Z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek	528 824	367 955
Pozostałe prowizje	3 350 380	2 965 738
Z tytułu kart płatniczych	963 434	932 319
Z tytułu obsługi rachunków bankowych	922 632	895 974
Z tytułu ubezpieczenia kredytów	653 501	327 312
Z tytułu obsługi funduszy inwestycyjnych oraz OFE (w tym opłaty za zarządzanie)	338 144	310 366
Z tytułu operacji kasowych	177 684	189 221
Z tytułu operacji papierami wartościowymi	73 261	53 300
Z tytułu masowych operacji zagranicznych	44 754	41 524
Z tytułu sprzedaży i dystrybucji znaków opłaty sądowej	26 255	27 842
Inne*	150 715	187 880
Z tytułu usług powierniczych	1 659	1 654
Razem	3 880 863	3 335 347

* Pozycja „Inne” obejmuje m.in. prowizje: ze sprzedaży obligacji, prowizje Domu Maklerskiego z tytułu obsługi emisji pierwotnej, prowizje za administrowanie zadłużeniem kredytobiorców wobec budżetu państwa.

Koszty z tytułu prowizji i opłat

	2010	2009
Z tytułu kart płatniczych	(293 247)	(334 400)
Z tytułu ubezpieczeń kredytów	(150 842)	(92 937)
Z tytułu usług akwizycyjnych	(144 252)	(152 428)
Z tytułu usług rozliczeniowych	(21 751)	(20 401)
Z tytułu kosztów poniesionych za zarządzanie aktywami	(21 672)	(58 266)
Z tytułu prowizji za usługi operacyjne innych banków	(10 137)	(6 734)
Inne*	(96 133)	(87 178)
Razem	(738 034)	(752 344)

* Pozycja "Inne" obejmuje m.in.: koszty opłat poniesionych przez DM na rzecz GPW i KDPW, koszty usług rozliczeniowo-rozrachunkowych.

6. Przychody z tytułu dywidend

	2010	2009
Przychody z tytułu dywidend od emitentów:		
Papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	5 411	5 351
Papierów zakwalifikowanych jako przeznaczone do obrotu	252	30
Razem	5 663	5 381

7. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej

	2010	2009
Instrumenty pochodne ¹⁾	(104 809)	33 380
Instrumenty dłużne	40 786	24 193
Instrumenty kapitałowe	1 427	1 946
Pozostałe ¹⁾	19	1 353
Razem	(62 577)	60 872

W wyniku na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej w pozycji „Instrumenty pochodne” w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2010 roku rozpoznano część nieefektywną zabezpieczenia zmienności przepływów pieniężnych w wysokości (82 879) tysięcy złotych (w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2009 roku rozpoznano część nieefektywną zabezpieczenia zmienności przepływów pieniężnych w wysokości (435) tysięcy złotych).

2010	Zyski	Straty	Wynik
Instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu	8 472 769	(8 567 689)	(94 920)
Instrumenty finansowe wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	54 192	(21 849)	32 343
Razem	8 526 961	(8 589 538)	(62 577)

2009	Zyski	Straty	Wynik
Instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu	11 951 118	(11 902 515)	48 603
Instrumenty finansowe wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	78 394	(66 125)	12 269
Razem	12 029 512	(11 968 640)	60 872

Całkowita kwota zmiany wartości godziwych instrumentów finansowych wycenionych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat ustalonych z wykorzystaniem technik wyceny (w przypadku braku publikowanych notowań ustalonych na aktywnym rynku) w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2010 roku wyniosła (104 790) * tysięcy złotych (w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2009: 34 733 tysięcy złotych).

* Stanowi sumę pozycji oznaczonych indeksem ¹⁾

(w tysiącach złotych)

8. Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych

	2010	2009
Kwota straty/zysku ujęta bezpośrednio w innych całkowitych dochodach	(89 215)	25 302
Kwota ujęta bezpośrednio w innych całkowitych dochodach	(89 215)	25 302
Kwota zysku usunięta z innych całkowitych dochodów	75 530	10 836
Kwota straty usunięta z innych całkowitych dochodów	(2 474)	(13 458)
Kwota usunięta z innych całkowitych dochodów	73 056	(2 622)
Razem	(16 159)	22 680

9. Wynik z pozycji wymiany

	2010	2009
Różnice kursowe wynikające z instrumentów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	(1 026 841)	2 712 617
Różnice kursowe z operacji wymiany	1 373 603	(1 803 478)
Razem	346 762	909 139

10. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

	2010	2009
Pozostałe przychody operacyjne		
Przychody netto ze sprzedaży produktów i usług	323 919	326 105
Sprzedaż, likwidacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych oraz aktywów do zbycia	51 255	67 224
Otrzymane odszkodowania, kary i grzywny	23 443	32 390
Przychody uboczne	20 730	21 614
Odzyskane należności przedawnione, umorzone, nieściągalne	4 977	20 084
Przychody ze sprzedaży udziałów w jednostkach współzależnych i stowarzyszonych	1 426	512
Inne	43 638	117 020
Razem	469 388	584 949

	2010	2009
Pozostałe koszty operacyjne		
Koszty sprzedanych produktów i usług	(200 536)	(179 385)
Sprzedaż, likwidacja środków trwałych, wartości niematerialnych oraz aktywów do zbycia	(48 107)	(60 268)
Koszty uboczne Banku	(4 378)	(5 004)
Koszty przekazanych darowizn	(4 296)	(3 648)
Inne	(36 419)	(75 761)
Razem	(293 736)	(324 066)

11. Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku	Wartość odpisów aktualizujących na początek okresu	Zwiększenia			Zmniejszenia				Wartość odpisów aktualizujących na koniec okresu	Utworzenie odpisów aktualizujących netto – wpływ na rachunek zysków i strat
		Utworzenie odpisów aktualizujących w okresie	Różnice kursowe	Inne	Zmniejszenie odpisów aktualizujących z tytułu spisania aktywów	Rozwiązanie odpisów aktualizujących w okresie	Różnice kursowe	Inne		
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	21 572	8 156	216	-	1 060	6 837	-	138	21 909	(1 319)
wyceniane wg wartości godziwej przez kapitały (nienotowane na giełdach)	19 155	8 063	216	-	-	6 037	-	138	21 259	(2 026)
instrumenty finansowe wyceniane wg ceny nabycia (niekwotowane instrumenty kapitałowe i powiązane z nimi instrumenty pochodne)	2 417	93	-	-	1 060	800	-	-	650	707
Kredyty i pożyczki udzielone klientom i należności od banków wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	3 964 233	4 360 655	16 728	27 720	870 039	2 613 702	-	-	4 885 595	(1 746 953)
Sektor niefinansowy	3 824 558	4 196 059	16 688	26 642	861 275	2 475 979	-	-	4 726 693	(1 720 080)
kredyty konsumpcyjne	1 362 621	1 728 793	2 149	3 217	668 058	915 005	-	-	1 513 717	(813 788)
kredyty mieszkaniowe	734 760	797 121	3 799	20 377	44 286	528 460	-	-	983 311	(268 661)
kredyty gospodarcze	1 727 177	1 670 145	10 740	3 048	148 931	1 032 514	-	-	2 229 665	(637 631)
Sektor finansowy	46 357	19 730	40	1 078	8 162	3 180	-	-	55 863	(16 550)
należności od banków	27 109	896	-	1 078	-	158	-	-	28 925	(738)
kredyty gospodarcze	19 248	18 834	40	-	8 162	3 022	-	-	26 938	(15 812)
Sektor budżetowy	21 496	15 059	-	-	-	23 421	-	-	13 134	8 362
kredyty gospodarcze	21 496	15 059	-	-	-	23 421	-	-	13 134	8 362
Należności z tytułu leasingu finansowego	71 822	129 807	-	-	602	111 122	-	-	89 905	(18 685)
Rzeczowe aktywa trwałe	1 856	29 418	-	-	9	628	-	12 203	18 434	(28 790)
Wartości niematerialne	95 135	37 837	-	-	-	-	-	-	132 972	(37 837)
Inwestycje w jednostki wyceniane metodą praw własności	5 028	55 171	-	-	-	61	-	-	60 138	(55 110)
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	1 680	1 281	-	-	-	-	-	-	2 961	(1 281)
Pozostałe, w tym	359 043	230 182	379	27	42 068	233 108	-	241	314 214	2 926
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe i sprawy sporne	119 849	141 014	69	-	987	170 101	-	45	89 799	29 087
Razem	4 448 547	4 722 700	17 323	27 747	913 176	2 854 336	-	12 582	5 436 223	(1 868 364)

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
 Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej
 za rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku

(w tysiącach złotych)

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2009 roku	Zwiększenia				Zmniejszenia				Wartość odpisów aktualizujących na koniec okresu	Utworzenie odpisów aktualizujących netto – wpływ na rachunek zysków i strat
	Wartość odpisów aktualizujących na początek okresu	Utworzenie odpisów aktualizujących w okresie	Różnice kursowe	Inne	Zmniejszenie odpisów aktualizujących z tytułu spisania aktywów	Rozwiązanie odpisów aktualizujących w okresie	Różnice kursowe	Inne		
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	25 691	14 240	-	28	7 025	10 948	414	-	21 572	(3 292)
wyceniane wg wartości godziwej przez kapitały (nienotowane na giełdach)	19 932	14 240	-	3	3 658	10 948	414	-	19 155	(3 292)
instrumenty finansowe wyceniane wg ceny nabycia (niekwotowane instrumenty kapitałowe i powiązane z nimi instrumenty pochodne)	5 759	-	-	25	3 367	-	-	-	2 417	-
Kredyty i pożyczki udzielone klientom i należności od banków wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	2 945 987	3 896 001	-	-	534 587	2 312 625	27 459	3 084	3 964 233	(1 583 376)
Sektor niefinansowy	2 792 220	3 809 446	-	-	502 810	2 246 973	27 233	92	3 824 558	(1 562 473)
kredyty konsumpcyjne	715 653	1 399 530	-	-	169 786	580 486	2 290	-	1 362 621	(819 044)
kredyty mieszkaniowe	535 713	590 322	-	-	45 604	339 769	5 902	-	734 760	(250 553)
kredyty gospodarcze	1 540 854	1 819 594	-	-	287 420	1 326 718	19 041	92	1 727 177	(492 876)
Sektor finansowy	85 636	24 101	-	-	31 776	30 324	226	1 054	46 357	6 223
należności od banków	28 111	52	-	-	-	-	-	1 054	27 109	(52)
kredyty gospodarcze	57 525	24 049	-	-	31 776	30 324	226	-	19 248	6 275
Sektor budżetowy	23 471	2 103	-	-	1	4 077	-	-	21 496	1 974
kredyty gospodarcze	23 471	2 103	-	-	1	4 077	-	-	21 496	1 974
Należności z tytułu leasingu finansowego	44 660	60 351	-	-	-	31 251	-	1 938	71 822	(29 100)
Rzeczowe aktywa trwałe	2 035	654	-	50	-	815	-	68	1 856	161
Wartości niematerialne	91 733	3 402	-	-	-	-	-	-	95 135	(3 402)
Inwestycje w jednostki wyceniane metodą praw własności	4 360	3 876	-	-	-	-	-	3 208	5 028	(3 876)
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	-	1 680	-	-	-	-	-	-	1 680	(1 680)
Pozostałe, w tym	219 549	227 691	-	79 147	13 939	142 081	412	10 912	359 043	(85 610)
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe i sprawy sporne	87 602	172 594	-	-	3 330	135 949	504	564	119 849	(36 645)
Razem	3 289 355	4 147 544	-	79 225	555 551	2 466 469	28 285	17 272	4 448 547	(1 681 075)

Kwota (1 746 953) tysięcy złotych, dotycząca utworzenia odpisów aktualizujących netto na kredyty i pożyczki udzielone klientom i należności od banków wyceniane według zamortyzowanego kosztu, obejmuje wynikającą z pozyskania dodatkowych danych z dostępnych aplikacji i systemów informatycznych związaną z ujmowaniem przychodów odsetkowych od należności kredytowych, kwotę (65 595) tysięcy złotych rozpoznaną w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2010 roku w korespondencji z pozycją „Przychody z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych klientom”.

12. Ogólne koszty administracyjne

	2010	2009
Świadczenia pracownicze	(2 374 901)	(2 307 514)
Koszty rzeczowe	(1 237 892)	(1 351 208)
Amortyzacja	(512 319)	(469 152)
Podatki i opłaty	(70 640)	(66 338)
Składka i wpłaty na Bankowy Fundusz Gwarancyjny	(53 384)	(49 623)
Razem	(4 249 136)	(4 243 835)

Koszty wynagrodzeń/Świadczenia pracownicze

	2010	2009
Wynagrodzenia, w tym:	(2 011 724)	(1 943 269)
rezerwa aktuarialna na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne	(43 497)	(3 109)
Ubezpieczenia, w tym	(299 985)	(301 263)
składki na świadczenia emerytalne i rentowe*	(239 819)	(241 784)
Inne świadczenia na rzecz pracowników	(63 192)	(62 982)
Razem	(2 374 901)	(2 307 514)

*Poniesione przez Grupę całkowite koszty z tytułu świadczeń emerytalnych i rentowych.

Umowy leasingu operacyjnego

Leasing operacyjny – leasingobiorca

Umowy leasingowe, zgodnie z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie pożytki z posiadania leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego ujmowane są jako koszty w rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres użytkowania przedmiotu leasingu.

Definicję leasingu operacyjnego spełniają również umowy najmu i dzierżawy zawierane przez Grupę w ramach normalnej działalności operacyjnej. Wszystkie umowy zawierane są na warunkach rynkowych.

Poniżej przedstawiono dane dotyczące umów leasingu operacyjnego zawartych przez Grupę.

Łączna kwota przyszłych opłat leasingowych z tytułu nieodwołalnego leasingu operacyjnego	31.12.2010	31.12.2009
Dla okresu:		
do 1 roku	92 788	93 898
od 1 roku do 5 lat	153 089	158 879
powyżej 5 lat	51 125	50 829
Razem	297 002	303 606

Opłaty leasingowe i subleasingowe ujęte jako koszt danego okresu, w okresie od 1 stycznia 2010 roku do 31 grudnia 2010 roku wyniosły 104 895 tysięcy złotych (w okresie od 1 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2009 roku 104 367 tysięcy złotych).

(w tysiącach złotych)

13. Udział w zyskach (stratach) jednostek stowarzyszonych i współzależnych

Nazwa jednostki	2010	2009
Podmioty współzależne		
Centrum Obsługi Biznesu Sp. z o.o.	(1 883)	248
Grupa Kapitałowa Centrum Haffnera Sp. z o.o.	(6 077)	(7 690)
Podmioty stowarzyszone		
Bank Poczty SA	7 153	2 597
Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka SA	-	1 680
Agencja Inwestycyjna „CORP” SA	53	94
Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	(61)	3 413
Razem	(815)	342

Dodatkowe informacje dotyczące podmiotów współzależnych i stowarzyszonych zawarte są w Nocie 1 „Informacje ogólne” i w Nocie 49 „Zmiany w Spółkach wchodzących w skład Grupy Kapitałowej”.

14. Podatek dochodowy

	2010	2009
Skonsolidowany rachunek zysków i strat		
Bieżące obciążenie podatkowe	(1 064 174)	(817 478)
Odroczony podatek dochodowy związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	197 744	185 992
Obciążenie podatkowe wykazane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat	(866 430)	(631 486)
Obciążenie podatkowe wykazane w innych dochodach całkowitych związane z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	(20 390)	(21 690)
Razem	(886 820)	(653 176)

(w tysiącach złotych)

	2010	2009
Wynik finansowy brutto przed opodatkowaniem	4 079 236	2 943 270
Podatek według ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Polsce, wynoszącej 19% (2009: 19%)	(775 055)	(559 221)
Efekt innych stawek podatkowych jednostek zagranicznych	(340)	13 183
Wpływ trwałych różnic kursowych pomiędzy wynikiem finansowym brutto a dochodem do opodatkowania podatkiem dochodowym, w tym:	(66 154)	(71 965)
Wpływ utworzenia odpisu aktualizującego niestanowiącego kosztów podatkowych (KREDOBANK)	-	(12 848)
Wpływ utworzenia /rozwiązania rezerwy oraz aktualizacji wartości, niestanowiących kosztów/przychodów podatkowych	(36 487)	(30 453)
Wpływ pozostałych kosztów niestanowiących kosztów uzyskania przychodów	(19 480)	(43 185)
Wpływ przychodów z tytułu dywidend	20 501	20 525
Wpływ innych przychodów wolnych od opodatkowania	(1 047)	17 098
Wpływ pozostałych różnic trwałych	(29 641)	(23 102)
Wpływ innych różnic pomiędzy wynikiem finansowym brutto a dochodem do opodatkowania podatkiem dochodowym, w tym darowizny	(25 064)	(19 878)
Rozliczenie straty podatkowej	183	6 395
Podatek dochodowy wykazany w skonsolidowanym rachunku zysków i strat	(866 430)	(631 486)
Efektywna stopa podatkowa	21,24%	21,46%
Różnica przejściowa wynikająca z podatku odroczonego wykazana w rachunku zysków i strat	197 744	185 992
Razem bieżące obciążenie podatkowe wykazywane w rachunku zysków i strat, w tym:	(1 064 174)	(817 478)
Podatek według ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Polsce, wynoszącej 19% (2009: 19%)	(1 064 171)	(817 471)
Efekt innych stawek podatkowych jednostek zagranicznych*	(3)	(7)

* Na dzień 31 grudnia 2010 roku oraz na dzień 31 grudnia 2009 w KREDOBANKU SA nie występuje obciążenie z tytułu bieżącego podatku dochodowego.

Zobowiązania/należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego

	31.12.2010	31.12.2009
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	4 318	7 184
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	67 744	181 893

Spółki Grupy Kapitałowej są podatnikami podatku dochodowego od osób prawnych. Wartość ustalonego bieżącego zobowiązania Spółek przekazywana jest na rzecz właściwych dla nich miejscowo urzędów administracji podatkowej. Ostateczne uregulowanie zobowiązania poszczególnych Spółek Grupy Kapitałowej z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych za 2010 rok nastąpi w terminie do dnia 31 marca 2011 roku.

W myśl zasad dotyczących przedawnienia zobowiązań podatkowych, kontrola prawidłowości rozliczeń z tytułu podatków może być przeprowadzona w okresie 5 lat licząc od końca roku, w którym upłynął termin złożenia odpowiedniej deklaracji podatkowej.

Aktywo/rezerwa z tytułu podatku odroczonego

	Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej		Skonsolidowany rachunek zysków i strat	
	31.12.2010	31.12.2009	2010	2009
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego				
Odsetki naliczone od należności (kredytów)	111 398	88 454	(22 944)	12 438
Odsetki skapitalizowane od kredytów mieszkaniowych w sytuacji normalnej	211 576	238 446	26 870	20 313
Odsetki od papierów wartościowych	44 537	37 713	(6 824)	6 400
Wycena pochodnych instrumentów finansowych, w tym:	98 859	40 935	-	-
odniesiona na wynik	47 741	12 957	(34 784)	(12 957)
odniesiona na inne dochody całkowite	51 118	27 978	-	-
Różnica pomiędzy wartością bilansową i podatkową rzeczowego majątku trwałego	256 004	233 516	(22 488)	(37 516)
Pozostała wartość dodatnich różnic przejściowych, w tym:	24 786	23 190	-	-
odniesiona na wynik	24 535	22 940	(1 595)	722
odniesiona na inne dochody całkowite	251	250	-	-
Rezerwa brutto z tytułu podatku odroczonego, w tym:	747 160	662 254	-	-
odniesiona na wynik	695 791	634 026	(61 765)	(10 600)
odniesiona na inne dochody całkowite	51 369	28 228	-	-
Aktywo z tytułu podatku odroczonego				
Odsetki naliczone od zobowiązań	406 364	326 419	79 945	103 415
Wycena pochodnych instrumentów finansowych, w tym:	19 470	17 410	-	-
odniesiona na wynik	19 470	17 410	2 060	(60 324)
odniesiona na inne dochody całkowite	-	-	-	-
Wycena papierów wartościowych, w tym:	57 394	15 090	-	-
odniesiona na wynik	50 640	11 272	39 368	2 878
odniesiona na inne dochody całkowite	6 754	3 818	-	-
Rezerwa na świadczenia pracownicze	118 613	110 171	8 442	134
Odpisy z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych	335 477	236 494	98 983	76 705
Korekta wyceny ESP	218 000	191 507	26 493	25 058
Pozostała wartość ujemnych różnic przejściowych, w tym:	151 880	147 847	-	-
odniesiona na wynik	152 262	148 044	4 218	48 726
odniesiona na inne dochody całkowite	(382)	(197)	-	-
Aktywo brutto z tytułu podatku odroczonego, w tym:	1 307 198	1 044 938	-	-
odniesione na wynik	1 300 826	1 041 317	259 509	196 592
odniesione na inne dochody całkowite	6 372	3 621	-	-
Łączny efekt różnic przejściowych, w tym:	560 038	382 684	-	-
odniesiony na wynik	605 035	407 291	197 744	185 992
odniesiony na inne dochody całkowite	(44 997)	(24 607)	-	-
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego (prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej)	582 802	403 218	-	-
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego (prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej)	22 764	20 534	-	-
Wpływ netto podatku odroczonego na rachunek zysków i strat	-	-	197 744	185 992

W pozycji pozostałe wartości ujemnych różnic przejściowych z tytułu odroczonego podatku dochodowego na dzień 31 grudnia 2010 roku, zgodnie z MSR 12, prezentowany jest efekt podatkowy nierozliczonych strat podatkowych dotyczących spółek Grupy w kwocie 66 992 tysięcy złotych. Zgodnie z przepisami poszczególnych zagranicznych jurysdykcji podatkowych właściwych dla Spółek Grupy Kapitałowej prawo do ostatecznego rozliczenia strat podatkowych (w kwocie 63 327 tysięcy złotych) nie jest ograniczone datą wygaśnięcia.

15. Zysk przypadający na jedną akcję

Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję

Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję obliczany jest w oparciu o zysk przypadający na zwykłych akcjonariuszy Banku poprzez podzielenie zysku, który na nich przypada przez średnią ważoną liczbę akcji zwykłych występujących w ciągu danego okresu.

Zysk na jedną akcję

	2010	2009
Zysk przypadający na akcjonariuszy zwykłych (w tys. PLN)	3 216 883	2 305 538
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie (w tys.)	1 250 000	1 121 562
Zysk przypadający na jedną akcję (w PLN na akcję)	2,57	2,06

Zysk na jedną akcję z działalności zaniechanej

W latach zakończonych odpowiednio dnia 31 grudnia 2010 roku oraz dnia 31 grudnia 2009 roku nie wystąpiły istotne koszty i przychody z tytułu działalności zaniechanej.

Rozwodniony zysk przypadający na jedną akcję

Rozwodniony zysk przypadający na jedną akcję, obliczany jest na podstawie zysku przypadającego na zwykłych akcjonariuszy poprzez podzielenie zysku, który na nich przypada przez średnią ważoną liczbę akcji zwykłych występujących w ciągu danego okresu, skorygowaną o wpływ wszystkich rozwodniających potencjalnych akcji zwykłych.

Zarówno w 2010 roku jak i w 2009 roku nie występowały instrumenty rozwodniające zysk przypadający na jedną akcję.

Rozwodniony zysk z działalności zaniechanej przypadający na jedną akcję

W latach zakończonych dnia 31 grudnia 2010 roku oraz dnia 31 grudnia 2009 roku w Grupie Kapitałowej nie wystąpiły istotne koszty i przychody z tytułu działalności zaniechanej.

16. Wyplacone dywidendy (łącznie lub w przeliczeniu na jedną akcję) z podziałem na akcje zwykłe i pozostałe akcje

Grupa nie ujmuje dywidend zadeklarowanych po zakończeniu okresu sprawozdawczego jako zobowiązań występujących na dzień 31 grudnia 2010 roku.

Zgodnie z uchwałą nr 39/2010 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy PKO Banku Polskiego SA z dnia 23 lipca 2010 roku, dywidendę za rok 2009 ustalono w wysokości 2 375 000 tysięcy złotych tj. 1,90 zł brutto za jedną akcję.

Lista akcjonariuszy uprawnionych do dywidendy za 2009 rok została określona na dzień 23 października 2010 roku, a wypłata dywidendy nastąpiła w dniu 20 grudnia 2010 roku.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku Bank nie podjął decyzji w sprawie wypłaty dywidendy. Zgodnie z polityką Banku w zakresie wypłaty dywidendy, Zarząd Banku zgłaszając propozycje wypłaty dywidendy, będzie kierował się koniecznością zapewnienia odpowiedniego poziomu współczynnika wypłacalności oraz kapitału niezbędnego do rozwoju Banku, w kwocie 40% jednostkowego zysku netto Banku za dany rok kalendarzowy.

NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ

17. Kasa, środki w Banku Centralnym

	31.12.2010	31.12.2009
Rachunek bieżący w Banku Centralnym	3 782 717	4 625 073
Gotówka	2 398 207	2 463 763
Inne środki	1 488	5 514
Razem	6 182 412	7 094 350

Bank może wykorzystywać w ciągu dnia środki na rachunkach rezerwy obowiązkowej do bieżących rozliczeń pieniężnych na podstawie dyspozycji złożonej do Narodowego Banku Polskiego. Bank musi jednak zapewnić utrzymanie średniego miesięcznego salda na tym rachunku w odpowiedniej wysokości wynikającej z deklaracji rezerwy obowiązkowej.

Środki na rachunku rezerwy obowiązkowej są oprocentowane w wysokości 0,9 stopy redyskonta weksli. Na dzień 31 grudnia 2010 roku oprocentowanie to wynosiło 3,375%.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku oraz 31 grudnia 2009 roku nie wystąpiły ograniczenia w dysponowaniu środkami.

18. Należności od banków

	31.12.2010	31.12.2009
Lokaty w bankach	1 493 827	1 160 377
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	-	105 427
Rachunki bieżące	722 717	617 388
Udzielone kredyty i pożyczki	112 551	161 378
Środki pieniężne w drodze	6 862	5 594
Razem	2 335 957	2 050 164
Odpis z tytułu utraty wartości należności	(28 925)	(27 109)
w tym odpis na należność od banku zagranicznego	(28 089)	(27 013)
Razem netto	2 307 032	2 023 055

Ryzyko związane z należnościami od banków zostało szerzej opisane w Nocie 56 „Ryzyko kredytowe.”

19. Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu

	31.12.2010	31.12.2009
Dłużne papiery wartościowe	1 491 053	2 202 847
emitowane przez Skarb Państwa, w tym:	1 483 144	2 198 840
bony skarbowe	-	388 500
obligacje skarbowe	1 483 144	1 810 340
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego, w tym:	7 390	2 208
obligacje komunalne	7 390	2 208
emitowane przez podmioty niefinansowe, w tym:	509	-
obligacje korporacyjne	509	-
emitowane przez inne podmioty finansowe, w tym:	10	-
obligacje korporacyjne	10	-
emitowane przez banki, w tym:	-	1 799
obligacje BGK	-	1 799
Udziały i akcje w innych jednostkach – notowane na giełdach	12 596	10 108
Razem aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	1 503 649	2 212 955

Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu według terminów zapadalności na dzień 31 grudnia 2010 roku oraz na dzień 31 grudnia 2009 roku według wartości bilansowej

Na dzień 31 grudnia 2010 roku	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Dłużne papiery wartościowe	-	292	860 158	254 749	375 854	1 491 053
emitowane przez Skarb Państwa	-	102	859 530	249 224	374 288	1 483 144
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	-	190	618	5 016	1 566	7 390
emitowane przez inne podmioty finansowe	-	-	10	-	-	10
emitowane przez podmioty niefinansowe	-	-	-	509	-	509
Udziały i akcje w innych jednostkach – notowane	12 596	-	-	-	-	12 596
Razem	12 596	292	860 158	254 749	375 854	1 503 649

Średnia rentowność dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa znajdujących się w portfelu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu na dzień 31 grudnia 2010 roku wynosiła 4,79%. Na dzień 31 grudnia 2010 roku w portfelu nie było papierów skarbowych denominowanych w walutach obcych.

Portfel dłużnych papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu na dzień 31 grudnia 2010 roku obejmował następujące papiery wartościowe ujmowane w wartości nominalnej:

- obligacje skarbowe 1 520 742
- obligacje komunalne 7 249
- obligacje korporacyjne 523

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
 Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej
 za rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku

(w tysiącach złotych)

Na dzień 31 grudnia 2009 roku	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Dłużne papiery wartościowe	74 828	633 188	715 630	607 866	171 335	2 202 847
emitowane przez pozostałe banki	-	-	-	1 536	263	1 799
emitowane przez Skarb Państwa	74 828	633 188	715 630	604 162	171 032	2 198 840
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	-	-	-	2 168	40	2 208
Udziały i akcje w innych jednostkach – notowane	10 108	-	-	-	-	10 108
Razem	84 936	633 188	715 630	607 866	171 335	2 212 955

Średnia rentowność dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa znajdujących się w portfelu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu na dzień 31 grudnia 2009 roku wynosiła 4,57%. Na dzień 31 grudnia 2009 roku w portfelu nie było papierów skarbowych denominowanych w Fwalutach obcych.

Portfel dłużnych papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu na dzień 31 grudnia 2009 roku obejmował następujące papiery wartościowe ujmowane w wartości nominalnej:

- bony skarbowe 397 600
- obligacje skarbowe 1 840 020
- obligacje BGK 1 799
- obligacje komunalne 2 176

20. Pochodne instrumenty finansowe

Instrumenty pochodne stosowane przez Grupę Kapitałową

W ramach swojej działalności Bank i inne spółki Grupy Kapitałowej wykorzystują różnego typu pochodne instrumenty finansowe służące do celów zarządzania ryzykiem związanym z prowadzoną działalnością. Na dzień 31 grudnia 2010 roku oraz na dzień 31 grudnia 2009 roku Grupa Kapitałowa posiadała następujące instrumenty pochodne:

	31.12.2010		31.12.2009	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
Instrumenty zabezpieczające	153 921	555 983	352 261	25 312
Pozostałe instrumenty pochodne	1 565 164	1 848 812	1 676 861	1 519 058
Razem	1 719 085	2 404 795	2 029 122	1 544 370

Rodzaj kontraktu	31.12.2010		31.12.2009	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
IRS	1 447 237	1 553 029	1 306 906	1 296 136
FRA	12 157	11 107	7 613	8 298
FX Swap	62 204	83 613	90 056	27 181
CIRS	126 219	687 977	402 221	33 699
Forward	18 356	42 972	24 167	49 349
Opcje	46 397	25 382	198 159	127 847
Inne	6 515	715	-	1 860
Razem	1 719 085	2 404 795	2 029 122	1 544 370

Najczęściej wykorzystywanymi typami instrumentów pochodnych w działalności Grupy Kapitałowej są: IRS, FRA, FX Swap, CIRS, Forward. Pozostałe spółki zależne Grupy Kapitałowej mogą zawierać transakcje instrumentami pochodnymi wyłącznie w celu zabezpieczania ryzyka wynikającego z działalności podstawowej danej spółki (portfel bankowy).

Pochodne instrumenty finansowe na dzień 31 grudnia 2010 roku

Wartości nominalne instrumentów bazowych i wartość godziwa pochodnych instrumentów finansowych

	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem	Wartość godziwa (ujemna)	Wartość godziwa (dodatnia)
Transakcje walutowe								
Swap walutowy	13 472 316	4 136 351	157 816	-	-	17 766 483	83 613	62 204
Zakup walut	6 718 392	2 076 477	78 988	-	-	8 873 857	-	-
Sprzedaż walut	6 753 924	2 059 874	78 828	-	-	8 892 626	-	-
Forward walutowy	2 005 928	2 165 895	3 101 234	149 193	-	7 422 250	42 972	18 356
Zakup walut	1 000 904	1 078 990	1 535 756	73 127	-	3 688 777	-	-
Sprzedaż walut	1 005 024	1 086 905	1 565 478	76 066	-	3 733 473	-	-
Opcje	2 309 507	2 601 855	2 779 398	1 063 314	-	8 754 074	25 382	46 397
Zakup	1 166 247	1 297 847	1 383 949	517 322	-	4 365 365	-	-
Sprzedaż	1 143 260	1 304 008	1 395 449	545 992	-	4 388 709	-	-
Cross Currency IRS	1 885 130	303 795	5 133 837	28 861 974	2 783 575	38 968 311	687 977	126 219
Zakup	902 828	145 600	2 526 216	14 080 858	1 353 021	19 008 523	-	-
Sprzedaż	982 302	158 195	2 607 621	14 781 116	1 430 554	19 959 788	-	-
Transakcje stopy procentowej								
Swap na stopę procentową (IRS)	29 692 198	31 588 056	90 322 034	132 693 552	20 420 516	304 716 356	1 553 029	1 447 237
Zakup	14 846 099	15 794 028	45 161 017	66 346 776	10 210 258	152 358 178	-	-
Sprzedaż	14 846 099	15 794 028	45 161 017	66 346 776	10 210 258	152 358 178	-	-
Forward Rate Agreement (FRA)	22 013 000	30 732 000	37 825 000	1 850 000	-	92 420 000	11 107	12 157
Zakup	11 950 000	14 616 000	18 250 000	800 000	-	45 616 000	-	-
Sprzedaż	10 063 000	16 116 000	19 575 000	1 050 000	-	46 804 000	-	-
Pozostałe transakcje								
Inne (w tym na indeks giełdowy)	4 045 978	18 693	6 306	400 000	-	4 470 977	715	6 515
Zakup	2 022 989	11 181	111	200 000	-	2 234 281	-	-
Sprzedaż	2 022 989	7 512	6 195	200 000	-	2 236 696	-	-
Razem instrumenty pochodne	75 424 057	71 546 645	139 325 625	165 018 033	23 204 091	474 518 451	2 404 795	1 719 085

Pochodne instrumenty finansowe na dzień 31 grudnia 2009 roku

Wartości nominalne instrumentów bazowych i wartość godziwa pochodnych instrumentów finansowych

	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem	Wartość godziwa (ujemna)	Wartość godziwa (dodatnia)
Transakcje walutowe								
Swap walutowy	12 955 378	2 381 565	41 597	-	-	15 378 540	27 181	90 056
Zakup walut	6 514 969	1 188 651	21 056	-	-	7 724 676	-	-
Sprzedaż walut	6 440 409	1 192 914	20 541	-	-	7 653 864	-	-
Forward walutowy	1 711 582	1 707 652	2 532 286	36 321	-	5 987 841	49 349	24 167
Zakup walut	852 500	852 621	1 245 800	17 769	-	2 968 690	-	-
Sprzedaż walut	859 082	855 031	1 286 486	18 552	-	3 019 151	-	-
Opcje	1 598 363	4 075 651	3 958 544	222 614	-	9 855 172	127 847	198 159
Zakup	806 041	2 052 047	2 009 861	119 346	-	4 987 295	-	-
Sprzedaż	792 322	2 023 604	1 948 683	103 268	-	4 867 877	-	-
Cross Currency IRS	-	-	3 691 407	25 419 357	6 671 259	35 782 023	33 699	402 221
Zakup	-	-	1 852 643	12 742 333	3 335 244	17 930 220	-	-
Sprzedaż	-	-	1 838 764	12 677 024	3 336 015	17 851 803	-	-
Transakcje stopy procentowej								
Swap na stopę procentową (IRS)	23 447 426	24 392 100	65 679 342	97 732 042	17 146 818	228 397 728	1 296 136	1 306 906
Zakup	11 723 713	12 196 050	32 839 671	48 866 021	8 573 409	114 198 864	-	-
Sprzedaż	11 723 713	12 196 050	32 839 671	48 866 021	8 573 409	114 198 864	-	-
Forward Rate Agreement (FRA)	4 334 000	20 484 000	12 300 000	-	-	37 118 000	8 298	7 613
Zakup	1 750 000	14 834 000	6 250 000	-	-	22 834 000	-	-
Sprzedaż	2 584 000	5 650 000	6 050 000	-	-	14 284 000	-	-
Pozostałe transakcje								
Inne (w tym na indeks giełdowy)	2 493 314	5 908	6 929	400 000	-	2 906 151	1 860	-
Zakup	1 246 657	1 840	858	200 000	-	1 449 355	-	-
Sprzedaż	1 246 657	4 068	6 071	200 000	-	1 456 796	-	-
Razem instrumenty pochodne	46 540 063	53 046 876	88 210 105	123 810 334	23 818 077	335 425 455	1 544 370	2 029 122

21. Instrumenty pochodne zabezpieczające

Bank na dzień 31 grudnia 2010 roku stosuje następujące rodzaje rachunkowości zabezpieczeń:

- 1) zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów hipotecznych w CHF oraz lokat negocjowanych w PLN, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych oraz ryzyka kursowego, z wykorzystaniem transakcji CIRS,
- 2) zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów PLN o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS,
- 3) zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w EUR o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS.

Charakterystykę stosowanych przez Grupę Kapitałową zabezpieczeń zmienności przepływów pieniężnych prezentuje poniższa tabela:

Strategia zabezpieczająca:	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów hipotecznych w CHF oraz lokat negocjowanych w PLN, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych oraz ryzyka kursowego, z wykorzystaniem transakcji CIRS	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów PLN o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w EUR o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS
Opis relacji zabezpieczającej	Eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez kredyty hipoteczne denominowane w CHF oraz lokat negocjowanych w PLN, z tytułu zmian referencyjnych stóp procentowych w CHF i PLN, oraz zmian kursu walutowego CHF/PLN w ciągu okresu objętego zabezpieczeniem.	Eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel kredytów w PLN o zmiennym oprocentowaniu wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych w ciągu okresu objętego zabezpieczeniem.	Eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel kredytów w EUR o zmiennym oprocentowaniu wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych w ciągu okresu objętego zabezpieczeniem.
Zabezpieczane ryzyko	Ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej.	Ryzyko stopy procentowej.	Ryzyko stopy procentowej.
Instrument zabezpieczający	Transakcje CIRS, w których Bank płaci kupon oparty o LIBOR 3M CHF, a otrzymuje kupon oparty o WIBOR 3M od kwoty nominalnej zdefiniowanej odpowiednio w CHF oraz PLN.	Transakcje IRS, w których Bank płaci kupon oparty o zmienną stopę WIBOR 3M, a otrzymuje kupon oparty o stałą stopę od kwoty nominalnej, na którą został zawarty.	Transakcje IRS, w których Bank płaci kupon oparty o zmienną stopę EURIBOR 3M, a otrzymuje kupon oparty o stałą stopę od kwoty nominalnej, na którą został zawarty.
Pozycja zabezpieczana	1) Portfel kredytów hipotecznych o zmiennym oprocentowaniu w CHF. 2) Portfel krótkoterminowych lokat negocjowanych, łącznie z ich odnawianiem w przyszłości (wysokie prawdopodobieństwo wystąpienia). Bank desygnując pozycję zabezpieczaną zastosował rozwiązania MSR.39.WS.99C w wersji przyjętej przez Unię Europejską	Portfel kredytów w PLN indeksowanych do stopy zmiennej WIBOR 3M.	Portfel kredytów w EUR indeksowanych do stopy zmiennej EURIBOR.
Okresy, w których oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki finansowe	Styczeń 2011 – styczeń 2017	Styczeń 2011 – październik 2013	Styczeń 2011 – grudzień 2015

(w tysiącach złotych)

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Wartość godziwa instrumentów pochodnych stanowiących zabezpieczenie przepływów pieniężnych związanych ze stopą procentową i/lub kursem walutowym na dzień 31 grudnia 2010 roku i 2009 roku wynosi odpowiednio:

Typ instrumentu:	Wartość bilansowa/wartość godziwa					
	31.12.2010			31.12.2009		
	Aktywa	Zobowiązania	Razem	Aktywa	Zobowiązania	Razem
IRS	103 219	18 755	84 464	7 610	93	7 517
CIRS	50 702	537 228	(486 526)	344 651	25 219	319 432
Razem	153 921	555 983	(402 062)	352 261	25 312	326 949

Wartość nominalna instrumentów zabezpieczających w podziale na terminy realizacji na dzień 31 grudnia 2010 roku oraz 31 grudnia 2009 roku wynosi odpowiednio:

Wartość nominalna na dzień 31 grudnia 2010 roku						
Typ instrumentu:	Do 6 miesięcy	6 – 12 miesięcy	1 – 2 lata	2 – 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
IRS w tys. PLN	3 375 000	1 700 000	780 000	125 000	-	5 980 000
IRS						
w tys. PLN	-	-	-	1 128 686	-	1 128 686
w tys. EUR	-	-	-	285 000	-	285 000
CIRS						
w tys. PLN	632 780	1 265 560	1 740 145	12 418 308	1 423 755	17 480 548
w tys. CHF	200 000	400 000	550 000	3 925 000	450 000	5 525 000

Wartość nominalna na dzień 31 grudnia 2009 roku						
Typ instrumentu:	Do 6 miesięcy	6 – 12 miesięcy	1 – 2 lata	2 – 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
IRS w tys. PLN	260 000	140 000	-	30 000	-	430 000
CIRS						
w tys. PLN	418 155	1 115 740	1 666 295	9 022 190	3 314 055	15 536 435
w tys. CHF	150 000	400 000	600 000	3 250 000	1 200 000	5 600 000

Inne dochody całkowite z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych	31.12.2010	31.12.2009
Inne dochody całkowite na początek okresu	147 254	-
Zyski/straty odniesione na inne dochody całkowite w okresie	(145 504)	636 166
Kwota przeniesiona w okresie z innych dochodów całkowitych do rachunku zysków i strat, w tym na:	267 292	(488 912)
- przychody odsetkowe	(649 116)	(403 899)
- wynik z pozycji wymiany	916 408	(85 013)
Inne dochody całkowite na koniec okresu (brutto)	269 042	147 254
Efekt podatkowy	(51 118)	(27 978)
Inne dochody całkowite na koniec okresu (netto)	217 924	119 276
Nieefektywna część zabezpieczenia przepływów pieniężnych rozpoznana w rachunku zysków i strat	(82 879)	(435)
Wpływ w okresie na inne dochody całkowite (brutto)	121 788	147 254
Podatek odroczony z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych	(23 140)	(27 978)

(w tysiącach złotych)

22. Instrumenty finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

	31.12.2010	31.12.2009
Dłużne papiery wartościowe	10 758 331	12 360 690
emitowane przez Skarb Państwa, w tym:	6 631 702	5 362 314
bony skarbowe	1 893 058	4 566 506
obligacje skarbowe	4 738 644	795 808
emitowane przez banki centralne, w tym:	3 997 780	6 994 218
bony pieniężne NBP	3 997 780	6 994 218
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego, w tym:	128 849	-
obligacje komunalne	128 849	-
emitowane przez podmioty niefinansowe, w tym:	-	4 158
obligacje korporacyjne w UAH	-	4 158
Razem	10 758 331	12 360 690

Na dzień 31 grudnia 2010 roku oraz na dzień 31 grudnia 2009 roku portfel papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat obejmował:

Według wartości nominalnej	31.12.2010	Waluta	31.12.2009	Waluta
w jednostce dominującej:				
bony pieniężne NBP	4 000 000	tysiący złotych	7 000 000	tysiący złotych
bony skarbowe	1 932 960	tysiący złotych	4 634 410	tysiący złotych
obligacje skarbowe	4 834 445	tysiący złotych	766 000	tysiący złotych
obligacje EUR	99 008	tysiący złotych	-	tysiący złotych
w jednostkach zależnych:				
obligacje pozostałych podmiotów	22 148	tysiący hrywien	22 595	tysiący hrywien

Średnia rentowność dla dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa znajdujących się w portfelu pozostałych instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy na dzień 31 grudnia 2010 roku wynosiła 4,57%, zaś na dzień 31 grudnia 2009 roku wynosiła w PLN 4,16%.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
 Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej
 za rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku

(w tysiącach złotych)

Instrumenty finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat wg terminów zapadalności według wartości bilansowej

Na dzień 31 grudnia 2010 roku	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Dłużne papiery wartościowe	3 997 780	430 435	4 105 431	2 095 836	128 849	10 758 331
emitowane przez banki centralne	3 997 780	-	-	-	-	3 997 780
emitowane przez Skarb Państwa	-	430 435	4 105 431	2 095 836	-	6 631 702
emitowane przez instytucje samorządowe	-	-	-	-	128 849	128 849
Razem	3 997 780	430 435	4 105 431	2 095 836	128 849	10 758 331

Na dzień 31 grudnia 2009 roku	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Dłużne papiery wartościowe	7 463 292	2 193 104	2 704 114	-	180	12 360 690
emitowane przez banki centralne	6 994 218	-	-	-	-	6 994 218
emitowane przez podmioty niefinansowe	-	-	3 978	-	180	4 158
emitowane przez Skarb Państwa	469 074	2 193 104	2 700 136	-	-	5 362 314
Razem	7 463 292	2 193 104	2 704 114	-	180	12 360 690

23. Kredyty i pożyczki udzielone klientom

	31.12.2010	31.12.2009
Kredyty i pożyczki brutto, w tym:	135 524 789	120 509 709
konsumpcyjne	25 446 265	23 483 449
gospodarcze	46 912 413	43 990 773
mieszkaniowe	62 441 248	52 471 695
Odsetki	724 863	563 792
Odpisy z tytułu utraty wartości na kredyty i pożyczki	(4 856 670)	(3 937 124)
Kredyty i pożyczki udzielone - netto	130 668 119	116 572 585

	31.12.2010	31.12.2009
Kredyty i pożyczki udzielone klientom		
Wyceniane według metody zindywidualizowanej	6 562 353	6 254 327
Ze stwierdzoną utratą wartości, w tym:	5 899 231	5 355 887
<i>Należności z tytułu leasingu finansowego</i>	125 556	191 082
Bez stwierdzonej utraty wartości, w tym:	663 122	898 440
<i>Należności z tytułu leasingu finansowego</i>	155 373	30 313
Wyceniane według metody portfelowej, w tym:	4 987 943	3 752 263
<i>Należności z tytułu leasingu finansowego</i>	102 133	74 814
Wyceniane według metody grupowej (IBNR), w tym:	123 974 493	110 503 119
<i>Należności z tytułu leasingu finansowego</i>	2 177 602	2 062 495
Kredyty i pożyczki udzielone - brutto	135 524 789	120 509 709
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody zindywidualizowanej	(1 765 956)	(1 365 574)
Ze stwierdzoną utratą wartości, w tym:	(1 765 956)	(1 365 574)
<i>Odpisy z tytułu utraty wartości na należności leasingowe</i>	(29 509)	(24 163)
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody portfelowej, w tym:	(2 593 103)	(1 989 868)
<i>Odpisy z tytułu utraty wartości na należności leasingowe</i>	(48 013)	(37 980)
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody grupowej (IBNR), w tym:	(497 611)	(581 682)
<i>Odpisy z tytułu utraty wartości na należności leasingowe</i>	(12 383)	(9 679)
Odpisy - razem	(4 856 670)	(3 937 124)
Kredyty i pożyczki udzielone - netto	130 668 119	116 572 585

Na dzień 31 grudnia 2010 roku udział kredytów z rozpoznaną utratą wartości wyniósł 8,0% (na dzień 31 grudnia 2009 roku: 7,6%), natomiast wskaźnik pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości (wyliczony jako udział odpisów aktualizujących wartość należności ogółem do wartości bilansowej brutto kredytów z rozpoznaną utratą wartości) wyniósł 44,6% (na dzień 31 grudnia 2009 roku: 43,2%).

Wzrost wolumenu kredytów ocenianych metodą portfelową w 2010 roku o 1 235 680 tysięcy złotych wynikał głównie ze wzrostu opóźnień w spłacie w portfelu kredytów konsumpcyjnych i kredytów mieszkaniowych klientów indywidualnych.

Ryzyko związane z kredytami i pożyczkami zostało szerzej opisane w Nocie 56 „Ryzyko kredytowe.”

Umowy leasingu finansowego

Leasing finansowy – leasingodawca

Grupa Kapitałowa prowadzi działalność leasingową poprzez spółki z Grupy Bankowego Funduszu Leasingowego SA.

Wartość kwot inwestycji leasingowej brutto oraz minimalnych opłat leasingowych należnych dla umów leasingu finansowego wynosiła:

(w tysiącach złotych)

na dzień 31 grudnia 2010 roku

Należności z tytułu leasingu finansowego	Inwestycja leasingowa brutto	Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	Niezrealizowane przychody
Wartość kwot inwestycji leasingowych brutto oraz minimalnych opłat leasingowych należnych			
Należności leasingowe brutto:			
do 1 roku	1 094 331	944 182	150 149
od 1 roku do 5 lat	1 520 458	1 310 743	209 715
powyżej 5 lat	370 404	305 739	64 665
Razem brutto	2 985 193	2 560 664	424 529
Odpisy z tytułu utraty wartości	(89 905)	(89 905)	-
Razem netto	2 895 288	2 470 759	424 529

Inwestycja leasingowa netto

Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	2 560 664
w tym niegwarantowane wartości końcowe przypadające leasingodawcy	1 059

na dzień 31 grudnia 2009 roku

Należności z tytułu leasingu finansowego	Inwestycja leasingowa brutto	Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	Niezrealizowane przychody
Wartość kwot inwestycji leasingowych brutto oraz minimalnych opłat leasingowych należnych			
Należności leasingowe brutto:			
do 1 roku	988 988	841 443	147 545
od 1 roku do 5 lat	1 645 608	1 451 404	194 204
powyżej 5 lat	118 595	65 857	52 738
Razem brutto	2 753 191	2 358 704	394 487
Odpisy z tytułu utraty wartości	(71 822)	(71 822)	-
Razem netto	2 681 369	2 286 882	394 487

Inwestycja leasingowa netto

Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	2 358 704
w tym niegwarantowane wartości końcowe przypadające leasingodawcy	926

(w tysiącach złotych)

24. Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży

	31.12.2010	31.12.2009
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży brutto	10 144 678	7 867 725
emitowane przez banki	50 858	90 086
obligacje korporacyjne	50 858	50 901
obligacje zagraniczne w EUR	-	39 185
emitowane przez podmioty niefinansowe	1 456 333	794 812
obligacje korporacyjne w PLN	1 445 357	783 973
obligacje korporacyjne w UAH	8 214	7 939
bony wekslowe	2 762	2 900
emitowane przez Skarb Państwa	5 813 314	4 982 606
obligacje skarbowe	5 636 357	4 461 657
obligacje skarbowe w UAH	153 323	16 305
bony skarbowe	23 634	504 644
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	2 824 173	2 000 221
obligacje komunalne	2 824 173	2 000 221
Utrata wartości dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	(21 259)	(19 155)
obligacje korporacyjne	(10 283)	(10 283)
obligacje korporacyjne w UAH	(8 214)	(5 972)
bony wekslowe	(2 762)	(2 900)
Razem dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży netto	10 123 419	7 848 570
Kapitałowe papiery wartościowe dostępne do sprzedaży brutto	96 631	98 164
Kapitałowe papiery wartościowe dopuszczone do publicznego obrotu	85 491	89 687
Kapitałowe papiery wartościowe niedopuszczone do publicznego obrotu	11 140	8 477
Utrata wartości kapitałowych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	(650)	(2 417)
Utrata wartości kapitałowych papierów wartościowych niedopuszczonych do publicznego obrotu	(650)	(2 417)
Razem kapitałowe papiery wartościowe dostępne do sprzedaży netto	95 981	95 747
Razem inwestycyjne papiery wartościowe netto	10 219 400	7 944 317

Zmiana stanu inwestycyjnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży

	2010	2009
Papiery wartościowe dostępne do sprzedaży		
Stan na początek okresu	7 944 317	8 614 913
Różnice kursowe	(2 811)	43 336
Zwiększenia	10 508 141	10 138 272
w tym zmiana stanu odpisu	(337)	4 119
Zmniejszenia (wykup)	(8 214 088)	(10 874 884)
Zmiany wartości godziwej	(16 159)	22 680
Stan na koniec okresu	10 219 400	7 944 317

Ryzyko związane z inwestycyjnymi papierami wartościowymi dostępnymi do sprzedaży zostało szerzej opisane w Nocie 56 „Ryzyko kredytowe.”

Papiery wartościowe dostępne do sprzedaży według terminów zapadalności według wartości bilansowej

Na dzień 31 grudnia 2010 roku	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Papiery wartościowe dostępne do sprzedaży						
emitowane przez banki	-	-	-	-	50 858	50 858
emitowane przez podmioty niefinansowe	175 489	-	256 087	802 709	200 789	1 435 074
emitowane przez Skarb Państwa	13 655	37 941	2 887 736	533 558	2 340 424	5 813 314
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	3 130	5 248	216 534	1 050 709	1 548 552	2 824 173
Razem	192 274	43 189	3 360 357	2 386 976	4 140 623	10 123 419

Średnia rentowność papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży na dzień 31 grudnia 2010 roku wyniosła 5,16%.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku portfel dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży obejmował następujące papiery wartościowe ujmowane w wartości nominalnej:

w jednostce dominującej:

- obligacje korporacyjne w PLN 1 479 200
- obligacje komunalne 2 814 845
- obligacje skarbowe 5 537 770
- bony wekslowe 2 762

w jednostkach zależnych:

- obligacje skarbowe 153 470
- bony skarbowe 23 940
- jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych 21 409
- obligacje korporacyjne 19 235*
- obligacje skarbowe 394 638*
- akcje i udziały 345*

*tys. UAH

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
 Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej
 za rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku

(w tysiącach złotych)

Na dzień 31 grudnia 2009 roku	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Papiery wartościowe dostępne do sprzedaży						
emitowane przez banki	-	-	39 185	-	50 901	90 086
emitowane przez podmioty niefinansowe	79 947	33 547	1 256	628 407	32 500	775 657
emitowane przez Skarb Państwa	346 327	851 240	1 779 253	2 003 295	2 491	4 982 606
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	3 935	1 218	161 508	791 181	1 042 379	2 000 221
Razem	430 209	886 005	1 981 202	3 422 883	1 128 271	7 848 570

Średnia rentowność papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży na dzień 31 grudnia 2009 roku wyniosła 4,62%.

Na dzień 31 grudnia 2009 roku portfel dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży obejmował następujące papiery wartościowe ujmowane w wartości nominalnej:

w jednostce dominującej:

- obligacje korporacyjne w PLN 827 010
- bony skarbowe 497 270
- obligacje komunalne 2 013 589
- obligacje skarbowe 4 358 000
- obligacje zagraniczne w EUR 41 082
- bony wekslowe 2 900

w jednostkach zależnych:

- obligacje skarbowe 181 493
- bony skarbowe 9 200
- jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych 20 409
- obligacje korporacyjne 20 735*
- obligacje skarbowe 50 000*
- akcje i udziały 98*

* tysiące UAH

(w tysiącach złotych)

25. Papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności

	31.12.2010	31.12.2009
Dłużne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności	-	9 894
emitowane przez Skarb Państwa, w tym:	-	9 894
obligacje skarbowe	-	9 894
Razem	-	9 894

Zmiana stanu papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności

	2010	2009
Papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności		
Stan na początek okresu	9 894	-
Zwiększenia	-	9 642
Zmniejszenia	(9 894)	-
Zmiany wartości godziwej	-	252
Stan na koniec okresu	-	9 894

Papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności według terminów zapadalności według wartości bilansowej

Na dzień 31 grudnia 2010 roku nie występowały papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności.

Na dzień 31 grudnia 2009 roku	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	Razem
emitowane przez Skarb Państwa	-	1 881	8 013	9 894
Razem	-	1 881	8 013	9 894

26. Inwestycje w jednostki stowarzyszone i współzależne

a) wartość inwestycji Banku w jednostkach współzależnych (tj. koszt nabycia skorygowany o udział w zmianie aktywów netto po dacie nabycia oraz odpis z tytułu utraty wartości)

Nazwa jednostki	31.12.2010	31.12.2009
Centrum Obsługi Biznesu Sp. z o.o.	9 298	11 182
Grupa Kapitałowa Centrum Haffnera Sp. z o.o.	31 981	38 058
Razem	41 279	49 240

b) wartość inwestycji Banku w jednostkach stowarzyszonych (tj. koszt nabycia skorygowany o udział w zmianie aktywów netto po dacie nabycia oraz odpis z tytułu utraty wartości)

Nazwa jednostki	31.12.2010	31.12.2009
Bank Pocztowy SA	131 427	179 173
Agencja Inwestycyjna CORP SA	225	279
Razem	131 652	179 452

Skrócone informacje o jednostkach stowarzyszonych wykazywanych metodą praw własności

Nazwa jednostki	Wartość aktywów	Wartość zobowiązań	Wartość przychodów	Zysk netto	% udziałów
31.12.2010					
Bank Pocztowy SA	4 170 155	3 857 505	342 933	14 706	25,0001
Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	16 892	48	604	82	33,33
Agencja Inwestycyjna CORP SA	3 017	1 593	13 007	503	22,31
Razem	4 190 064	3 859 146	356 544	15 291	X
31.12.2009					
Bank Pocztowy SA	3 914 409	3 631 441	309 820	9 338	25,00
Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	16 291	25	573	34	33,33
Agencja Inwestycyjna CORP SA	3 710	2 073	14 823	479	22,31
Razem	3 934 410	3 633 539	325 216	9 851	X

Zaprezentowane w tabeli dane finansowe Banku Pocztowego SA za 2010 rok pochodzą ze sprawozdania finansowego sporządzonego, po raz pierwszy, według MSSF/MSR. Dane pozostałych spółek pochodzą ze sprawozdań finansowych odpowiednich spółek sporządzonych zgodnie z polskimi zasadami rachunkowości. Zgodnie z szacunkami Grupy Kapitałowej różnice między wyżej wymienionymi sprawozdaniami, a sprawozdaniami finansowymi sporządzonymi według MSSF/MSR nie są istotne dla sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej. Dane za 2009 rok pochodzą ze sprawozdań zbadanych przez biegłego rewidenta.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku oraz na dzień 31 grudnia 2009 roku Grupa Kapitałowa nie posiadała udziału w zobowiązaniach warunkowych jednostek stowarzyszonych nabytych wspólnie z innymi inwestorami.

Skrócone informacje o jednostkach współzależnych wykazywanych metodą praw własności

Nazwa jednostki	Wartość aktywów	Wartość zobowiązań	Wartość przychodów	Zysk netto	% udziałów
31.12.2010					
Centrum Obsługi Biznesu Sp. z o.o.	125 007	98 811	20 196	(875)	41,44
Grupa Centrum Haffnera Sp. z o.o.	340 409	270 584	44 896	(15 575)	49,43
Razem	465 416	369 395	65 092	(16 450)	X
31.12.2009					
Centrum Obsługi Biznesu Sp. z o.o.	129 648	103 772	18 470	(6 041)	41,44
Grupa Centrum Haffnera Sp. z o.o.	367 513	282 087	32 219	(117)	49,43
Razem	497 161	385 859	50 689	(6 158)	X

Zaprezentowane w tabeli dane finansowe spółki Centrum Obsługi Biznesu Sp. z o.o. pochodzą ze sprawozdań sporządzonych zgodnie z polskimi zasadami rachunkowości, a dane finansowe spółki Centrum Haffnera Sp. z o.o. pochodzą ze sprawozdania skonsolidowanego sporządzonego zgodnie z polskimi zasadami rachunkowości. Zgodnie z szacunkami Grupy Kapitałowej, różnice między wyżej wymienionymi sprawozdaniami a sprawozdaniami finansowymi sporządzonymi według MSSF/MSR nie są istotne dla sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej. Dane obu spółek za 2009 rok pochodzą ze sprawozdań zbadanych przez biegłego rewidenta.

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku wszystkie jednostki stowarzyszone i współzależne są wykazywane metodą praw własności.

(w tysiącach złotych)

	2010	2009
Wartość inwestycji w jednostkach stowarzyszonych na początek okresu	179 452	190 463
Udział w zyskach i stratach	7 146	7 785
Udział w zmianach ujętych bezpośrednio w kapitale własnym jednostki	271	705
Wyplacone dywidendy	(107)	(94)
Udział w zmianach ujętych bezpośrednio w kapitale własnym jednostki	-	(15 531)
Przesięgowanie akcji Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka SA do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	-	(15 531)
Zmiana utraty wartości inwestycji	(55 110)	(3 876)
Wartość inwestycji w jednostkach stowarzyszonych na koniec okresu	131 652	179 452

W 2010 roku Grupa Kapitałowa utworzyła odpis aktualizujący wartość akcji Banku Pocztowego SA w wysokości 55 171 tysięcy złotych oraz zmniejszyła o 61 tysięcy złotych odpis aktualizujący wartość udziałów Poznańskiego Funduszu Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o. Odpis dotyczący utraty wartości akcji Banku Pocztowego SA został utworzony na podstawie oszacowania wartości godziwej akcji Spółki w oparciu o wskaźniki rynkowe porównywalnej grupy banków.

W 2009 roku Grupa Kapitałowa utworzyła odpis aktualizujący wartość udziałów Poznańskiego Funduszu Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o. w wysokości 3 876 tysięcy złotych.

W styczniu 2009 roku PKO Bank Polski SA, biorąc pod uwagę stan prac związanych ze sprzedażą akcji spółki Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka SA, dokonał przekwalifikowania wszystkich posiadanych akcji ww. spółki do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży (zgodnie z MSSF 5). Do stycznia 2009 spółka była zaliczana do inwestycji w jednostki stowarzyszone i ujmowana w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym według metody praw własności.

	2010	2009
Wartość inwestycji w jednostkach współzależnych na początek okresu	49 240	56 682
Udział w zyskach i stratach	(7 961)	(7 442)
Wartość inwestycji w jednostkach współzależnych na koniec okresu	41 279	49 240

Na dzień 31 grudnia 2010 roku oraz na dzień 31 grudnia 2009 roku jednostka dominująca nie posiadała udziału w zobowiązaniach warunkowych jednostek stowarzyszonych nabytych wspólnie z innym inwestorem.

W 2010 roku PKO Bank Polski SA nie dokonywał bezpośrednich inwestycji w jednostki współzależne i stowarzyszone.

27. Zapasy

Wartość bilansowa zapasów według rodzaju*	31.12.2010	31.12.2009
Produkcja w toku - inwestycje budowlane	261 609	424 824
Inwestycje budowlane do sprzedaży	195 817	144 347
Towary	96 298	105 252
Materiały	11 409	12 666
Odpisy aktualizujące wartość zapasów	(34 858)	(34 014)
Razem	530 275	653 075

* Saldo zawiera głównie środki poniesione na budowę nieruchomości przez Spółki Grupy Kapitałowej zajmujące się działalnością deweloperską.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku oraz na dzień 31 grudnia 2009 roku Grupa Kapitałowa nie posiadała zapasów stanowiących zabezpieczenie zobowiązań wobec osób trzecich.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
 Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej
 za rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku

(w tysiącach złotych)

28. Wartości niematerialne

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku	Koszty prac rozwojowych	Oprogramowanie	Wartość firmy nabyta w wyniku połączenia jednostek gospodarczych (w tym wartość firmy jednostek zależnych)	Inne, w tym nakłady	Ogółem
Wartość niematerialne na początek okresu netto	3 414	1 230 452	264 933	73 778	1 572 577
Zakupy	58	15 002	-	463 096	478 156
Sprzedaż i likwidacja	-	(252)	-	(4 927)	(5 179)
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	-	-	(35 193)	(2 644)	(37 837)
Z tytułu różnic kursowych z przeliczenia działalności jednostek zagranicznych na walutę prezentacji	-	394	-	7	401
Transfery	-	240 132	-	(240 132)	-
Amortyzacja	-	(190 135)	-	(3 533)	(193 668)
Pozostałe zmiany wartości	14	(16 290)	-	3 863	(12 413)
Wartość bilansowa netto na dzień 31 grudnia 2010 roku	3 486	1 279 303	229 740	289 508	1 802 037
<i>Na dzień 1 stycznia 2010 roku</i>					
Cena nabycia (wartość bilansowa brutto)	3 414	2 254 339	344 695	180 126	2 782 574
Skumulowana amortyzacja i odpis aktualizujący z tytułu trwałej utraty wartości	-	(1 023 887)	(79 762)	(106 348)	(1 209 997)
Wartość bilansowa netto	3 414	1 230 452	264 933	73 778	1 572 577
<i>Na dzień 31 grudnia 2010 roku</i>					
Cena nabycia (wartość bilansowa brutto)	3 486	2 479 718	344 695	397 155	3 225 054
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu trwałej utraty wartości	-	(1 200 415)	(114 955)	(107 647)	(1 423 017)
Wartość bilansowa netto	3 486	1 279 303	229 740	289 508	1 802 037

Istotną wartością niematerialną z punktu widzenia Banku są nakłady poniesione na Zintegrowany System Informatyczny (ZSI). Łączna wartość nakładów poniesionych na ZSI w latach 2003–2010 wyniosła 1 066 066 tysięcy złotych (odpowiednio za lata 2003-2009 wyniosła 983 150 tysięcy złotych).

Wartość bilansowa netto Zintegrowanego Systemu Informatycznego (ZSI) na dzień 31 grudnia 2010 roku wynosiła 701 470 tysięcy złotych. Przewidywany okres eksploatacji systemu został określony na 15 lat. Na dzień 31 grudnia 2010 pozostały okres użytkowania wynosi 11 lat.

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2009 roku	Koszty prac rozwojowych	Oprogramowanie	Wartość firmy nabyta w wyniku połączenia jednostek gospodarczych (w tym wartość firmy jednostek zależnych)	Inne, w tym nakłady	Ogółem
Wartość niematerialne na początek okresu netto	6 923	971 226	164 720	209 909	1 352 778
Zakup udziałów jednostki zależnej	-	-	103 615	-	103 615
Zakupy	375	8 689	-	283 366	292 430
Sprzedaż i likwidacja	-	(209)	-	-	(209)
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	-	-	(3 402)	-	(3 402)
Z tytułu różnic kursowych z przeliczenia działalności jednostek zagranicznych na walutę prezentacji	-	(534)	-	44	(490)
Transfery	-	414 497	-	(414 497)	-
Amortyzacja	-	(166 423)	-	(2 932)	(169 355)
Pozostałe zmiany wartości	(3 884)	3 206	-	(2 112)	(2 790)
Wartość bilansowa netto na dzień 31 grudnia 2009 roku	3 414	1 230 452	264 933	73 778	1 572 577
<i>Na dzień 1 stycznia 2009 roku</i>					
Cena nabycia (wartość bilansowa brutto)	6 923	1 828 366	241 080	314 458	2 390 827
Skumulowana amortyzacja i odpis aktualizujący z tytułu trwałej utraty wartości	-	(857 140)	(76 360)	(104 549)	(1 038 049)
Wartość bilansowa netto	6 923	971 226	164 720	209 909	1 352 778
<i>Na dzień 31 grudnia 2009 roku</i>					
Cena nabycia (wartość bilansowa brutto)	3 414	2 254 339	344 695	180 126	2 782 574
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu trwałej utraty wartości	-	(1 023 887)	(79 762)	(106 348)	(1 209 997)
Wartość bilansowa netto	3 414	1 230 452	264 933	73 778	1 572 577

Grupa Kapitałowa nie wytwarza patentów i licencji we własnym zakresie. W okresie od 1 stycznia 2010 roku do 31 grudnia 2010 roku Grupa Kapitałowa poniosła nakłady inwestycyjne związane z nabyciem środków trwałych i wartości niematerialnych w kwocie 630 492 tysięcy złotych (w okresie od 1 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2009 roku 448 694 tysięcy złotych).

(w tysiącach złotych)

W latach zakończonych odpowiednio dnia 31 grudnia 2010 roku oraz dnia 31 grudnia 2009 roku nie występowały ograniczenia prawa dotyczące tytułu prawnego Grupy Kapitałowej do wartości niematerialnych tytułem zabezpieczenia zobowiązań.

Poniżej przedstawiono wartość firmy netto ujętą w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2010 roku oraz na dzień 31 grudnia 2009 roku.

Wartość firmy netto	31.12.2010	31.12.2009
PKO BP BANKOWY Powszechne Towarzystwo Emerytalne SA	51 158	51 158
Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o.	7 785	7 785
PKO BP Inwestycje - Nowy Wilanów Sp. z o.o.	21 233	49 412
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	149 564	149 564
PKO BP Inwestycje - Sarnia Dolina Sp. z o.o.	-	7 014
Razem	229 740	264 933

Na dzień 31 grudnia 2010 roku Grupa Kapitałowa przeprowadziła obligatoryjne testy na utratę wartości firmy zgodnie z modelem opracowanym na podstawie wytycznych zawartych w MSR 36 z uwzględnieniem specyfiki działalności poszczególnych spółek.

Modele testów (z wyjątkiem PKO BP BANKOWY PTE, gdzie model oparty jest na szacunkach aktuarialnych) oparte są na zdyskontowanych przyszłych przepływach finansowych i przy założeniu dalszego posiadania akcji lub udziałów, a wartość odzyskiwalna jest równa wartości użytkowej. Prognozy dotyczące przepływów pieniężnych są opracowane na podstawie planów finansowych jednostek obejmujących okres od 3 do 5 lat z wykorzystaniem zróżnicowanych stóp dyskontowych dostosowanych do specyfiki działalności poszczególnych jednostek.

Wyżej wymienione testy wykazały konieczność utworzenia w 2010 roku odpisów z tytułu utraty wartości firmy w spółce PKO BP Inwestycje – Sarnia Dolina Sp. z o.o. w pełnej wysokości. Ponadto w 2010 roku rozpoznano odpis z tytułu utraty wartości firmy z tytułu nabycia udziałów spółki PKO BP Inwestycje – Nowy Wilanów Sp. z o.o. proporcjonalnie do zbytej części ośrodków wypracowujących środki pieniężne, do których wartość firmy została przypisana (tj. etapu projektu rozumianego jako wyodrębniony budynek lub zespół budynków wielomieszkalnych budowanych przez Spółkę).

(w tysiącach złotych)

29. Rzeczowe aktywa trwałe

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku	Grunty i budynki	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Środki trwałe w budowie	Nieruchomości inwestycyjne	Inne	Ogółem
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na początek okresu	2 444 010	2 430 397	72 073	207 251	731	454 305	5 608 767
Zwiększenia, w tym:	4 009	42 828	20 092	126 967	118	5 392	199 406
Nabycie i inne zmiany	1 834	40 643	19 903	124 578	118	4 034	191 110
Różnice kursowe	2 175	2 185	189	2 389	-	1 358	8 296
Zmniejszenia, w tym:	(22 572)	(274 676)	(12 183)	(33 714)	(56)	(18 540)	(361 741)
Likwidacja i sprzedaż	(15 820)	(246 740)	(3 647)	(97)	(56)	(14 806)	(281 166)
Inne	(405)	(1 648)	(8 385)	(33 617)	-	(3 734)	(47 789)
Transfery z środków trwałych na aktywa przeznaczone do sprzedaży	(6 347)	(26 288)	(151)	-	-	-	(32 786)
Transfery z nakładów na środki trwałe	59 786	115 988	-	(187 236)	-	11 462	-
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	2 485 233	2 314 537	79 982	113 268	793	452 619	5 446 432
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	(693 034)	(1 778 135)	(27 233)	-	(409)	(330 406)	(2 829 217)
Zwiększenia, w tym:	(83 217)	(205 336)	(12 587)	-	(126)	(32 503)	(333 769)
Amortyzacja okresu	(82 525)	(191 587)	(12 495)	-	(126)	(31 918)	(318 651)
Różnice kursowe	(471)	(851)	(85)	-	-	(559)	(1 966)
Inne	(221)	(877)	(7)	-	-	(26)	(1 131)
Transfery z środków trwałych na aktywa przeznaczone do sprzedaży	-	(12 021)	-	-	-	-	(12 021)
Zmniejszenia, w tym:	14 948	272 377	7 541	-	1	16 566	311 433
Likwidacja i sprzedaż	13 265	245 701	2 115	-	1	13 282	274 364
Inne	44	1 588	5 424	-	-	3 284	10 340
Transfery z środków trwałych na aktywa przeznaczone do sprzedaży	1 639	25 088	2	-	-	-	26 729
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	(761 303)	(1 711 094)	(32 279)	-	(534)	(346 343)	(2 851 553)
Odpisy aktualizujące							
Odpisy aktualizujące na początek okresu	(1 163)	(685)	(8)	-	-	-	(1 856)
Zwiększenia, w tym:	(149)	(12 023)	-	(17 246)	-	-	(29 418)
Inne	(149)	(2)	-	(17 246)	-	-	(17 397)
Transfery z środków trwałych na aktywa przeznaczone do sprzedaży	-	(12 021)	-	-	-	-	(12 021)
Zmniejszenia, w tym:	179	12 653	8	-	-	-	12 840
Inne	179	632	8	-	-	-	819
Transfery z środków trwałych na aktywa przeznaczone do sprzedaży	-	12 021	-	-	-	-	12 021
Odpisy aktualizujące na koniec okresu	(1 133)	(55)	-	(17 246)	-	-	(18 434)
Wartość netto	1 722 797	603 388	47 703	96 022	259	106 276	2 576 445
Saldo otwarcia	1 749 813	651 577	44 832	207 251	322	123 899	2 777 694
Saldo zamknięcia	1 722 797	603 388	47 703	96 022	259	106 276	2 576 445

Wartość pozabilansowa maszyn i urządzeń użytkowanych na dzień 31 grudnia 2010 roku na mocy umów leasingu operacyjnego oraz umów dzierżawy z opcją zakupu wynosiła 48 425 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2009 roku wyniosła 43 604 tysięcy złotych). W latach zakończonych odpowiednio dnia 31 grudnia 2010 roku oraz dnia 31 grudnia 2009 roku nie występowały ograniczenia prawa dotyczące tytułu prawnego Grupy Kapitałowej do rzeczowych aktywów trwałych tytułem zabezpieczenia zobowiązań.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku

(w tysiącach złotych)

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2009 roku	Grunty i budynki	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Środki trwałe w budowie	Nieruchomości inwestycyjne	Inne	Ogółem
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na początek okresu	2 346 187	2 382 497	81 853	560 319	32 009	430 035	5 832 900
Zwiększenia, w tym:	9 078	26 912	1 009	148 160	607	6 902	192 668
Nabycie i inne zmiany	9 078	26 912	1 009	148 160	607	6 902	192 668
Zmniejszenia, w tym:	(43 601)	(284 638)	(17 254)	(18 051)	(31 885)	(21 372)	(416 801)
Likwidacja i sprzedaż	(29 347)	(280 307)	(15 417)	-	(31 885)	(19 232)	(376 188)
Różnice kursowe	(3 028)	(2 736)	(185)	(2 108)	-	(1 520)	(9 577)
Inne	(11 226)	(1 595)	(1 652)	(15 943)	-	(620)	(31 036)
Transfery z nakładów na środki trwałe	132 346	305 626	6 465	(483 177)	-	38 740	-
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	2 444 010	2 430 397	72 073	207 251	731	454 305	5 608 767
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	(628 830)	(1 884 212)	(26 671)	-	(7 839)	(318 654)	(2 866 206)
Zwiększenia, w tym:	(83 087)	(174 441)	(12 620)	-	(803)	(32 236)	(303 187)
Amortyzacja okresu	(82 628)	(173 960)	(12 498)	-	(803)	(29 908)	(299 797)
Inne	(459)	(481)	(122)	-	-	(2 328)	(3 390)
Zmniejszenia, w tym:	18 883	280 518	12 058	-	8 233	20 484	340 176
Likwidacja i sprzedaż	15 400	277 662	11 109	-	8 233	18 435	330 839
Inne	2 808	1 473	817	-	-	1 318	6 416
Różnice kursowe	675	1 383	132	-	-	731	2 921
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	(693 034)	(1 778 135)	(27 233)	-	(409)	(330 406)	(2 829 217)
Odpisy aktualizujące							
Odpisy aktualizujące na początek okresu	(1 216)	(119)	-	(700)	-	-	(2 035)
Zwiększenia	-	(603)	(8)	-	-	-	(611)
Zmniejszenia	53	37	-	700	-	-	790
Odpisy aktualizujące na koniec okresu	(1 163)	(685)	(8)	-	-	-	(1 856)
Wartość netto	1 749 813	651 577	44 832	207 251	322	123 899	2 777 694
Saldo otwarcia	1 716 141	498 166	55 182	559 619	24 170	111 381	2 964 659
Saldo zamknięcia	1 749 813	651 577	44 832	207 251	322	123 899	2 777 694

W 2010 i 2009 roku Grupa Kapitałowa nie otrzymała istotnych odszkodowań od stron trzecich z tytułu utraty wartości lub utraty rzeczowych aktywów trwałych ujętych w rachunku zysków i strat.

Leasing operacyjny – leasingodawca

Na dzień sporządzenia sprawozdania przyszłe należności z tytułu minimalnych opłat leasingowych wynikających z umów leasingu operacyjnego przedstawiają się następująco:

Łączna kwota przyszłych opłat leasingowych z tytułu nieodwołalnego leasingu operacyjnego	31.12.2010	31.12.2009
Dla okresu:		
do 1 roku	4 326	5 069
od 1 roku do 5 lat	4 507	8 334
powyżej 5 lat	7 539	7 759
Razem	16 372	21 162

Do umów leasingu operacyjnego, gdzie Grupa Kapitałowa jest leasingodawcą, przeciętny okres trwania umowy wynosi z reguły 36 miesięcy. Leasingobiorca ponosi koszty serwisu oraz ubezpieczeń.

Na dzień sporządzenia sprawozdania aktywa oddane w leasing na podstawie leasingu operacyjnego przedstawiają się następująco:

Środki transportu	2010	2009
Wartość brutto na początek okresu	14 983	20 274
Zmiany w okresie	7 338	(5 291)
Wartość brutto na koniec okresu	22 321	14 983
Umorzenie na początek okresu	(5 246)	(6 104)
Amortyzacja za okres	(3 553)	(3 284)
Inne zmiany umorzenia	456	4 142
Umorzenie na koniec okresu	(8 343)	(5 246)
Wartość netto	13 978	9 737

Nieruchomości	2010	2009
Wartość brutto na początek okresu	-	-
Zmiany w okresie	2 327	-
Wartość brutto na koniec okresu	2 327	-
Umorzenie na początek okresu	-	-
Amortyzacja za okres	(55)	-
Inne zmiany umorzenia	(198)	-
Umorzenie na koniec okresu	(253)	-
Wartość netto	2 074	-

30. Inne aktywa

	31.12.2010	31.12.2009
Rozrachunki z tytułu transakcji zrealizowanych przy użyciu kart	204 677	230 400
Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów	170 978	112 543
Należności od odbiorców	86 592	67 888
Rozliczenie instrumentów finansowych	39 750	33 865
Należności od budżetu z tytułu prowadzonej przez bank dystrybucji opłaty sądowej	9 311	13 800
Należności z tytułu nierozliczonych transakcji instrumentami pochodnymi	7 121	20 598
Rozliczenia z tytułu obrotu papierami wartościowymi	5 022	9 551
Należności z tytułu działalności dewizowej	-	336
Inne*	90 430	86 445
Razem	613 881	575 426
w tym aktywa finansowe **	352 473	376 438

* W pozycji „Inne” znajdują się m.in. należności z zakresu gospodarki własnej, należności z tytułu innych operacji z podmiotami finansowymi, niefinansowymi i budżetowymi.

**Do aktywów finansowych zaliczono wszystkie pozycje „Innych aktywów”, z wyjątkiem pozycji „Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów” oraz „Inne”.

(w tysiącach złotych)

31. Zobowiązania wobec Banku Centralnego

	31.12.2010	31.12.2009
Do 1 miesiąca	3 370	6 581
Razem	3 370	6 581

32. Zobowiązania wobec banków

	31.12.2010	31.12.2009
Otrzymane kredyty i pożyczki	4 068 332	3 597 839
Depozyty banków	1 027 518	1 399 985
Rachunki bieżące	44 379	26 545
Inne depozyty z rynku pieniężnego	93 646	121 679
Razem	5 233 875	5 146 048

33. Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Na dzień 31 grudnia 2010 roku oraz na dzień 31 grudnia 2009 roku Grupa Kapitałowa nie posiadała pozostałych zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

34. Zobowiązania wobec klientów

	31.12.2010	31.12.2009
Zobowiązania wobec ludności	95 107 854	87 557 401
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N	46 416 011	37 730 475
Depozyty terminowe	48 398 185	49 559 096
Inne	293 658	267 830
Zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych	31 826 551	27 834 542
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N	11 264 473	8 895 727
Depozyty terminowe	18 454 432	17 286 459
Otrzymane kredyty i pożyczki	1 856 819	1 420 517
Inne	250 827	231 839
Zobowiązania wobec jednostek budżetowych	6 046 810	9 680 991
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N	2 689 369	3 355 764
Depozyty terminowe	3 349 821	6 279 377
Inne	7 620	45 850
Razem	132 981 215	125 072 934

35. Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych

	31.12.2010	31.12.2009
Zobowiązania z tytułu emisji		
Obligacje wyemitowane przez:		
PKO Finance AB	3 187 766	-
BFL SA	111 101	289 251
KREDOBANK SA	-	109
Razem	3 298 867	289 360

(w tysiącach złotych)

	31.12.2010	31.12.2009
Zobowiązania z tytułu emisji o okresie spłaty:		
do 1 miesiąca	24 901	139 520
od 1 miesiąca do 3 miesięcy	86 200	120 120
od 3 miesięcy do 1 roku	23 389	29 611
od 1 roku do 5 lat*	3 164 377	109
Razem	3 298 867	289 360

*Istotną pozycję stanowi zobowiązanie z tytułu emisji euroobligacji w wartości nominalnej 800 000 tysięcy euro.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku średnie oprocentowanie papierów wartościowych wyemitowanych przez PKO Finance AB wyniosło 3,73%, a przez BFL – 5,36%. Natomiast na dzień 31 grudnia 2009 roku oprocentowanie papierów wartościowych wyemitowanych przez KREDO BANK SA wyniosło 22%, a przez BFL – 5,77%.

36. Zobowiązania podporządkowane

W 2007 roku Bank wyemitował obligacje podporządkowane o łącznej wartości 1 600 700 tysięcy złotych, o 10-letnim terminie zapadalności. Obligacje są oprocentowane w półrocznych okresach odsetkowych. Odsetki od obligacji są naliczane od wartości nominalnej według zmiennej stopy procentowej równej stawce WIBOR 6M, powiększonej o marżę równą 100 pb.

stan na 31 grudnia 2010 roku

Zobowiązanie podporządkowane	Wartość nominalna	Waluta	Stopa procentowa (%)	Termin wymagalności/ wykupu	Stan zobowiązania
Obligacje podporządkowane	1 600 700	PLN	5,05%	30.10.2017	1 611 779

stan na 31 grudnia 2009 roku

Zobowiązanie podporządkowane	Wartość nominalna	Waluta	Stopa procentowa (%)	Termin wymagalności/ wykupu	Stan zobowiązania
Obligacje podporządkowane	1 600 700	PLN	5,30%	30.10.2017	1 612 178

zmiana stanu zobowiązań podporządkowanych

	2010	2009
Stan na początek okresu	1 612 178	1 618 755
Zwiększenia (z tytułu):	82 191	99 575
odsetki naliczone	82 191	99 575
Zmniejszenia (z tytułu):	(82 590)	(106 152)
splaty odsetek	(82 590)	(106 152)
Stan zobowiązań podporządkowanych na koniec okresu	1 611 779	1 612 178

(w tysiącach złotych)

37. Pozostałe zobowiązania

	31.12.2010	31.12.2009
Koszty do zapłacenia	304 515	227 492
Przychody pobierane z góry	345 302	291 704
Inne zobowiązania (z tytułu):	1 443 017	1 047 427
rozliczenia publiczno-prawne	283 408	137 194
zobowiązania w zakresie działalności inwestycyjnej i gospodarki własnej	196 687	12 689
zobowiązania wobec dostawców	162 137	148 896
zobowiązania z tytułu rozliczeń w operacjach papierami wartościowymi	181 456	276 221
rozliczenia międzybankowe	174 854	182 275
zobowiązania z tytułu działalności dewizowej	131 849	47 934
rozliczenia instrumentów finansowych	39 683	36 325
zobowiązania wobec UOKiK	22 310	22 310
zobowiązania z tytułu kart płatniczych	20 430	1 468
zobowiązania z tytułu operacji z podmiotami niefinansowymi	12 022	7 951
rozliczenie zakupu maszyn i urządzeń oraz materiałów, robót i usług dotyczących budowy środków trwałych	4 844	3 570
zobowiązania z tytułu pozostałych rozliczeń	4 177	8 058
pozostałe*	209 160	162 536
Razem	2 092 834	1 566 623

w tym zobowiązania finansowe **	1 538 372	1 112 383
---------------------------------	-----------	-----------

* Pozycja „pozostałe” obejmuje m.in. zobowiązania z tytułu sprzedanych znaków opłaty skarbowej zobowiązania z tytułu przekazów bankowych i innych zleceń do wypłaty, zobowiązania wobec instytucji ubezpieczeniowych.

** Do zobowiązań finansowych zaliczono wszystkie pozycje „Pozostałych zobowiązań” z wyjątkiem pozycji „Przychody pobierane z góry” oraz „Pozostałe”.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku oraz na dzień 31 grudnia 2009 roku żadna ze Spółek Grupy Kapitałowej nie posiadała zobowiązań, w przypadku których nie wywiązywałaby się z płatności wynikających z zawartych umów.

38. Rezerwy

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku	Rezerwa na sprawy sporne	Rezerwa na świadczenia emerytalno - rentowe oraz nagrody jubileuszowe	Rezerwa na udzielone zobowiązania i gwarancje	Inne rezerwy*	Razem
Stan na dzień 1 stycznia 2010 roku, w tym:	8 128	368 295	111 721	114 150	602 294
Rezerwa krótkoterminowa	8 128	27 418	111 721	114 150	261 417
Rezerwa długoterminowa	-	340 877	-	-	340 877
Utworzenie/aktualizacja rezerw	722	43 497	140 292	6 591	191 102
Wykorzystanie rezerw	(987)	-	-	(3 466)	(4 453)
Rozwiązanie rezerw	(337)	-	(169 764)	(35 696)	(205 797)
Różnice kursowe	-	-	69	-	69
Inne zmiany i reklasifikacje	(47)	-	2	520	475
Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku, w tym:	7 479	411 792	82 320	82 099	583 690
Rezerwa krótkoterminowa	7 479	29 628	82 320	82 023	201 450
Rezerwa długoterminowa	-	382 164	-	76	382 240

*Pozycja „Inne rezerwy” obejmuje m.in. rezerwę restrukturyzacyjną w kwocie 65 861 tysięcy złotych oraz rezerwę na potencjalne roszczenia z tytułu sprzedanych wierzytelności w kwocie 11 430 tysięcy złotych.

(w tysiącach złotych)

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2009 roku	Rezerwa na sprawy sporne	Rezerwa na świadczenia emerytalno - rentowe oraz nagrody jubileuszowe	Rezerwa na udzielone zobowiązania i gwarancje	Inne rezerwy*	Razem
Stan na dzień 1 stycznia 2009 roku, w tym:	9 352	365 186	78 250	113 228	566 016
Rezerwa krótkoterminowa	9 352	46 648	78 250	113 228	247 478
Rezerwa długoterminowa	-	318 538	-	-	318 538
Utworzenie/aktualizacja rezerw	389	3 529	172 205	17 413	193 536
Wykorzystanie rezerw	(1 034)	-	(2 296)	(14 288)	(17 618)
Rozwiązanie rezerw	(15)	(396)	(135 934)	(2 829)	(139 174)
Różnice kursowe	-	-	(504)	-	(504)
Inne zmiany i reklasyfikacje	(564)	(24)	-	626	38
Stan na dzień 31 grudnia 2009 roku, w tym:	8 128	368 295	111 721	114 150	602 294
Rezerwa krótkoterminowa	8 128	27 418	111 721	114 150	261 417
Rezerwa długoterminowa	-	340 877	-	-	340 877

* Pozycja „Inne rezerwy” obejmuje m.in. rezerwę restrukturyzacyjną w kwocie 72 604 tysięcy złotych oraz rezerwę na potencjalne roszczenia z tytułu sprzedanych wierzytelności w kwocie 31 589 tysięcy złotych.

Rezerwy na sprawy sporne utworzone zostały w wysokości oczekiwanych wpływów korzyści ekonomicznych.

39. Kapitał zakładowy

W roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku, w stosunku do roku zakończonego dnia 31 grudnia 2009 roku nie wystąpiły zmiany w wysokości kapitału zakładowego PKO Banku Polskiego SA.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku kapitał zakładowy PKO Banku Polskiego SA wynosił 1 250 000 tysięcy złotych i składało się na niego 1 250 000 tysięcy akcji o wartości nominalnej 1 PLN (na dzień 31 grudnia 2009 roku: 1 250 000 tysięcy złotych, 1 250 000 tysięcy akcji o wartości nominalnej 1 PLN) – akcje w pełni opłacone. Wyemitowane akcje PKO Banku Polskiego SA nie są uprzywilejowane.

Struktura kapitału akcyjnego PKO Banku Polskiego SA

Seria	Rodzaj akcji	Ilość akcji	Wartość nominalna 1 akcji	Wartość serii wg wartości nominalnej
Seria A	akcje zwykłe imienne	510 000 000	1 zł	510 000 000 zł
Seria B	akcje zwykłe na okaziciela	105 000 000	1 zł	105 000 000 zł
Seria C	akcje zwykłe na okaziciela	385 000 000	1 zł	385 000 000 zł
Seria D	akcje zwykłe na okaziciela	250 000 000	1 zł	250 000 000 zł
Razem	---	1 250 000 000	---	1 250 000 000 zł

W dniu 10 listopada 2004 roku na mocy ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 roku o komercjalizacji i prywatyzacji (Dz. U. z 2002 roku, Nr 171, poz. 1397 z późniejszymi zmianami) oraz § 14 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Skarbu Państwa z dnia 29 stycznia 2003 roku w sprawie szczegółowych zasad podziału uprawnionych pracowników na grupy, ustalania liczby akcji przypadających na każdą z tych grup oraz trybu nabywania akcji przez uprawnionych pracowników (Dz. U. Nr 35, poz. 303) nastąpiło przyznanie akcji pracowniczych jednostki dominującej jej pracownikom. W wyniku przydziału pracownicy otrzymali 105 000 000 akcji, co stanowiło 10,5% udziału w kapitale zakładowym Banku (obecnie jest to 8,4% udziału w kapitale zakładowym Banku).

Na dzień 31 grudnia 2010 roku w obrocie znajdowało się 609 490 tysięcy akcji (na dzień 31 grudnia 2009 roku 609 490 tysięcy akcji).

Na dzień 31 grudnia 2010 roku oraz na dzień 31 grudnia 2009 roku jednostki zależne, współzależne i stowarzyszone Banku nie posiadały akcji PKO Banku Polskiego SA.

Dane na temat posiadaczy akcji PKO Banku Polskiego SA zostały przedstawione w Nocie 1 „Informacje ogólne”.

40. Pozostałe kapitały

	31.12.2010	31.12.2009
Pozostałe kapitały, w tym:		
Kapitał zapasowy	12 212 177	12 149 682
Pozostałe kapitały rezerwowe	3 412 239	3 405 087
Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	1 070 000	1 070 000
Razem kapitały rezerwowe	16 694 416	16 624 769
Udział w innych dochodach całkowitych jednostki stowarzyszonej	976	705
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	(25 171)	(11 762)
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	217 924	119 276
Razem pozostałe kapitały z całkowitych dochodów	193 729	108 219
Pozostałe kapitały razem	16 888 145	16 732 988

POZOSTAŁE NOTY

41. Przeniesione aktywa finansowe, których składniki nie kwalifikują się do wyłączenia ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej

Na dzień 31 grudnia 2010 roku oraz na dzień 31 grudnia 2009 roku Grupa Kapitałowa nie posiadała istotnych przeniesionych aktywów finansowych, których składniki nie kwalifikowałyby się do wyłączenia ze sprawozdania z sytuacji finansowej.

42. Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań

Grupa Kapitałowa posiada następujące aktywa stanowiące zabezpieczenie następujących zobowiązań własnych:

Zobowiązania z tytułu transakcji sell-buy-back (SBB)

	31.12.2010	31.12.2009
Obligacje skarbowe:		
wartość nominalna	458 322	314 760
wartość bilansowa	445 460	294 542
Bony skarbowe:		
wartość nominalna	-	46 730
wartość bilansowa	-	46 555

Fundusz ochrony środków gwarantowanych

Fundusz ochrony środków gwarantowanych PKO Bank Polski SA tworzy zgodnie z art. 25 ustawy z dnia 14 grudnia 1994 roku o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym (t.jedn. Dz. U. z 2009 roku Nr 84, poz. 711, z późniejszymi zmianami).

	31.12.2010	31.12.2009
Wartość funduszu	489 891	442 092
Wartość nominalna zabezpieczenia	515 000	455 000
Rodzaj zabezpieczenia	obligacje skarbowe	obligacje skarbowe
Termin wykupu zabezpieczenia	25.01.2021	24.11.2010
Wartość bilansowa zabezpieczenia	506 992	464 532

(w tysiącach złotych)

Wartość aktywów na pokrycie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych stanowią obligacje skarbowe z terminem wykupu zapewniającym zabezpieczenie wartości bilansowej przez okres określony ustawą. Fundusz jest powiększany lub pomniejszany w dniu 1 lipca każdego roku odpowiednio do wysokości sumy stanowiącej podstawę obliczenia kwoty rezerwy obowiązkowej.

Fundusz Gwarantowania Rozliczeń Transakcji Giełdowych

Środki pieniężne stanowiące zabezpieczenia wykonywanych przez Dom Maklerski PKO BP SA operacji papierami wartościowymi są zdeponowane w KDPW SA w ramach Funduszu Gwarantowania Rozliczeń Transakcji Giełdowych.

	31.12.2010	31.12.2009
Fundusz Gwarantowania Rozliczeń Transakcji Giełdowych	6 950	8 421

Każdy uczestnik bezpośredni, który posiada status uczestnika rozliczającego zobowiązany jest do dokonania wpłaty do funduszu rozliczeniowego gwarantującego rozliczanie transakcji giełdowych objętych tym funduszem. Wysokość wpłat uzależniona jest od wartości obrotu danego uczestnika i jest codziennie aktualizowana przez KDPW SA.

Ponadto jednostka konsolidowana metodą pełną, KREDO BANK SA, posiadała następujące aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań własnych:

	31.12.2010	31.12.2009
Obligacje Ministerstwa Finansów Ukrainy stanowiące zabezpieczenie pożyczki otrzymanej od Narodowego Banku Ukrainy		
wartość w tysiącach hrywien	-	50 000
równowartość w tysiącach złotych	-	17 790

43. Zobowiązania warunkowe

Programy subemisji

Według stanu na dzień 31 grudnia 2010 roku funkcjonowały następujące programy papierów wartościowych objęte submisją:

Nazwa emitenta papierów wartościowych z gwarancją przejęcia emisji	Rodzaj gwarantowanych papierów wartościowych	Zobowiązania pozabilansowe wynikające z umowy gwarancyjnej	Okres obowiązywania umowy	Rodzaj subemisji
Spółka A	obligacje korporacyjne	304 000	2013.07.31	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka B	obligacje korporacyjne	200 000	2012.01.02	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka C	obligacje korporacyjne	155 000	2024.12.31	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka D	obligacje korporacyjne	74 900	2015.12.30	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka E	obligacje korporacyjne	13 000	2018.12.31	Umowa Emisji Obligacji*
Podmiot A	obligacje komunalne	4 000	2025.12.31	Umowa Emisji Obligacji*
Razem		750 900		

*Dotyczy Umowy Organizacji, Prowadzenia i Obsługi Programu Emisji Obligacji.

Na dzień 31 grudnia 2009 roku funkcjonowały następujące programy papierów wartościowych objęte submisją:

Nazwa emitenta papierów wartościowych z gwarancją przejęcia emisji	Rodzaj gwarantowanych papierów wartościowych	Zobowiązania pozabilansowe wynikające z umowy gwarancyjnej	Okres obowiązywania umowy	Rodzaj subemisji
Spółka A	obligacje korporacyjne	500 000	2025.12.31	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka B	obligacje korporacyjne	199 786	2010.11.15	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka C	obligacje korporacyjne	119 915	2012.01.02	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka D	obligacje korporacyjne	44 500	2016.12.30	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka E	obligacje korporacyjne	13 000	2018.12.31	Umowa Emisji Obligacji*
Podmiot A	obligacje komunalne	15 000	2025.12.31	Umowa Emisji Obligacji*
Razem		892 201		

*Dotyczy Umowy Organizacji, Prowadzenia i Obsługi Programu Emisji Obligacji.

Wszystkie papiery wartościowe objęte przez Bank subemisją zaliczają się do papierów z nieograniczoną zbywalnością, nienotowanych na giełdach i nieznajdujących się w regulowanym obrocie pozagiełdowym.

Zobowiązania umowne

Na dzień 31 grudnia 2010 roku kwota zobowiązań umownych dotyczących wartości niematerialnych wynosi 1 100 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2009 roku wynosiła 1 748 tysięcy złotych).

Udzielone zobowiązania finansowe

	31.12.2010	31.12.2009
Podmioty finansowe	752 074	783 978
Podmioty niefinansowe	27 747 336	24 786 905
Podmioty budżetowe	1 005 614	1 814 276
Razem	29 505 024	27 385 159
w tym: udzielone zobowiązania nieodwołalne	7 001 338	6 985 527

Udzielone zobowiązania finansowe zostały wykazane w wartościach nominalnych.

Udzielone zobowiązania gwarancyjne

Gwarancje i poręczenia	31.12.2010	31.12.2009
Podmioty finansowe	2 234 228	22 587
Podmioty niefinansowe	4 792 355	5 101 594
Podmioty budżetowe	253 771	373 300
Razem	7 280 354	5 497 481

W latach zakończonych odpowiednio dnia 31 grudnia 2010 roku oraz dnia 31 grudnia 2009 roku Bank i jednostki zależne nie udzieliły poręczeń kredytu lub pożyczki ani nie udzieliły gwarancji jednemu podmiotowi lub jednostce zależnej od tego podmiotu, których łączna wartość stanowiłaby równowartość 10% kapitałów własnych Grupy.

Informacje na temat rezerw utworzonych na pozabilansowe zobowiązania gwarancyjne i finansowe znajdują się w Nocie 38 „Rezerwy”.

Zobowiązania udzielone według terminów wymagalności na dzień 31 grudnia 2010 roku

	Do 1 miesiąca włącznie	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku włącznie	Powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	Powyżej 5 lat	Razem
Zobowiązania udzielone finansowe	16 631 759	314 035	3 994 998	2 923 109	5 641 123	29 505 024
Zobowiązania udzielone gwarancyjne	1 649 878	974 119	1 828 614	2 550 325	277 418	7 280 354
Razem	18 281 637	1 288 154	5 823 612	5 473 434	5 918 541	36 785 378

Zobowiązania udzielone według terminów wymagalności na dzień 31 grudnia 2009 roku

	Do 1 miesiąca włącznie	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku włącznie	Powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	Powyżej 5 lat	Razem
Zobowiązania udzielone finansowe	15 085 902	313 335	5 111 897	2 191 153	4 682 872	27 385 159
Zobowiązania udzielone gwarancyjne	1 366 141	1 505 984	1 541 703	1 083 653	-	5 497 481
Razem	16 452 043	1 819 319	6 653 600	3 274 806	4 682 872	32 882 640

Pozabilansowe zobowiązania otrzymane (według wartości nominalnej)

	31.12.2010	31.12.2009
Finansowe	403 874	843 627
Gwarancyjne	3 726 067	3 736 394
Razem	4 129 941	4 580 021

Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań warunkowych

Na dzień 31 grudnia 2010 roku oraz na dzień 31 grudnia 2009 roku Grupa Kapitałowa nie posiadała aktywów obciążonych zastawem zabezpieczającym.

Uprawnienie do sprzedaży lub obciążenia zastawem zabezpieczenia ustanowionego na rzecz Grupy Kapitałowej

Na dzień 31 grudnia 2010 roku oraz na dzień 31 grudnia 2009 roku na rzecz Grupy Kapitałowej nie ustanowiono zabezpieczeń, które Grupa Kapitałowa była uprawniona sprzedać lub obciążyć innym zastawem, w przypadku realizacji wszelkich obowiązków przez właściciela zabezpieczenia.

44. Sprawy sporne

Według stanu na dzień 31 grudnia 2010 roku, łączna wartość postępowań sądowych, w których Bank jest pozwanym wynosiła 308 304 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2009 roku 232 234 tysięcy złotych), a kwota łącznej wartości postępowań sądowych z powództwa Banku wynosiła 60 207 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2009 roku wynosiła 71 114 tysięcy złotych).

Poniżej przedstawiono opis najistotniejszych spraw spornych PKO Banku Polskiego SA:

a) Postępowanie w sprawie stosowania praktyk naruszających konkurencję

Bank jest stroną postępowania wszczętego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK) postanowieniem z dnia 23 kwietnia 2001 roku na wniosek Polskiej Organizacji Handlu i Dystrybucji – Związek Pracodawców przeciwko operatorom systemu płatniczego Visa, Europay oraz bankom – emitentom kart Visa oraz Europay/Eurocard/Mastercard. Postępowanie dotyczy praktyk ograniczających konkurencję na rynku płatności za pomocą kart płatniczych w Polsce, mających polegać na wspólnym ustalaniu opłaty „interchange” za transakcje dokonane kartami systemu Visa oraz Europay/Eurocard/Mastercard, a także ograniczaniu dostępu do rynku podmiotom zewnętrznym. Dnia 29 grudnia 2006 roku UOKiK uznał praktyki polegające na wspólnym ustalaniu opłaty interchange za ograniczające konkurencję oraz nakazał ich zaniechania, jednocześnie nakładając m.in. na PKO Bank Polski SA karę pieniężną w kwocie 16 597 tysięcy złotych. Na dzień 31 grudnia 2010 roku Bank posiadał zobowiązanie na powyższą kwotę. Bank złożył odwołanie od decyzji Prezesa UOKiK do sądu okręgowego w dniu 19 stycznia 2007 roku. Prezes UOKiK przekazał pod koniec października 2007 roku całość dokumentacji do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, tj. odwołania banków od decyzji, zażalenia banków na rygor natychmiastowej wykonalności nadany rozstrzygnięciu decyzji oraz zażalenia banków na koszty postępowania. Sąd rozpoczął czynności wynikające z kodeksu postępowania cywilnego, w tym m.in. zaważwał strony do udzielenia odpowiedzi na odwołania. W dniu 21 stycznia 2008 roku Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w sprawie odwołania Banku od Decyzji Prezesa UOKiK nr DAR 15/2006 z dnia 29 grudnia 2006 roku, wydał postanowienie, na mocy którego postanowił wstrzymać wykonanie przedmiotowej Decyzji w pkt I (nakaz zaniechania wspólnego ustalania wysokości stawek opłaty interchange). Po rozpoznaniu w dniu 12 listopada 2008 roku Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów wyrokiem z dnia 12 listopada 2008 roku zmienił zaskarżoną Decyzję w zakresie pkt. I, II, III i V w ten sposób, że nie stwierdził stosowania praktyki ograniczającej konkurencję polegającej na uczestniczeniu przez banki-uczestników postępowania, w tym PKO Bank Polski SA w porozumieniu ograniczającym konkurencję na rynku usług acquiringowych związanych z regulowaniem zobowiązań konsumentów wobec akceptantów z tytułu płatności za nabywane przez konsumentów towary i usługi za pomocą kart płatniczych na terytorium Polski poprzez wspólne ustalanie wysokości stawek opłaty interchange pobieranej od transakcji dokonywanych kartami systemu VISA i MasterCard w Polsce. W dniu 12 stycznia 2009 roku prezes UOKiK złożył apelację od wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumenta uchylającego decyzje prezesa UOKiK. Odpowiedź na apelację została złożona przez Bank

w dniu 13 lutego 2009 roku. W dniu 22 kwietnia 2010 roku Sąd Apelacyjny uchylił wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

W związku z decyzją Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 12 grudnia 2008 roku o nałożeniu na PKO Bank Polski SA kary pieniężnej za wprowadzenie w błąd konsumentów w trakcie kampanii reklamowej lokaty terminowej „Max Lokata”, Bank na dzień 31 grudnia 2008 roku utworzył rezerwę w wysokości 5 712 tysięcy złotych. W dniu 2 stycznia 2009 roku Bank złożył do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów odwołanie od decyzji Prezesa UOKiK. 10 marca 2010 roku Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów wydał wyrok oddalający odwołanie Banku i utrzymujący w mocy decyzję UOKiK z dnia 12 grudnia 2008 roku. Wyrok SOKiK został doręczony pełnomocnikowi procesowemu Banku w dniu 19 kwietnia 2010 roku. W dniu 4 maja 2010 roku Bank wniósł apelację od wyroku. Na dzień 31 grudnia 2010 roku zobowiązanie zostało utrzymane na niezmienionym poziomie.

W dniu 9 lutego 2011 roku zapadł wyrok w II instancji, w którym Sąd Apelacyjny oddalił apelację Banku od wyroku Sądu I instancji (Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów), oddalającego odwołanie Banku od decyzji Prezesa UOKiK z dnia 14 grudnia 2008 roku co oznacza, że Bank zobowiązany jest wykonać obowiązki nałożone na niego decyzją Prezesa UOKiK z dnia 14 grudnia 2008 roku w terminach określonych w tej decyzji.

b) Roszczenia restryktoryjne w stosunku do nieruchomości posiadanych przez Grupę Kapitałową

Na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego toczą się trzy postępowania administracyjne o stwierdzenie nieważności decyzji administracyjnych wydanych przez organy administracji publicznej, a dotyczących nieruchomości posiadanych przez Bank, które to postępowania, w przypadku ich negatywnego dla Banku rozstrzygnięcia skutkować mogą zgłoszeniem roszczeń restryktoryjnych. Zważywszy na aktualny stan przedmiotowych postępowań dotyczących stwierdzenia nieważności decyzji i orzeczeń organów administracji publicznej, nie jest obecnie możliwe określenie ich ewentualnych negatywnych skutków finansowych dla Banku. Ponadto w odniesieniu do dwóch nieruchomości Banku zostały zgłoszone roszczenia przez byłych właścicieli (toczą się postępowania sądowe). Do dnia 31 grudnia 2010 roku nie nastąpiły dalsze zmiany w przedmiotowej sprawie.

Zarząd PKO Banku Polskiego SA uważa, że prawdopodobieństwo zaistnienia poważnych roszczeń wobec Banku z tytułu powyższych postępowań jest niewielkie.

45. Informacje uzupełniające do skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Na środki pieniężne oraz ekwiwalenty środków pieniężnych składają się gotówka w kasie oraz na rachunku nostro w Narodowym Banku Polskim, a także należności od banków w rachunku bieżącym oraz inne środki pieniężne o terminie zapadalności do 3 miesięcy licząc od daty nabycia, wykazywane według wartości nominalnej.

	31.12.2010	31.12.2009
Kasa, środki w Banku Centralnym	6 182 412	7 094 350
Bieżące należności od instytucji finansowych	2 256 269	1 898 043
Razem	8 438 681	8 992 393

Przepływy pieniężne z tytułu odsetek i dywidend otrzymanych i wypłaconych

Przychody z tytułu odsetek - otrzymane	2010	2009
Odsetki otrzymane z tytułu udzielonych kredytów i udzielonych pożyczek	7 139 112	6 573 215
Odsetki otrzymane od papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	473 267	362 718
Odsetki otrzymane z tytułu lokat	164 434	178 479
Odsetki otrzymane od inwestycyjnych papierów wartościowych	513 639	474 861
Odsetki otrzymane od papierów z portfela przeznaczone do obrotu	133 245	94 558
Pozostałe odsetki otrzymane	2 596 549	1 707 633
Razem	11 020 246	9 391 464

Koszty z tytułu odsetek - zapłacone	2010	2009
Odsetki zapłacone z tytułu depozytów	(3 111 424)	(2 525 411)
Odsetki zapłacone z tytułu otrzymanych kredytów i pożyczek	(70 829)	(108 734)
Odsetki zapłacone z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	(101 423)	(108 654)
Pozostałe odsetki zapłacone (głównie z tytułu premii od dłużnych papierów wartościowych, odsetki od zobowiązań z tytułu zabezpieczeń pieniężnych, odsetki od rachunków bieżących środków funduszy specjalnego przeznaczenia)	(1 408 249)	(1 338 489)
Razem	(4 691 925)	(4 081 288)

Przychody z tytułu dywidend- otrzymane	2010	2009
Otrzymane dywidendy od jednostek zależnych, współzależnych i stowarzyszonych	104 232	96 179
Otrzymane dywidendy od pozostałych podmiotów	5 663	5 381
Razem	109 895	101 560

Koszty z tytułu dywidend- wypłacone	2010	2009
Dywidendy wypłacone akcjonariuszom jednostki dominującej	(2 375 000)	(1 000 000)
Dywidendy wypłacone akcjonariuszom mniejszościowym	-	(32 620)
Razem	(2 375 000)	(1 032 620)

Przepływy z działalności operacyjnej – inne korekty

Inne korekty	2010	2009
Naliczone odsetki, dyskonto, premia od dłużnych papierów wartościowych pomniejszona o podatek odroczone z portfela dostępne do sprzedaży	(463 264)	(512 927)
Likwidacja oraz odpisy na utratę wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	73 142	(58 997)
Wycena oraz odpisy aktualizujące dotyczące udziałów w jednostkach współzależnych i stowarzyszonych	57 593	237 383
Rachunkowość zabezpieczeń	98 648	119 276
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	(1 211)	(51 378)
Razem	(235 092)	(266 643)

(w tysiącach złotych)

Objaśnienie przyczyn różnic pomiędzy zmianami stanu pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej oraz zmianami stanu tych pozycji wykazywanych w działalności operacyjnej skonsolidowanego rachunku przepływów pieniężnych

(Zysk) strata z działalności inwestycyjnej związanej ze sprzedażą, likwidacją rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	2010	2009
Przychody ze sprzedaży i likwidacji rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	(6 820)	(17 236)
Koszty sprzedaży i likwidacji rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	2 873	7 723
Razem	(3 947)	(9 513)
Odsetki i dywidendy	2010	2009
Odsetki otrzymane od papierów wartościowych z portfela dostępnych do sprzedaży, wykazywane w działalności inwestycyjnej	(432 046)	(461 061)
Otrzymane dywidendy wykazywane w działalności inwestycyjnej	(5 411)	(5 192)
Odsetki zapłacone od otrzymanych pożyczek, wykazywane w działalności finansowej	23 630	41 166
Razem	(413 827)	(425 087)
Zmiana stanu należności od banków	2010	2009
Zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	(283 977)	1 340 544
Zmiana stanu odpisów na należności od banków	(1 816)	(1 002)
Wyłączenie zmiany stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	358 226	(535 308)
Razem	72 433	804 234
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych klientom	2010	2009
Zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	(14 095 534)	(15 464 694)
Zmiana stanu odpisów na należności od klientów	(919 546)	1 019 248
Razem	(15 015 080)	(14 445 446)
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków	2010	2009
Zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	84 616	(1 838 790)
Przeniesienie zaciągnięcia/splaty pożyczek długoterminowych od banków do działalności finansowej	(16 763)	339 656
Razem	67 853	(1 499 134)
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	2010	2009
Zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	7 908 281	22 133 653
Przeniesienie zaciągnięcia/splaty pożyczek długoterminowych od innych niż banki instytucji finansowych do działalności finansowej	(408 967)	(1 041 134)
Razem	7 499 314	21 092 519
Zmiana stanu rezerw i odpisów	2010	2009
Zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	(16 374)	36 227
Zmiana odpisów z tytułu utraty wartości należności od banków	1 816	1 002
Zmiana odpisów z tytułu utraty wartości należności od klientów	919 546	(1 019 248)
Zmiana stanu rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego dotycząca wyceny portfela dostępnego do sprzedaży ujętej w odroczonym podatku	(20 202)	(32 104)
Razem	884 786	(1 014 123)

(w tysiącach złotych)

Zmiana stanu pozostałych zobowiązań oraz zobowiązań podporządkowanych	2010	2009
Zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	526 211	(101 153)
Przeniesienie spłaty odsetek od pożyczek otrzymanych od innych niż banki instytucji finansowych, wykazywane w działalności finansowej	39 332	43 022
Przeniesienie wypłaty odsetek od emisji własnej	82 590	106 152
Razem	648 133	48 021

46. Transakcje ze Skarbem Państwa i jednostkami powiązanymi

W sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej wykazano należności i papiery wartościowe oraz zobowiązania z tytułu transakcji ze Skarbem Państwa, jednostkami budżetowymi oraz podmiotami, w których udziałowcem jest Skarb Państwa. Warunki tych transakcji nie odbiegają od warunków rynkowych.

Na mocy ustawy z dnia 30 listopada 1995 roku o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych, refundacji bankom wypłaconych premii gwarancyjnych oraz zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2003 roku, Nr 119, poz. 1115 z późniejszymi zmianami), PKO Bank Polski SA otrzymuje środki z budżetu państwa tytułem wykupu odsetek od kredytów mieszkaniowych.

	2010	2009
Przychody memoriałowe z tytułu przejściowego wykupu przez budżet państwa odsetek od kredytów mieszkaniowych „starego” portfela	120 371	157 393
Przychody otrzymane kasowo z tytułu z tytułu przejściowego wykupu przez budżet państwa odsetek od kredytów mieszkaniowych „starego” portfela	106 608	98 885
Różnica pomiędzy przychodami memoriałowymi a kasowymi – pozycja „Kredyty i pożyczki udzielone klientom”	13 763	58 508

W dniu 29 listopada 2000 roku przyjęto ustawę o objęciu poręczeniami Skarbu Państwa spłaty niektórych kredytów mieszkaniowych (Dz. U. 2000 Nr 122, poz. 1310), która weszła w życie 1 stycznia 2001 roku. Objęcie poręczeniami Skarbu Państwa należności wynikających z kredytów mieszkaniowych „starego” portfela spowodowało neutralizację ryzyka niespłacalności tych kredytów. Wykonanie przez Skarb Państwa umów poręczenia następuje w przypadku nie dokonania przez kredytobiorcę spłaty kredytu w terminach wynikających z umowy kredytowej. Odpowiedzialność Skarbu Państwa ma charakter posiłkowy i skutkuje wówczas, gdy egzekwowanie niespłaconej części kredytu i odsetek, które Bank ma obowiązek podjąć, zanim wystąpi z roszczeniem do Skarbu Państwa, okaże się nieskuteczne. Powyższa ustawa obejmuje poręczeniem 90% pozostałych do spłaty kwot kredytów zaciągniętych, a jeszcze niespłaconych przez spółdzielnie mieszkaniowe. W wyniku wykonania obowiązków poręczyciela Skarb Państwa, zgodnie z instytucją poręczenia, wstępuje w prawa zaspokojonego wierzyciela (Banku) i staje się tym samym wierzycielem w stosunku do kredytobiorcy. PKO Bank Polski SA prowadzi rozliczenia związane z wykupem odsetek od kredytów mieszkaniowych przez Budżet Państwa i z tego tytułu otrzymuje prowizje.

	2010	2009
Przychody z tytułu prowizji	6 590	6 771

Od 1 stycznia 1996 roku Bank został generalnym dystrybutorem znaków opłaty sądowej, z czego otrzymuje prowizje od Budżetu Państwa.

	2010	2009
Przychody z tytułu prowizji	26 255	21 664

Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA pełni funkcję agenta emisji skarbowych obligacji detalicznych na podstawie umowy zawartej 11 lutego 2003 roku pomiędzy Ministrem Finansów a PKO Bankiem Polskim SA. Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA na podstawie tej umowy otrzymuje wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji agenta emisji.

	2010	2009
Przychody z tytułu prowizji	31 842	40 127

Istotne transakcje PKO Banku Polskiego SA z jednostkami powiązanymi ze Skarbem Państwa

Transakcje zostały zawarte na warunkach nieodbiegających od rynkowych.

Podmiot	31.12.2010						31.12.2009					
	Należności ogółem	Zobowiązania ogółem	Zobowiązania pozabilansowe udzielone o charakterze gwarancyjnym i finansowym	Przychody z tytułu odsetek	Przychody z tytułu prowizji	Koszty z tytułu odsetek	Należności ogółem	Zobowiązania ogółem	Zobowiązania pozabilansowe udzielone o charakterze gwarancyjnym i finansowym	Przychody z tytułu odsetek	Przychody z tytułu prowizji	Koszty z tytułu odsetek
Podmiot 1	349 633	-	260 851	5 067	639	(15)	357 919	-	286 807	7 127	426	(223)
Podmiot 2	268 908	-	520 418	10 201	628	(2 224)	414 164	-	400 225	13 843	1 189	(2 475)
Podmiot 3	154 846	128 924	407 670	19 133	883	(2 222)	327 619	141 797	245 258	10 345	1 060	(1 965)
Podmiot 4	120 000	481 611	200 000	12 620	790	(7 268)	200 000	179 408	85 000	5 953	1 188	(6 345)
Podmiot 5	91 040	-	8 002	3 518	270	(2)	38 272	-	11 644	2 512	363	(85)
Podmiot 6	66 421	38 943	155 000	3 219	9	(137)	78 498	-	-	4 307	6	(485)
Podmiot 7	60 246	28 101	89 754	2 699	355	(766)	35 905	25 192	4 139	-	401	(951)
Podmiot 8	57 438	-	24 562	4 366	38	(381)	59 466	39 944	106 898	2 656	19	(3 540)
Podmiot 9	39 603	-	-	353	5	(7)	41 082	-	-	751	7	(9)
Podmiot 10	36 409	65 092	-	2 407	10	(1 498)	54 613	-	-	3 632	5	(1 969)
Podmiot 11	34 011	-	-	1 812	6	(81)	42 978	-	-	2 593	5	(133)
Podmiot 12	23 790	-	3 601	1 424	72	-	29 469	-	945	1 470	120	-
Podmiot 13	23 620	-	580	1 484	29	(176)	22 911	-	2 089	1 368	7	-
Podmiot 14	15 182	-	-	592	-	-	10 181	-	-	17	-	-
Podmiot 15	12 250	-	-	506	8	-	10 109	-	2 391	284	7	-
Pozostałe istotne zaangażowania	65 852	1 136 793	2 843 915	22 908	4 720	(70 552)	2 184 730	3 540 719	2 138 693	53 476	4 774	(66 213)
Razem	1 419 249	1 879 464	4 514 353	92 309	8 462	(85 329)	3 907 916	3 927 060	3 284 089	110 334	9 577	(84 393)

W 2010 roku oraz w 2009 roku na powyższe należności nie zostały utworzone istotne odpisy z tytułu utraty wartości.

(w tysiącach złotych)

47. Transakcje z podmiotami powiązanymi kapitałowo

Transakcje jednostki dominującej z jednostkami stowarzyszonymi i współzależnymi wycenionymi metodą praw własności

Wszystkie opisane poniżej transakcje z podmiotami powiązanymi kapitałowo i personalnie zostały zawarte na warunkach nieodbiegających od warunków rynkowych. Terminy spłat transakcji mieszczą się w przedziale od jednego miesiąca do dziesięciu lat.

31 grudnia 2010 roku

Podmiot	Należności netto	w tym kredyty brutto	Zobowiązania	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
CENTRUM HAFFNERA Sp. z o.o.	-	-	2 478	9	9	59	59	-
Centrum Obsługi Biznesu Sp. z o.o.	30 799	30 799	22 285	753	752	558	557	-
Centrum Majkowskiego Sp. z o.o.	-	-	4 765	6	6	93	93	-
Kamienica Morska Sp. z o.o.	-	-	66	6	6	-	-	-
Sopot Zdrój Sp. z o.o.	209 785	209 785	4 049	5 617	5 617	60	60	-
Promenada Sopocka Sp. z o.o.	43 805	43 805	691	1 165	1 165	-	-	-
Bank Pocztowy SA	-	-	105	146	131	1 962	419	1 330
Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	-	-	16 178	1	1	152	141	-
Agencja Inwestycyjna CORP SA	61	-	87	628	-	2 425	-	-
Kolej Gondolowa "Jaworzyna Krynicka" SA	5 824	5 824	538	74	74	9	9	8 375
Razem	290 274	290 213	51 242	8 405	7 761	5 318	1 338	9 705

31 grudnia 2009 roku

Podmiot	Należności netto	w tym kredyty brutto	Zobowiązania	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
CENTRUM HAFFNERA Sp. z o.o.	-	-	151	12	12	321	321	4 108
Centrum Obsługi Biznesu Sp. z o.o.	32 627	32 627	23 313	1 146	1 146	686	686	-
Centrum Majkowskiego Sp. z o.o.	-	-	4 904	5	5	151	151	-
Kamienica Morska Sp. z o.o.	-	-	328	5	5	-	-	-
Sopot Zdrój Sp. z o.o.	229 852	229 852	6 999	10 196	10 196	27	27	-
Promenada Sopocka Sp. z o.o.	45 555	45 555	689	1 926	1 926	1	1	-
Bank Pocztowy SA	-	-	294	28	28	3 229	3 229	1 156
Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	-	-	437	1	1	47	47	-
Agencja Inwestycyjna CORP SA	-	-	58	-	-	1 784	-	-
Kolej Gondolowa "Jaworzyna Krynicka" SA	-	-	4	5	5	46	46	-
Razem	308 034	308 034	37 177	13 324	13 324	6 292	4 508	5 264

48. Świadczenia dla kluczowego personelu kierowniczego jednostki dominującej

a) krótkoterminowe świadczenia pracownicze.

Wynagrodzenia otrzymane od PKO Banku Polskiego SA

	2010	2009
Zarząd Banku		
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	6 831	1 854
Rada Nadzorcza Banku		
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	621	279
Razem	7 452	2 133

Wynagrodzenia otrzymane od jednostek powiązanych (innych niż Skarb Państwa i jednostki powiązane ze Skarbem Państwa)

	2010	2009
Zarząd Banku		
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	137	1 139
Rada Nadzorcza Banku		
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	-	21
Razem	137	1 160

b) świadczenia po okresie zatrudnienia.

W latach zakończonych odpowiednio dnia 31 grudnia 2010 roku oraz dnia 31 grudnia 2009 roku nie wypłacono świadczeń po okresie zatrudnienia.

c) pozostałe świadczenia długoterminowe.

W latach zakończonych odpowiednio dnia 31 grudnia 2010 roku oraz dnia 31 grudnia 2009 roku nie wypłacono świadczeń zaliczanych do „pozostałych świadczeń długoterminowych”.

d) świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy.

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2010 roku wypłacono świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy w wysokości 1 440 tysięcy złotych. W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2009 roku nie wypłacono świadczeń z tego tytułu.

e) płatności w formie akcji własnych.

W latach zakończonych odpowiednio dnia 31 grudnia 2010 roku oraz dnia 31 grudnia 2009 roku nie wypłacono świadczeń w formie płatności akcjami własnymi.

Kredyty, pożyczki, gwarancje i inne pożyczki świadczone przez Bank na rzecz kierownictwa i pracowników

	31.12.2010	31.12.2009
Pracownicy	1 468 436	1 384 420
Członkowie Zarządu	199	135
Członkowie Rady Nadzorczej Banku	2 400	2 466
Razem	1 471 035	1 387 021

Warunki oprocentowania i terminy spłaty należności nie odbiegają od warunków rynkowych i terminów spłaty dla podobnych produktów bankowych.

Wynagrodzenie członków zarządów i rad nadzorczych spółek zależnych Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA

	2010	2009
Zarząd		
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	14 099	15 584
Rada Nadzorcza		
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	539	3 435
Łączna kwota świadczeń	14 638	19 019

49. Zmiany w Spółkach wchodzących w skład Grupy Kapitałowej

Poniżej przedstawiono istotne informacje dotyczące transakcji nabycia akcji lub udziałów jednostek zależnych, które miały miejsce w 2010 roku:

a) dotyczące KREDOBANK SA

W dniu 22 lipca 2010 roku została zarejestrowana XX emisja akcji KREDOBANK SA. PKO Bank Polski SA wziął udział w podwyższeniu kapitału zakładowego KREDOBANK SA w ramach XX emisji akcji obejmując akcje o łącznej wartości nominalnej 367 497 tysięcy UAH (148 873 tysięcy złotych) stanowiące 99,83% nowej emisji. Akcjonariusze niesprawujący kontroli objęli akcje o łącznej wartości nominalnej 503 tysiące UAH stanowiące 0,14% emisji. Po zarejestrowaniu emisji udział PKO Banku Polskiego SA w kapitale zakładowym KREDOBANK SA oraz udział w głosach na walnym zgromadzeniu Spółki zwiększył się z 99,4948% do 99,5655%.

b) dotyczące WISŁOK Inwestycje Sp. z o.o.

W dniu 26 lutego 2010 roku wszystkie posiadane przez PKO BP Inwestycje Sp. z o.o. - spółkę zależną od PKO Banku Polskiego SA – udziały w spółce WISŁOK Inwestycje Sp. z o.o. przeszły na własność spółki JEDYNKA SA z siedzibą w Rzeszowie w efekcie spełnienia wszystkich

warunków zawartych w Warunkowej Umowie Sprzedaży Udziałów z dnia 23 listopada 2009 roku. Cena sprzedaży ww. udziałów wyniosła 3 952 tysięcy złotych.

c) dotyczące BFL Nieruchomości Sp. z o.o.

W 2010 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostały zarejestrowane podwyższenia kapitału zakładowego spółki BFL Nieruchomości Sp. z o.o. łącznie o kwotę 3 300 tysięcy złotych, w tym: 5 marca o kwotę 2 000 tysięcy złotych, 7 września o kwotę 800 tysięcy złotych oraz 9 listopada o kwotę 500 tysięcy złotych. W wyniku ww. podwyższeń kapitał zakładowy Spółki wynosi 10 400 tysięcy złotych i dzieli się na 20 800 udziałów o wartości nominalnej 500 złotych każdy.

Wszystkie udziały w podwyższonym kapitale zostały objęte przez Bankowy Fundusz Leasingowy SA – spółkę zależną od PKO Banku Polskiego SA - za cenę równą wartości nominalnej obejmowanych udziałów.

Według stanu na 31 grudnia 2010 roku udział Bankowego Funduszu Leasingowego SA w kapitale zakładowym i w głosach na zgromadzeniu wspólników wynosi 99,9952%.

d) dotyczące Bankowy Leasing Sp. z o.o.

W 2010 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostały zarejestrowane podwyższenia kapitału zakładowego spółki Bankowy Leasing Sp. z o.o. łącznie o kwotę 6 400 tysięcy złotych, w tym: 27 kwietnia o kwotę 2 700 tysięcy złotych oraz 10 listopada o kwotę 3 700 tysięcy złotych. W wyniku ww. podwyższeń kapitał zakładowy Spółki wynosi 22 700 tysięcy złotych i dzieli się na 45 400 udziałów o wartości nominalnej 500 złotych każdy.

Wszystkie udziały w podwyższonym kapitale zostały objęte przez Bankowy Fundusz Leasingowy SA – spółkę zależną od PKO Banku Polskiego SA - za cenę równą wartości nominalnej obejmowanych udziałów.

Według stanu na 31 grudnia 2010 roku udział Bankowego Funduszu Leasingowego SA w kapitale zakładowym i w głosach na zgromadzeniu wspólników wynosi 99,9978%.

e) dotyczące PKO BP Inwestycje – Sarnia Dolina Sp. z o.o.

W 2010 roku (23 kwietnia oraz 19 sierpnia) PKO BP Inwestycje Sp. z o.o. – spółka zależna od PKO Banku Polskiego SA – wniosła dopłaty do spółki PKO BP Inwestycje – Sarnia Dolina Sp. z o.o. w łącznej kwocie 448 tysięcy złotych.

f) dotyczące PKO BP Faktoring SA

W dniu 29 września 2010 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki PKO BP Faktoring SA o łączną kwotę 1 000 tysięcy złotych. W wyniku ww. podwyższenia kapitał zakładowy Spółki wynosi 7 500 tysięcy złotych i dzieli się na 7 500 akcji o wartości nominalnej 1 tysiąca złotych każda.

Wszystkie akcje w podwyższonym kapitale spółki zostały objęte przez Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA – spółkę zależną od PKO Banku Polskiego SA – za cenę 2 000 tysięcy złotych.

Wg stanu na 31 grudnia 2010 roku udział Bankowego Towarzystwa Kapitałowego SA w kapitale zakładowym i w głosach na Walnym Zgromadzeniu Spółki wynosi 99,9867%.

g) dotyczące zmiany nazwy spółek z Grupy Kapitałowej PKO BP Inwestycje Sp. z o.o.

W ramach ujednolicenia nazewnictwa i symboliki spółek Grupy Kapitałowej PKO BP Inwestycje Sp. z o.o., w 2010 roku nazwy zmieniły następujące spółki:

- spółka PKO Inwestycje – Międzyzdroje Sp. z o.o. zmieniła nazwę na PKO BP Inwestycje – Rezydencja Flotyła Sp. z o.o.; zmiana została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 26 marca 2010 roku,
- spółka Baltic Dom 2 Sp. z o.o. zmieniła nazwę na PKO BP Inwestycje – Sarnia Dolina Sp. z o.o.; zmiana została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 7 kwietnia 2010 roku,

- spółka Wilanów Investments Sp. z o.o. zmieniła nazwę na PKO BP Inwestycje – Nowy Wilanów Sp. z o.o. Zmiana została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 13 października 2010 roku,
- spółka Pomeranka Sp. z o.o. zmieniła nazwę na PKO BP Inwestycje – Neptun Park Sp. z o.o.; zmiana została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 15 października 2010 roku.

oraz następujące zdarzenia dotyczące jednostek stowarzyszonych:

h) dotyczące Banku Pocztowego SA

W dniu 14 czerwca 2010 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym została zarejestrowana Spółka Dystrybucyjna Banku Pocztowego Sp. z o.o. Kapitał zakładowy spółki wynosi 2 000 tysięcy złotych i dzieli się na 100 udziałów o wartości nominalnej 20 tysięcy złotych każdy. Wszystkie udziały spółki zostały objęte przez Bank Pocztowy SA – spółkę stowarzyszoną PKO Banku Polskiego SA.

W dniu 17 czerwca 2010 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym została zarejestrowana spółka Centrum Operacyjne Sp. z o.o. Kapitał zakładowy spółki wynosi 3 284 tysięcy złotych i dzieli się na 250 udziałów. Wszystkie udziały spółki zostały objęte przez Bank Pocztowy SA – spółkę stowarzyszoną PKO Banku Polskiego SA.

50. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych

Wartość godziwa stanowi kwotę, za jaką na warunkach rynkowych składnik aktywów mógłby zostać wymieniony, a zobowiązanie zaspokojone pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi, lecz niepowiązanymi stronami transakcji.

Kategorie wyceny do wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej do wartości godziwej

W oparciu o stosowane metody ustalania wartości godziwej, poszczególne składniki aktywów i zobowiązań finansowych Grupa klasyfikuje do następujących kategorii:

- 1) **Poziom 1:** Aktywa i zobowiązania finansowe, których wartość godziwa wyceniana jest bezpośrednio o ceny notowane (nieskorygowane) z aktywnych rynków dla identycznych aktywów lub zobowiązań.
Do tej kategorii Grupa zaklasyfikowała:
 - dłużne papiery wartościowe wyceniane do fixingu z platformy Bondspot,
 - dłużne i kapitałowe papiery wartościowe w portfelu Domu Maklerskiego,
 - dłużne i kapitałowe papiery wartościowe będące przedmiotem obrotu na rynku regulowanym.
- 2) **Poziom 2:** Aktywa i zobowiązania finansowe, których wartość godziwa wyceniana jest za pomocą modeli wyceny, w przypadkach, których wszystkie znaczące dane wejściowe są obserwowalne na rynku w sposób bezpośredni (jako ceny) lub pośrednio (bazujące na cenach). Do tej kategorii Grupa zaklasyfikowała:
 - dłużne papiery wartościowe wyceniane do krzywej, bądź których cena pozyskiwana jest z serwisu Bloomberg lub stron brokerskich w systemie Reuters, lecz których rynek jest niepłynny,
 - nieskarbowe papiery dłużne emitowane przez inne podmioty finansowe, jednostki samorządu terytorialnego, podmioty niefinansowe, będące przedmiotem obrotu na rynku regulowanym oraz niebędące przedmiotem obrotu na rynku regulowanym,
 - papiery wartościowe emitowane przez Ministerstwo Finansów Ukrainy w portfelu Kredobanku SA,
 - instrumenty pochodne.

(w tysiącach złotych)

- 3) **Poziom 3:** Aktywa i zobowiązania finansowe, których wartość godziwa wyceniana za pomocą modeli wyceny, w przypadku, których dane wejściowe nie są oparte na możliwych do zaobserwowania danych rynkowych (dane wejściowe nieobserwowalne). Do tej kategorii Grupa zaklasyfikowała akcje nie notowane na GPW oraz portfel papierów wartościowych kapitałowych oraz dłużnych Kredobanku SA.

Szczegółowy opis metody ustalania wartości godziwej prezentowany jest w Nocie 2 „Opis przyjętych zasad rachunkowości, w tym ważniejsze szacunki i oceny”.

W tabelach poniżej przedstawiono podział aktywów i zobowiązań finansowych prezentowanych w sprawozdaniu finansowym w wartości godziwej w podziale na 3 kategorie na dzień 31 grudnia 2010 roku oraz na dzień 31 grudnia 2009 roku.

Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej na dzień 31.12.2010	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	1 503 649	1 448 815	54 834	-
Dłużne papiery wartościowe	1 491 053	1 436 219	54 834	-
Udziały i akcje w innych jednostkach	12 596	12 596	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	1 719 085	718	1 718 367	-
Instrumenty zabezpieczające	153 921	-	153 921	-
Instrumenty o charakterze handlowym	1 565 164	718	1 564 446	-
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	10 758 331	3 048 210	7 710 121	-
Dłużne papiery wartościowe	10 758 331	3 048 210	7 710 121	-
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	10 219 400	5 746 686	4 463 428	9 286
Dłużne papiery wartościowe	10 123 419	5 659 991	4 463 428	-
Kapitałowe papiery wartościowe	95 981	86 695	-	9 286
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej razem	24 200 465	10 244 429	13 946 750	9 286
Pochodne instrumenty finansowe	2 404 795	-	2 404 795	-
Instrumenty zabezpieczające	555 983	-	555 983	-
Instrumenty o charakterze handlowym	1 848 812	-	1 848 812	-
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej razem	2 404 795	-	2 404 795	-

Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej na dzień 31.12.2009	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	2 212 955	890 480	1 322 475	-
Dłużne papiery wartościowe	2 202 847	880 372	1 322 475	-
Udziały i akcje w innych jednostkach	10 108	10 108	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	2 029 122	72	2 029 050	-
Instrumenty zabezpieczające	352 261	-	352 261	-
Instrumenty o charakterze handlowym	1 676 861	72	1 676 789	-
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	12 360 690	92 882	12 263 650	4 158
Dłużne papiery wartościowe	12 360 690	92 882	12 263 650	4 158
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	7 944 317	3 858 601	4 077 869	7 847
Dłużne papiery wartościowe	7 848 570	3 768 733	4 077 869	1 968
Kapitałowe papiery wartościowe	95 747	89 868	-	5 879
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej razem:	24 547 084	4 842 035	19 693 044	12 005
Pochodne instrumenty finansowe	1 544 370	-	1 544 370	-
Instrumenty zabezpieczające	25 312	-	25 312	-
Instrumenty o charakterze handlowym	1 519 058	-	1 519 058	-
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej razem	1 544 370	-	1 544 370	-

W trakcie roku 2010 i roku 2009 nie miały miejsca istotne transfery pomiędzy poziomem 1 i 2.

(w tysiącach złotych)

Poniższe tabele prezentują uzgodnienie w trakcie okresów pomiarów (rok 2010 i rok 2009) wartości godziwej na poziomie trzecim hierarchii wartości godziwej:

	Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	Razem
Bilans otwarcia na dzień 1 stycznia 2010	4 158	7 847	12 005
Suma zysków lub strat	(3 885)	1 182	(2 703)
w wyniku finansowym	(3 885)	262	(3 623)
w ogółem innych całkowitych dochodach	-	920	920
Zakupy	-	4 950	4 950
Sprzedaż	(273)	(3 664)	(3 937)
Rozliczenia	-	-	-
Przeniesienia na lub z poziomu 3	-	(1 029)	(1 029)
Bilans zamknięcia 31 grudnia 2010	-	9 286	9 286
Suma zysków lub strat za okres ujęty w wyniku finansowym dla aktywów posiadanych na koniec okresu sprawozdawczego	(3 885)	1 182	(2 703)

	Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	Razem
Bilans otwarcia na dzień 1 stycznia 2009	8 630	20 007	28 637
Suma zysków lub strat	603	3 263	3 866
w wyniku finansowym	603	3 263	3 866
Zakupy	-	15 419	15 419
Sprzedaż	(5 075)	(28 612)	(33 687)
Rozliczenia	-	(2 230)	(2 230)
Bilans zamknięcia 31 grudnia 2009	4 158	7 847	12 005
Suma zysków lub strat za okres ujęty w wyniku finansowym dla aktywów posiadanych na koniec okresu sprawozdawczego	603	3 263	3 866

Aktywa i zobowiązania finansowe, które w sprawozdaniu z sytuacji finansowej nie są prezentowane w wartości godziwej

Grupa Kapitałowa jest w posiadaniu instrumentów finansowych, które w sprawozdaniu z sytuacji finansowej nie są prezentowane w wartości godziwej.

Dla wielu instrumentów finansowych wartości rynkowe są niedostępne, stąd wartości godziwe są oszacowane przy zastosowaniu szeregu technik wyceny. Do wyceny wartości godziwej instrumentów finansowych zastosowano model oparty na szacowaniach wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych poprzez zdyskontowanie przepływów pieniężnych przy zastosowaniu odpowiednich stóp procentowych. Wszystkie wyliczenia modelowe zawierają pewne założenia upraszczające i są wrażliwe na przyjmowane założenia. Poniżej przedstawiono podsumowanie głównych metod i założeń wykorzystywanych podczas szacowania wartości godziwych instrumentów finansowych nie wycenianych do wartości godziwej.

W przypadku pewnych grup instrumentów finansowych, ze względu na brak oczekiwanych istotnych różnic pomiędzy wartością bilansową a godziwą, wynikający z charakterystyki tych grup (np. krótkoterminowy charakter, wysoka korelacja z parametrami rynkowymi, unikalność instrumentu) przyjęto, że wartość bilansowa jest w przybliżeniu zgodna z wartością godziwą. Dotyczy to następujących grup instrumentów finansowych:

- kredyty i pożyczki udzielone przez Grupę Kapitałową klientom: części portfela kredytów mieszkaniowych („stary” portfel kredytów mieszkaniowych), kredyty z brakiem określonego harmonogramu spłaty, wymagalnych na moment wyceny,

- zobowiązania Grupy Kapitałowej wobec klientów: zobowiązania bez określonego harmonogramu spłaty, inne specyficzne produkty, dla których nie można mówić o istnieniu rynku tj.: książeczki mieszkaniowe i oszczędnościowe,
- depozytów i lokat międzybankowych o terminie zapadalności do 7 dni lub o zmiennym oprocentowaniu,
- kredytów lub pożyczek udzielonych i zaciągniętych na rynku międzybankowym o zmiennym oprocentowaniu (zmiana oprocentowania maksymalnie co 3 miesiące),
- kasa i środki w Banku Centralnym oraz zobowiązania wobec Banku Centralnego,
- inne aktywa i zobowiązania finansowe,
- zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych, których emitentami są Kredobank i BFL, o zmiennym oprocentowaniu.

W odniesieniu do kredytów i pożyczek udzielonych klientom zastosowano model oparty o szacowania wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych poprzez zdyskontowanie przepływów pieniężnych przy zastosowaniu bieżących stóp procentowych uwzględniający wysokość marży na ryzyko kredytowe oraz urealnione terminy spłaty wynikające z umów kredytowych. Bieżący poziom marż został wyznaczony dla transakcji zawartych w ostatnim kwartale zakończonym dniem bilansowym na instrumentach o podobnym ryzyku kredytowym.

Wartość godziwą depozytów oraz innych zobowiązań wobec klientów innych niż banki o ustalonym terminie wymagalności oszacowano na podstawie oczekiwanych przepływów pieniężnych zdyskontowanych bieżącymi stopami procentowymi właściwymi dla poszczególnych produktów depozytowych.

Wartość godziwą długu podporządkowanego Banku oszacowano na podstawie oczekiwanych przepływów pieniężnych zdyskontowanych w oparciu o krzywą rentowności.

Wartość godziwą zobowiązania z tytułu emisji papierów dłużnych wyemitowanych przez PKO Finance AB oszacowano na podstawie kwotowań Bloomberg.

Lokaty i depozyty międzybankowe oszacowano na podstawie oczekiwanych przepływów pieniężnych zdyskontowanych bieżącymi stopami rynku międzybankowego.

Należności z tytułu leasingu finansowego oszacowano na podstawie oczekiwanych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy zastosowaniu wewnętrznej stopy zwrotu dla transakcji leasingowych tego samego rodzaju zawieranych przez Grupę Kapitałową w okresie bezpośrednio poprzedzającym dzień kończący okres sprawozdawczy.

W tabeli poniżej przedstawiono podsumowanie wartości bilansowych i godziwych dla poszczególnych grup instrumentów finansowych, które nie zostały wykazane w wartości godziwej w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2010 oraz na dzień 31 grudnia 2009 roku:

(w tysiącach złotych)

	31.12.2010		31.12.2009	
	wartość bilansowa	wartość godziwa	wartość bilansowa	wartość godziwa
Kasa, środki w Banku Centralnym	6 182 412	6 182 412	7 094 350	7 094 350
Należności od banków	2 307 032	2 310 677	2 023 055	2 023 055
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	130 668 119	132 354 672	116 572 585	112 051 297
<i>kredyty gospodarcze</i>	44 842 815	45 730 364	42 338 393	41 168 107
<i>kredyty konsumpcyjne</i>	24 129 437	24 276 727	22 295 745	21 754 627
<i>kredyty mieszkaniowe</i>	61 695 867	62 347 581	51 938 447	49 128 563
Inne aktywa finansowe	352 473	352 473	376 438	376 438
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	3 370	3 370	6 581	6 581
Zobowiązania wobec innych banków	5 233 875	5 233 592	5 146 048	5 143 801
Zobowiązania wobec klientów	132 981 215	132 769 766	125 072 934	125 046 649
<i>wobec podmiotów gospodarczych</i>	31 826 551	31 617 979	27 834 542	27 832 985
<i>wobec jednostek budżetowych</i>	6 046 810	6 046 896	9 680 991	9 681 139
<i>wobec ludności</i>	95 107 854	95 104 891	87 557 401	87 532 525
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	3 298 867	3 298 867	289 360	289 360
Dług podporządkowany	1 611 779	1 617 238	1 612 178	1 618 093
Inne zobowiązania finansowe	1 538 372	1 538 372	1 112 383	1 112 383

51. Działalność powiernicza

Bank jest bezpośrednim uczestnikiem Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych oraz Rejestru Papierów Wartościowych (NBP). Bank prowadzi rachunki papierów wartościowych oraz obsługuje transakcje na rynku krajowym i rynkach zagranicznych, świadczy usługi powiernictwa i pełni funkcję depozytariusza dla funduszy emerytalnych i inwestycyjnych. Aktywa przechowywane przez Bank w ramach świadczenia usług powierniczych, ze względu na niespełnienie definicji składnika aktywów Banku, nie zostały wykazane w niniejszym sprawozdaniu finansowym.

Ponadto jako członek Rady Banków Depozytariuszy i Rady ds. Nieskarbowych Papierów Dłużnych przy Związku Banków Polskich, PKO Bank Polski SA bierze udział w pracach przy tworzeniu regulacji i standardów rynkowych.

52. Informacje o pakietowej sprzedaży wierzytelności

Grupa nie dokonywała sekurytyzacji aktywów, niemniej jednak:

- w II i III kwartale 2009 roku zakończono czynności w zakresie pakietowej sprzedaży trzech pakietów: pakiet I i II to 59 tysięcy wierzytelności detalicznych na kwotę 628 milionów złotych oraz pakiet III – 3 tysięcy wierzytelności gospodarczych na kwotę 885 milionów złotych.
- w I półroczu 2010 roku jednostka dominująca Grupy przeprowadziła kolejną pakietową sprzedaż 58 tysięcy wierzytelności detalicznych zaklasyfikowanych do kategorii ryzyka "stracone", powstałych w stosunku do osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej. Sprzedaży podlegał pakiet o zadłużeniu ogółem 634 milionów złotych.
- w II półroczu 2010 roku przeprowadzono kolejne pakietowe sprzedaże:
 - a) w III kwartale 1,4 tysiące wierzytelności wobec klientów instytucjonalnych zaklasyfikowanych do kategorii ryzyka "stracone" o wartości ogółem 307 milionów złotych.
 - b) w IV kwartale 62 tysiące wierzytelności detalicznych zaklasyfikowanych do kategorii ryzyka "stracone", powstałych w stosunku do osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej. Sprzedaży podlegał portfel o zadłużeniu ogółem 493 milionów złotych.
- łączna wartość bilansowa rezerw utworzonych w związku z powyższymi transakcjami na dzień 31 grudnia 2010 roku wynosi 11 430 tysięcy złotych (odpowiednio na dzień 31 grudnia 2009 roku wyniosła 31 589 tysięcy złotych). Jednostka dominująca Grupy nie otrzymała papierów wartościowych z tytułu powyższych transakcji.

53. Objasnienie różnic między wcześniej publikowanymi sprawozdaniami a niniejszym sprawozdaniem finansowym

W 2010 roku nie dokonano istotnych zmian w odniesieniu do wcześniej publikowanych sprawozdań finansowych.

54. Wpływ sytuacji makroekonomicznej na wyniki finansowe Grupy Kapitałowej

Istotny wpływ na działalność i sytuację finansową Grupy Kapitałowej Banku w 2010 roku miała sytuacja makroekonomiczna, w tym ożywienie krajowego wzrostu gospodarczego w ślad za poprawą sytuacji gospodarczej w USA i strefie euro po gwałtownym spowolnieniu w 2009 roku na skutek globalnego kryzysu finansowego. Przy stabilizującej się sytuacji w sferze realnej gospodarek, w trakcie 2010 roku obserwowalna była podwyższona zmienność na rynkach finansowych – szczególnie w Europie, związana z pogarszającą się sytuacją finansową sektora publicznego oraz sektora bankowego krajów peryferyjnych strefy euro (Grecja, Irlandia, Portugalia, Hiszpania) oraz niestabilną sytuacją na Węgrzech. Najsilniejsze zawirowania odnotowano w maju (kryzys w Grecji) oraz w listopadzie 2010 roku (nasilenie kryzysu bankowego w Irlandii). W warunkach gwałtownego pogorszenia sytuacji na rynkach finansowych (silne osłabienie euro, wzrost stawek CDS i rentowności obligacji skarbowych krajów peryferyjnych strefy euro), kraje i instytucje Unii Europejskiej podjęły działania mające na celu zapobieżenie rozszerzeniu się kryzysu na całą strefę euro. W 2010 roku polska gospodarka kontynuowała tendencję wzrostową, należąc do najszybciej rozwijających się gospodarek w regionie. Dynamikę wzrostu gospodarczego stymulowało przyspieszenie konsumpcji prywatnej w warunkach wzrostu zatrudnienia oraz kontynuacja inwestycji infrastrukturalnych. Z drugiej strony utrzymujące się w trakcie roku obawy o trwałość obserwowanego ożywienia gospodarczego ograniczały ożywienie aktywności inwestycyjnej przedsiębiorstw przekładając się na drugi rok z rzędu regresu tych inwestycji. Perturbacje na rynkach finansowych Europy przekładały się na silną zmienność notowań euro a także kursu złotego.

Jednocześnie w 2010 roku nastąpiła poprawa transakcyjności na rynku międzybankowym, natomiast wzrost bazy kapitałowej sektora bankowego przełożył się na zwiększenie jego stabilności i potencjału rozwoju.

PKO Bank Polski SA pozytywnie przeszedł stress testy przeprowadzone w połowie 2010 roku w ramach mandatu przyznanego przez Europejską Radę Ministrów Finansów, koordynowane przez Komitet Europejskich Nadzorców Bankowych we współpracy z Europejskim Bankiem Centralnym, krajowymi organami nadzorczymi oraz Komisją Europejską. Testy, stanowiące teoretyczny sprawdzian wytrzymałości na wypadek potencjalnie gorszej koniunktury makroekonomicznej, wskazały na znaczące przekroczenie przez Bank przyjętych podczas testów wskaźników minimalnych. Warto zaznaczyć, iż Grupa Kapitałowa nie posiada zaangażowań z tytułu papierów dłużnych emitowanych przez rządy krajów peryferyjnych strefy euro oraz rząd węgierski.

Uwzględniając wpływ sytuacji makroekonomicznej na kondycję klientów Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego, Grupa Kapitałowa konsekwentnie stosując konserwatywne podejście do ryzyka, rozpoznając odpisy z tytułu utraty wartości, których skala i struktura odzwierciedla wpływ obecnej sytuacji makroekonomicznej na sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej.

Wysoki poziom kapitałów własnych Grupy Kapitałowej – efekt m.in. przeprowadzonej w II półroczu 2009 roku emisji akcji - wraz z pozyskaniem w 2010 roku istotnych dodatkowych atrakcyjnych źródeł finansowania w postaci najkorzystniej uplasowanej przez polskiego emitenta (poza Skarbem Państwa) emisji pięcioletnich euroobligacji o nominale 800 mln euro oraz oprocentowaniu 3.733% w skali roku, zapewniały dalszy stabilny rozwój działalności biznesowej, we wszystkich segmentach działalności.

Grupa Kapitałowa osiągnęła w 2010 roku najwyższe w swej historii wyniki finansowe, będąc jednocześnie liderem sektora bankowego pod względem posiadanych aktywów, kapitałów własnych, kredytów oraz depozytów. Wysokie wyniki finansowe zostały osiągnięte przy znaczących dynamikach w stosunku do roku ubiegłego wyniku z tytułu odsetek, wyniku z tytułu prowizji i opłat oraz utrzymania kosztów administracyjnych na stabilnym poziomie. Jednocześnie nastąpił istotny wzrost portfela kredytowego oraz bazy depozytowej Grupy Kapitałowej.

Realizowane wyniki finansowe stanowią istotny element przyjętej przez Zarząd Banku i zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą Banku w lutym 2010 roku Strategii PKO Banku Polskiego „Lider”. Strategia ta określa dwa główne cele strategiczne na lata 2010-2012: PKO Bank Polski zdecydowanym liderem polskiej bankowości oraz PKO Bank Polski bankiem stabilnym, rentownym i efektywnym. Strategia zorientowana na realizację potrzeb klientów, jak również oczekiwań właścicieli oraz pracowników zakładu

kontynuację zrównoważonego organicznego rozwoju, synergii oraz wykorzystanie potencjału całej Grupy Kapitałowej.

Ze względu na zaangażowanie w Kredobank SA Grupa Kapitałowa narażona jest na skutki ryzyk charakterystycznych dla rynku ukraińskiego. Ukraiński sektor bankowy został dotknięty przez światowy kryzys finansowy znacznie w większym stopniu niż rynek polski. Po gwałtownej recesji w 2009 roku w 2010 roku na Ukrainie odnotowano wzrost PKB. Stabilniejsza sytuacja gospodarcza skutkowałą wzrostem płac w ujęciu realnym i stabilizacją notowań ukraińskiej waluty. W 2010 roku kontynuowana była pomoc finansowa MFW dla Ukrainy (program *Stand-by Arrangement*), pod koniec roku MFW przyznało Ukrainie drugą pożyczkę w ramach programu. Mimo stopniowej stabilizacji, nadal utrzymywała się trudna sytuacja ukraińskiego sektora bankowego, co było wynikiem niskiego wzrostu gospodarczego, przy utrzymującej się trudnej sytuacji dochodowej gospodarstw domowych, wysokim poziomie stopy bezrobocia oraz niskiej aktywności przedsiębiorstw.

PKO Bank Polski SA kontynuuje działania mające zapewnić bezpieczne funkcjonowanie Kredobank SA w warunkach obecnej sytuacji makroekonomicznej na Ukrainie, obejmujące wzmocnienie działań nadzorczych, monitorowania środków przekazanych Spółce przez Bank oraz kształtowania się wymogów regulacyjnych określonych przez Narodowy Bank Ukrainy.

CELE I ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM ZWIĄZANYM Z INSTRUMENTAMI FINANSOWYMI

55. Zarządzanie ryzykiem w Grupie Kapitałowej

Zarządzanie ryzykiem jest jednym z najważniejszych procesów wewnętrznych zarówno w PKO Banku Polskim SA, jak i w pozostałych spółkach Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA, w szczególności w KREDOBANK SA oraz w Grupie Kapitałowej Bankowego Funduszu Leasingowego SA. Zarządzanie ryzykiem ma na celu zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa oraz rentowności działalności biznesowej w zmieniającym się otoczeniu prawnym i ekonomicznym, a poziom ryzyka stanowi ważny składnik procesu planistycznego.

W Grupie kapitałowej PKO Banku Polskiego SA zidentyfikowane zostały następujące rodzaje ryzyka bankowego, które podlegają zarządzaniu: ryzyko kredytowe, stopy procentowej, walutowe, płynności, cenowe kapitałowych papierów wartościowych, operacyjne, braku zgodności, biznesowe (w tym ryzyko strategiczne) i reputacji. Szczególnej kontroli podlega także ryzyko transakcji pochodnych, ze względu na specyfikę tych instrumentów. Celem zarządzania ryzykiem bankowym poprzez utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach przyjętego poziomu tolerancji jest:

- ochrona wartości kapitału akcjonariuszy,
- ochrona depozytów klientów,
- wsparcie Banku w prowadzeniu efektywnej działalności,

Na proces zarządzania ryzykiem bankowym w Grupie Kapitałowej składają się następujące elementy:

- identyfikacja ryzyka – polegająca na rozpoznaniu aktualnych i potencjalnych źródeł ryzyka oraz oszacowaniu istotności potencjalnego wpływu tego rodzaju ryzyka na sytuację finansową Grupy Kapitałowej. W ramach identyfikacji ryzyka określone są te rodzaje ryzyka, które uznawane są za istotne w działalności Banku, danej spółki Grupy Kapitałowej lub całej Grupy Kapitałowej,
- pomiar i ocena ryzyka – pomiar ryzyka obejmujący definiowanie miar ryzyka adekwatnych do rodzaju, istotności ryzyka i dostępności danych oraz ilościowej kwantyfikacji ryzyka za pomocą zdefiniowanych miar a także ocena ryzyka polegająca na określeniu rozmiarów lub zakresu ryzyka z punktu widzenia realizacji celów zarządzania ryzykiem. W ramach pomiaru ryzyka przeprowadza się testy warunków skrajnych na podstawie założeń zapewniających rzetelną ocenę ryzyka,
- prognozowanie i monitorowanie ryzyka – polegające na sporządzaniu prognoz poziomu ryzyka oraz monitorowaniu odchyleń realizacji od prognoz lub założonych punktów odniesienia (np. limitów, wartości progowych, planów, pomiarów z poprzedniego okresu, wydanych rekomendacji i zaleceń). Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością adekwatną do istotności danego rodzaju ryzyka oraz jego zmienności,
- raportowanie ryzyka – polegające na cyklicznym informowaniu Kierownictwa Banku o wynikach pomiaru ryzyka, podjętych działaniach i rekomendacjach działań. Zakres, częstotliwość oraz forma raportowania są dostosowane do szczebla zarządczego odbiorców,
- działania zarządcze – polegające w szczególności na wydawaniu przepisów wewnętrznych, określaniu poziomu tolerancji na ryzyko, ustalaniu wysokości limitów i wartości progowych, wydawaniu zaleceń, podejmowaniu decyzji o wykorzystywaniu narzędzi wspierających zarządzanie ryzykiem.

Celem podejmowania działań zarządczych jest kształtowanie procesu zarządzania ryzykiem oraz poziomu ryzyka.

Proces zarządzania ryzykiem obrazuje poniższy schemat:

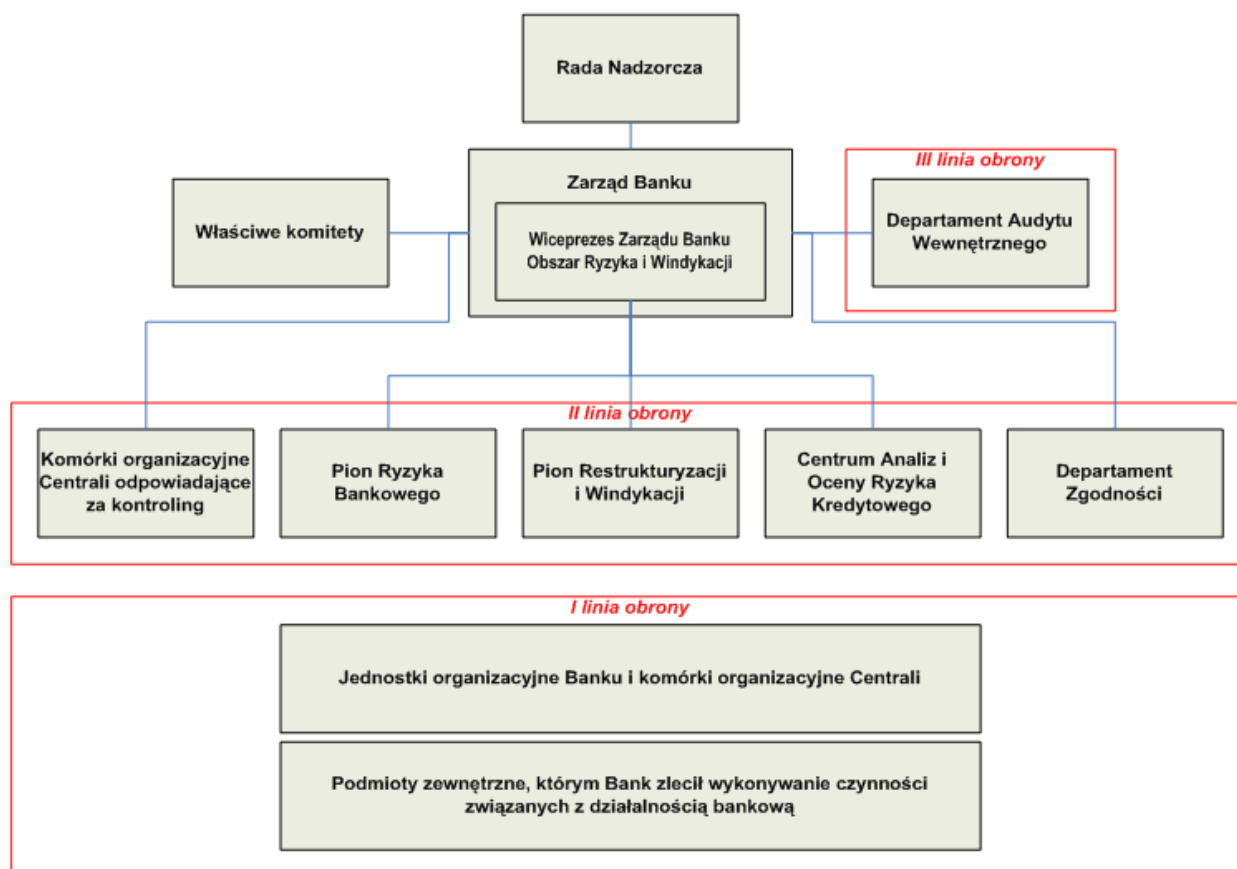

Zarządzanie ryzykiem w Grupie Kapitałowej opiera się w szczególności na następujących zasadach:

- Grupa Kapitałowa zarządza wszystkimi zidentyfikowanymi rodzajami ryzyka bankowego,
- poziom ryzyka jest na bieżąco kontrolowany,
- proces zarządzania ryzykiem jest odpowiedni do skali działalności oraz do istotności, skali i złożoności danego ryzyka i na bieżąco dostosowywany do nowych czynników i źródeł ryzyka,
- metody zarządzania ryzykiem (w szczególności modele i ich założenia) oraz systemy pomiaru ryzyka są dostosowane do skali i złożoności ryzyka oraz okresowo weryfikowane i walidowane,
- proces zarządzania ryzykiem wspiera realizację strategii Grupy Kapitałowej przy zachowaniu zgodności ze strategią zarządzania ryzykiem, w szczególności w zakresie poziomu tolerancji na ryzyko,
- zachowana jest niezależność organizacyjna obszaru ryzyka i windykacji od działalności biznesowej,
- zarządzanie ryzykiem jest zintegrowane z systemami planistycznymi i kontrolingowymi.

Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się we wszystkich jednostkach organizacyjnych Banku.

Organizacja zarządzania ryzykiem przedstawiona jest na poniższym schemacie:

Proces zarządzania ryzykiem jest nadzorowany przez Radę Nadzorczą Banku, która regularnie otrzymuje informacje o profilu ryzyka w Banku i Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA oraz najważniejszych działaniach podejmowanych w zakresie zarządzania ryzykiem.

Zarząd Banku odpowiada za zarządzanie ryzykiem, w tym za nadzorowanie i monitorowanie działań podejmowanych przez Bank w zakresie zarządzania ryzykiem. Zarząd Banku podejmuje najważniejsze decyzje mające wpływ na poziom ryzyka Banku oraz uchwała przepisy wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem.

Proces zarządzania ryzykiem jest realizowany w trzech, wzajemnie niezależnych liniach obrony:

- 1) pierwsza linia obrony, którą stanowi kontrola wewnętrzna funkcjonalna zapewniająca stosowanie mechanizmów kontroli ryzyka i zgodność działania z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa,
- 2) druga linia obrony, którą stanowi system zarządzania ryzykiem, w tym metody, narzędzia, proces i organizacja zarządzania ryzykiem,
- 3) trzecia linia obrony, którą stanowi audyt wewnętrzny.

Niezależność linii obrony polega na zachowaniu organizacyjnej niezależności w następujących płaszczyznach:

- funkcja drugiej linii obrony w zakresie tworzenia rozwiązań systemowych jest niezależna od funkcji pierwszej linii obrony,
- funkcja trzeciej linii obrony jest niezależna od funkcji pierwszej i drugiej linii obrony,
- funkcja zarządzania ryzykiem braku zgodności podlega Prezesowi Zarządu Banku.

Pierwsza linia obrony realizowana jest w szczególności w jednostkach organizacyjnych Banku, komórkach organizacyjnych Centrali i podmiotach Grupy Kapitałowej i obejmuje te aspekty działalności

tych jednostek, komórek i podmiotów, które mogą generować ryzyko. Jednostki, komórki oraz podmioty Grupy Kapitałowej odpowiadają za identyfikację ryzyk, zaprojektowanie i wdrożenie odpowiednich mechanizmów kontroli, o ile nie wdrożono mechanizmów kontrolnych w ramach działań podejmowanych w drugiej linii obrony. Jednocześnie podmioty Grupy Kapitałowej obowiązują zasada spójności i porównywalności oceny i kontroli ryzyka w Banku oraz w spółkach Grupy, z uwzględnieniem specyfiki działalności spółki oraz rynku, na którym prowadzi ona działalność.

Druga linia obrony realizowana jest w szczególności w Obszarze Ryzyka i Windykacji, specjalistycznych jednostkach organizacyjnych Banku odpowiedzialnych za analizy kredytowe, komórce organizacyjnej Centrali zarządzającej ryzykiem braku zgodności (*compliance*), a także w komórkach organizacyjnych Centrali odpowiadających za kontroling.

Trzecia linia obrony realizowana jest w ramach audytu wewnętrznego, w tym dotyczącego skuteczności systemu zarządzania ryzykiem związanym z działalnością Banku.

Komórki organizacyjne Centrali Banku zgrupowane w ramach Pionu Ryzyka Bankowego, Pionu Restrukturyzacji i Windykacji oraz Centrum Analiz i Oceny Ryzyka Kredytowego zarządzają ryzykiem w zakresie przyznanych kompetencji.

Pion Ryzyka Bankowego odpowiada za:

- identyfikację czynników i źródeł ryzyka,
- pomiar, ocenę oraz cykliczne monitorowanie i raportowanie poziomu ryzyka (ryzyka istotne),
- pomiar i ocenę adekwatności kapitałowej,
- przygotowywanie rekomendacji dla Zarządu Banku lub komitetów dotyczących akceptowalnego poziomu ryzyka,
- tworzenie przepisów wewnętrznych dotyczących zarządzania ryzykiem i adekwatnością kapitałową,
- rozwój systemów informatycznych dedykowanych do wspierania zarządzania ryzykiem i adekwatnością kapitałową.

Pion Restrukturyzacji i Windykacji odpowiada za:

- sprawne odzyskiwanie wierzytelności trudnych klientów oraz zwiększanie efektywności tych działań,
- efektywne wczesne monitorowanie opóźnień w spłacie wierzytelności klientów rynku detalicznego,
- efektywną sprzedaż wierzytelności trudnych i outsourcing realizowanych zadań oraz efektywne zarządzanie majątkiem przejętym w wyniku dochodzenia należności Banku.

Centrum Analiz i Oceny Ryzyka Kredytowego odpowiada za ocenę i weryfikację poziomu oszacowań ryzyka kredytowego pojedynczych zaangażowań kredytowych, które ze względu na skalę ekspozycji, segment klienta lub poziom ryzyka wymagają niezależnej oceny. W związku z wdrożeniem w Banku Rekomendacji T, w Centrum Analiz i Oceny Ryzyka Kredytowego podejmowane są decyzje kredytowe w odniesieniu do spraw klientów indywidualnych.

Zarządzanie ryzykiem wspierają komitety:

- Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami („KZAP”),
- Komitet Kredytowy Banku („KKB”),
- Komitet Kredytowy Centrali („KKC”),
- Komitet Ryzyka Operacyjnego („KRO”),
- komitety kredytowe działające w regionalnych oddziałach detalicznych i korporacyjnych.

KZAP oraz KKB są komitetami, którym przewodniczy Wiceprezes Zarządu Banku nadzorujący Obszar Ryzyka i Windykacji.

KZAP podejmuje decyzje w zakresie przyznanych kompetencji oraz wydaje rekomendacje dla Zarządu Banku w zakresie zarządzania portfelowym ryzykiem kredytowym, zarządzania ryzykiem stopy procentowej, ryzykiem walutowym, ryzykiem płynności oraz zarządzania aktywami i pasywami Banku.

KKB podejmuje decyzje kredytowe w odniesieniu do pojedynczych znaczących wartościowo zaangażowań kredytowych, bądź wydaje rekomendacje w tym zakresie dla Zarządu Banku.

KKC wspiera swoimi rekomendacjami podejmowanie decyzji przez właściwych dyrektorów zarządzających i członków Zarządu Banku, a komitety kredytowe działające w regionach wspierają dyrektorów oddziałów i dyrektorów Regionalnych Oddziałów Korporacyjnych w odniesieniu do spraw o wyższym poziomie ryzyka.

KRO wspiera Zarząd Banku w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym poprzez:

- wydawanie rekomendacji m.in. w sprawie akceptacji przez Zarząd Banku poziomu tolerancji na ryzyko operacyjne, limitów na ryzyko operacyjne zastrzeżonych do kompetencji Zarządu Banku, definicji testów warunków skrajnych ryzyka operacyjnego oraz innych działań związanych z systemowym zarządzaniem ryzykiem operacyjnym,
- podejmowanie decyzji w zakresie wartości progowych i krytycznych kluczowych wskaźników ryzyka (KRI), limitów na ryzyko operacyjne zastrzeżonych do kompetencji KRO, wartości kluczowych parametrów wykorzystywanych do wyliczania wartości zagrożonej na ryzyko operacyjne oraz zastosowania indywidualnego podejścia do wartości odstających.

Ponadto KRO formułuje rekomendacje w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym w spółkach Grupy Kapitałowej PKO BP SA, które są przekazywane spółkom Grupy Kapitałowej PKO BP SA w ramach sprawowanego przez Bank nadzoru właścicielskiego nad tymi podmiotami.

Bank sprawuje nadzór nad funkcjonowaniem poszczególnych spółek zależnych Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA. W ramach tego nadzoru Bank określa i akceptuje strategię rozwoju spółek, również w zakresie poziomu ryzyka, nadzoruje systemy zarządzania ryzykiem w spółkach oraz wspiera ich rozwój, jak również uwzględnia poziom ryzyka działalności poszczególnych spółek w ramach systemu monitorowania i raportowania ryzyka na poziomie Grupy Kapitałowej.

Przepisy wewnętrzne dotyczące zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w spółkach Grupy Kapitałowej Banku określają przepisy wewnętrzne, wprowadzane przez te spółki po zasięgnięciu opinii Banku i z uwzględnieniem rekomendacji formułowanych przez Bank. Przepisy wewnętrzne spółek dotyczące zarządzania ryzykiem są wprowadzane w oparciu o zasadę spójności i porównywalności oceny ryzyka poszczególnych rodzajów ryzyka w Banku i spółkach Grupy Kapitałowej Banku przy uwzględnieniu specyfiki działalności spółki oraz rynku, na którym ona prowadzi działalność.

Priorytetem Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA jest utrzymanie silnej pozycji kapitałowej oraz przyrost stabilnych źródeł finansowania, które warunkują wzrost portfela kredytowego.

W konsekwencji tego w 2010 roku Bank:

- kontynuował działania mające na celu pozyskanie nowych depozytów od swoich klientów,
- w październiku pozyskał za pośrednictwem swojej spółki PKO Finance AB środki z tytułu emisji 5 - letnich obligacji w ramach programu EMTN w kwocie 800 milionów EUR,
- uwzględniał w stosowanych metodach pomiaru ryzyka bankowego uwarunkowania wynikające z kryzysu finansowego (m.in. w zakresie scenariuszy testów warunków skrajnych).

W 2010 roku Bank wdrożył wymagania wynikające z Rekomendacji T w szczególności w zakresie:

- rozdzielenia funkcji związanych ze sprzedażą od funkcji związanych z oceną ryzyka transakcji kredytowych,
- objęcia monitorowaniem terminowości spłat zobowiązań kredytowych kredytobiorców, którzy zaciągnęli zobowiązanie w innych bankach,
- wprowadzenia nowych zasad oceny zabezpieczeń przyjmowanych na zabezpieczenie transakcji kredytowych dokonywanych z klientami indywidualnymi, z uwzględnieniem płynności zabezpieczenia, wartości, dostępu do zabezpieczenia i kontroli w okresie kredytowania,
- wprowadzenia obowiązku informowania klientów o ryzyku i wszystkich kosztach związanych z umową kredytową przed jej zawarciem,
- zmian algorytmu oceny zdolności kredytowej klientów poprzez uwzględnianie w ocenie współczynnika obciążenia długiem dochodu netto wnioskodawcy oraz uwzględnianie w zobowiązaniach kredytowych zadłużenia z tytułu kart typu charge.

Istotność poszczególnych rodzajów ryzyka ustalana jest na poziomie Banku oraz poszczególnych spółek Grupy Kapitałowej. Przy określaniu kryteriów uznawania danego rodzaju ryzyka za istotne uwzględniany jest wpływ danego rodzaju ryzyka zarówno na działalność Banku, danej spółki Grupy Kapitałowej, jak również całej Grupy Kapitałowej, przy czym rozróżniane są trzy typy rodzajów ryzyka:

- z góry uznawane za istotne – podlegające aktywnemu zarządzaniu,
- potencjalnie istotne – dla nich przeprowadza się monitoring istotności,
- inne niezdefiniowane lub niewystępujące w Banku lub Grupie Kapitałowej rodzaje ryzyka (nieistotne i niemonitorowane).

W oparciu o informacje ilościowe i jakościowe, cyklicznie dokonywana jest w Banku ocena istotności potencjalnie istotnych rodzajów ryzyka. Wynikiem oceny jest przypisanie danemu rodzajowi ryzyka poziomu istotne/nieistotne. Podobnej oceny dokonuje się cyklicznie w odniesieniu do spółek Grupy

Kapitałowej. Monitoring dokonywany jest w szczególności w przypadku istotnej zmiany zakresu lub profilu działalności Banku albo spółki Grupy Kapitałowej.

56. Ryzyko kredytowe

Definicja, cele i zasady

Ryzyko kredytowe jest rozumiane jako ryzyko poniesienia straty w wyniku niewywiązania się klienta z zobowiązań wobec banku lub jako ryzyko spadku wartości ekonomicznej wierzytelności Banku w wyniku pogorszenia się zdolności klienta do obsługi zobowiązań.

Celem zarządzania ryzykiem kredytowym jest ograniczenie strat na portfelu kredytowym oraz minimalizacja ryzyka wystąpienia ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości, przy zachowaniu oczekiwanego poziomu dochodowości i wartości portfela kredytowego.

Bank oraz podmioty zależne Grupy Kapitałowej kierują się przede wszystkim następującymi zasadami zarządzania ryzykiem kredytowym:

- transakcja kredytowa wymaga wszechstronnej oceny ryzyka kredytowego, której wyrazem jest rating wewnętrzny lub ocena scoringowa,
- pomiar ryzyka kredytowego transakcji kredytowych dokonywany jest na etapie rozpatrywania wniosku o udzielenie transakcji i cyklicznie w ramach monitorowania z uwzględnieniem zmieniających się warunków zewnętrznych oraz zmian sytuacji finansowej kredytobiorców,
- ocena ryzyka kredytowego ekspozycji istotnych ze względu na poziom ryzyka lub jej wartość jest poddawana dodatkowej weryfikacji przez służby oceny ryzyka kredytowego, niezależne od służb biznesowych,
- oferowane klientowi warunki transakcji kredytowej zależą od oceny poziomu ryzyka kredytowego generowanego przez tę transakcję,
- decyzje kredytowe mogą być podejmowane jedynie przez osoby do tego uprawnione,
- ryzyko kredytowe jest zdywersyfikowane w szczególności pod względem obszarów geograficznych, sektorów gospodarki, produktów oraz klientów,
- oczekiwany poziom ryzyka kredytowego jest zabezpieczany poprzez przyjmowane przez Bank zabezpieczenia, marże na ryzyko kredytowe pobierane od klientów oraz odpisy (rezerwy) z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych.

Realizację wyżej wymienionych zasad zapewnia stosowanie przez Bank zaawansowanych metod zarządzania ryzykiem kredytowym, zarówno na poziomie pojedynczych ekspozycji kredytowych, jak i na poziomie całego portfela kredytowego Banku. Metody te są weryfikowane i rozwijane w kierunku zgodności z wymaganiami metod ratingów wewnętrznych (IRB), tzn. zaawansowanej metody pomiaru ryzyka kredytowego, która może być wykorzystywana do wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego po uzyskaniu przez Bank zgody Komisji Nadzoru Finansowego.

Spółki Grupy Kapitałowej, w których występuje istotny poziom ryzyka kredytowego (KREDO BANK SA, Grupa Kapitałowa BFL SA) zarządzają ryzykiem kredytowym indywidualnie, przy czym stosowane metody oceny i pomiaru ryzyka kredytowego dostosowane są do metod stosowanych w PKO Banku Polskim SA, przy uwzględnieniu specyfiki działalności.

Zmiana rozwiązań stosowanych przez spółki zależne Grupy Kapitałowej jest każdorazowo uzgadniana z jednostkami odpowiedzialnymi za zarządzanie ryzykiem w Banku.

Grupa Kapitałowa BFL SA oraz KREDO BANK SA cyklicznie dokonują pomiaru ryzyka kredytowego, a wyniki tego pomiaru przekazują do Banku.

W strukturach organizacyjnych KREDO BANK SA i Grupy Kapitałowej BFL SA funkcjonują komórki organizacyjne w obszarze ryzyka, które odpowiadają w szczególności za:

- opracowywanie metod oceny ryzyka kredytowego, tworzenia rezerw i odpisów,
- kontrolę i monitorowanie ryzyka kredytowego w procesie kredytowym,
- jakość oraz efektywność restrukturyzacji i procesu windykacji wierzytelności klientów.

Limity podejmowania decyzji kredytowych uzależnione są w tych spółkach w szczególności od: kwoty zaangażowania kredytowego wobec klienta, kwoty jednostkowej transakcji kredytowej oraz okresu transakcji kredytowej.

Proces podejmowania decyzji kredytowych w KREDOBANK SA i Grupie Kapitałowej BFL SA wspierają komitety kredytowe, które są aktywowane w przypadku transakcji kredytowych generujących podwyższony poziom ryzyka kredytowego.

Właściwe komórki organizacyjne Pionu Ryzyka Bankowego uczestniczą w zarządzaniu ryzykiem kredytowym w spółkach Grupy Kapitałowej przez opiniowanie projektów i okresowy przegląd przepisów wewnętrznych tych spółek odnoszących się do oceny ryzyka kredytowego oraz przygotowanie rekomendacji dotyczących zmian w projektach przepisów. Bank wspiera wdrożenie w spółkach Grupy Kapitałowej rekomendowanych zmian w zasadach oceny ryzyka kredytowego.

W 2010 roku KREDOBANK SA dokonał centralizacji oceny ryzyka kredytowego oraz wprowadził wersję pilotażową Systemu Wczesnego Ostrzegania (SWO) obejmującego kredyty dla osób prawnych. Wprowadził SMS-owe informowanie klientów: zapobiegawczy SMS – na trzy dni przed terminem spłaty oraz SMS – trzeciego dnia przeterminowania spłaty zadłużenia kredytowego. Przeprowadził działania mające na celu systematyzację monitoringu operacji kredytowych, w szczególności poprzez opracowanie bazy o aktualnych umowach ubezpieczenia kredytów. Powołał Komitet ds. restrukturyzacji w celu podwyższenia efektywności działań w trakcie podejmowania decyzji o restrukturyzacji kredytów.

Główne kierunki wyznaczonej w 2010 roku polityki zarządzania ryzykiem kredytowym Grupy Kapitałowej BFL SA obejmują zbudowanie bezpiecznego portfela leasingowego gwarantującego dodatnie skonsolidowane wyniki Grupy Kapitałowej BFL, bezpieczeństwo kapitału oraz dążenie do ograniczenia udziału należności zagrożonych w portfelu. W polityce zostały określone między innymi kryteria uznawania branż, klientów oraz przedmiotów za niepożądane a także limity na zaangażowania w poszczególne branże oraz limity koncentracji dla klientów. Celem Grupy Kapitałowej BFL SA jest rozwijanie działalności leasingowej poprzez bankowy kanał dystrybucji.

Pomiar ryzyka portfelowego

Metody pomiaru ryzyka kredytowego

W celu określenia poziomu ryzyka kredytowego oraz opłacalności portfeli kredytowych Bank wykorzystuje różne metody pomiaru i wyceny ryzyka kredytowego, w tym:

- prawdopodobieństwo niewypłacalności (PD),
- oczekiwaną stratę kredytową (EL),
- wartość zagrożoną ryzykiem kredytowym (CVaR),
- miary efektywności metodologii scoringowych (Accuracy Ratio),
- udział i strukturę kredytów zagrożonych (wg MSR),
- wskaźnik pokrycia kredytów zagrożonych (wg MSR) odpisami aktualizacyjnymi z tytułu utraty wartości (coverage ratio),
- koszt ryzyka.

PKO Bank Polski SA systematycznie rozwija zakres wykorzystywanych mierników ryzyka kredytowego z uwzględnieniem wymagań metody ratingów wewnętrznych (IRB), jak również rozszerza zakres stosowania miar ryzyka w celu pełnego pokrycia portfela kredytowego Banku tymi metodami.

Metody pomiaru portfelowego ryzyka kredytowego pozwalają m.in. na uwzględnienie ryzyka kredytowego w cenie produktów, ustalanie optymalnej wysokości punktów odcięcia oraz wyznaczanie stawek odpisów z tytułu utraty wartości.

Bank przeprowadza analizy oraz testy warunków skrajnych dotyczące wpływu potencjalnych zmian w otoczeniu makroekonomicznym na jakość portfela kredytowego Banku a wyniki prezentuje w raportach dla Kierownictwa Banku. Powyższe informacje umożliwiają identyfikowanie i podejmowanie działań ograniczających negatywne skutki wpływu niekorzystnych sytuacji rynkowych na wynik Banku.

Ocena ryzyka pojedynczych transakcji kredytowych jest dokonywana w Banku z wykorzystaniem metod scoringowych i ratingowych, które są tworzone, rozwijane i nadzorowane przez Pion Ryzyka Bankowego. Funkcjonowanie tych metod wspierają specjalistyczne aplikacje informatyczne. Sposób dokonywania oceny określony został w przepisach wewnętrznych Banku, których głównym celem jest zapewnienie jednolitej i obiektywnej oceny ryzyka kredytowego w procesie kredytowania.

Bank ocenia ryzyko kredytowe klientów indywidualnych w dwóch wymiarach: zdolności kredytowej oraz wiarygodności kredytowej klienta. Ocena zdolności kredytowej polega na zbadaniu sytuacji finansowej klienta, zaś ocena wiarygodności kredytowej klienta obejmuje ocenę scoringową oraz ocenę informacji o historii kredytowej klienta pozyskanych z wewnętrznych kartotek Banku oraz zewnętrznych baz danych.

Ocena ryzyka kredytowego związanego z finansowaniem klientów instytucjonalnych dokonywana jest w dwóch wymiarach: klienta oraz transakcji. Miarami tej oceny są ratingi: klienta i transakcji. Syntetyczną miarą ryzyka kredytowego, odzwierciedlającą oba czynniki ryzyka, jest rating łączny. Od 1 września 2010 roku Bank wdrożył scoringową metodę oceny ryzyka kredytowego klientów z segmentu małych i średnich przedsiębiorstw wraz z dedykowaną aplikacją informatyczną. Dla klientów tych, obok metody ratingowej, funkcjonuje metoda scoringowa, w ramach której Bank ocenia ryzyko kredytowe w dwóch wymiarach: zdolności kredytowej oraz wiarygodności kredytowej klienta.

Wdrożenie metody scoringowej dla klientów MSP spowodowało skrócenie czasu oceny wniosków kredytowych oraz zwiększenie efektywności zarządzania ryzykiem kredytowym.

Informacja o ocenach ratingowych i scoringowych jest szeroko wykorzystywana w Banku w zarządzaniu ryzykiem kredytowym, w systemie kompetencji do podejmowania decyzji kredytowych, przy ustalaniu warunków aktywacji służb oceny ryzyka kredytowego oraz w systemie pomiaru i raportowania ryzyka kredytowego.

W celu skrócenia czasu reakcji na zaobserwowane sygnały ostrzegawcze sygnalizujące wzrost poziomu ryzyka kredytowego, w sierpniu 2010 roku Bank wdrożył aplikację informatyczną System Wczesnego Ostrzegania.

Narzędzia zarządzania ryzykiem kredytowym

Do podstawowych narzędzi zarządzania ryzykiem kredytowym stosowanych w Banku należą:

- minimalne warunki transakcji określone dla danego typu transakcji (np. minimalna wartość LTV, maksymalna kwota kredytu, wymagane zabezpieczenie),
- reguły określania dostępności do kredytowania, w tym punkty odcięcia – minimalna liczba punktów przyznawanych w wyniku oceny wiarygodności z wykorzystaniem systemu scoringowego (dla klienta indywidualnego), bądź klasa ratingu klienta oraz klasa ratingu łącznego (dla klienta instytucjonalnego), od których można dokonać z klientem transakcji kredytowej,
- limity koncentracji – limity określone w art. 71 ust. 1 ustawy Prawo bankowe,
- limity branżowe – limity ograniczające poziom ryzyka związanego z finansowaniem klientów instytucjonalnych prowadzących działalność w branżach charakteryzujących się wysokim poziomem ryzyka kredytowego,
- limity związane z ekspozycjami kredytowymi klientów Banku – limity określające apetyt na ryzyko kredytowe wynikające z rekomendacji S i T,
- limity kompetencyjne – określają maksymalny poziom uprawnień do podejmowania decyzji kredytowych wobec klientów Banku, limity zależą przede wszystkim od kwoty zaangażowania kredytowego Banku w stosunku do klienta (lub grupy klientów powiązanych) i okresu transakcji kredytowej; wysokość limitów kompetencyjnych zależy od poziomu podejmowania decyzji kredytowej (w strukturze organizacyjnej Banku),
- minimalne marże kredytowe – marże na ryzyko kredytowe związane z dokonaniem przez Bank określonej transakcji kredytowej z danym klientem instytucjonalnym, przy czym oferowane klientowi oprocentowanie nie może być niższe od stawki referencyjnej powiększonej o marżę na ryzyko kredytowe.

Szczególną rolę w ustanawianiu minimalnych warunków transakcji stanowi polityka zabezpieczeń w zakresie ryzyka kredytowego. Prowadzona przez Bank i spółki Grupy Kapitałowej polityka zabezpieczeń ma na celu należyte zabezpieczenie ryzyka kredytowego, na jakie narażona jest Grupa Kapitałowa, w tym przede wszystkim ustanowienie zabezpieczeń dających możliwie najwyższy poziom odzysku w przypadku konieczności prowadzenia działań windykacyjnych wierzytelności.

Przy przyjmowaniu prawnych zabezpieczeń kredytów Bank stosuje następujące zasady:

- w przypadku znacznych kwotowo kredytów ustanawianych jest kilka rodzajów zabezpieczeń, z uwzględnieniem, jeśli jest to możliwe, łączenia zabezpieczeń osobistych z rzeczowymi,
- preferowane jest przyjmowanie zabezpieczeń płynnych tj. zabezpieczeń rzeczowych, w stosunku do których istnieje znaczne prawdopodobieństwo szybkiego zaspokojenia przez Bank, przy uzyskaniu ceny zbliżonej do wartości składników określonych przy przyjmowaniu zabezpieczeń,

- zabezpieczenia narażone na ryzyko znacznych niekorzystnych wahań wartości spełniają rolę pomocniczą,
- w przypadku przyjęcia zabezpieczenia rzeczowego, jako dodatkowe zabezpieczenie przyjmowany jest przelew wierzytelności pieniężnej z umowy ubezpieczenia przedmiotu tego zabezpieczenia lub umowa ubezpieczenia wystawiona na rzecz Banku,
- skuteczne ustanowienie zabezpieczeń zgodnie z treścią umowy jest warunkiem uruchomienia środków pieniężnych.

Polityka w zakresie prawnych zabezpieczeń określona została w przepisach wewnętrznych spółek zależnych Grupy Kapitałowej.

Ustanawianie określonych typów zabezpieczeń uzależnione jest od produktu oraz rodzaju klienta. Przy udzielaniu kredytów przeznaczonych na finansowanie rynku mieszkaniowego zabezpieczenie obligatorycznie ustanawiane jest w postaci hipoteki na nieruchomości. Do czasu skutecznego ustanowienia zabezpieczenia hipotecznego (w zależności od rodzaju kredytu oraz jego kwoty) stosuje się podwyższoną marżę kredytową lub/i przyjmuje się zabezpieczenie w formie przelewu wierzytelności z umowy na wybudowanie lokalu, weksla, poręczenia czy też ubezpieczenie wierzytelności.

Przy udzielaniu kredytów detalicznych dla klientów indywidualnych przyjmuje się najczęściej zabezpieczenie osobiste (poręczenie cywilne, poręczenie wekslowe) albo ustanawia się zabezpieczenia na rachunku bankowym klienta, na samochodzie lub papierach wartościowych.

Zabezpieczenie kredytów przeznaczonych na finansowanie małych i średnich przedsiębiorstw oraz klientów korporacyjnych ustanawia się m.in.: na wierzytelnościach gospodarczych, rachunkach bankowych, rzeczach ruchomych, nieruchomościach czy papierach wartościowych.

Przy zawieraniu umów leasingowych Grupa Kapitałowa BFL SA, jako właściciel oddawanych w leasing przedmiotów, traktuje je jako zabezpieczenie transakcji.

Raportowanie ryzyka kredytowego

W Banku sporządzane są miesięczne i kwartalne raporty na temat ryzyka kredytowego, których odbiorcami są m. in.: KZAP, KKB, Zarząd Banku i Rada Nadzorcza Banku. Raportowanie ryzyka kredytowego obejmuje cykliczne informowanie o skali narażenia na ryzyko portfela kredytowego. Poza informacją dla Banku, raporty zawierają również informację o poziomie ryzyka kredytowego dwóch spółek zależnych Grupy Kapitałowej (KREDO BANK SA i Grupa Kapitałowa BFL SA), w których występuje istotny poziom ryzyka kredytowego.

Ekspozycja Grupy Kapitałowej na ryzyko kredytowe

Należności od banków	Zaangażowanie	
	31.12.2010	31.12.2009
Należności z rozpoznaną utratą wartości	28 559	27 496
w tym oceniane metodą zindywidualizowaną	28 089	27 013
Należności bez rozpoznanej utraty wartości	2 307 398	2 022 668
nieprzeterminowane	2 307 047	2 022 256
przeterminowane	351	412
do 4 dni przeterminowania	351	412
powyżej 4 dni przeterminowania	-	-
Razem brutto	2 335 957	2 050 164
Odpisy z tytułu utraty wartości	(28 925)	(27 109)
Należności razem według wartości bilansowej (netto)	2 307 032	2 023 055

(w tysiącach złotych)

Kredyty i pożyczki udzielone klientom	Zaangażowanie	
	31.12.2010	31.12.2009
Należności z rozpoznaną utratą wartości	10 887 174	9 108 150
w tym oceniane metodą zindywidualizowaną	5 899 231	5 355 887
Należności bez rozpoznaney utraty wartości	124 637 615	111 401 559
nieprzeterminowane	120 260 937	106 581 588
przeterminowane	4 376 678	4 819 971
do 4 dni przeterminowania	2 027 160	2 810 055
powyżej 4 dni przeterminowania	2 349 518	2 009 916
Razem brutto	135 524 789	120 509 709
Odpisy z tytułu utraty wartości	(4 856 670)	(3 937 124)
Należności razem według wartości bilansowej (netto)	130 668 119	116 572 585

Inwestycyjne papiery wartościowe - dłużne papiery wartościowe	Zaangażowanie	
	31.12.2010	31.12.2009
Dłużne papiery wartościowe z rozpoznaną utratą wartości	21 259	20 592
w tym oceniane metodą zindywidualizowaną	21 259	20 592
Dłużne papiery wartościowe bez rozpoznaney utraty wartości	10 123 419	7 857 027
nieprzeterminowane	10 123 419	7 857 027
z ratingiem zewnętrznym	5 864 172	5 083 116
z ratingiem wewnętrznym	4 259 247	2 773 911
Razem brutto	10 144 678	7 877 619
Odpisy z tytułu utraty wartości	(21 259)	(19 155)
Instrumenty razem według wartości bilansowej (netto)	10 123 419	7 858 464

Inne aktywa - inne aktywa finansowe	Zaangażowanie	
	31.12.2010	31.12.2009
Inne aktywa z rozpoznaną utratą wartości	132 213	159 906
Inne aktywa bez rozpoznaney utraty wartości	345 483	355 294
nieprzeterminowane	345 191	353 963
przeterminowane	292	1 331
Razem brutto	477 696	515 200
Odpisy z tytułu utraty wartości	(125 223)	(138 762)
Razem według wartości bilansowej (netto)	352 473	376 438

Stopień narażenia na ryzyko kredytowe

Poniższa tabela prezentuje maksymalne narażenie na ryzyko kredytowe Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2010 roku oraz na dzień 31 grudnia 2009 roku, bez uwzględnienia wartości zabezpieczeń i związanej z nimi poprawy sytuacji kredytowej według wartości bilansowej netto.

Pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej	31.12.2010	31.12.2009
Rachunek bieżący w Banku Centralnym	3 782 717	4 625 073
Należności od banków	2 307 032	2 023 055
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu - dłużne papiery wartościowe	1 491 053	2 202 847
emitowane przez Skarb Państwa	1 483 144	2 198 840
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	7 390	2 208
emitowane przez banki	-	1 799
emitowane przez podmioty finansowe	10	-
emitowane przez podmioty niefinansowe	509	-
Pochodne instrumenty finansowe	1 719 085	2 029 122
Pozostałe instrumenty finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat - dłużne papiery wartościowe	10 758 331	12 360 690
emitowane przez Skarb Państwa	6 631 702	5 362 314
emitowane przez banki centralne	3 997 780	6 994 218
emitowane przez instytucje samorządowe	128 849	-
emitowane przez podmioty niefinansowe	-	4 158
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	130 668 119	116 572 585
sektor finansowy (z wyłączeniem banków)	2 972 158	2 441 962
<i>kredyty gospodarcze</i>	2 972 158	2 441 962
sektor niefinansowy	123 858 597	109 184 382
<i>kredyty konsumpcyjne</i>	24 129 437	22 295 745
<i>kredyty mieszkaniowe</i>	61 695 223	51 938 447
<i>kredyty gospodarcze</i>	38 033 937	34 950 190
sektor budżetowy	3 837 364	4 946 241
<i>kredyty gospodarcze</i>	3 836 720	4 946 241
<i>kredyty mieszkaniowe</i>	644	-
Inwestycyjne papiery wartościowe - dłużne papiery wartościowe	10 123 419	7 858 464
emitowane przez banki	50 858	90 086
emitowane przez podmioty niefinansowe	1 435 074	775 657
emitowane przez Skarb Państwa	5 813 314	4 992 500
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	2 824 173	2 000 221
Inne aktywa - inne aktywa finansowe	352 473	376 438
Razem	161 202 229	148 048 274

Pozycje pozabilansowe	31.12.2010	31.12.2009
Udzielone zobowiązania nieodwołalne	7 001 338	6 985 527
Udzielone gwarancje	4 554 377	4 018 748
Udzielone akredytywy	229 946	230 078
Gwarancje emisji	2 496 031	1 248 655
Razem	14 281 692	12 483 008

Jakość kredytowa aktywów finansowych, nieprzeterminowanych, bez utraty wartości.

Biorąc pod uwagę charakter działalności Grupy Kapitałowej oraz wolumen należności kredytowych i leasingowych, najistotniejsze portfele są w zarządzaniu Banku oraz Bankowego Funduszu Leasingowego SA. Poniżej przedstawiono informację na temat jakości kredytowej należności i pożyczek udzielonych przez Bank oraz Grupę Kapitałową BFL.

Bank stosuje klasyfikację:

- dla klientów instytucjonalnych (kredyty gospodarcze) niespełniających przesłanki indywidualnej utraty wartości do wewnętrznych klas ratingowych oznaczonych od A (pierwszorzędna) do F (akceptowalna),
- dla pozostałych klientów sektora niefinansowego (kredyty konsumpcyjne i mieszkaniowe) niespełniających przesłanki indywidualnej utraty wartości do wewnętrznych klas ratingowych oznaczonych od A (pierwszorzędna) do E (akceptowalna).

Systemem ratingowym objęte są następujące portfele:

- klienci korporacyjni,
- klienci instytucjonalni rynku mieszkaniowego,
- małe i średnie przedsiębiorstwa (z wyłączeniem pewnych grup produktów ocenianych w sposób uproszczony).

Aktywa finansowe nieprzeterminowane bez utraty wartości	31.12.2010	31.12.2009
Należności od banków	2 307 047	2 022 256
w tym:		
z ratingiem	2 215 818	1 852 652
bez ratingu	91 229	169 604
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	120 260 937	106 581 588
z ratingiem	115 489 715	100 703 384
bez ratingu	4 771 222	5 878 204
PKO Bank Polski SA	118 036 993	104 558 956
z ratingiem - klienci sektora finansowego, niefinansowego i budżetowego (kredyty gospodarcze)	36 648 989	34 077 422
A (pierwszorzędna)	1 053 966	955 973
B (bardzo dobra)	2 683 977	3 042 110
C (dobra)	6 165 665	4 960 747
D (zadowalająca)	10 691 018	10 191 790
E (przeciętna)	7 460 009	7 024 072
F (akceptowalna)	8 594 354	7 902 730
z ratingiem - klienci sektora niefinansowego (kredyty konsumpcyjne i mieszkaniowe)	77 811 902	65 674 943
A (pierwszorzędna)	43 929 181	13 744 126
B (bardzo dobra)	13 666 144	23 597 457
C (dobra)	12 303 034	18 830 587
D (przeciętna)	3 536 471	3 985 809
E (akceptowalna)	4 377 072	5 516 964
bez ratingu - klienci sektora niefinansowego (pozostałe kredyty konsumpcyjne i mieszkaniowe)	3 576 102	4 806 591
Grupa Kapitałowa BFL SA	1 858 253	1 667 560
z ratingiem	1 028 824	951 019
A2 (pierwszorzędna)	2 858	10 697
A3 (bardzo dobra)	109 326	89 883
A4 (dobra)	132 142	154 388
A5 (zadowalająca)	284 998	206 962
A6 (przeciętna)	391 914	304 653
B1 (akceptowalna)	94 634	140 180
B2 (słaba)	12 065	40 631
C (zła)	887	3 625
bez ratingu	829 429	716 541
bez ratingu - klienci sektora niefinansowego i finansowego pozostałych spółek Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA	365 691	355 072
Inne aktywa - inne aktywa finansowe	345 191	353 963
Razem	122 913 175	108 957 807

Kredyty i pożyczki niespełniające przesłanek indywidualnej utraty wartości niepodlegające ocenie ratingowej charakteryzują się satysfakcjonującym poziomem ryzyka kredytowego. Dotyczy to w szczególności kredytów detalicznych (w tym kredytów mieszkaniowych), wśród których brak jest indywidualnie istotnych zaangażowań, których istnienie skutkowałaby powstaniem istotnego ryzyka kredytowego.

W zakresie portfela zarządzanego przez Bankowy Fundusz Leasingowy, w stosunku do zaangażowań poniżej pewnego poziomu stosowane są procedury uproszczone, w ramach których nie są nadawane oceny ratingowe.

Poniżej przedstawiono strukturę dłużnych papierów wartościowych oraz lokat międzybankowych, nieprzeteterminowanych, bez utraty wartości, w podziale na zewnętrzne klasy ratingowe:

31 grudnia 2010 roku

Rating/portfel	przeznaczone do obrotu				wyceniane w wartości godziwej przez rachunek wyników			dostępne do sprzedaży		Utrzymywane do terminu zapadalności	Należności od banków
	emitowane przez Skarb Państwa	emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	emitowane przez podmioty finansowe	emitowane przez podmioty niefinansowe	emitowane przez Skarb Państwa	emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	emitowane przez banki centralne	emitowane przez Skarb Państwa	emitowane przez pozostałe banki	emitowane przez Skarb Państwa	
AAA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
AA- do AA+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	521 466
A- do A+	1 483 144	-	-	-	6 631 702	-	3 997 780	5 659 991	-	-	1 292 018
BBB- do BBB+	-	-	-	-	-	-	-	-	50 858	-	350 470
BB- do BB+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2 066
B- do B+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	43 685
CCC- do CCC+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
bez ratingu	-	7 390	10	509	-	128 849	-	-	-	-	91 229
aktywa finansowe odmiennie ratingowane w spółkach Grupy Kapitałowej	-	-	-	-	-	-	-	153 323	-	-	6 113
Razem	1 483 144	7 390	10	509	6 631 702	128 849	3 997 780	5 813 314	50 858	-	2 307 047

31 grudnia 2009 roku

Rating/portfel	przeznaczone do obrotu			wyceniane w wartości godziwej przez rachunek wyników			dostępne do sprzedaży			Utrzymywane do terminu zapadalności	Należności od banków
	emitowane przez Skarb Państwa	emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	emitowane przez podmioty niefinansowe	emitowane przez Skarb Państwa	emitowane przez podmioty niefinansowe	emitowane przez banki centralne	emitowane przez Skarb Państwa	emitowane przez podmioty niefinansowe	emitowane przez pozostałe banki	emitowane przez Skarb Państwa	
AA- do AA+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	667 171
A- do A+	2 198 840	-	-	5 362 314	-	6 994 218	4 966 301	-	-	9 894	975 256
BBB- do BBB+	-	-	-	-	-	-	-	-	50 901	-	131 868
BB- do BB+	-	-	-	-	-	-	-	-	39 185	-	-
B- do B+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	67 976
CCC- do CCC+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 059
bez ratingu	-	2 208	1 799	-	-	-	-	-	-	-	169 604
aktywa finansowe odmiennie ratingowane w spółkach Grupy Kapitałowej	-	-	-	-	4 158	-	16 305	530	-	-	9 322
Razem	2 198 840	2 208	1 799	5 362 314	4 158	6 994 218	4 982 606	530	90 086	9 894	2 022 256

Poniżej przedstawiono strukturę pozostałych dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez inne podmioty finansowe, podmioty niefinansowe oraz jednostki samorządu terytorialnego w podziale na wewnętrzne klasy ratingowe:

Podmioty o ratingu	31.12.2010	31.12.2009
	wartość bilansowa	wartość bilansowa
A (pierwszorzędna)	10 233	98 658
B (bardzo dobra)	304 834	771 797
C (dobra)	987 295	842 518
D (zadowalająca)	1 216 372	226 150
E (przeciętna)	951 813	167 318
F (akceptowalna)	573 439	667 470
G (słaba)	215 261	-
RAZEM	4 259 247	2 773 911

Koncentracja ryzyka kredytowego w Grupie Kapitałowej

Grupa Kapitałowa definiuje ryzyko koncentracji kredytowej jako ryzyko wynikające z istotnego zaangażowania wobec pojedynczych podmiotów lub grup podmiotów, których zdolność spłaty zadłużenia zależna jest od wspólnego czynnika ryzyka. Grupa Kapitałowa analizuje ryzyko koncentracji wobec:

- największych podmiotów,
- największych grup kapitałowych,
- branż,
- regionów geograficznych,
- walut,
- ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie.

Koncentracja wobec największych podmiotów

Ustawa Prawo bankowe określa limity maksymalnego zaangażowania Banku, mające przełożenie na Grupę Kapitałową. Zgodnie z art. 71 ust. 1 tej ustawy suma wierzytelności Banku, udzielonych przez Bank zobowiązań pozabilansowych oraz posiadanych przez Bank bezpośrednio lub pośrednio akcji lub udziałów w innym podmiocie, wniesionych dopłat w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością lub też wkładów albo sum komandytowych – w zależności od tego, która z tych kwot jest większa – w spółce komandytowej lub komandytowo akcyjnej, obciążonych ryzykiem jednego podmiotu lub podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie nie może przekroczyć 20% funduszy własnych skonsolidowanych w przypadku, gdy którykolwiek z tych podmiotów jest podmiotem powiązanym z Bankiem lub 25% funduszy własnych skonsolidowanych w przypadku, gdy podmioty te nie są podmiotami powiązanymi z Bankiem.

Ponadto ustawodawca w art. 71 ust. 2 ustawy Prawo bankowe określił, że zaangażowanie Banku w transakcje z podmiotami, wobec których zaangażowanie przekracza 10% funduszy własnych Banku, nie może łącznie przekroczyć 800% tych funduszy.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku oraz na dzień 31 grudnia 2009 roku limity koncentracji nie były przekroczone.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku poziom ryzyka koncentracji Grupy Kapitałowej wobec pojedynczych zaangażowań był niewielki – największe zaangażowanie wobec pojedynczego podmiotu wyniosło 8,5%*, 6,1%* i 5,1% skonsolidowanych funduszy własnych.

Wśród 20 największych kredytobiorców Grupy Kapitałowej występują wyłącznie klienci PKO Banku Polskiego SA.

*Zaangażowanie wobec podmiotów wyłączonych spod limitów koncentracji zaangażowań

Zaangażowanie Grupy Kapitałowej wobec 20 największych klientów niebankowych:

31.12.2010			31.12.2009		
Lp	Zaangażowanie*	Udział w portfelu**	Lp	Zaangażowanie*	Udział w portfelu**
1.	736 873	0,54%	1.	1 542 437 ***	1,28%
2.	464 247	0,34%	2.	744 334	0,62%
3.	350 441	0,26%	3.	544 230	0,45%
4.	334 671	0,25%	4.	415 957	0,35%
5.	326 815	0,24%	5.	358 614	0,30%
6.	297 702	0,22%	6.	340 278	0,28%
7.	287 418	0,21%	7.	328 965	0,27%
8.	281 790	0,21%	8.	316 892	0,26%
9.	256 297	0,19%	9.	301 523	0,25%
10.	250 000	0,18%	10.	296 439	0,25%
11.	243 947	0,18%	11.	295 076	0,24%
12.	230 999	0,17%	12.	275 120	0,23%
13.	229 921	0,17%	13.	256 380	0,21%
14.	223 904	0,17%	14.	250 000	0,21%
15.	218 157	0,16%	15.	249 806	0,21%
16.	214 447	0,16%	16.	245 140	0,20%
17.	212 636	0,16%	17.	241 129	0,20%
18.	209 785	0,15%	18.	232 169	0,19%
19.	199 078	0,15%	19.	231 779	0,19%
20.	195 894	0,14%	20.	229 852	0,19%
Razem	5 765 022	4,25%	Razem	7 696 120	6,38%

*Zaangażowanie kredytowe obejmuje kredyty, pożyczki, skupione wierzytelności, dyskonto weksli, zrealizowane gwarancje oraz należne odsetki.

** Wartość portfela kredytowego nie obejmuje zaangażowań pozabilansowych oraz kapitałowych.

*** Zaangażowanie wobec podmiotów wyłączonych z limitu koncentracji zaangażowań na mocy art.71 ust. 3 ustawy Prawo bankowe.

Koncentracja wobec największych grup kapitałowych

Największa koncentracja zaangażowania Grupy Kapitałowej PKO BP w grupę kapitałową kredytobiorców wynosi 0,87%. Wśród 5 największych grup kapitałowych występują wyłącznie klienci PKO BP SA.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku poziom ryzyka koncentracji w grupę podmiotów był niewielki – największa koncentracja zaangażowania Grupy Kapitałowej wyniosła 12,5%* i 6,7% skonsolidowanych funduszy własnych Grupy Kapitałowej.

Zaangażowanie Grupy Kapitałowej wobec 5 największych grup kapitałowych

31.12.2010			31.12.2009		
Lp.	Zaangażowanie*	Udział w portfelu**	Lp.	Zaangażowanie*	Udział w portfelu**
***1	1 183 394	0,87%	1	1 625 430	1,35%
2	898 546	0,66%	2	1 356 212	1,13%
3	892 191	0,66%	3	1 439 703	1,19%
4	871 694	0,64%	4	1 078 403	0,89%
5	848 561	0,63%	5	736 516	0,61%
Razem	4 694 386	3,46%	Razem	6 236 264	5,17%

*Zaangażowanie kredytowe obejmuje kredyty, pożyczki, skupione wierzytelności, dyskonto weksli, zrealizowane gwarancje, należne odsetki oraz zaangażowanie pozabilansowych i kapitałowe.

** Wartość portfela kredytowego nie obejmuje zaangażowań pozabilansowych oraz kapitałowych.

*** Zaangażowanie wobec podmiotów wyłączonych z limitu koncentracji zaangażowań na mocy art.71 ust. 3 ustawy Prawo bankowe.

Koncentracja wobec segmentów branżowych

W stosunku do 31 grudnia 2009 roku wzrosło zaangażowanie Grupy Kapitałowej we wszystkie sekcje branżowe o ponad 2,3 miliarda złotych. Łączne zaangażowanie w cztery największe grupy branż „Przetwórstwo przemysłowe”, „Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, motocykli...”, „Obsługa i wynajem nieruchomości...” oraz „Administracja publiczna i ochrona narodowa...” wyniosło ok. 67% wartości portfela kredytów objętych analizą branżową.

* Zaangażowania wobec podmiotów wyłączonych spod limitów koncentracji zaangażowań.

(w tysiącach złotych)

Strukturę zaangażowania wg segmentów branżowych prezentuje poniższa tabela:

Sekcja	Nazwa sekcji	31.12.2010		31.12.2009	
		Zaangażowanie	Liczba podmiotów	Zaangażowanie	Liczba podmiotów
D	Przetwórstwo przemysłowe	25,20%	12,89%	24,71%	10,78%
G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	19,20%	25,76%	16,88%	23,70%
K	Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	15,24%	9,09%	13,36%	8,65%
L	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe, społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne	7,71%	0,51%	10,58%	0,41%
F	Budownictwo	7,56%	12,25%	6,71%	10,82%
E	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	1,68%	0,14%	2,86%	0,17%
Pozostałe zaangażowanie		23,41%	39,36%	24,90%	45,47%
Razem		100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Koncentracja wobec regionów geograficznych

Portfel kredytowy Grupy Kapitałowej jest zdywersyfikowany pod względem koncentracji geograficznej.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku największa koncentracja portfela kredytowego Grupy Kapitałowej występuje w regionie mazowieckim. Połowa portfela kredytowego Grupy Kapitałowej skupiona jest w czterech regionach: mazowieckim, śląsko-opolskim, wielkopolskim i małopolsko-świętokrzyskim, co jest zbliżone z dominacją tych regionów zarówno pod względem populacji jak i gospodarki Polski.

Region	31.12.2010	31.12.2009
Polska		
mazowiecki	16,97%	18,49%
śląsko-opolski	13,01%	12,52%
wielkopolski	10,20%	9,79%
małopolsko-świętokrzyski	9,36%	8,99%
dolnośląski	7,71%	7,54%
zachodnio-pomorski	6,88%	6,32%
lubelsko-podkarpacki	6,83%	6,50%
pomorski	6,41%	6,45%
łódzki	6,27%	5,68%
kujawsko-pomorski	4,98%	4,66%
warmińsko-mazurski	3,56%	3,45%
podlaski	3,13%	2,92%
pozostałe	3,55%	5,24%
Ukraina	1,14%	1,45%
Razem	100,00%	100,00%

Koncentracja walutowa ryzyka kredytowego

Na dzień 31 grudnia 2010 roku udział ekspozycji w walutach wymienialnych, innych niż PLN, w całym portfelu Grupy Kapitałowej wyniósł 23,6%. Największą część zaangażowania walutowego Grupy Kapitałowej stanowią ekspozycje w CHF i dotyczą one portfela kredytowego Banku. W przypadku spółek Grupy Kapitałowej sytuacja kształtuje się odmiennie tj. w portfelu walutowym BFL SA dominują ekspozycje w EUR (74,1% portfela walutowego), zaś w KREDOBANKU SA - kredyty udzielane w USD stanowią około 78,0% portfela walutowego i 40,8% całego portfela spółki.

Spadek udziału kredytów denominowanych w walutach obcych w 2010 roku jest efektem koncentracji nowej sprzedaży kredytów mieszkaniowych w walucie polskiej.

Koncentracja walutowa ryzyka kredytowego

Waluta	31.12.2010	31.12.2009
PLN	76,43%	75,60%
Waluty obce, w tym:	23,57%	24,40%
CHF	16,85%	17,69%
EUR	4,73%	4,35%
USD	1,44%	1,77%
UAH	0,54%	0,58%
GBP	0,01%	0,01%
Razem	100,00%	100,00%

Inne rodzaje koncentracji

Zgodnie z rekomendacją S i T Komisji Nadzoru Finansowego Bank stosuje wewnętrzne limity dotyczące:

- portfela ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie,
- portfela detalicznych ekspozycji kredytowych.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku limity te nie zostały przekroczone.

Renegocjacja warunków należności

Celem działalności restrukturyzacyjnej Grupy jest maksymalizacja efektywności zarządzania wierzytelnościami trudnymi tj. uzyskanie najwyższych odzysków, jednocześnie ograniczając do minimum koszty ponoszone, związane z uzyskaniem odzysków, które są bardzo wysokie w przypadku prowadzenia postępowania egzekucyjnego.

Działalność restrukturyzacyjna polega na zmianie warunków spłaty wierzytelności, które są indywidualnie ustalane wobec każdego kontraktu. Zmiany mogą dotyczyć:

- 1) okresu spłaty,
- 2) harmonogramu,
- 3) oprocentowania,
- 4) kolejności zarachowania wpływów,
- 5) zabezpieczenia,
- 6) kwoty do spłaty (redukcja).

W wyniku zawarcia i terminowej obsługi ugody, wierzytelność staje się wierzytelnością niewymagalną. Elementem procesu restrukturyzacji jest ocena możliwości wywiązania się przez dłużnika z warunków umowy ugody (spłaty zadłużenia w ustalonych terminach). Czynne ugody są na bieżąco monitorowane.

Aktywa finansowe, których warunki zostały renegocjowane (w przeciwnym wypadku zostałyby uznane za zaległe lub stwierdzono by utratę wartości), obejmują następujące udzielone kredyty i pożyczki:

Aktywa finansowe	Wartość bilansowa	
	31.12.2010	31.12.2009
Kredyty i pożyczki udzielone klientom według wartości brutto	135 524 789	120 509 709
w tym renegocjowane	347 700	219 004
Sektor finansowy	89	-
kredyty gospodarcze	89	-
Sektor niefinansowy	347 611	219 004
kredyty konsumpcyjne	765	4 268
kredyty mieszkaniowe	4 855	12 568
kredyty gospodarcze	341 991	202 168

Przeterminowanie aktywów finansowych

Aktywa finansowe, które są zaległe, lecz w przypadku których nie nastąpiła utrata wartości obejmują następujące aktywa finansowe:

Aktywa finansowe	31.12.2010				31.12.2009			
	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy	Razem	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy	Razem
Kredyty, pożyczki udzielone klientom	3 259 441	1 021 127	96 110	4 376 678	3 561 426	1 239 420	19 125	4 819 971
sektora finansowego	-	-	102	102	40	174	-	214
sektora niefinansowego	2 657 540	1 021 127	96 008	3 774 675	3 238 860	1 239 246	19 125	4 497 231
sektora budżetowego	601 901	-	-	601 901	322 526	-	-	322 526
Należności od banków	351	-	-	351	412	-	-	412
Inne aktywa - inne aktywa finansowe	-	292	-	292	-	156	1 175	1 331
Razem	3 259 792	1 021 419	96 110	4 377 321	3 561 838	1 239 576	20 300	4 821 714

Zabezpieczeniami powyższych należności są: hipoteka, zastaw rejestrowy, przeniesienie prawa własności, blokada rachunku lokaty, ubezpieczenie ekspozycji kredytowej oraz gwarancje i poręczenia.

W ramach przeprowadzonej oceny stwierdzono, że dla powyższych aktywów finansowych przewidywane przepływy pieniężne w pełni pokrywają wartość bilansową tych ekspozycji.

Aktywa finansowe wyceniane metodą zindywidualizowaną, wobec których wykazano indywidualną utratę wartości według wartości bilansowej brutto

	31.12.2010	31.12.2009
Należności od banków	28 089	27 013
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	5 899 231	5 355 887
Sektor finansowy	41 188	40 712
kredyty gospodarcze	41 188	40 712
Sektor niefinansowy	5 850 521	5 299 099
kredyty konsumpcyjne	91 982	40 500
kredyty mieszkaniowe	903 038	761 205
kredyty gospodarcze	4 855 501	4 497 394
Sektor budżetowy	7 522	16 076
kredyty gospodarcze	7 522	16 076
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	21 376	20 616
emitowane przez podmioty finansowe	8	8
emitowane przez podmioty niefinansowe	21 368	20 608
Razem	5 948 696	5 403 516

Na dzień 31 grudnia 2010 roku w odniesieniu do aktywów, wobec których stwierdzono utratę wartości metodą zindywidualizowaną ustanowione były na rzecz Grupy Kapitałowej następujące zabezpieczenia:

- dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom: hipoteka kaucyjna oraz zwykła, zastaw rejestrowy, weksel własny dłużnika, przelew wierzytelności oraz prawo majątkowe na środki pieniężne – o łącznej wartości godziwej 5 050 520 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2009 roku wyniosły odpowiednio 3 808 288 tysięcy złotych),
- dla aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży: weksle in blanco, poręczenie, zastaw rejestrowy na rachunku bankowym oraz na udziałach dłużnika.

Grupa Kapitałowa, ustalając odpisy z tytułu utraty wartości na powyższe aktywa wzięła pod uwagę następujące czynniki:

- opóźnienie w spłacie należności,
- postawienie wierzytelności w stan wymagalności,
- postępowanie egzekucyjne wobec dłużnika,
- ogłoszenie upadłości dłużnika lub złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości,
- kwestionowanie należności przez dłużnika,
- wszczęcie postępowania naprawczego wobec dłużnika,
- ustanowienie zarządu komisarycznego nad działalnością dłużnika lub zawieszenie jego działalności,

- pogorszenie się oceny ratingowej dłużnika do poziomu wskazującego na istotne zagrożenie dla spłaty zadłużenia (rating „G”; „H”),
- podjęte działanie restrukturyzacyjne i zastosowane ulgi w spłacie,
- dodatkowe przesłanki, rozpoznawane w odniesieniu do ekspozycji wobec spółdzielni mieszkaniowych z tytułu kredytów mieszkaniowych „starego portfela” objętych poręczeniami Skarbu Państwa,
- przewidywane przepływy pieniężne z ekspozycji oraz przyjętych zabezpieczeń,
- kształtowanie się przyszłej sytuacji ekonomiczno-finansowej Klienta,
- stopień realizacji przez klienta prognoz.

Utrata wartości ekspozycji kredytowych

Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA dokonuje miesięcznego przeglądu ekspozycji kredytowych w celu zidentyfikowania ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości, pomiaru utraty wartości ekspozycji kredytowych oraz utworzenia odpisów lub rezerw. Na proces ustalania odpisów i rezerw składają się następujące etapy:

- rozpoznanie przesłanek utraty wartości i zdarzeń istotnych z punktu widzenia rozpoznania tych przesłanek,
- rejestrowanie w systemach informatycznych Banku zdarzeń istotnych z punktu widzenia rozpoznania przesłanek utraty wartości ekspozycji kredytowych,
- ustalenie metody pomiaru utraty wartości,
- dokonanie pomiaru utraty wartości i ustalenie odpisu lub rezerwy,
- weryfikacja i agregacja wyników pomiaru utraty wartości,
- ewidencja wyników pomiaru utraty wartości.

Metoda ustalania wysokości odpisów uzależniona jest od rodzaju rozpoznanych przesłanek utraty wartości oraz indywidualnego znaczenia ekspozycji kredytowej. Zdarzeniami uznawanymi za przesłanki indywidualnej utraty wartości są w szczególności:

- przeterminowanie kredytu o co najmniej 3 miesiące,
- znaczące pogorszenie ratingu wewnętrznego klienta,
- zawarcie umowy restrukturyzacyjnej lub zastosowanie ulgi w spłacie wierzytelności (przesłanka rozpoznawana jest, gdy udzielone klientowi udogodnienia wymuszone są względami ekonomicznymi lub prawnymi wynikającymi z jego trudności finansowych).

Przy określaniu okresu przeterminowania kredytu uwzględniane są kwoty niespłaconych w terminie odsetek lub rat kapitałowych przekraczające ustalone wartości progowe.

W Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA stosowane są trzy metody oszacowania utraty wartości:

- metoda zindywidualizowana, stosowana dla kredytów indywidualnie znaczących, spełniających przesłankę indywidualnej utraty wartości lub restrukturyzowanych,
- metoda portfelowa, stosowana dla kredytów nieznaczących indywidualnie, dla których stwierdzono przesłankę indywidualnej utraty wartości,
- metoda grupowa (IBNR), stosowana dla kredytów, w odniesieniu do których nie zidentyfikowano przesłanek indywidualnej utraty wartości, ale stwierdzono możliwość wystąpienia poniesionych ale nie rozpoznanych strat.

Odpis z tytułu utraty wartości bilansowej ekspozycji kredytowej jest różnicą pomiędzy wartością bilansową ekspozycji, a wartością bieżącą oczekiwanych, przyszłych przepływów pieniężnych z tej ekspozycji:

- przy ustalaniu odpisu metodą zindywidualizowaną oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne szacuje się dla każdej ekspozycji kredytowej indywidualnie, z uwzględnieniem możliwych scenariuszy dotyczących realizacji umowy, ważonych prawdopodobieństwem ich realizacji,
- odpis z tytułu utraty wartości dla ekspozycji kredytowych objętych metodą portfelową lub metodą grupową równy jest różnicy pomiędzy wartością bilansową tych ekspozycji, a wartością bieżącą oczekiwanych, przyszłych przepływów pieniężnych, oszacowaną z wykorzystaniem metod statystycznych, na podstawie historycznych obserwacji ekspozycji z homogenicznych portfeli.

Rezerwę na pozabilansowe ekspozycje kredytowe tworzy się w wysokości równoważącej wynikającą z nich przewidywaną (możliwą do oszacowania) utratę korzyści ekonomicznych.

Przy ustalaniu rezerwy na pozabilansowe ekspozycje kredytowe Grupy Kapitałowej PKO BP SA:

- w odniesieniu do ekspozycji kredytowych indywidualnie znaczących spełniających przesłanki indywidualnej utraty wartości lub dotyczące dłużników, których inne ekspozycje takie przesłanki spełniają – wykorzystuje metodę zindywidualizowaną,
- w odniesieniu do pozostałych pozabilansowych ekspozycji kredytowych – metodę portfelową (jeśli ekspozycja spełnia przesłanki indywidualnej utraty wartości) lub grupową (jeśli ekspozycja spełnia wyłącznie przesłanki grupowej utraty wartości).

W odniesieniu do pozostałych ekspozycji kredytowych

Rezerwę ustala się jako różnicę pomiędzy oczekiwaną wartością ekspozycji bilansowej, która powstanie z udzielonego zobowiązania pozabilansowego (od daty, na którą dokonywana jest ocena, do daty wystąpienia zadłużenia przeterminowanego uznawanego za przesłankę indywidualnej utraty wartości), a wartością bieżącą oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych uzyskanych z ekspozycji bilansowej powstałej z udzielonego zobowiązania

Przy ustalaniu rezerwy metodą zindywidualizowaną oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne szacuje się dla każdej ekspozycji kredytowej indywidualnie.

Przy ustalaniu rezerwy metodą portfelową lub metodą grupową wykorzystuje się parametry portfelowe oszacowane z wykorzystaniem metod statystycznych, na bazie historycznych obserwacji ekspozycji o takiej samej charakterystyce.

Strukturę portfela kredytowego oraz utworzonych odpisów z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA prezentuje tabela w Nocie 23 „Kredyty i pożyczki udzielone klientom”.

Ryzyko kredytowe instytucji finansowych

Na dzień 31 grudnia 2010 roku największe zaangażowania Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA kształtowały się w następujący sposób:

Zaangażowanie na rynku międzybankowym*				
Kontrahent	Rodzaj instrumentu			Razem
	Lokata	Papiery wartościowe	Pozostałe pochodne	
Kontrahent 1	396 030	-	-	396 030
Kontrahent 2	229 437	-	5 285	234 722
Kontrahent 3	-	-	61 291	61 291
Kontrahent 4	-	-	55 803	55 803
Kontrahent 5	16 308	-	(157)	16 308
Kontrahent 6	-	-	12 895	12 895
Kontrahent 7	-	-	12 347	12 347
Kontrahent 8	-	-	11 393	11 393
Kontrahent 9	213	-	8 377	8 590
Kontrahent 10	6 711	-	-	6 711
Kontrahent 11	-	-	6 500	6 500
Kontrahent 12	5 527	-	5	5 532
Kontrahent 13	-	-	4 641	4 641
Kontrahent 14	-	-	2 496	2 496
Kontrahent 15	-	-	2 220	2 220
Kontrahent 16	-	-	2 165	2 165
Kontrahent 17	-	-	1 419	1 419
Kontrahent 18	-	-	1 331	1 331
Kontrahent 19	-	-	993	993
Kontrahent 20	-	-	862	862

* Bez uwzględniania zaangażowania wobec Skarbu Państwa i Narodowego Banku Polskiego.

Dla porównania największe zaangażowania PKO Banku Polskiego SA na rynku międzybankowym na dzień 31 grudnia 2009 roku prezentuje poniższa tabela:

Zaangażowanie na rynku międzybankowym*				
Kontrahent	Rodzaj instrumentu			Razem
	Lokata	Papiery wartościowe	Pozostałe pochodne	
Kontrahent 1	308 115	-	(4 648)	308 115
Kontrahent 2	287 574	-	-	287 574
Kontrahent 3	237 073	-	68	237 141
Kontrahent 4	142 515	-	-	142 515
Kontrahent 5	77 451	-	(21 743)	77 451
Kontrahent 6	-	-	72 529	72 529
Kontrahent 7	-	-	72 284	72 284
Kontrahent 8	-	-	45 798	45 798
Kontrahent 9	-	-	42 354	42 354
Kontrahent 10	-	-	41 953	41 953
Kontrahent 11	41 492	-	(2 102)	41 492
Kontrahent 12	-	-	41 232	41 232
Kontrahent 13	-	41 082	-	41 082
Kontrahent 14	-	-	38 250	38 250
Kontrahent 15	607	-	32 454	33 061
Kontrahent 16	-	-	28 920	28 920
Kontrahent 17	-	-	23 408	23 408
Kontrahent 18	20 000	-	(2 724)	20 000
Kontrahent 19	-	-	15 089	15 089
Kontrahent 20	-	-	14 038	14 038

* Bez uwzględnienia zaangażowania wobec Skarbu Państwa i Narodowego Banku Polskiego.

** Nazwy kontrahentów są zgodne z nazwami przedstawionymi w tabeli z najwyższymi zaangażowaniami na rynku międzybankowym na dzień 31 grudnia 2010 roku.

Przy określaniu zaangażowania: lokaty oraz papiery wartościowe emitowane przez kontrahentów zostały podane w wartości nominalnej, natomiast instrumenty pochodne w wartości rynkowej bez uwzględnienia wniesionego przez kontrahenta zabezpieczenia. Zaangażowanie całkowite (kolumna „Razem”) w przypadku każdego kontrahenta stanowi sumę zaangażowania z tytułu lokat i papierów wartościowych powiększonego o zaangażowanie z tytułu instrumentów pochodnych, jeżeli jest ono dodatnie (w przeciwnym wypadku zaangażowanie z tytułu instrumentów pochodnych nie jest uwzględniane przy zaangażowaniu całkowitym). Ekspozycja z tytułu wszystkich instrumentów liczona jest od daty zawarcia transakcji.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku Bank posiadał podpisane umowy ramowe standardu ISDA/ZBP z 26 bankami krajowymi i z 45 bankami zagranicznymi i instytucjami kredytowymi. Dodatkowo Bank był stroną 45 umów CSA (Credit Support Annex)/Umów Zabezpieczających ZBP i 3 umów typu ISMA (International Securities Market Association).

Geograficzna lokalizacja kontrahentów

Kontrahenci generujący 20 największych zaangażowań według stanów na dzień 31 grudnia 2010 roku i na dzień 31 grudnia 2009 roku pochodzą z krajów wyszczególnionych w poniższej tabeli (przyjmuje się kraj, na obszarze którego ulokowana jest centrala danego kontrahenta):

L.p.	Kraj	Kontrahent
1.	Austria	Kontrahent 21, Kontrahent 25
2.	Belgia	Kontrahent 13
3.	Dania	Kontrahent 9
4.	Francja	Kontrahent 16, Kontrahent 20, Kontrahent 34
5.	Hiszpania	Kontrahent 22
6.	Holandia	Kontrahent 11, Kontrahent 31
7.	Kanada	Kontrahent 19
8.	Niemcy	Kontrahent 23
9.	Norwegia	Kontrahent 12
10.	Polska	Kontrahent 2, Kontrahent 3, Kontrahent 4, Kontrahent 6, Kontrahent 15, Kontrahent 24, Kontrahent 27, Kontrahent 28, Kontrahent 32
11.	Szwajcaria	Kontrahent 8
12.	Szwecja	Kontrahent 10
13.	USA	Kontrahent 18
14.	Węgry	Kontrahent 29
15.	Wielka Brytania	Kontrahent 5, Kontrahent 7, Kontrahent 14, Kontrahent 17, Kontrahent 26, Kontrahent 30, Kontrahent 33
16.	Włochy	Kontrahent 1

Struktura ratingowa kontrahentów

Struktura zaangażowania z punktu widzenia przyznanych kontrahentom ratingów została zaprezentowana w poniższej tabeli. Przy wyznaczaniu ratingu oparto się na ratingach zewnętrznych przyznanych przez agencje Moody's, Standard&Poor's i Fitch (przy czym w przypadku, gdy rating nadały dwie agencje przyjęto rating niższy, a w przypadku trzech ratingów, rating środkowy). Rating dla kontrahentów od 1 do 20 przyjęto wg. stanu na dzień 31 grudnia 2010 roku, a dla kontrahentów od 21 do 34 wg. stanu na dzień 31 grudnia 2009 roku.

Rating	Kontrahent
AA	Kontrahent 5, Kontrahent 16, Kontrahent 19, Kontrahent 20, Kontrahent 22, Kontrahent 26, Kontrahent 30, Kontrahent 31, Kontrahent 33,
A	Kontrahent 1, Kontrahent 7, Kontrahent 8, Kontrahent 9, Kontrahent 10, Kontrahent 11, Kontrahent 12, Kontrahent 13, Kontrahent 15, Kontrahent 17, Kontrahent 18, Kontrahent 21, Kontrahent 23, Kontrahent 24, Kontrahent 25, Kontrahent 27, Kontrahent 34
BBB	Kontrahent 4, Kontrahent 6, Kontrahent 28
BB	Kontrahent 29
Brak	Kontrahent 2, Kontrahent 3, Kontrahent 14, Kontrahent 32

Ryzyko kredytowe instytucji finansowych na rynku pozahurtowym

Poza zaangażowaniem na rynku międzybankowym, o którym mowa powyżej, Grupa Kapitałowa na dzień 31 grudnia 2010 posiadała ekspozycję wobec instytucji finansowych na rynku pozahurtowym (powyżej 5 milionów PLN). Struktura tych ekspozycji została zaprezentowana w poniższej tabeli:

	Nominalna kwota zaangażowania (w tys. PLN)		Kraj siedziby kontrahenta
	Bilansowego	Pozabilansowego	
Kontrahent 35	129 739	488 559	Ukraina
Kontrahent 36	79 206	-	Słowenia
Kontrahent 37	50 000	86	Polska
Kontrahent 38	39 603	-	Słowenia
Kontrahent 39	23 762	-	Słowenia
Kontrahent 40	-	1 500 000	Polska

Zarządzanie majątkiem przejętym za wierzytelności

Przejęty w toku działań restrukturyzacyjnych lub windykacyjnych majątek przeznaczony jest na potrzeby Grupy Kapitałowej lub do sprzedaży. Informacja o przejętych składnikach majątkowych analizowana jest pod kątem możliwości wykorzystania majątku na wewnętrzne potrzeby Grupy Kapitałowej. W latach zakończonych odpowiednio dnia 31 grudnia 2010 roku oraz dnia 31 grudnia 2009 roku majątek przejęty w toku działań restrukturyzacyjnych i windykacyjnych w całości przeznaczony został do sprzedaży.

Podejmowane przez Grupę Kapitałową działania mają na celu sprzedaż aktywów w możliwie najkrótszym czasie. W jednostkowych i uzasadnionych przypadkach dochodzi do wstrzymania sprzedaży. Następuje to tylko i wyłącznie w sytuacji, kiedy warunki niezależne wskazują, iż sprzedaż majątku w okresie późniejszym będzie korzystniejsza finansowo. Podstawowym trybem postępowania w sprawie sprzedaży majątku jest przetarg nieograniczony. Wybór innego trybu jest możliwy w przypadku, gdy ze względu na specyfikę sprzedawanego majątku daje on możliwości znalezienia nabywcy i uzyskania korzystniejszej dla Grupy Kapitałowej oferty.

Grupa Kapitałowa dąży do jak najszerzego rozpowszechnienia informacji o sprzedawanych aktywach poprzez publikację informacji o sprzedaży na stronie internetowej Grupy Kapitałowej, ogłoszenia w prasie ogólnopolskiej, wykorzystywanie portali internetowych m. in. w zakresie aukcji internetowych, wysyłanie zapytań ofertowych. Dodatkowo Grupa Kapitałowa współpracuje z firmami zewnętrznymi o zasięgu ogólnopolskim w zakresie odbierania, transportu, przechowywania oraz pośrednictwa w sprzedaży majątku przejętego w toku prowadzonych przez Grupę Kapitałową działań restrukturyzacyjnych i windykacyjnych. Grupa Kapitałowa zawarła również umowy o współpracę z firmami zewnętrznymi, które wyceniają majątek ruchomy oraz nieruchomości przejęte, lub których przejęciem zainteresowana jest Grupa Kapitałowa w toku realizacji zabezpieczeń.

Wartość bilansowa aktywów przejętych za wierzytelności na dzień 31 grudnia 2010 roku wyniosła 56 585 tysięcy złotych oraz na dzień 31 grudnia 2009 roku wynosiła 55 334 tysiące złotych. Powyższe kwoty uwzględnione są w pozycji „Inne” w Nocie 30 „Inne aktywa” (odpowiednio 11 188 tysięcy złotych oraz 4 005 tysiące złotych) oraz w pozycji „Towary” w Nocie 27 „Zapasy” (odpowiednio 45 397 tysięcy złotych oraz 51 329 tysięcy złotych).

57. Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej to ryzyko poniesienia straty na pozycjach bilansowych i pozabilansowych Banku wrażliwych na zmiany stóp procentowych, w wyniku zmian stóp procentowych na rynku.

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest ograniczanie ewentualnych strat z tytułu zmian rynkowych stóp procentowych do akceptowalnego poziomu poprzez kształtowanie struktury pozycji bilansowych i pozabilansowych.

W procesie zarządzania ryzykiem stopy procentowej Grupa Kapitałowa w szczególności wykorzystuje miarę wartości zagrożonej (VaR), miarę wrażliwości dochodu odsetkowego, testy warunków skrajnych oraz luki przeszacowań.

Wartość zagrożona (VaR) definiowana jest jako potencjalna wartość straty wynikająca z utrzymywanej struktury pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz zmienności stóp procentowych, przy założonym poziomie prawdopodobieństwa i z uwzględnieniem korelacji między czynnikami ryzyka.

Wrażliwość dochodu odsetkowego jest miarą określającą zmianę dochodu odsetkowego wynikającą ze skokowej zmiany stóp procentowych. Miara ta uwzględnia różnicowanie terminów przeszacowań poszczególnych pozycji odsetkowych w każdym z wybranych horyzontów czasowych.

Testy warunków skrajnych (*stress-testy*) służą do oszacowania potencjalnych strat wynikających z utrzymywanej struktury bilansu i pozycji pozabilansowych w przypadku wystąpienia sytuacji na rynku, która nie jest standardowo opisana za pomocą miar statystycznych. W Banku stosowane są dwa rodzaje scenariuszy:

- 1) scenariusze hipotetyczne – w których arbitralnie przyjmowane są zmiany stóp procentowych równoległe przesunięcie krzywych stóp procentowych w walutach: PLN, EUR, USD, CHF i GBP o ± 50 pb. oraz o ± 200 pb,

(w tysiącach złotych)

- 2) scenariusze historyczne – w których zmiany stóp procentowych są przyjmowane na podstawie zachowań stóp procentowych w przeszłości, obejmujące: największą historyczną zmianę, wygięcie krzywej dochodowości z uwzględnieniem pozycji na portfelach, wygięcie krzywej dochodowości typu *peak* oraz typu *twist*, największe historyczne nierównoległe przesunięcie krzywych stóp procentowych dla papierów wartościowych oraz instrumentów pochodnych je zabezpieczających.

Luka przeszacowań prezentuje różnicę między wartością bieżącą pozycji aktywnych oraz pasywnych narażonych na ryzyko stopy procentowej, podlegających przeszacowaniu w danym przedziale czasowym, przy czym pozycje te ujmowane są w dacie transakcji.

Miary luki stopy procentowej dla pozostałych spółek Grupy Kapitałowej wyznacza się w sposób analogiczny, jak dla luki stopy procentowej Banku, z uwzględnieniem specyfiki działalności spółek.

Luka przeszacowań	0-1 miesiąc	1-3 miesiące	3-6 miesięcy	6-12 miesięcy	1-2 lata	2-5 lat	>5 lat	Razem
PLN (tys. PLN)								
31.12.2010								
Grupa Kapitałowa - Luka okresowa	40 074 163	16 872 118	(23 857 194)	(13 908 620)	(2 867 293)	538 212	329 000	17 180 386
Grupa Kapitałowa - Luka skumulowana	40 074 163	56 946 281	33 089 087	19 180 467	16 313 174	16 851 386	17 180 386	-
31.12.2009								
Grupa Kapitałowa - Luka okresowa	26 078 583	28 008 165	(28 778 134)	(11 719 649)	(1 755 068)	1 598 803	268 068	13 700 768
Grupa Kapitałowa - Luka skumulowana	26 078 583	54 086 748	25 308 614	13 588 965	11 833 897	13 432 700	13 700 768	-
USD (tys. USD)								
31.12.2010								
Grupa Kapitałowa - Luka okresowa	304 316	(161 359)	(166 953)	(139 043)	11 781	54 871	94 404	(1 983)
Grupa Kapitałowa - Luka skumulowana	304 316	142 957	(23 996)	(163 039)	(151 258)	(96 387)	(1 983)	-
31.12.2009								
Grupa Kapitałowa - Luka okresowa	117 747	(208 620)	(166 316)	(145 008)	31 720	65 766	127 461	(177 250)
Grupa Kapitałowa - Luka skumulowana	117 747	(90 873)	(257 189)	(402 197)	(370 477)	(304 711)	(177 250)	-
EUR (tys. EUR)								
31.12.2010								
Grupa Kapitałowa - Luka okresowa	661 080	(308 414)	78 172	(223 242)	19 577	(592 387)	40 700	(324 514)
Grupa Kapitałowa - Luka skumulowana	661 080	352 666	430 838	207 596	227 173	(365 214)	(324 514)	-
31.12.2009								
Grupa Kapitałowa - Luka okresowa	(338 541)	82 100	(46 202)	(83 143)	7 144	21 090	2 740	(354 812)
Grupa Kapitałowa - Luka skumulowana	(338 541)	(256 441)	(302 643)	(385 786)	(378 642)	(357 552)	(354 812)	-
CHF (tys. CHF)								
31.12.2010								
Grupa Kapitałowa - Luka okresowa	302 630	(552 592)	(3 600)	(4 460)	(40)	1 520	6 770	(249 772)
Grupa Kapitałowa - Luka skumulowana	302 630	(249 962)	(253 562)	(258 022)	(258 062)	(256 542)	(249 772)	-
31.12.2009								
Grupa Kapitałowa - Luka okresowa	(72 200)	(230 734)	1 937	(6 517)	1 280	875	6 044	(299 315)
Grupa Kapitałowa - Luka skumulowana	(72 200)	(302 934)	(300 997)	(307 514)	(306 234)	(305 359)	(299 315)	-

Na koniec 2010 i 2009 roku Grupa Kapitałowa posiadała złotową skumulowaną lukę dodatnią w PLN we wszystkich horyzontach czasowych.

Do głównych narzędzi zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Grupie Kapitałowej należą:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem stopy procentowej,
- limity i wartości progowe na ryzyko stopy procentowej,
- określenie dopuszczalnych typów transakcji opartych na stopie procentowej.

W Grupie Kapitałowej zostały ustanowione limity i wartości progowe na ryzyko stopy procentowej, m.in. na: wrażliwość cenową, wrażliwość dochodu odsetkowego, limity oraz wartości progowe strat, a także limity instrumentów wrażliwych na zmiany stóp procentowych.

Metody zarządzania ryzykiem stopy procentowej w spółkach zależnych Grupy Kapitałowej określają przepisy wewnętrzne, wprowadzane przez spółki, dla których miary ryzyka stopy procentowej osiągają znaczącą wartość. Przepisy te opracowywane są po zasięgnięciu opinii Banku i z uwzględnieniem rekomendacji kierowanych do spółek przez Bank.

Ekspozycja Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA na ryzyko stopy procentowej na 31 grudnia 2010 roku oraz 31 grudnia 2009 roku składała się głównie z ekspozycji Banku. Ryzyko stopy procentowej dla walut PLN, EUR oraz CHF, generowane przez spółki Grupy Kapitałowej nie wpływało w istotny sposób na ryzyko stopy procentowej całej Grupy Kapitałowej i tym samym nie zmieniało istotnie jej profilu ryzyka. Ryzyko stopy procentowej dla USD było w istotny sposób zmieniane przez ekspozycję spółek Grupy Kapitałowej, w której największą rolę odgrywała ekspozycja KREDOBANK SA.

Ekspozycja Grupy Kapitałowej na ryzyko stopy procentowej kształtowała się w ramach przyjętych limitów.

VaR Banku oraz analizę *stress-testową* narażenia Grupy Kapitałowej na ryzyko stopy procentowej (dla wszystkich walut) przedstawia poniższa tabela:

Nazwa miary wrażliwości	31.12.2010	31.12.2009
VaR 10 - dniowy (tys. PLN)*	39 004	17 086
Równoległe przesunięcie krzywych stóp procentowych o 200 pb. (tys. PLN) (test warunków skrajnych)	522 641	233 304

* Biorąc pod uwagę charakter prowadzonej działalności pozostałych Spółek Grupy Kapitałowej generujących istotne ryzyko stopy procentowej oraz specyfikę rynku, na którym działają, Grupa Kapitałowa nie wyznacza skonsolidowanej miary wrażliwości VaR. Spółki te wykorzystują własne miary ryzyka do zarządzania ryzykiem stopy procentowej. Miare VaR 10-dniowy dla stopy procentowej dla głównych walut stosuje KREDOBANK SA, której wartość na dzień 31 grudnia 2010 roku wyniosła ok. 30 150 tysięcy złotych, a na dzień 31 grudnia 2009 roku ok. 40 048 tysięcy złotych.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku wartość zagrożona na stopie procentowej Banku w horyzoncie 10-dniowym (VaR 10-dniowy) wyniosła 39 004 tysięcy złotych, co stanowiło ok. 0,24% funduszy własnych Banku. Na dzień 31 grudnia 2009 roku miara VaR dla Banku wyniosła 17 086 tysięcy złotych, co stanowiło ok. 0,10% funduszy własnych Banku*.

W Banku opracowywane są raporty dotyczące ryzyka stopy procentowej w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym, kwartalnym oraz półrocznym, przy czym raporty miesięczne za miesiąc kończący kwartał oraz raporty kwartalne i półroczne dotyczą także Grupy Kapitałowej. Raporty zawierają informacje o ekspozycji na ryzyko stopy procentowej oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko. Odbiorcami raportów są przede wszystkim: KZAP, Zarząd Banku oraz Rada Nadzorcza Banku.

58. Ryzyko walutowe

Ryzyko walutowe to ryzyko poniesienia straty z tytułu zmian kursów walutowych, generowane przez utrzymywanie otwartych pozycji walutowych w poszczególnych walutach.

Celem zarządzania ryzykiem walutowym jest ograniczanie ewentualnych strat z tytułu zmian kursów walut do akceptowalnego poziomu poprzez kształtowanie struktury walutowej pozycji bilansowych oraz pozabilansowych.

Do pomiaru ryzyka walutowego stosowany jest w Banku model wartości zagrożonej (VaR) oraz testy warunków skrajnych.

* Wielkość funduszy wyliczana zgodnie z przepisami dotyczącymi wyliczania współczynnika wypłacalności.

Wartość zagrożona (VaR) definiowana jest jako potencjalna wartość straty wynikająca z utrzymywanych pozycji walutowych oraz zmienności kursów walut, przy założonym poziomie prawdopodobieństwa i z uwzględnieniem korelacji między czynnikami ryzyka.

Testy warunków skrajnych (*stress-testing* i *crash-testing*) służą do oszacowania potencjalnej straty z zajętych pozycji walutowych w przypadku wystąpienia nadzwyczajnej sytuacji na rynku walutowym, która nie jest standardowo opisana za pomocą miar statystycznych. W Banku stosowane są dwa rodzaje scenariuszy:

- 1) scenariusze hipotetyczne – w których przyjmuje się hipotetyczną aprecjację lub deprecjację kursów walutowych (15-procentową oraz 50-procentową),
- 2) scenariusze historyczne – scenariusze zachowań kursów walutowych zaobserwowane w przeszłości.

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem walutowym w Grupie Kapitałowej są:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem walutowym,
- limity i wartości progowe na ryzyko walutowe,
- określenie dopuszczalnych typów transakcji walutowych oraz stosowanych w tych transakcjach kursów walutowych.

W Grupie Kapitałowej zostały ustanowione limity i wartości progowe na ryzyko walutowe m.in. na: pozycje walutowe, wartość zagrożoną obliczaną w horyzoncie 10-dniowym oraz stratę dzienną na rynku walutowym.

Metody zarządzania ryzykiem walutowym w spółkach zależnych Grupy Kapitałowej określają przepisy wewnętrzne, wprowadzane przez spółki. Przepisy te opracowywane są przez spółki, dla których miary ryzyka walutowego osiągają znaczącą wartość, po zasięgnięciu opinii Banku i z uwzględnieniem rekomendacji kierowanych do spółek przez Bank.

VaR Banku oraz analizę stress-testową aktywów finansowych Grupy Kapitałowej narażonych na ryzyko walutowe, łącznie dla wszystkich walut przedstawia poniższa tabela:

Nazwa miary wrażliwości	31.12.2010	31.12.2009
VaR 10-dniowy (tys. PLN)*	3 171	1 092
Zmiana kursów WAL/PLN o 15% (tys. PLN) (test warunków skrajnych)	6 081	697

*Biorąc pod uwagę charakter prowadzonej działalności pozostałych Spółek Grupy Kapitałowej generujących istotne ryzyko walutowe oraz specyfikę rynku, na którym działają, Bank nie wyznacza skonsolidowanej miary wrażliwości VaR. Spółki te wykorzystują własne miary ryzyka do zarządzania ryzykiem walutowym. Miare VaR 10-dniowy stosuje KREDO BANK SA, której wartość na dzień 31 grudnia 2010 roku wyniosła ok. 182 tysiące złotych, a na dzień 31 grudnia 2009 roku ok. 64 tysiące złotych.

Ryzyko walutowe, zarówno na dzień 31 grudnia 2010 roku jak i na dzień 31 grudnia 2009 roku kształtowało się na niskim poziomie

Wielkość pozycji walutowych w Grupie Kapitałowej prezentuje poniższa tabela:

	31.12.2010	31.12.2009
	Pozycja walutowa	Pozycja walutowa
USD	(78 916)	(31 811)
GBP	48 073	1 501
CHF	(18 820)	(3 634)
EUR	(4 035)	26 489
Pozostałe (Globalna Netto)	11 257	12 101

Wielkość pozycji walutowych jest kluczowym (poza zmiennościami kursów walutowych) czynnikiem determinującym poziom ryzyka walutowego, na jakie narażona jest Grupa Kapitałowa. Na poziom pozycji walutowych wpływają wszystkie transakcje walutowe, jakie zostają zawarte, bilansowe i pozabilansowe. Narażenie Banku na ryzyko walutowe jest niskie (w odniesieniu do funduszy własnych VaR 10-dniowy dla pozycji walutowej Banku na dzień 31 grudnia 2010 roku wynosił ok. 0,02%).

W Banku opracowywane są raporty dotyczące ryzyka walutowego w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym, kwartalnym oraz półrocznym, przy czym raporty miesięczne za miesiąc kończący kwartał oraz raporty kwartalne i półroczne dotyczą także Grupy Kapitałowej. Raporty zawierają informacje

(w tysiącach złotych)

o ekspozycji na ryzyko walutowe oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko. Odbiorcami raportów są przede wszystkim: KZAP, Zarząd Banku oraz Rada Nadzorcza Banku.

Struktura walutowa

Poniższe tabele przedstawiają zaangażowanie walutowe w podziale na poszczególne rodzaje aktywów, zobowiązań i zobowiązań pozabilansowych:

	Waluta w przeliczeniu na PLN – 31.12.2010				
	PLN	EUR	CHF	Inne	Razem
AKTYWA, w tym:					
Kasa, środki w Banku Centralnym	5 563 983	373 306	17 420	227 703	6 182 412
Należności od banków	248 565	1 113 541	637 132	336 719	2 335 957
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	103 869 753	6 285 663	22 910 754	2 458 619	135 524 789
Papiery wartościowe	22 207 655	133 968	-	161 666	22 503 289
Aktywa trwałe	8 448 191	-	-	223 295	8 671 486
Inne aktywa i pochodne instrumenty finansowe	3 672 430	120 470	491	122 908	3 916 299
SUMA AKTYWÓW (BRUTTO)	144 010 577	8 026 948	23 565 797	3 530 910	179 134 232
UMORZENIE/UTRATA WARTOŚCI	(8 313 676)	(152 029)	(358 477)	(649 549)	(9 473 731)
SUMA AKTYWÓW (NETTO)	135 696 901	7 874 919	23 207 320	2 881 361	169 660 501
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁY WŁASNE, w tym:					
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	3 370	-	-	-	3 370
Zobowiązania wobec banków	1 471 161	618 794	3 125 225	18 695	5 233 875
Zobowiązania wobec klientów	122 932 057	5 577 720	1 067 586	3 403 852	132 981 215
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	111 101	3 187 766	-	-	3 298 867
Rezerwy	574 043	6 131	669	2 847	583 690
Zobowiązania podporządkowane	1 611 779	-	-	-	1 611 779
Inne zobowiązania i instrumenty pochodne oraz rezerwa na podatek odroczone	4 221 714	246 579	1 079	118 765	4 588 137
Kapitały własne	21 359 568	-	-	-	21 359 568
SUMA ZOBOWIĄZAŃ I KAPITAŁÓW WŁASNYCH	152 284 793	9 636 990	4 194 559	3 544 159	169 660 501
UDZIELONE ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE	33 334 068	2 519 541	123 465	808 304	36 785 378

	Waluta w przeliczeniu na PLN – 31.12.2009				
	PLN	EUR	CHF	Inne	Razem
AKTYWA, w tym:					
Kasa, środki w Banku Centralnym	6 559 322	285 671	17 237	232 120	7 094 350
Należności od banków	259 619	1 143 695	190 444	456 406	2 050 164
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	91 383 795	5 090 291	21 479 796	2 555 827	120 509 709
Papiery wartościowe	22 481 403	39 587	-	28 438	22 549 428
Aktywa trwałe	8 423 563	-	-	201 498	8 625 061
Inne aktywa i pochodne instrumenty finansowe	3 664 200	110 121	367	110 199	3 884 887
SUMA AKTYWÓW (BRUTTO)	132 771 902	6 669 365	21 687 844	3 584 488	164 713 599
UMORZENIE/UTRATA WARTOŚCI	(7 447 737)	(111 175)	(188 753)	(487 249)	(8 234 914)
SUMA AKTYWÓW (NETTO)	125 324 165	6 558 190	21 499 091	3 097 239	156 478 685
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁY WŁASNE, w tym:					
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	6 581	-	-	-	6 581
Zobowiązania wobec banków	1 846 331	415 729	2 740 971	143 017	5 146 048
Zobowiązania wobec klientów	115 854 902	5 109 126	925 009	3 183 897	125 072 934
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	289 251	-	-	109	289 360
Rezerwy	601 215	374	-	705	602 294
Zobowiązania podporządkowane	1 612 178	-	-	-	1 612 178
Inne zobowiązania i instrumenty pochodne oraz rezerwa na podatek odroczone	3 099 326	166 610	61	47 423	3 313 420
Kapitały własne	20 435 870	-	-	-	20 435 870
SUMA ZOBOWIĄZAŃ I KAPITAŁÓW WŁASNYCH	143 745 654	5 691 839	3 666 041	3 375 151	156 478 685
UDZIELONE ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE	29 542 617	2 164 022	306 355	869 646	32 882 640

59. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności to ryzyko braku możliwości terminowego wywiązania się ze zobowiązań w wyniku braku płynnych środków; sytuacja braku płynności może wynikać z niewłaściwej struktury bilansu, niedopasowania przepływów pieniężnych, nieotrzymania płatności od kontrahentów, nagłego wycofania środków przez klientów lub innych wydarzeń na rynku.

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest zapewnienie niezbędnej wysokości środków finansowych koniecznych do wywiązywania się z bieżących i przyszłych (również potencjalnych) zobowiązań z uwzględnieniem charakteru prowadzonej działalności oraz potrzeb mogących się pojawić w wyniku zmian otoczenia rynkowego poprzez odpowiednie kształtowanie struktury bilansu oraz zobowiązań pozabilansowych.

Podstawą polityki Grupy Kapitałowej w zakresie płynności jest utrzymywanie portfela płynnych papierów wartościowych oraz wzrost stabilnych źródeł finansowania (w szczególności stabilnej bazy depozytowej). W ramach zarządzania ryzykiem płynności wykorzystuje się również instrumenty rynku pieniężnego, w tym operacje otwartego rynku NBP.

W Grupie Kapitałowej wykorzystywane są następujące miary ryzyka płynności:

- kontraktowa i urealniona luka płynności,
- rezerwa płynności,
- miary stabilności portfela depozytów i kredytów,
- testy warunków skrajnych (stress-testy płynności).

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem płynności w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA są:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem płynności, w tym w szczególności plany awaryjne,
- limity i wartości progowe ograniczające ryzyko płynności,
- transakcje depozytowe, lokacyjne, pochodne, w tym walutowe transakcje strukturalne, oraz transakcje kupna i sprzedaży papierów wartościowych,
- transakcje zapewniające długoterminowe finansowanie działalności kredytowej.

Dla zapewnienia właściwego poziomu płynności w Banku oraz w spółkach zależnych Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA przyjęte zostały limity i wartości progowe na ryzyko płynności krótko-, średnio- i długoterminowej.

Metody zarządzania ryzykiem płynności w spółkach zależnych Grupy Kapitałowej określają przepisy wewnętrzne, wprowadzane przez spółki, dla których miary ryzyka płynności osiągają znaczącą wartość. Przepisy te opracowywane są po zasięgnięciu opinii Banku i z uwzględnieniem rekomendacji kierowanych do spółek przez Bank.

Prezentowane poniżej urealnione luki płynności zawierają zestawienie zapadających aktywów i wymagalnych pasywów oraz dodatkowo zostały urealnione o wybrane pozycje bilansowe w celu realnego zobrazowania pozycji płynnościowej Grupy Kapitałowej. Najważniejsze urealnienia dotyczą:

- osadu depozytów poza rynkiem międzybankowym i ich wymagalności – depozyty klientów (m. in.: rachunki bieżące, konta oszczędnościowe oraz depozyty terminowe) zostały zakwalifikowane do odpowiednich przedziałów czasowych uwzględniając ich stabilność (utrzymywanie się odpowiedniego poziomu salda lub odnawialność po terminie wymagalności),
- osadu kredytów w rachunku bieżącym podmiotów niefinansowych i ich zapadalności – kredyty w rachunku bieżącym zostały zakwalifikowane do odpowiednich przedziałów czasowych uwzględniających odnawialność tych kredytów,
- płynnych papierów wartościowych i ich terminu zapadalności – płynne papiery wartościowe zostały zakwalifikowane do przedziału do 1 miesiąca zgodnie z możliwym terminem ich upływnienia (zastawu, sprzedaży).

(w tysiącach złotych)

	a'vista	0 - 1 miesiąc	1 - 3 miesiące	3 - 6 miesiące	6 - 12 miesiące	12 - 24 miesiące	24 - 60 miesiące	pow. 60 miesiące
31.12.2010								
Grupa Kapitałowa - urealniona luka okresowa	3 207 473	14 102 549	(949 842)	(106 638)	3 800 570	5 160 414	(1 014 208)	(24 200 318)
Grupa Kapitałowa - urealniona skumulowana luka	3 207 473	17 310 022	16 360 180	16 253 542	20 054 112	25 214 526	24 200 318	
31.12.2009*								
Grupa Kapitałowa - urealniona luka okresowa	6 844 999	15 325 981	(3 472 120)	475 847	3 890 259	7 836 616	(683 106)	(30 218 476)
Grupa Kapitałowa - urealniona skumulowana luka	6 844 999	22 170 980	18 698 860	19 174 707	23 064 966	30 901 582	30 218 476	-

* dane sprawdzone do porównywalności

We wszystkich przedziałach skumulowana luka płynności* Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA wykazywała wartości dodatnie na dzień 31 grudnia 2010 oraz na dzień 31 grudnia 2009 roku. Oznacza to nadwyżkę zapadających aktywów nad wymagalnymi zobowiązaniami

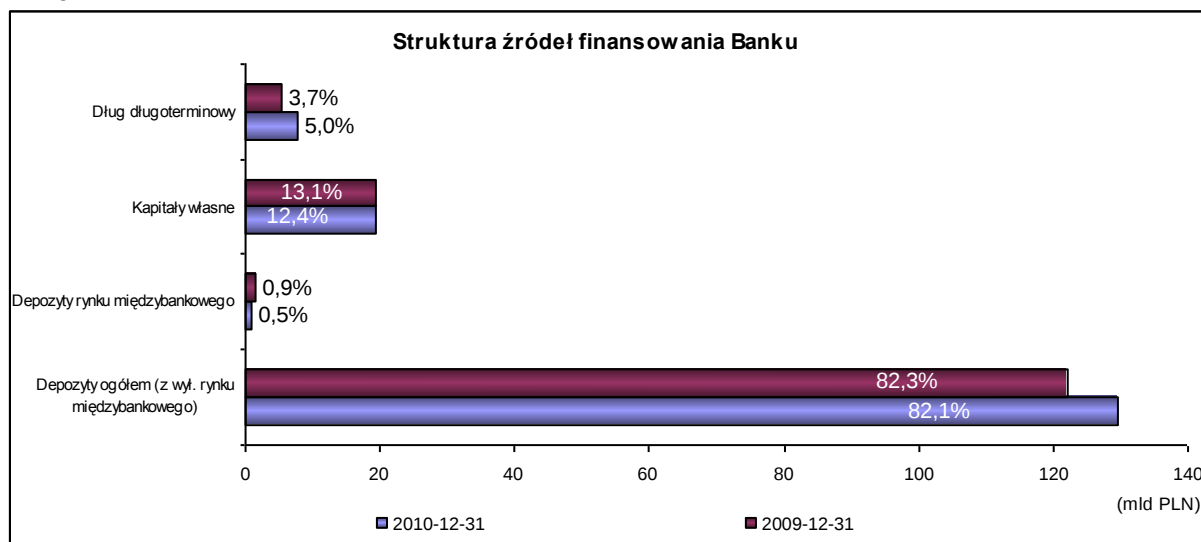
Poniższa tabela przedstawia rezerwę płynności Banku na 31 grudnia 2010 roku oraz na 31 grudnia 2009 roku:

	31.12.2010	31.12.2009
Rezerwa płynności do 1 miesiąca* (mln PLN)	10 151	16 030

*Rezerwa płynności jest to różnica między najbardziej płynnymi aktywami a oczekiwanymi i potencjalnymi zobowiązaniami, które stają się wymagalne w danym horyzoncie czasowym.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku poziom osadu depozytów stanowił ok. 95,2% wszystkich depozytów zdeponowanych w Banku (z wyłączeniem rynku międzybankowego), co oznacza spadek o ok. 0,3 p.p. w porównaniu do końca 2009 roku.

Poniższy wykres przedstawia strukturę źródeł finansowania Banku na 31 grudnia 2010 roku oraz na 31 grudnia 2009 roku.

* Urealniona luka płynności Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA została wyznaczona jako suma urealnionej luki płynności PKO Banku Polskiego SA i kontraktowych luk płynności pozostałych spółek z Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA.

Przepływy kontraktowe zobowiązań Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2010 roku według terminów zapadalności

	Do 1 miesiąca włącznie	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku włącznie	Powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	Powyżej 5 lat	Wartość kontraktowa	Wartość bilansowa
Zobowiązania:							
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	3 370	-	-	-	-	3 370	3 370
Zobowiązania wobec banków	1 175 530	99 282	518 099	4 268 099	196 449	6 257 459	5 233 875
Pochodne instrumenty finansowe	1 189 058	2 380 039	8 932 706	18 247 660	3 058 444	33 807 907	2 404 795
Zobowiązania wobec klientów	82 510 946	17 377 623	31 661 703	1 877 178	1 608 955	135 036 405	132 981 215
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	25 000	95 000	122 469	3 658 117	-	3 900 586	3 298 867
Zobowiązania podporządkowane	-	-	80 835	323 563	1 762 592	2 166 990	1 611 779
Pozostałe zobowiązania	1 984 551	41 329	42 972	16 136	6 343	2 091 331	2 092 834
Zobowiązania pozabilansowe - udzielone finansowe	16 631 759	314 035	3 994 998	2 923 109	5 641 123	29 505 024	-
Zobowiązania pozabilansowe - udzielone gwarancyjne	1 649 878	974 119	1 828 614	2 550 325	277 418	7 280 354	-

Przepływy kontraktowe zobowiązań Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2009 roku według terminów zapadalności

	Do 1 miesiąca włącznie	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku włącznie	Powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	Powyżej 5 lat	Wartość kontraktowa	Wartość bilansowa
Zobowiązania:							
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	6 581	-	-	-	-	6 581	6 581
Zobowiązania wobec banków	1 544 583	194 536	287 966	3 155 324	189 908	5 372 317	5 146 048
Pochodne instrumenty finansowe	991 914	2 195 028	7 412 837	14 926 893	2 773 816	28 300 488	1 544 370
Zobowiązania wobec klientów	72 246 082	20 462 087	29 552 945	3 358 205	728 239	126 347 558	125 072 934
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	140 050	122 886	31 975	130	-	295 041	289 360
Zobowiązania podporządkowane	-	-	84 997	255 224	1 940 921	2 281 142	1 612 178
Pozostałe zobowiązania	1 298 593	9 630	228 613	16 662	13 126	1 566 624	1 566 623
Zobowiązania pozabilansowe - udzielone finansowe	15 085 902	313 335	5 111 897	2 191 153	4 682 872	27 385 159	-
Zobowiązania pozabilansowe - udzielone gwarancyjne	1 366 141	1 505 984	1 541 703	1 083 653	-	5 497 481	-

Aktywa i zobowiązania Banku obrotowe i trwale na dzień 31 grudnia 2010

	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Odpisy z tytułu utraty wartości	Razem wartość bilansowa
Aktywa				
Kasa, środki w Banku Centralnym	6 182 412			6 182 412
Należności od banków	2 324 738	11 219	(28 925)	2 307 032
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	873 046	630 603	-	1 503 649
Pochodne instrumenty finansowe	652 640	1 066 445	-	1 719 085
Instrumenty finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	8 533 646	2 224 685	-	10 758 331
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	25 865 842	109 658 947	(4 856 670)	130 668 119
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	3 614 202	6 627 107	(21 909)	10 219 400
Zapasy	356 639	208 494	(34 858)	530 275
Pozostałe aktywa	1 517 897	4 644 073	(389 772)	5 772 198
SUMA AKTYWÓW	49 921 062	125 071 573	(5 332 134)	169 660 501
Zobowiązania				
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	3 370		-	3 370
Zobowiązania wobec banków	1 856 924	3 376 951	-	5 233 875
Pochodne instrumenty finansowe	843 518	1 561 277	-	2 404 795
Zobowiązania wobec klientów	124 025 037	8 956 178	-	132 981 215
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	134 490	3 164 377	-	3 298 867
Zobowiązania podporządkowane	-	1 611 779	-	1 611 779
Pozostałe zobowiązania	2 008 051	758 981	-	2 767 032
SUMA ZOBOWIĄZAŃ	128 871 390	19 429 543	-	148 300 933
KAPITAŁ WŁASNY	-	21 359 568	-	21 359 568
SUMA ZOBOWIĄZAŃ I KAPITAŁU WŁASNEGO	128 871 390	40 789 111	-	169 660 501

Aktywa i zobowiązania Banku obrotowe i trwale na dzień 31 grudnia 2009

	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Odpisy z tytułu utraty wartości	Razem wartość bilansowa
Aktywa				
Kasa, środki w Banku Centralnym	7 094 350	-	-	7 094 350
Należności od banków	2 049 848	316	(27 109)	2 023 055
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	1 534 181	678 774	-	2 212 955
Pochodne instrumenty finansowe	683 976	1 345 146	-	2 029 122
Instrumenty finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	12 360 510	180	-	12 360 690
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	26 618 614	93 891 095	(3 937 124)	116 572 585
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży oraz papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności	3 309 874	4 665 909	(21 572)	7 954 211
Zapasy	265 217	421 872	(34 014)	653 075
Pozostałe aktywa	1 331 776	4 517 882	(271 016)	5 578 642
SUMA AKTYWÓW	55 248 346	105 521 174	(4 290 835)	156 478 685
Zobowiązania				
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	6 581	-	-	6 581
Zobowiązania wobec banków	4 636 480	509 568	-	5 146 048
Pochodne instrumenty finansowe	514 054	1 030 316	-	1 544 370
Zobowiązania wobec klientów	124 995 298	77 636	-	125 072 934
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	289 251	109	-	289 360
Zobowiązania podporządkowane	-	1 612 178	-	1 612 178
Pozostałe zobowiązania	2 359 346	11 998	-	2 371 344
SUMA ZOBOWIĄZAŃ	132 801 010	3 241 805	-	136 042 815
KAPITAŁ WŁASNY	-	20 435 870	-	20 435 870
SUMA ZOBOWIĄZAŃ I KAPITAŁU WŁASNEGO	132 801 010	23 677 675	-	156 478 685

60. Ryzyko cen kapitałowych papierów wartościowych

Ryzyko cenowe kapitałowych papierów wartościowych jest to ryzyko poniesienia straty z tytułu zmian cen kapitałowych papierów wartościowych na rynku publicznym lub indeksów giełdowych, generowane przez utrzymywanie otwartych pozycji w instrumentach wrażliwych na zmiany tych parametrów rynkowych.

Ryzyko cenowe kapitałowych papierów wartościowych powstaje w wyniku operacji przeprowadzanych w ramach działalności handlowej (DM PKO BP SA), działalności inwestycyjnej oraz w wyniku pozostałych operacji w ramach działalności bankowej generujących pozycję w kapitałowych papierach wartościowych.

Celem zarządzania ryzykiem kapitałowych papierów wartościowych jest ograniczenie ewentualnych strat z tytułu zmian cen kapitałowych papierów wartościowych na rynku publicznym lub indeksów giełdowych do poziomu akceptowalnego przez Bank, poprzez optymalizowanie zajmowanych pozycji w instrumentach wrażliwych na zmiany tych parametrów rynkowych.

Zarządzanie ryzykiem odbywa się poprzez nakładanie limitów na działalność Domu Maklerskiego PKO BP SA w podziale na portfel bankowy i handlowy oraz monitorowanie ich wykorzystania.

Wpływ ryzyka cenowego kapitałowych papierów wartościowych na sytuację finansową Banku został określony jako nieistotny zgodnie z przyjętym planem finansowym Banku. Pozycje zajęte w kapitałowych papierach wartościowych oraz instrumentach indeksowych są ograniczane i nie przewiduje się ich istotnego zwiększenia.

Inne ryzyka cenowe

Biorąc pod uwagę inne ryzyka cenowe Bank na koniec 2010 roku był narażony na ryzyko cen jednostek uczestnictwa w funduszach zbiorowego inwestowania.

Wpływ tego ryzyka na sytuację finansową Banku również jest nieistotny – wymóg kapitałowy, wyznaczony zgodnie z Uchwałą 76/2010 KNF (z późn. zm.), na pokrycie wyżej wymienionego ryzyka był na koniec roku 2010 niższy od 1 miliona złotych.

61. Ryzyko instrumentów pochodnych

Ryzyko instrumentów pochodnych jest to ryzyko wynikające z zajęcia pozycji w instrumentach finansowych, które spełniają łącznie następujące warunki:

- 1) wartość instrumentu zmienia się wraz ze zmianą instrumentu bazowego,
- 2) nie wymaga żadnej inwestycji początkowej netto lub wymaga tylko niewielkiej inwestycji początkowej netto w porównaniu z innymi rodzajami umów, które w podobny sposób reagują na zmiany warunków rynkowych,
- 3) jego rozliczenie ma nastąpić w przyszłości.

Proces zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych w Banku jest zintegrowany z zarządzaniem ryzykami: stopy procentowej, walutowym, płynności oraz kredytowym, przy czym, ze względu na specyfikę instrumentów pochodnych, jest on poddany szczególnej kontroli określonej w przepisach wewnętrznych Banku.

W Banku opracowywane są raporty dotyczące ryzyka instrumentów pochodnych w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym, kwartalnym oraz półrocznym, przy czym raporty miesięczne za miesiąc kończący kwartał oraz raporty kwartalne i półroczne dotyczą także Grupy Kapitałowej. Raporty zawierają informacje o ekspozycji na ryzyko instrumentów pochodnych oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko. Odbiorcami raportów są przede wszystkim: KZAP, Zarząd Banku oraz Rada Nadzorcza Banku.

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych są:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych,
- limity i wartości progowe na ryzyko instrumentów pochodnych,
- umowy ramowe (ISDA – International Swaps and Derivatives Association, ZBP – Związek Banków Polskich) określające m.in. mechanizmy rozliczeniowe.

Zarządzanie ryzykiem odbywa się poprzez nakładanie limitów na instrumenty pochodne w podziale na portfel bankowy i handlowy, monitorowanie ich wykorzystania oraz raportowanie poziomu ryzyka.

Szczególne znaczenie dla ograniczenia ryzyka związanego z instrumentami pochodnymi mają umowy ramowe zawierane przez Bank z głównymi kontrahentami na bazie standardu opracowanego przez Związek Banków Polskich (banki krajowe) oraz ISDA (banki zagraniczne i instytucje kredytowe), które umożliwiają kompensację zarówno wymagalnych (redukcja ryzyka rozliczeniowego), jak i niewymagalnych zobowiązań stron (redukcja ryzyka przedrozliczeniowego). Dodatkowym zabezpieczeniem ekspozycji wynikającej z instrumentów pochodnych są depozyty zabezpieczające składane przez kontrahentów w ramach realizacji umów CSA (Credit Support Annex).

Do pomiaru ryzyka instrumentów pochodnych w Banku wykorzystywany jest m.in. model wartości zagrożonej (VaR), o którym mowa w rozdziale dotyczącym ryzyka stopy procentowej lub w rozdziale dotyczącym ryzyka walutowego w zależności od czynnika ryzyka, od którego zależy wartość instrumentu.

W zakresie pomiaru ryzyka instrumentów pochodnych w pozostałych spółkach Grupy Kapitałowej wykorzystuje się informację o pozycjach zajmowanych przez spółki w określonych instrumentach pochodnych, wyznaczone przez Bank.

Monitorowanie ryzyka instrumentów pochodnych odbywa się w ramach monitorowania pozostałych rodzajów ryzyka finansowego oraz ryzyka kredytowego. Szczególną uwagę Bank przykładą do monitorowania ryzyka finansowego związanego z utrzymywaniem portfela opcji walutowych oraz ryzyka kredytowego klienta, wynikającego z jego należności wobec Banku z tytułu zawartych instrumentów pochodnych.

Metody zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych w spółkach zależnych Grupy Kapitałowej określają przepisy wewnętrzne, wprowadzane przez spółki, które zajmują pozycje w instrumentach pochodnych lub przewidują zajmowanie pozycji w takich instrumentach. Przepisy te opracowywane są po zasięgnięciu opinii Banku i z uwzględnieniem rekomendacji kierowanych do spółek przez Bank.

Pozycje zajmowane przez pozostałe spółki Grupy Kapitałowej w określonych instrumentach pochodnych wyznacza się w sposób analogiczny, jak pozycje zajmowane przez Bank w tych instrumentach pochodnych, z uwzględnieniem specyfiki działalności gospodarczej spółek.

62. Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne jest rozumiane jako ryzyko powstania straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów lub zdarzeń zewnętrznych.

Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym jest optymalizacja efektywności operacyjnej poprzez obniżenie strat operacyjnych, racjonalizację kosztów, jak również zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Grupy Kapitałowej na zdarzenia od niej niezależne.

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym odbywa się na płaszczyźnie rozwiązań systemowych, jak i bieżącego zarządzania tym ryzykiem. Systemowe zarządzanie ryzykiem operacyjnym prowadzone jest na poziomie Centrali PKO Banku Polskiego SA. Bieżące zarządzanie ryzykiem operacyjnym realizowane jest przez każdą jednostkę organizacyjną Banku.

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem operacyjnym są:

- instrumenty kontrolne,
- instrumenty zarządzania zasobami ludzkimi (dobór kadr, podnoszenie kwalifikacji pracowników, systemy motywacyjne),
- wartości progowe i krytyczne kluczowych wskaźników ryzyka (KRI),
- tolerancja i limity na ryzyko operacyjne,
- plany awaryjne,
- ubezpieczenia,
- outsourcing.

Spółki Grupy Kapitałowej zarządzają ryzykiem operacyjnym zgodnie z zasadami zarządzania tym ryzykiem w PKO Banku Polskiego SA z uwzględnieniem specyfiki i skali działalności poszczególnych spółek. W 2010 roku spółki Grupy Kapitałowej kontynuowały prace w zakresie rozwoju systemu kluczowych wskaźników ryzyka operacyjnego oraz prowadziły szkolenia w zakresie tego ryzyka.

Dla potrzeb związanych z zarządzaniem ryzykiem operacyjnym Bank gromadzi dane wewnętrzne i zewnętrzne o zdarzeniach operacyjnych i skutkach ich powstania, dane o otoczeniu operacyjnym oraz dane dotyczące jakości kontroli wewnętrznej funkcjonalnej.

Identyfikacja i ocena ryzyka operacyjnego obejmuje ryzyko operacyjne powstające w istniejących produktach, procesach oraz aplikacjach informatycznych Banku i jest przeprowadzana z wykorzystaniem:

- zgromadzonych danych o zdarzeniach operacyjnych,
- wyników audytu wewnętrznego,
- wyników kontroli wewnętrznej funkcjonalnej,
- kluczowych wskaźników ryzyka operacyjnego (KRI).

Pomiar ryzyka operacyjnego w Banku ma na celu określenie skali zagrożeń związanych z występowaniem ryzyka operacyjnego przy wykorzystaniu zdefiniowanych miar ryzyka. Pomiar ryzyka operacyjnego obejmuje:

- obliczanie KRI,
- obliczenie wartości zagrożonej na ryzyko operacyjne,
- analizy scenariuszowe.

Bank regularnie monitoruje:

- w ramach systemowego zarządzania ryzykiem operacyjnym:
 - tolerancję na ryzyko operacyjne,
 - limity na ryzyko operacyjne,
 - skuteczność i terminowość podejmowanych działań w ramach redukcji lub transferu ryzyka operacyjnego,
- w ramach bieżącego zarządzania ryzykiem operacyjnym:
 - wartości KRI,
 - zdarzenia operacyjne i ich skutki w podziale na obszary działania Banku,
 - efekty działań podjętych w ramach zaleceń po kontrolach zewnętrznych lub po audytach wewnętrznych,
 - jakość kontroli wewnętrznej funkcjonalnej.

W 2010 roku decydujący wpływ na profil ryzyka operacyjnego Grupy Kapitałowej miały 3 podmioty: PKO Bank Polski SA, Grupa Kapitałowa BFL SA oraz KREDOBANK SA. Spółki Grupy Kapitałowej ze względu na ich znacznie mniejszą skalę oraz rodzaj działalności, generują jedynie ograniczone ryzyko operacyjne.

Raportowanie informacji dotyczących ryzyka operacyjnego Banku i spółek zależnych Grupy Kapitałowej prowadzone jest w cyklach kwartalnych. Odbiorcami raportów są Komitet Ryzyka Operacyjnego, Zarząd Banku oraz Rada Nadzorcza Banku. Raporty zawierają między innymi informacje na temat:

- profilu ryzyka operacyjnego Banku wynikającego z procesu identyfikacji i oceny zagrożeń dla produktów, procesów i aplikacji informatycznych Banku,
- wyników pomiaru i monitorowania ryzyka operacyjnego,
- zdarzeń operacyjnych i ich skutków finansowych,
- najważniejszych projektów i przedsięwzięć z zakresu zarządzania ryzykiem operacyjnym.

W cyklach miesięcznych sporządzane są informacje dotyczące ryzyka operacyjnego kierowane do członków Zarządu Banku oraz jednostek organizacyjnych Banku odpowiedzialnych za systemowe zarządzanie ryzykiem operacyjnym. Zakres informacji jest zróżnicowany i dostosowany do zakresu odpowiedzialności poszczególnych odbiorców informacji.

W przypadku, gdy poziom ryzyka operacyjnego jest wysoki Bank podejmuje następujące działania:

- unikanie ryzyka – wycofanie się ze zbyt ryzykownej działalności lub jej niepodejmowanie, jeżeli brak jest możliwości jej zarządzania,
- ograniczanie rozmiarów działalności obciążonej zbyt wysokim poziomem ryzyka, jeżeli występuje

- możliwość jej zarządzania i podjęcie działań ograniczających poziom ryzyka,
- transfer ryzyka – ubezpieczenie na wypadek zdarzeń operacyjnych, zapewniające utrzymanie ryzyka operacyjnego na poziomie nie zagrażającym bezpieczeństwu funkcjonowania Banku.

63. Ryzyko braku zgodności

Ryzyko braku zgodności rozumiane jest jako ryzyko poniesienia sankcji prawnych, powstania strat finansowych bądź utraty reputacji lub wiarygodności wskutek niezastosowania się Grupy Kapitałowej, pracowników Grupy Kapitałowej lub podmiotów działających w jego imieniu do przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Grupę standardów postępowania, w tym norm etycznych.

Celem zarządzania ryzykiem braku zgodności jest zapewnienie przestrzegania przez Grupę Kapitałową prawa, przyjętych standardów postępowania oraz funkcjonowania banku jako instytucji godnej zaufania, uczciwej i rzetelnej, poprzez eliminowanie ryzyka braku zgodności, przeciwdziałanie możliwości wystąpienia utraty reputacji lub wiarygodności Grupy Kapitałowej oraz przeciwdziałanie ryzyku wystąpienia strat finansowych lub sankcji prawnych mogących być rezultatem naruszenia przepisów i norm postępowania.

W ramach Grupy Kapitałowej przyjęta została zerowa tolerancja na ryzyko braku zgodności, co oznacza, iż Grupa koncentruje swoje działania na wyeliminowaniu tego ryzyka.

We wszystkich podmiotach Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA funkcjonują spójne zasady zarządzania ryzykiem braku zgodności.

W Banku prowadzona jest identyfikacja i ocena ryzyka braku zgodności. Do identyfikacji ryzyka braku zgodności wykorzystuje się informacje o przypadkach braku zgodności i przyczynach ich wystąpienia, w tym informacje będące wynikiem przeprowadzenia audytu wewnętrznego, kontroli funkcjonalnej oraz kontroli zewnętrznych.

Dokonując oceny określa się charakter i potencjalną skalę strat oraz wskazuje w jaki sposób można ograniczyć lub wyeliminować ryzyko braku zgodności. Ocena przeprowadzana jest w formie warsztatów.

Raportowanie informacji dotyczących ryzyka braku zgodności Banku prowadzone jest w cyklach kwartalnych. Odbiorcami raportów są Zarząd Banku oraz Rada Nadzorcza Banku. Raporty zawierają między innymi informacje na temat:

- przypadków braku zgodności,
- najważniejszych działań dostosowawczych w Banku.

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności odnosi się w szczególności do następujących zagadnień:

- zapobiegania angażowaniu Grupy Kapitałowej w działalność niezgodną z prawem,
- zapewnienia ochrony informacji,
- propagowania standardów etycznych i monitorowania ich funkcjonowania,
- zarządzania konfliktami interesów,
- zapobiegania sytuacjom, w których postępowanie pracowników Grupy Kapitałowej w sprawach służbowych sprawiałoby wrażenie interesowności,
- profesjonalnego, rzetelnego i przejrzystego formułowania oferty produktowej oraz przekazów reklamowych i marketingowych,
- niezwłocznego, uczciwego i profesjonalnego rozpatrywania skarg, wniosków i reklamacji klientów.

64. Ryzyko strategiczne

Ryzyko strategiczne jest rozumiane jako ryzyko związane z możliwością wystąpienia negatywnych konsekwencji finansowych spowodowanych błędnymi decyzjami, decyzjami podjętymi na podstawie niewłaściwej oceny lub niepodjęciem właściwych decyzji dotyczących kierunku rozwoju strategicznego Banku.

Celem zarządzania ryzykiem strategicznym jest utrzymywanie na akceptowalnym poziomie negatywnych konsekwencji finansowych spowodowanych błędnymi decyzjami, decyzjami podjętymi na podstawie niewłaściwej oceny lub niepodjęciem właściwych decyzji dotyczących kierunku rozwoju strategicznego Banku.

Pomiar poziomu ryzyka strategicznego Banku dokonywany jest poprzez ocenę wpływu wyodrębnionych w działalności i otoczeniu grup czynników, do których należą w szczególności:

- czynniki zewnętrzne,

- czynniki związane ze wzrostem i rozwojem działalności bankowej,
- czynniki związane z zarządzaniem zasobami ludzkimi,
- czynniki związane z działalnością inwestycyjną,
- czynniki związane z kulturą organizacji.

Monitorowanie poziomu ryzyka strategicznego dokonywane jest w Banku w okresach co najmniej rocznych.

Raportowanie ryzyka strategicznego prowadzone jest w Banku w okresach rocznych. Odbiorcami raportów o poziomie ryzyka strategicznego są Zarząd Banku oraz dyrektorzy zarządzający Centrali Banku.

Zarządzanie ryzykiem strategicznym w Banku dotyczy przede wszystkim podejmowania działań w przypadku wystąpienia podwyższonego poziomu ryzyka strategicznego.

65. Ryzyko reputacji

Ryzyko reputacji jest rozumiane jako ryzyko związane z możliwością wystąpienia negatywnych odchyłeń od zaplanowanego wyniku finansowego Grupy Kapitałowej wskutek pogorszenia się wizerunku Grupy Kapitałowej.

Celem zarządzania ryzykiem reputacji jest ochrona wizerunku Grupy Kapitałowej oraz ograniczanie prawdopodobieństwa wystąpienia i wysokości straty wynikającej z naruszenia wizerunku Grupy Kapitałowej.

Wskaźniki ryzyka reputacji są obliczane na podstawie rocznej oceny zidentyfikowanych w danym roku kalendarzowym negatywnych skutków zdarzeń wizerunkowych dla poszczególnych kategorii zdarzeń wizerunkowych. Podstawowymi narzędziami wykorzystywanymi do określania poziomu ryzyka reputacji Grupy Kapitałowej są:

- katalog kategorii zdarzeń wizerunkowych zawierający wykaz kategorii zdarzeń wizerunkowych wraz z przypisanymi do nich wagami,
- rejestr zdarzeń wizerunkowych zawierający wykaz zaistniałych negatywnych zdarzeń wizerunkowych pogrupowanych według kategorii zdarzeń wizerunkowych.

Monitorowanie zdarzeń wizerunkowych prowadzone jest na bieżąco i obejmuje:

- monitorowanie zewnętrznych i wewnętrznych kanałów komunikacji Grupy Kapitałowej z otoczeniem pod kątem identyfikacji negatywnych skutków zdarzeń wizerunkowych,
- gromadzenie i analizowanie informacji dotyczących wystąpienia albo możliwości wystąpienia zdarzenia wizerunkowego,
- rejestrowanie danych o zidentyfikowanych negatywnych skutkach zdarzeń wizerunkowych.

Raportowanie ryzyka reputacji jest prowadzone w Banku w okresach rocznych. Odbiorcami informacji o poziomie ryzyka reputacji są komórki Pionu Ryzyka Bankowego.

Zarządzanie ryzykiem reputacji w Grupie Kapitałowej obejmuje w szczególności działania zapobiegawcze służące ograniczaniu występowania lub minimalizowaniu skali i zakresu występowania zdarzeń wizerunkowych oraz dobór efektywnych narzędzi dla działań osłonowych służących eliminowaniu, łagodzeniu lub minimalizowaniu niekorzystnego wpływu negatywnych skutków zdarzeń wizerunkowych na wizerunek Grupy Kapitałowej.

66. Adekwatność kapitałowa

Adekwatność kapitałowa jest stanem, w którym wysokość posiadanej przez Grupę Kapitałową PKO Banku Polskiego SA bazy kapitałowej jest wystarczająca do spełnienia wymagań regulacyjnych w zakresie wymogów kapitałowych (tzw. filar I) oraz kapitału wewnętrznego (tzw. filar II).

Celem zarządzania adekwatnością kapitałową jest utrzymywanie, w sposób ciągły, kapitału na poziomie adekwatnym do skali oraz profilu ryzyka działalności Grupy Kapitałowej.

Proces zarządzania adekwatnością kapitałową Grupy Kapitałowej obejmuje:

- identyfikację i monitorowanie istotnych rodzajów ryzyka,
- szacowanie kapitału wewnętrznego na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka oraz łącznego kapitału wewnętrznego,
- monitorowanie, raportowanie, prognozowanie i limitowanie adekwatności kapitałowej,

- dokonywanie alokacji kapitału wewnętrznego na obszary biznesowe, segmenty klienta oraz spółki Grupy Kapitałowej dla celów analiz rentowności,
- wykorzystywanie narzędzi wpływających na poziom adekwatności kapitałowej (w tym: narzędzi wpływających na poziom funduszy własnych, skalę pomniejszych funduszy własnych oraz wysokość portfela kredytowego).

Głównymi miernikami adekwatności kapitałowej są:

- współczynnik wypłacalności, którego minimalny poziom, zgodnie z ustawą – Prawo bankowe, wynosi 8%,
- relacja funduszy własnych do kapitału wewnętrznego, której dopuszczalny minimalny poziom, zgodnie z ustawą – Prawo bankowe, wynosi 1,0.

W stosunku do stanu na dzień 31 grudnia 2009 roku (dane porównywalne wyliczone w oparciu o znowelizowane regulacje dotyczące zasad wyznaczania wymogów kapitałowych oraz kalkulacji funduszy własnych) współczynnik wypłacalności Grupy Kapitałowej spadł o 2,34% do poziomu 12,47% co było spowodowane głównie wzrostem wartości pozycji pomniejszających fundusze własne Grupy Kapitałowej, przy jednoczesnym wzroście wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, spowodowanym przede wszystkim wysoką dynamiką portfela kredytowego Grupy.

Mimo spadku współczynnika wypłacalności poziom adekwatności kapitałowej Grupy Kapitałowej w 2010 roku utrzymywał się na bezpiecznym poziomie, istotnie powyżej ustawowych limitów.

Fundusze własne dla potrzeb adekwatności kapitałowych

Fundusze własne na potrzeby adekwatności kapitałowej wyliczane są w oparciu o postanowienia ustawy Prawo bankowe oraz uchwały nr 381/2008* Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 roku w sprawie pomniejszych funduszy podstawowych, zmienionej uchwałą nr 367/2010 KNF z dnia 12 października 2010, obowiązującą od danych za 31 grudnia 2010 roku. Dane za rok 2009 zostały doprowadzone do porównywalności zgodnie z zapisami przedmiotowej uchwały

Fundusze własne składają się z funduszy podstawowych, funduszy uzupełniających i kapitału krótkoterminowego.

W skład funduszy podstawowych wchodzi:

- 1) fundusze zasadnicze obejmujące: kapitał zakładowy, kapitał zapasowy, kapitały rezerwowe,
- 2) fundusz ogólnego ryzyka,
- 3) niepodzielony wynik z lat ubiegłych,
- 4) wynik finansowy netto w trakcie zatwierdzania oraz wynik netto bieżącego okresu sprawozdawczego, obliczone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości, pomniejszone o wszelkie przewidywane obciążenia i dywidendy, w kwotach nie większych niż kwoty zysku zweryfikowane przez biegłych rewidentów, zgodnie z art. 127 pkt 2c ustawy Prawo Bankowe.

Fundusze podstawowe pomniejszane są o:

- 1) wartości niematerialne wycenione według wartości bilansowej,
- 2) zaangażowania kapitałowe Banku w instytucje finansowe, instytucje kredytowe, banki krajowe, banki zagraniczne i zakłady ubezpieczeń – w wysokości 50% tych zaangażowań,
- 3) niezrealizowane straty na instrumentach dłużnych i kapitałowych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży.

W skład funduszy uzupełniających wchodzi:

- 1) zobowiązania podporządkowane,
- 2) niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych i kapitałowych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży – w wysokości 80% ich wartości przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym.

* Uchwała nr 381/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 w sprawie innych pomniejszych funduszy podstawowych, ich wysokości, zakresu i warunków pomniejszania o nie funduszy podstawowych banku, innych pozycji bilansu banku zaliczanych do funduszy uzupełniających, ich wysokości, zakresu i warunków ich zaliczania do funduszy uzupełniających banku, pomniejszych funduszy uzupełniających, ich wysokości, zakresu i warunków pomniejszania o nie funduszy uzupełniających banku; oraz zakresu i sposobu uwzględniania działania banków w holdingach w obliczaniu funduszy własnych.

Ponadto fundusze uzupełniające pomniejszane są o 50% wartości zaangażowań kapitałowych Banku w instytucje finansowe, instytucje kredytowe, banki krajowe, banki zagraniczne i zakłady ubezpieczeń. W przypadku, gdyby wartość tych pomniejszych obniżyła wysokość funduszy uzupełniających poniżej zera, kwota ta odejmowana jest od funduszy podstawowych.

W funduszach własnych Banku uwzględniany jest również kapitał krótkoterminowy.

Dodatkowo w rachunku funduszy własnych Grupy Kapitałowej w ujęciu skonsolidowanym uwzględnia się odpowiednio:

- 1) wartość firmy jednostek zależnych (pomniejsza fundusze podstawowe),
- 2) udziały niekontrolujące (powiększają fundusze podstawowe),
- 3) różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych (ujemne pomniejszają fundusze podstawowe, dodatnie powiększają fundusze uzupełniające).

W 2010 roku fundusze własne Grupy Kapitałowej spadły o 254 190 tysięcy złotych głównie wskutek wzrostu wartości pozycji pomniejszających fundusze własne Grupy Kapitałowej, tj. wartości niematerialnych o kwotę ok. 229 460 tysięcy złotych oraz niezrealizowanych strat na instrumentach dłużnych i kapitałowych zakwalifikowanych do portfela DDS o kwotę ok. 14 657 tysięcy złotych przy jednoczesnym spadku wartości wyniku z lat ubiegłych o kwotę 136 509 tysięcy złotych. W funduszach własnych został uwzględniony zysk netto Banku za rok 2009 po pomniejszeniu o wypłaconą dywidendę (w wysokości 57 152 tysięcy złotych).

Informacja o strukturze funduszy własnych Grupy Kapitałowej została zawarta w poniższej tabeli.

FUNDUSZE WŁASNE GRUPY KAPITAŁOWEJ	31.12.2010	31.12.2009
Fundusze podstawowe (Tier 1)	15 960 255	16 253 084
Kapitał zakładowy	1 250 000	1 250 000
Kapitał zapasowy	12 212 177	12 149 682
Kapitał rezerwowy	3 412 239	3 405 087
Fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej	1 070 000	1 070 000
Wynik bieżącego okresu w części zweryfikowanej przez biegłego rewidenta po pomniejszeniu o przewidywane obciążenia	-	-
Wynik z lat ubiegłych	112 297	248 806
Niezrealizowane straty na instrumentach dłużnych i kapitałowych zakwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży	(67 406)	(52 749)
Wartości niematerialne	(1 802 037)	(1 572 577)
w tym wartość firmy jednostek podporządkowanych	(229 740)	(264 933)
Zaangażowania kapitałowe	(118 285)	(142 371)
Ujemne różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	(110 720)	(110 123)
Udziały niekontrolujące	1 990	7 329
Fundusze uzupełniające (Tier 2)	1 512 546	1 489 959
Zobowiązania podporządkowane zaliczone do funduszy uzupełniających	1 600 700	1 600 700
Niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych i kapitałowych zakwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży (w wysokości 80% wartości przed opodatkowaniem)	29 158	30 298
Dodatknie różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	973	1 332
Zaangażowania kapitałowe	(118 285)	(142 371)
Kapitał krótkoterminowy (Tier 3)	145 928	129 876
RAZEM FUNDUSZE WŁASNE	17 618 729	17 872 919

Wymogi kapitałowe (Filar I)

Począwszy od danych za 31 grudnia 2010 roku Grupa Kapitałowa wylicza wymogi kapitałowe zgodnie z Uchwałą nr 76/2010 Komisji Nadzoru Bankowego z 10 marca 2010 roku, zmienioną Uchwałą nr 369/2010 z dnia 12 października 2010 roku (CRD II): z tytułu ryzyka kredytowego – metodą standardową, z tytułu ryzyka operacyjnego dla Banku – metodą standardową, a dla spółek Grupy Kapitałowej – metodą wskaźnika podstawowego, a z tytułu ryzyka rynkowego – metodami podstawowymi. Dane za rok 2009 zostały doprowadzone do porównywalności zgodnie z zapisami przedmiotowej uchwały.

Skala działalności handlowej Banku i Grupy Kapitałowej jest znacząca, w związku z czym łączny wymóg kapitałowy składa się z sumy wymogów kapitałowych na:

- 1) ryzyko kredytowe – w tym ryzyko kredytowe instrumentów z księgi bankowej oraz ryzyko kredytowe kontrahenta,
- 2) ryzyko rynkowe – w tym ryzyko walutowe, cen towarów, cen kapitałowych papierów wartościowych, szczególnie cen instrumentów dłużnych oraz ryzyko ogólne stóp procentowych,
- 3) ryzyko operacyjne,
- 4) inne rodzaje wymogów kapitałowych z tytułu:
 - a) ryzyka rozliczenia i dostawy,
 - b) przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań,
 - c) przekroczenia progu koncentracji kapitałowej.

Do wzrostu wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego w 2010 roku przyczynił się przede wszystkim istotny wzrost portfela kredytowego (ekspozycje bilansowe i pozabilansowe) o ok. 11,5%. Wzrost wymogu z tytułu ryzyka rynkowego wynika głównie ze wzrostu wartości zobowiązań z tytułu gwarantowania emisji o ok.100%.

Poniższe tabele prezentują narażenie Grupy Kapitałowej z tytułu ryzyka kredytowego oraz poszczególnych typów ryzyka rynkowego. Kwoty zostały wyliczone zgodnie z wymaganiami tzw. CRD II.

Wymogi kapitałowe	31.12.2010	31.12.2009
Ryzyko kredytowe	9 821 710	8 497 504
kredytowe (księga bankowa)	9 756 757	8 427 715
kredytowe kontrahenta (księga handlowa)	64 953	69 790
Ryzyko rynkowe	422 154	204 148
cen kapitałowych papierów wartościowych	767	2 390
szczególne cen instrumentów dłużnych	341 058	168 088
ogólne stóp procentowych	80 329	33 670
Ryzyko operacyjne	1 057 922	952 075
Łączny wymóg kapitałowy	11 301 786	9 653 727
Współczynnik wypłacalności	12,47%	14,81%

Grupa Kapitałowa wylicza wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego stosując następujące formuły:

- w zakresie ekspozycji bilansowych - iloczyn wartości bilansowej, wagi ryzyka przypisanej ekspozycji zgodnie z metodą standardową wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego oraz 8% (przy uwzględnieniu uznawalnych zabezpieczeń),
- w zakresie udzielonych zobowiązań pozabilansowych – iloczyn wartości zobowiązania (uwzględniającej wartość rezerw na to zobowiązanie), wagi ryzyka produktu, wagi ryzyka przypisanej ekspozycji pozabilansowej zgodnie z metodą standardową wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego oraz 8% (przy uwzględnieniu uznawalnych zabezpieczeń),
- w zakresie transakcji pozabilansowych (instrumentów pochodnych) – iloczyn wagi ryzyka przypisanej transakcji pozabilansowej zgodnie z metodą standardową wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, ekwiwalentu bilansowego transakcji pozabilansowych oraz 8% (wartość ekwiwalentu bilansowego wyliczana jest zgodnie z metodą wyceny rynkowej).

Wartości ważone ryzykiem w podziale na portfele (z tytułu ryzyka kredytowego instrumentów zaliczonych do portfela bankowego, ryzyka kredytowego kontrahenta oraz szczególnego instrumentów zaliczonych do portfela handlowego) na dzień 31 grudnia 2010 roku:

(w tysiącach złotych)

Typ instrumentu	Wartość bilansowa	Wartość ważona ryzykiem
Portfel bankowy	163 897 606	110 839 073
Portfel handlowy	5 762 895	1 976 896
Ogółem instrumenty bilansowe	169 660 501	112 815 969

Typ instrumentu	Wartość nominalna	Ekwiwalent bilansowy	Wartość ważona ryzykiem
Portfel bankowy	34 289 347	11 654 884	10 662 583
Portfel handlowy	2 496 031	2 496 031	2 295 917
Ogółem Instrumenty pozabilansowe	36 785 378	14 150 915	12 958 500

Typ instrumentu	Wartość nominalna*	Ekwiwalent bilansowy	Wartość ważona ryzykiem
Portfel bankowy	65 615 762	1 401 166	457 802
Portfel handlowy	212 165 405	1 994 358	811 914
Ogółem instrumenty pochodne	277 781 167	3 395 524	1 269 716

* W pozycji „wartość nominalna” dla transakcji SBB i repo wykazana jest różnica między wartościami godziwymi instrumentów bazowych operacji oraz kwotami otrzymanymi lub przekazanymi; dla opcji - wartości ekwiwalentu delta.

Wartości ważne ryzykiem w podziale na portfele (z tytułu ryzyka kredytowego instrumentów zaliczonych do portfela bankowego, ryzyka kredytowego kontrahenta oraz szczególnego instrumentów zaliczonych do portfela handlowego) na dzień 31 grudnia 2009 roku - dane porównywalne, wyliczone w oparciu o regulacje obowiązujące dla danych na dzień 31 grudnia 2010 roku:

Typ instrumentu	Wartość bilansowa	Wartość ważona ryzykiem
Portfel bankowy	150 587 660	95 800 218
Portfel handlowy	5 891 025	1 179 946
Ogółem instrumenty bilansowe	156 478 685	96 980 164

Typ instrumentu	Wartość nominalna*	Ekwiwalent bilansowy	Wartość ważona ryzykiem
Portfel bankowy	31 633 985	10 785 210	9 014 580
Portfel handlowy	1 248 655	1 248 655	951 029
Ogółem Instrumenty pozabilansowe	32 882 640	12 033 865	9 965 609

Typ instrumentu	Wartość nominalna*	Ekwiwalent bilansowy	Wartość ważona ryzykiem
Portfel bankowy	47 224 887	1 643 096	531 636
Portfel handlowy	134 168 429	1 947 141	872 369
Ogółem instrumenty pochodne	181 393 316	3 590 237	1 404 005

* W pozycji „wartość nominalna” dla transakcji SBB i repo wykazana jest różnica między wartościami godziwymi instrumentów bazowych operacji oraz kwotami otrzymanymi lub przekazanymi; dla opcji - wartości ekwiwalentu delta.

Kapitał wewnętrzny (Filar II)

Grupa Kapitałowa wyznacza kapitał wewnętrzny zgodnie z uchwałą nr 383/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 roku w sprawie szczegółowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz szczegółowych warunków szacowania przez banki kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego (Dz. Urz. KNF z 2008 roku Nr 8, poz. 37).

Kapitał wewnętrzny to szacowana kwota kapitału, niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Grupy Kapitałowej oraz wpływu zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniająca przewidywany poziom ryzyka.

W I połowie 2010 roku wysokość relacji funduszy własnych do kapitału wewnętrznego Grupy Kapitałowej utrzymywała się na poziomie, powyżej zarówno limitu ustawowego, jak i wewnętrznego Grupy Kapitałowej.

Kapitał wewnętrzny w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA jest obliczany na pokrycie każdego z istotnych rodzajów ryzyka:

- ryzyka kredytowego (w zakresie ryzyka niewypłacalności i ryzyka koncentracji),
- ryzyka walutowego,
- ryzyka stopy procentowej,
- ryzyka płynności,
- ryzyka operacyjnego,
- ryzyka biznesowego (obejmującego ryzyko strategiczne).

Łączny kapitał wewnętrzny każdej spółki Grupy Kapitałowej stanowi sumę wysokości kapitału wewnętrznego niezbędnego do pokrycia wszystkich istotnych dla danej spółki rodzajów ryzyka.

Łączny kapitał wewnętrzny Grupy Kapitałowej stanowi sumę łącznego kapitału wewnętrznego Banku oraz wszystkich spółek Grupy Kapitałowej.

Przyjmowany do kalkulacji kapitału wewnętrznego współczynnik korelacji pomiędzy poszczególnymi rodzajami ryzyka oraz poszczególnymi spółkami Grupy Kapitałowej wynosi 1.

Bank cyklicznie monitoruje istotność poszczególnych rodzajów ryzyka odnoszących się do działalności Banku i pozostałych spółek zależnych Grupy Kapitałowej.

Ujawnienia (Filar III)

Zgodnie z § 6 uchwały nr 385/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 roku w sprawie szczegółowych zasad i sposobu ogłaszania przez banki informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu (Dz. Urz. KNF z 2008 roku Nr 8, poz. 39), Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA, będąca jednostką dominującą w rozumieniu § 3 tej uchwały, ogłasza w cyklu rocznym informacje dotyczące adekwatności kapitałowej w odrębnym dokumencie, publikowanym nie później niż w terminie 30 dni od dnia zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie.

Szczegółowe informacje o zakresie ujawnianych informacji w zakresie adekwatności kapitałowej, sposobie ich weryfikacji oraz publikacji zawierają Zasady polityki informacyjnej PKO Banku Polskiego SA w zakresie adekwatności kapitałowej udostępnione na stronie internetowej Banku (www.pkobp.pl).

INFORMACJE DOTYCZĄCE PODMIOTU UPRAWNIONEGO DO BADANIA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH ORAZ ZDARZENIA NASTĘPUJĄCE PO DNIU KOŃCZĄCYM OKRES SPRAWOZDAWCZY

67. Informacje dotyczące podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych, z którym PKO Bank Polski SA zawarł umowę, jest PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. Umowa o przeprowadzenie badania sprawozdania finansowego PKO Banku Polskiego SA i skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA została zawarta w dniu 12 maja 2008 roku.

Łączna wysokość wynagrodzenia netto PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. z tytułu badania sprawozdania finansowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego PKO Banku Polskiego SA wyniosła w 2010 roku 1 140 tysięcy złotych (2009: 1 225 tysięcy złotych), z tytułu usług poświadczających, w tym przeglądu sprawozdań finansowych wyniosła w 2010 roku 560 tysięcy złotych (2009: 560 tysięcy złotych).

Łączna wysokość pozostałego wynagrodzenia netto wypłaconego PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. z tytułu świadczenia innych usług na rzecz PKO Banku Polskiego SA wyniosła w 2010 roku 1 066 tysięcy złotych (2009: 2 492 tysięcy złotych).

68. Zdarzenia następujące po dniu kończącym okres sprawozdawczy

W dniu 12 stycznia 2011 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA o kwotę 3 000 tysięcy złotych. W wyniku ww. podwyższenia kapitał zakładowy Spółki wynosi 24 244 tysiące złotych i dzieli się na 242 439 akcji o wartości nominalnej 100 złotych każda.

Wszystkie akcje w podwyższonym kapitale zostały objęte przez PKO Bank Polski SA.

W dniu 27 stycznia 2011 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki BFL Nieruchomości Sp. z o.o. o kwotę 1 000 tysięcy złotych. Wszystkie udziały w podwyższonym kapitale zostały objęte przez Bankowy Fundusz Leasingowy SA – spółkę zależną od PKO Banku Polskiego SA.

W dniu 27 stycznia 2011 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki Bankowy Leasing Sp. z o.o. o kwotę 6 600 tysięcy złotych. Wszystkie udziały w podwyższonym kapitale zostały objęte przez Bankowy Fundusz Leasingowy SA – spółkę zależną od PKO Banku Polskiego SA.

Podpisy wszystkich Członków Zarządu Banku

01.03.2011	Zbigniew Jagiełło	Prezes Zarządu Banku	 (podpis)
01.03.2011	Piotr Alicki	Wiceprezes Zarządu Banku	 (podpis)
01.03.2011	Bartosz Drabikowski	Wiceprezes Zarządu Banku	 (podpis)
01.03.2011	Krzysztof Dresler	Wiceprezes Zarządu Banku	 (podpis)
01.03.2011	Jarosław Myjak	Wiceprezes Zarządu Banku	 (podpis)
01.03.2011	Wojciech Papierak	Wiceprezes Zarządu Banku	 (podpis)
01.03.2011	Jakub Papierski	Wiceprezes Zarządu Banku	 (podpis)

Podpis osoby, której powierzono
prowadzenie ksiąg rachunkowych

01.03.2011
Danuta Szymańska

Dyrektor Banku
(podpis)